



ISBN 978-963-287-002-1

Creative Commons – kép és szöveg | Váli Dezső

Szerkesztette | Bognár Róbert

Könyvterv | Váli Miklós

Kiadó | Új Mandátum Kiadó

Felelős kiadó | Németh István

Nyomdai előkészítés | Krauter Tamás

Nyomás és kötés | ???

Felelős vezető | ???

VÁLI DEZSŐ

DESKE.HU

LEVELEK LE MEUX-BE

ÚJ MANDÁTUM KIADÓ

Budapest, 2008

I. RÉSZ

LEVELEK J.-NEK POSTÁN

SZIA J.: HÁT MEGINT BEÜTÖTT, a franc egye meg. Nadrágot kell venni. Gond. Na képzeld. Tragédia. Mi az, ami télen meleg, nyáron hideg, nem látszik rajta a festék, nem megy össze, nem túl drága, és itt a sarkon azonnal megkapni, és persze olcsó. Jaj. Ennyi a lelkiállapotomról.

*Té tudsz nadrágot venni?
Van valami részötleted?
Transzponálható szisztémád?*

Meg akarnak hívni a képző főiskolára mesternak, nem tudok dönteni így nadrágtalanul. Négy dél-koreai zoknit viszont sikerült vennem. Útközben valahová. Zsófi a kutyát hol veri, hol ölelgeti, még mindig bepisil. Kata búsul. Megjelent egy antiszemita cikk a Népszabadságban, írtam a közösségek nevében egy válaszcikket, a cikk lényegében egy Szt. Ferenc-ima a békeségről. Aztán most a Bíboros Úrnak is írtam a közösségek nevében, hogy foglaljon állást ez ügyben, nyilvánosan. Közben most vettem egy farmert, az eladó szerint csak egy számmal nagyobb, mint kéne, szerintem kettővel, dögnehéz és merev. Most meleg lett, mindenesetre rövidgatyában járok. Ja, még Asztrik püspököt megkértem, hogy a nagy máriaremetei beszédébe foglalja bele, hogy mi elutasítjuk az antiszemitizmust, megígérte, és tényleg belevette. Ezt a részt aztán a tévé is közvetítette. Zsófi dühöng, mert bundás almát vagy mit kellene nekünk vacsorára csinálnia, Kata igyekszik most bevonni a főzésbe, mert hogy ő annak idején ehhez tökhülye volt mint mondja (nem emlékszem erre a részletre).

Most megint le kell állni a gépeléssel, mert a kutya ideült a két térdem közé, vakarandó.

Erzsébet húgom valószínűleg Belpátfalvára települ, kolostort kell építeni, már megkérdeztem egy-két ismerősome: van-e kedved kolostort tervezni? Aztán néztem, mennyire tudják az izgalmukat elfojtani. A *Koldus keresztutam* megjelent a Mozgó Világban, fekete paszpartu, minden kép külön oldalt kapott. Én meg megkaptam a Dorottya utcát kiállításra, végül eldöntöttem, hogy kamarakiállítást akarok.

*Öreges, és csak a macskájukat szeretik
túl nagy füllével viselni*



A szokásos két év helyett a Múcsarnok postafordultával válaszolt, hogy igyekeznek figyelembe venni az általam kért hónapot, vagyis nagy festő vagyok. Kecskeméten megint az elviselhetőség határáig szenvedtem, mintegy sportot űzve a dologból, viszont van onnét vagy 5 rohadt jó képem, azóta fejeztem be, s így együtt

már műtermes képeimmel képmutatás alkalmával kitapétázhatom az egész műtermemet. Már megmutattam mindenkinek, s ezekben a hetekben szórom szét múzeumoknak. Szerencsére kettesével viszik. Megcsináltattam ezen a héten is az autót, úgyhogy megy. A Fioretti (imaközösségünk): D. hetek óta eltűnt, a Dani közösségébe emigrált. Gyöngynek igen gömbölyű a hasa, Györgynek is. Ernő állapotbeli kötelességéből kifolyólag eltűnt, Kata szerint csaja van. Engem viszont tönkretettek, egész életemben papírcsipesz-hiánnyal küszködtem, és ez az érzés független volt a háromdimenziós matériától, részben mert volt csipeszem, részben mert húsz éve nem használom. És most egy tisztelőm Kanadából hozott húszat. Rögtön odaajándékoztam Katának, de engem tönkretettek. Igaz, Katától este visszaloptam, de észrevette. Zsófi most beballagott, és bariton hangon közölte, hogy hülye a gáz, és a bundás alma ezért vagy nyers lett, vagy odaégett, nem tudja, menjek vacsorázni, ő nem kér. (Jó volt, ő is evett.)

Hiányzol.

1990. augusztus 2.

NEM LESZEK TANÁR a főiskolán, mert nem hívnak meg, mégsem. Viszont teniszkönyököm lett, mert beütöttem. Ma kaptam rá a körzeti orvostól kenőcsöt, a szembe nem szabad kerülnie. Kellene dinnyét venni, a család egy hete Kékkúton, s a frigóból most fogy el az utolsó paradicsom is. A kolbász is, pedig lelkemre kötötték. A kiállításra készültem, lassan a végéhez, már 774 meghívó megcímezve és még külön aláírva, és százával csomagolva a posta számára. Múlt hét péntek reggel hat óta úszom a Lukácsban. Első nap tíz percet, és fáztam.

Utóbb kiderült, az volt a hidegebb medence. Azóta mindennap, szép öregségem lesz, ha.

Azért úszom, mert nagyon fáradt a lábam két hónapja. Bár valószínű, hogy a dél-koreai zokniktól, 5 párat vettem. Szorít. Van úszószemüvegem is. Semmit nem látni vele, de már csak néha megy bele a víz. 240 forint volt, elsőre kifordultam az üzletből. Fehér a pereme. Ma kitört az iraki háború.

1990. szeptember 18.

TELJES ÖSSZEOMLÁS, hogy mit és hogyan fessek, alig elviselhető. Még próbálkozom műteremmel, félő, hogy kifújt. Kata szerint a becserélt új (két) kordnadrág pont jó. Esetleg be kéne venni a fenekénél.

Szerzetes húgom 19 év után Pesten téblábol. Tévéhíradót néz. Bankba jár. Ölég furcsa.



Tegnapi álmomból délután fél négykor 200! taxi dudálása ébresztett. Valami áremelés ellen tüntettek.

Sajnos tényleg náthás vagyok, esetleg ússzak csak 10 percet?! Sokkal könnyebb a mozgásom egy hónapja. Napközben Mikicával (3 napja itthon, náthás) megettük Kata süteménynek félretett dióját. Amerre fordulok, mindenütt tragédia.

Este van, abbahagyom, jó éjszakát!

1991. január 6.

SZIA J.: VÍZKERESZT ÜNNEPE, Katáék az esti misén. Mikicát már bezavartam a kádba, vakon és süketen minden sürgetésemre, csorgatja magára a vizet és dudorászik. Időnként kikiáltja, hogy sietek!, közben felemelt mutatóujját billegetve biztatja magát: most a fülemet mosom, most a nyakamat (de nem mossza). Törökülésben, csupaszon. Egy fél szivacsot egyensúlyoz a térdén: leesik-e? (Leesik.) Iszonyú jól érzi magát. Mindig.

Kiderítették rólam, hogy jó író vagyok, és a Mozgó Világba havonta írhatnék is egy rovatot. Nagyon tetszik. (Nagyon tetszem magamnak.) Mi lesz belőle, nem tudom, kétségtelenül van valami éhségem a kommunikációra, akár ilyen módon is. Új pályát aligha kezdek, mindenestre kedvet kaptam egy levél erejéig most az írógépet előhalászni.

Azt mondják, olyasmit írhatnék, hogy: a múzeumom. Elemezhetném kedvenc képeimet, mondjuk Uccello csataképeit összevetni Chardin nosztalgikus tengeri tájaival.

1991. augusztus 12.

PÁPALÁTOGATÁS. Két plakátot tőlem is kértek, talán óriás zászlóként az Andrássy utat fogja végig díszíteni. A Koldus keresztút angol változatát a magyar karizmatikusok közössége fogja a pápának ajándékozni, az ajándékozólevelet Marik Jóskával írtam alá.

A látogatás legszebb kinövése: újságosstand, rejtvényújság. Head-line: főnyeremény

*Audiencia a Pápánál és kegytárgyak
a Szentföldről*

Az úszószemüvegem. Nagyon szeretem, bár szűk a látótere, párásodik, nyomja az orromat, és főleg mindig beázik. Múltkor szorosabbra, aztán még szorosabbra a szíját, eredmény nélkül. Most: meglazítottam, azóta nem ereszt. Tanmese.

Az idei nyár találománya, hogy ha már nyaralni kell: műteremkofferrel utazom. És a másik: utólag feszesebbre, jobb kompozícióra vágom a képet, ha lehet. Így: mindenféle pici képek születtek, falun. Templomoldal, petróleumlámpa. Kissé ijedten nézem. Viszont olyan kicsik, hogy a keretméretet növelni kell – hogy a kép el ne vesszék a falon. A hagyományos eszközhöz nyúltam: zsákvászon paszpartu a kép körül. Gyönyörű. Csak ehhez kis speciális fűrészgép kéne. Fölhívtam Sugár Gyuszt, kölcsönadná-e. De két hete fölakasztotta magát. Évek óta depressziós volt, kórházakkal. Most a ferences porcinkulai búcsúnapon teljes búcsút mondtam érte. Megúsza a nyavalyás az egész tisztítóüzet, ha igaz. A kereteket gép nélkül csinálom.

Örülök, ha/hogy megtalálsz ott a helyed. Ha az itthoniakkal – velem – minden kapcsolatot meg akarsz szakítani, jelezd. Mondjuk úgy, hogy (megint) nem válaszolsz. Tényleg.

(Csak akkor ki a fenét találok, akinek hosszú leveleket lehet írni?)

Naplóm ügye. Ugyebár, pár éve eltéptem az eredetijét. De hát kéne. Egyhetes munkával, mikrofotóról visszanyagítottam (60 ezer forint lett volna tán, kiadva a munkát). A vargabetűt vállalom. Most egy barátomnak (fordító és szerkesztő is, jó) megmutattam, s váratlanul kedve van belőle egy „jó könyvet” szerkeszteni. Kb. 1/10-ére húzná meg a kéziratot (kettes sor-közzel számolva 6000 gépelt oldal). Különösen hivatalos és magánlevelezésemet preferálja. Sok munka van (nekem is) a dologgal, s ráadásul szerinte nem 20 év múlva kell kiadni (mint azt reálisnak ítélt), hanem most. A dolog már csak pénzügyileg is annyira abszurd (a magyar könyvkiadás összeomlott stb.), hogy mindenkinek nagy kedve van a dologhoz. Szüts a komputerével ingyen könyvvé szerkeszteni a kéziratot stb. Bizonyos izgalommal figyelem.

1992. május 30–31.

SZIA J.: Egy huszonkét éves történet. Aznap nagyon tehetséges voltam (évente néhány nap), s fél óra alatt meg tudtam oldani egy sok hónapja kapingált képemet. Utána rögtön még ötöt befejeztem. Majd délben megpróbáltam a sorsfordító képre visszaemlékezni. Nem ment.

A lelkigyakorlat. Hogy én a többórás egy helyben ülést nem bírom, és elalszom, ha nekem valaki hosszan beszél, s az egészet meglehetősen unom, az nem olyan fontos. Én szervezem másoknak. De képződött egy halvány gyanúm.

A Fiorettiben rákérdeztem. Kiderült, leginkább családi együttlétre vágnának, nem tanításra. Jobbára egyedül lévő emberek. Tehát: élünk pár napot mint egy család. Kata társasjátékot hoz. Én egy Csontváryt fogok velük elemezni. Ernő a távcsövet hozza el, Erzsi éneket fog betanítani, Éva megtornáztat minket.

Találkoztam egy öregedő barátommal. Reznált, lányai után ő mosogat. „A három nő” meg akarja velem vetetni a lakást. De minek? Adjam el a Kassákomat, abból...? Azt mondja: tudod mit szeretnék még? Vitorlázni. Ül az ember a hajó végén, napsütés, nem baj, ha nincs szél, napoznék, nem csinálnék semmit... és te mit szeretnél csinálni?

Mondom: hirtelen csak egyet tudok, lánykákról ruhát lehámozni, de hát, ugyebár. Pihenni? Isten ments! Utazni? Nem. Tényleg, egyáltalán, jó lenne szerelmesnek lenni?! Egy volt egyetemi tanárom pár éve meglátogatott a műteremben. Nagy csajozó volt világlátásban. Kérdésére világnézetemre hivatkoztam. Mire kajánul megjegyezte, önáltatás, Dezsőke, maga mindig is az idejét féltette a nőktől...

Jó volna nagyon szeretni? Mikica: örömmében olykor belesajdul a szívem, főleg, ha nincs otthon.

1992. szeptember 26.–október 3.

NAPLÓM KIADATÁSA valóban folyamatban van. Augusztus tizedikével emigráltam a családi kék-kúri nyaralásból, ugyanis komputerbe gépelték a szöveget. Attól a naptól kezdődően semmi lugasban söriszogatás, fél tizenegyig korrektúra, képalírás-szövegezés. Nagyon megszorított a kiadó, ijedtemben, hogy ezek tapasztalt emberek, mindenbe belementem, hogy változ-

tassuk meg a címlapot, fele annyi kép legyen, ámbár színes. Olyan vagyok, mint a nádszál, ingok, majd visszaállok eredeti helyemre. Most gyűjtöm a lelkerőt a keddi harchoz.

Megérkeztünk Európába. Májusban Párizsban minden drogéria kirakatában egy mosolygós diáklány fotója, amint hanyatt fekvé épp a farmergatyáját hámozza le magáról égne emelt lábbal. Napi probléma volt, hogy el kell-e a fejemet fordítani. Hazatérve mit látok a Széna téri patika kirakatában?! Bőrápoló krém reklámja. Mi Európánál lomhábbak vagyunk, a csaj ötödik hónapja ott fekszik...

Nem vagyunk egyformák. Fojtott hangon, szelíden, türelmesen magyarázom Katának: nézd, kétkarú emelő, ha a fregoli egyik oldalára teszed a ruhát, akkor ott teljesen lelóg, de ha két oldalra... Mire ő: és az baj, ha lelóg?! És én összeomlok, mert igaza van.

A naplóm begépelve 815 908 írásjel volt, az elválasztójelek is beleértve. A komputer egy gombnyomásra megmondja.

Most különösen, hogy a kéziratomon szösmötölök, alig látok túl az asztal sarkán. Olykor kivisznek utcára, erdőbe, moziba, megriadok, kissé elszomorodom, elbizonytalanodom, és rohanok vissza az ólba. Honnét etikátlan már ez a csőlátás?

Itt közben a villamosjegy nem egy, nem öt, nem nyolc, nem tizenkettő, hanem tizennyolc forint.

Uszodába menet minden reggel elballagok egy MÉH-telep előtt is. Ez is költészet: a pincelejárat ajtón tábla:

*Bejárat
Eintritt
Entrance*

Hétkor nyit, toprongyos csőlakók gyülekeznek, a járda szélén üldögélve, hozzák kiskocsin, vállon az üzletekből kidobott kartondobozokat. Kilója, megkérdeztem, két forint. Van köztük egy pár is, a nő mindig csatakos, sokat mosolyog, alkoholista lehet, kora huszonöt és negyven között. Mindig más ruhában, alighanem a Máltai Szeretetszolgálat öltözteti őket, s nem mossák, hanem cserélik ruhájukat. Boltnyitás előtt műanyagba vont rézhuzalokat szoktak a járda szélén ülve bicskával hámozni, csak így veszik át.

Szombat, egy héttel később, okt. 3. Hihetetlen édes meleg őszi szellő, az ég alacsony, borult, de nem barátságtalan. Ötvenéves lettem. Nagyszerű ajándékok: egy hosszú pokróc, zsebszámológép (idéntől mindent könyvelni kell, az adózás miatt, minden művészeknek járó adókedvezmény megszűnt, úgy tudom). Egy angol Sherlock Holmes-összes, vastag és nehéz, századeleji illusztrációkkal. Anyám aranyos, adtam neki 10 éve egy kétaknás fényképezőgépet, s most: visszaajándékozta! Tudta, mennyire szerettem.

A gyerekeknek pedig adtam 500-500 forintot, vegyenek egymásnak ajándékot, nem szabad megkérdezni, mit kér a másik. Zsófi vett egy flamingófejű bögrét Mikinek, és fölhozott egy kiscicát az udvarról. Erről le kellett beszélnem, hogy csak egy napra. Miki vett két tengerimalacot ötszázért. Így Zsófi kevésbé búsul majd, hogy a japán táncolóegér mama megölte mind a hat újszülöttjét, mert nem tejszínnel etették terhessége idején, ő egy barátnője kísérleteiből ezt biztosan tudja.

Két motívum, melyből következik, hogy a világegyetem végtelen:

1. Most vettem észre két förtelmes kandalábert az uszoda parkjában. Két éve minden nap elmegyek mellette.
2. Van egy napi játékom, másfél éve, s csak most vettem észre. Forró zuhany közben jéghidegre váltok, s közben igyekszem úgy mozogni, mintha továbbra is a bágyasztó meleg alatt pihegnék.

Könyvügy.

Egy hétig tunkoltak: legyen a könyv címlapján egy festményem, színesben. Fekete-fehér műterembelső *fotómat szeretném*. S följánlották, ha csak a fele ábrát kérem, lehetne 16 színes repróm! De maradnék fekete-fehér fényképem mellett. Valahogy ide a fotók valók inkább.



VÁLI DEZSŐ
C. NAPLÓ
 1958-1992

A betűtípus is megváltozott, előnyére. Miklós fogja a teljes nyomdai előkészítést végezni, szegény. A felesége – egy ronda nagy fölösleges munka után, amit tévedésből elvégeztettem velük – most nagyon haragszik rám. Megígértem neki, hogy ez végig így lesz, ez sajna alkotómunka, nem lineáris. Bármikor bármi és annak az ellenkezője is eszembe juthat...

Évekkel ezelőtt az USA-ban befogtak egy igazi élő ufót, csak nagyon titokban tartották. És egyetlen ételt volt csak hajlandó: eperfagylaltot. A gyerekek mesélték.

Képzeld, Kékkúton szedtem egy zsák csalánlevelet. Kapcsolatom a természettel. Most kitevítve a műterempadlón illatozik, szárad. Tea lesz. Húgom kolostorra-pénzét át kellett vinni a bankból a püspökségre, megkért rá. 6,3 millió forint volt börtarisznyámban, a Váci utcán végigsétálva úgy szerettem volna valakinek megmutatni. Angol fontban volt, egyébként. Degasz, így is.

Nem értem. Ha az ásítás agyi oxigénhiány, miért ragályos?!

Leírtam a levél első felében? Házasságodat meglepetésszerűen, név nélkül bejelentettem a családomnak, még telefonod után. (Leveled azóta se jött meg.) No mármost, a hír pontosítása fejében igen nagy mennyiségű csokoládét sikerült tőlük kicsikarnom.

Sok év után ismét fölhorgadt vágyam megtudni, hogyan záródik az utcai postaláda feneke, hogy a postás csak úgy, egy mozdulattal belöki alá a táskát, és akkor az ott mit csinál? S tegnap egyet szétnyílván – a feneke kifordulva – láttam. Alánéztem, még meg is tapogattam. Valaki rám szólt hátulról, jóakarattal: nem ott kell bedobni.

Álmaim egyre szerényebbek. Nőkről is alig álmodom. Tegnap: hogy megtaláltam a körömvágó csipeszemet!

*Figyelj, J.! Tanuld meg a háládat kifejezni.
Már nem egyedül élsz. Erre szükség van.*

Országos Karizmatikus Találkozó, esküvőddel egy időben. Mesélték, délután Tamás atya sokat, túl sokat beszélt. Föladtam neki egy táviratot, figyelmeztetve, ugyanis még előtte állt a háromnapos beszédorozata a pasaréti templomban. Izzadt a tenyerem: csakugyan az én dolgom?

1993. január 12.

Szóval az ünneplés. A kiállítással egybekötött könyvpremier megnyitója a tervezett-re-mélte-re sikerült. Esterházy enkezüleg. A kis könyvesboltból – tán nyolcvanszemélyes – jócskán kiszorultak az érdeklődők. [...] Képemet a tömegtől ugyan nem lehetett látni, de mindenki mosolygott. Tévé is kint volt. (Másnap délelőtt egy másik stáb, ugyanúgy interjúval is.) Amit eddig még nem: dedikálnom kellett. Erre előre csináltattam egy pecsétet, dedikológépet:

*Akkor megfogván annak kezét,
kivivé ötet a falun kívül,
és mikor annak szeméire pökött volna,
megkérdé ötet ha látna-é?*

(A közí könyvtárából mindig visszalopom ezt a tisztítatlan Károli Bibliát, annyira szeretem, bár szinte olvashatatlan.)

És fogalmaztam mindenkinek valamit, kézzel is. („Nekem személyeset írjál!”) Esterházynak ezt:

*Fáradt? Nyugtalan?
Fessen Ön is olykor-olykor!
A legjobb kikapcsolódás!
(Két hétig gondolkoztam rajta.)*

Hanem a Trabantom totálkáros lett. Én nem sérültem. Volt neki egy fura hibája, ravasz módon csak olykor: fékje igencsak egy oldalra húzott. De hát mindig rendbe jött, a javító messze van, hol pénzem, hol időm nem volt. Hát, blokkolt előttem egy japán kocsi, a Belgrad rakparton a Szabadság hídnál. Nem kellett volna tennie... A motorháztetőm úgy fölgyűrődött, hogy fölállva rá, két lábbal ugrálva hajlítottam annyira vissza, hogy egyáltalán kilássak a kocsiból. Motorja működött, csak iszonytató erős zajjal. Na most, a szükség nagy úr. Valamit muszáj volt elintéznem, másnap így mentem át a Körtérre. Kicsit (nagyon) szégyenkezve, az alsó rakparton. Mit mondjak, sikerem volt. Egy munkásokkal teli mikrobusz lelkesen integetett, s kerületgett, előre-hátra. Hálából egy piros lámpánál ráléptem a gázra (kuplunggal, vagyis álló helyzetben), mire földübörgött, mint egy repülőgép... A biztosító tizenkettőt fizetett, és ötért eladtam a roncsot. A megmaradt elakadásjelző háromszögemhez a roncsstelepen vettem még egyet, s többnap munkával összecsuksukható vakuállványt csináltam belőlük. Autóm ugyan most nincs. A vakuállvány viszont kell, mert márciusra nyílik a kortárs múzeumunk Kecskeméten a Cifra Palotában, amit én találtam ki.

Ehhez most majd Miklóssal nekünk kell a katalógust összeállítani, s előtte az anyagot festőbarátainknál kiválasztani (zsűrizni). A legjobb hát, ha rögtön viszek fotóapparátot, a kép majd kell a katalógusba. Csak autó, sajna, kéne előbb-utóbb... Majd talán a Pollock Alapítványtól...? Fél éve levelezem (újabbán faxolok) velük ez ügyben.

Nehezedik a gépírás, egy ártatlan szemű négyéves kislány ideül az üres szobában velem szembe, rám nézve tekergeti a fölhúzó kiska-

csáját és mosolyog. De most hangosan elkezdte konferálni is, látva, hogy fölpillantok...

Szóval rengeteg pénzt kaphatok, akár. Zsófi lányom már nagyon fészkelődik. Már megkérdezték a Kata fizetését, három évre visszamenően, és hogy mennyit költünk évente tisztítószerekre. Most játékból faxoltam nekik, hogy az autóm összetört, és hogy Mikica fogszabályozójára a fogorvos százezer forintot kért – a harmadik kezelés után... Mire azonnal válaszoltak, újabb kérdések és igazolások... Leginkább egy notebookot vagy laptopot szeretnék venni... Tudod, mi az? Hordozható szövegszerkesztő komputer. Persze az égvilágon semmi szükségem rá. Talán opuszjegyzékeimet beletáplálhatnám, hogy egyszerű legyen mindig naprakész lenni, és mindig legyen duplum (hagyatékként a Nemzeti Galéria Adattára számára).

Sikerült (a harmadik) *éves uszodabérletet* megvennem, a Szt. Lukács Gyógyfürdőbe



(illetve gyógyteába, amikor 28 fokosra sike-redik a víz). Ugyan január másodikától nem tudok járni, arcüreg meg torok, de azért most is ODA TARTOZOM. Az egyik klubtag egy bécsi könyvtáros kongresszusról tért haza (nem láttam Önt egy hétig!), s meséli, a konferencia fő eredménye az intézmény nevének megváltoz-

tatása volt: Osztrák KÖNYVTÁROSNÖK és Könyvtárosok Egyesülete...

Egy másik a zuhany alól átszól: *olvastam az új cikkét. Uccellót a szürrealisták elődjüknek tartották...* (Azt hittem, ez az én találmányom.) *...én meg most Dalírólt írtam... majd hozok egy példányt, az Élet és Tudomány, 44-es szám.* A harmadik meg: *Maga szobrász? Leöntöttem valami hígítóval, egy kis mészke szobrom van...* (Megbeszéltük.)

Egy nyugdíjas vezérkari ezredes pedig nyolcvan fölött, még sose szólt hozzám, kidugja a fejét a medence közepén (ez szokásellenes), és kérdezi: Igaz, hogy a maga képét 140 ezerért árulják?

Van egy ügynök is, aki igen szellemes kerítésdrót-feszítő csavart akarna eladni Magyarországon. Van, akivel az MDF-piac dolgait beszéljük át. (Tudod, mi az? Magyar Demokrata Fórum, kormányzópart, a piacmaffiák, árfelhajtók kiküszöbölésére közvetlen termelői piacokat szervez, hétvégéken.)

A télikabátomat viszont lehúsleveseztem, tartósan, kétoldalt. Merthogy az ételhordóból odalötykölődött. Kata észrevette, nem szereti. Most (végszükség, női szemmel) anyám vett egy másikat, de rövidebb öt centivel. Térdem fázik a hajnali misén. A kabát két alsó csücski-be ugyan varrtam egy-egy zsebet, s 120 mm-es kapupántcsavarokat (anyacsavarral együtt) tettem bele, de így se jó. Az anyák különben pár naponként lecsavarodtak, rejtély, hogyan.

Paula varrt már bele bélést. Ámbár az is rövid.

1993. január 21.

PÁR ÉVE A PASARÉTI FERENCSEKNEK ajándékoztam egy keresztút grafikasorozatot. Állító-

lag utólag rájöttek, hogy nem tetszik nekik, s a táblára egy marosvásárhelyi festővel (ő, Erdély) ráfestettek egy másikat.

Tegnap rájöttem, ez lesz a naplóm továbbírásának optimális formája: levél. Szerkezetesebb, van helye a személyességnek, jobban az iróniának. Csak Spiró figyelmeztetett: a szövegképet tagolni kell. És ez is belefér, hogy nem válaszolsz... Mint Mikes Kelemen. Most kitaláltam, maradjon ez a második írógép így, befűzve az asztalomra, a félig kész levéllel.

1993. június

Még téli levelemben írtam neked a pasarétiek által átmázolt keresztutamról. Végül rászántam magam egy újságcikk megírására.

EGY KÉPROMBOLÁS ÜRÜGYÉN

Kilencedik éve vezetek egy ferences szellemiségű imaközösséget. Nem az egyházat támadom. Hanem egyházam némely csacsiságát. Ami különbség.

Először a történet. 1989. februárban meglátogattam a pasaréti ferences rendházat azzal, hogy szeretném most készült Keresztút grafika-sorozatokat nekik adni. Megköszönték. Az ajánlékot fogadó atya a kispapok folyosóját tartotta alkalmas helynek az elhelyezésre. Most januárban arra jártam, a tizennégy keret a helyén, munkámra azonban egy jámbor piktorral egy minden bizonnyal sokkal könnyebben befogadható képsorozatot festettek. Nem tévedés, rá az én képeimre, egy táblát kiemeltem, elől az új kép, hátul az én opuszszámom. Ennyi a történet.

Gondoltam, megkeresem az atyát, de letettem róla. Egy több százezer forint értékű műben

hatvan forint értékű falemez alapanyagot látott, mit kérdezzek tőle?! Hogy mitől ez az elvakult pusztítókedv? Hogy miért nem tette föl a padlásra egy dobozban, ha az ő hitéletét zavarta a látvány?! Tartott azóta vajon lelkiismeret-vizsgálatot? Évtizede tűnődöm az evangéliumi példabeszéden, a balga szüzek történetén, akik a vendégre várva nem gondoskodtak olajról a lámpásukba. Miért ítéli el Krisztus őket, hát bűn lenne a butaság? Ma ezt így értelmezem: igen, némely formája bűn. Amikor az ember egyetlen fonalat követve (harag, lustaság stb.) minden mást számításon kívül hagy. Nem gondol se Istennel, se emberrel, sőt önmagával is csak fogyatékosan. Ezt hívják szeretetlenségnek.

Gondoltam, pert indítok ajándék méltatlan kezelése és szerzői jog megsértése miatt. De kinek mi haszna lenne belőle? Felejtjük el az egészséget. De mégsem, nem tehetem, és pedig nem csak az esetleges többi művész, de az egyház miatt sem. Nézzük az egyház felelősségét, túl az elkövető személyén. Egy másik kolostorban két éve egy hanglemezgyűjtemény több tízezer leírókartonját dobta valaki a szemétre a gyűjteményt létrehozó atya távoztával. A kérdés itt is az, hogy egy szerzetes egyedül hogyan kerülhet ilyen döntéshelyzetbe. Hol van ilyenkor a közösség kollektív bölcsessége? Egy kolostornak természetesen lehet más értékrendje, esztétikai rendje, mint a külvilágnak. Illetve csakhogyan lehet-e?! Ha a környezetére, tágabb értelemben a társadalomra hatni kíván, ha téríteni akar, ha nem az elzárkózás útját választotta, nem kell-e figyelembe vennie az őt körülvevő város, az ország és – bocsánat – Európa normáit?!

Mégsem tudok valami halvány rokonszenvet megtagadni e képromboló atyától. A pusztító kedvétől. Ugyanis baj van az ajándékozások és általában a műtárgyak körül. Pannonhalmán odasúgják nekem: „Ez a szobor itt marad, amíg a művész nő

él. Nem tudtuk visszautasítani.” Több katolikus gimnáziumban láttam a minden szakmai önkontrollt nélkülöző Prokopp páter festményeit, tömegével. Ajándék. Zavartan széttárák kezüket a befogadók, mit csináljanak vele. Az újonnan megnyílt Gellért-hegyi Sziklakápolna: ilyen szerencsétlenül ízléstelen tárgy- és műtárgyegyüttes csak ajándék lehet. Gondolom, a pénzbedobós, elektronikus gyertyaautomatát nem a pálos rendi atyák fabrikálták. Vagy, visszatérve Pannonhalmára, mit lát a bencés gimnazista? Egyebek mellett egy félgiccs Mária-szobrot, hátul beépített villanykörtével. (A Keresztény Értelmségek Szövetsége művészei delegációjának ajándéka abból az alkalmából, hogy felajánlják szolgálataikat a millenniumára készülő kolostornak.) A diákkápolnájukba pedig egy túlfarmált, álnépi faragványegyüttes került, oltár, tabernákulum. Egy helyét fölmérni alkalmatlan fafaragó ajándéka. Sorolhatnám.

Mit lehet itt tenni? Egy éve szoltunk Asztrik főpát úrnak mindezekről: Pannonhalma ezer év alatt fölgyűlt műkincsei között, ha minden huszadik műtárgy gyenge vagy giccs, azt a hozzá nem értő turisták és a diákok számára hitelesíti a mellette álló másik tizenkilenc. Javasoltuk akkor, és javasolom most is: független szakértők meghívását, foglalkoztatását. A fölkérés szempontja ne az legyen, hogy „bár nem jó művész, nem igazán jó művészettörténész, de keresztény, hát ő a mi emberünk”. Szükség lenne egy negyedévenként összeülő bizottság vagy akár alkalmanként meghívott néhány szakértő bevonására. Zsűrire, amit egyetlen közösségi vagy templomi térbe szánt, vásárolt, megrendelt vagy ajándékba kapott műtárgy se kerülhetne meg. Egyetlen lágyszívű és hozzá nem értő atya sem. Ez megkönnyítené az ajándék visszautasítását is: „Kedveském, ez gyönyörű, azonban én egyedül nem dönthetek...” A giccs ugyanis sajnos akkor is káromkodásként

hat, ha a Keresztenfüggőt ábrázolja. Ha alkotója jó szándékú is. Megtévesztő, hogy a giccs is hordoz igazságot, sőt, szerintem az igazságok halmaza. Az igazságok RENDJE helyett.

Tudjuk, látjuk, egyházunk – és nem csak a magyar – a múlt századdal kezdődően reménytelenül lemaradt az értékes művészetek befogadása terén. De hívő ember ne használja a „reménytelen” szót. Kezdjük el, amit lehet. A Magyar Püspöki Kar. A tartományfőnökök. A plébánosok józan önkorlátozással. A katolikus oktatás. Lépésről lépésre.

El kell indulni.

1993. március.

U.i.: Ezt a cikket eredetileg a katolikus Új Emberben szerettem volna leközölni. Nem rajtam múlt. Talán az örökölt szemlélet, hogy amiről nem beszélünk, az nincsen is. És: aki a pártot bírálja, az a nép ellensége?!

1993. július 3–4.



KÉT HETE AZ ŐRSÉGBEN DEKKOLTAM egy hetet. Ceruzát vittem, de leginkább csak aludtam, ott is. Végül vendéglátóm szerzett diófacot a szomszéd faluból, és adott csodálatos barna színű papírt (szerkesztőségi boríték) – nem lehetett nem rajzolni egy kicsit, mellettem ült. Amit egyébként szeretek. **Rajzolk** egyet-kettőt, ami van előttem, domb, meg két fa, na jó, elég lesz, megvolt. Ráírom a számukat, ahogy szoktam, s megdermedek. Tragédia: 23 után 32-t írtam. Nincs mese. Meg kell rajzolni a közte lévő sor-számokat. Ezt hívják civilben ihletnek?



Pannonhalma. Anzelm összehozott hivatalos ellenfelemmel, Szilveszter atyával, aki a hegyen a műtárgyaként felelős, ő még egy elleníratot is szerkesztett Népszabadság-cikkem nyomán, most nekem is ismertette. Közben meséltem neki 36 évvel ezelőtti illegális bencés cserkész élményeimről, hogy tizenhat évesen – életemben először – engem Gerő atya kezdett tehetségként kezelni, határozott gesztusokkal, egy festőnővel is összehozva, német művészeti lexikonokkal, műtárgyszemlélési különkirándulással, Győrből, ahol nála nyaraltam.

Elmondtam kedvenc gondolatomat a giccsről, épp a kritizált Mária-szobor kapcsán. Hogy ugyanis hányszor kell egy csecsemőt naponta kakiból kimosni, hogyan és miből lehet utazás közben ugyanannyiszor tiszta pelenkát produkálni (gyapottermés? puha fűcsomó?). Hányszor kell szoptatni, kezdetben, éjszaka is fölkelve, négyóránként?! És hogy én ennek a megjelenítését hiányolom a leheletszépségű, lebegő mosolyú Máriákon.

Egy másik ellenvetésére ezt válaszoltam: Drága atya, tedd szívedre a kezedet, mi lett volna a levél sorsa, ha én ezt, mindezt a püspöki karnak írom, zárt borítékban?! Hosszan dorgált, közben teasüteményét rágicsáltam, nagyszerű cellája van a barokk szárnyban.

Kékkút. Írtam biztos, Miklós ígért nekem már tavasszal kipróbálásra – megtanulásra – kölcsönbe egy szövegszerkesztő komputert. De régebb óta, tán éve ingadozom ez ügyben, beemlel-e életembe? Természetesen világnézeti kérdés. Bár a dolog praktikus szintje sincs megoldva (részemről, mert Katának tényleg kéne).

1. Opuszjegyzékem, amihez a címjegyzékem és képek szereplésnaplója csatlakozik. Ez sajnos kézírással is, már olyan rohadtul rendben van, és áttekinthető... Előny lenne, hogy néhány másodperc alatt sokszorosítható, s így halálomkor biztosan azonnal megkaphatná a Nemzeti Galéria adattára a naprakész jegyzéket.
2. Ez a naplóírás. Pontosabban most elsősorban ez a neked irányuló levelezésem. Ezt egyszerűen ki kéne próbálni. Hogy ha tisztességesen megfogalmaznám, tehát nem alla prima – csakugyan jobb lenne-e, vagy épp veszítene (mondjuk így:) értékéből.

3. Alkalmi cikkek, kérvények, hivatalos: ez nem kérdés, ezeket eddig mindig háromszor kellett újragépelni.

Az is vonzó lenne, ha a fafejű-konok szegényebbséget választom, és az is, ha változtatásra-tanulásra szánom el magam. Lentről ropogni kezd egy tűz, Miki éppen fölkiált, jaj! az öngyújtót is véletlen beledobtam. Imád tüzet rakni. Talán szalonnát akarnak sütni? Rémes.

...vagy ez is csak önáltatás, az önáltatások hálója. Merthogy mindenekfölött imádom a mindenféle billentyűket, elektromos kábeleket és fémdobozokat.

Van itt egy érdekes dolog. Kaptam – ezt is paraszolvinciába, vagyis képert – egy jó kis könyvet: Don Camillo, állítólag világhírű is, a fülszöveg szerint 27 nyelvre... (Ismered?) Színhely egy Pó-völgyi pici falu, Észak-Olaszország, 1946, még minden ízében a háború mögöttük. A faluban a kommunista párt győz a helyi választásokon, vörös polgármester, igazi vörös jelszavakkal, ahogy dukál: klerikális reakció meg világszabadság, ami kell. Írni alig tud, de jó szándékú, jó buta parasztember, szimpatikusnak megrajzolva. És ellenfélként ott a falu papja, ez is igen egyszerű ember, neki is van a háborúból eldugott géppisztolya. És ezek ketten folyton keresztbe tesznek egymásnak. A pap a közeli pataokban fürdik, meztelenül, ellopják a reverendáját, kommunista nagygyűlést bömböltetnek hangszóróval a templom mellett. Olykor össze is verekednek, de komoly bajban azonnal összefognak, és általában sokat segítik egymást. Egy szörnyű buzgó agitátornőt elkapnak valakik a sötétben, a fenekét vörös festékkel bemázolják, napokig ül a benzinen stb. Ebben az akcióban részt vesz az atya is. Bokszmérkőzésbe beszáll, álszakállban, megmenteni a falu becsületét stb.

Konfliktusok és azok megoldásai, fejezetenként, sok röhögéssel. Eddig rendben is van. Ez a világ tiszta, áttekinthető. Mindent elrendeznek... egy tízéves kisfiú szintjén. No mármost, hogy is van ez? Elfogadható ez? Hogy én följük látok? Látnék, ha ott lennék? Igen. És akkor?

Nem tudom végiggondolni. Talán az attól való félelmem, hogy vannak (mert vannak!) világok, ahova én sem látok be, mert nekem magas.

Van még egy vonatkozása a könyvnek. Egyébként Guareschi írta. Kata fejemre olvastam, hogy Isten-képem ószövetségi, és ebben igaza is van, én még mindig félek... Reveláció volt, ahogy itt a pap Krisztussal beszélget, vitatkozik, veszekszik. Tanulok belőle imádkozni. Várj, leszaladok a földszintre, idézhető-e valami részlet, hogy halld te is a hangját! (Közben hallom, a kertben a társaság játszik: megadott betűkészletből szavakat kell kirakni. Hű, ezt megúsztam.)

Na, a könyv:

úgy dühbe gurult, hogy szentbeszéd közben rádobott egy leplet a feszületre, hogy Jézus ne hallja, amit mondani fog, aztán csípőre tett kézzel...

Egy másik hely, a papot este a sötétben elkapják, és jól eltángálják. Beszalad a feszülethez, ahogy szokta, ha kételyei vannak:

– *Most mit csináljak?*

– *Ecseteld a hátadat kis vizes olajjal, aztán maradj békén – mondja neki Jézus az oltár tetejéről. – A sértéseket meg kell bocsátatnunk. Ez a regula.*

– *Jó, jó – okoskodott don Camillo –, csakhogy itt verésről volt szó, nem sértegetésről.*

– *Mit akarsz ezzel mondani? – suttogta Jézus.*
 – *A testi sértés tán fájdalmasabb, mint a lelki?*
 – *Igazad van, Uram. De ne felejtsd el, hogy aki engem ütött, a szolgálodat, az ezzel téged sértett meg...*
 – *És én talán nem bocsátottam meg annak, aki keresztre feszített?*
 – *Veled, Uram, nem lehet vitatkozni – legyintett don Camillo... –, de ha ezek a béketűrősem láttán elbizakodva beverik a fejem, azért te leszel felelős. Idézhetnék az Ótestamentumból...*
 – *Don Camillo! te jössz nekem az Ótestamentummal? Ami a többit illeti, vállalom a felelősséget. De köztünk szólva, egy kis verés nem ártott neked...*

Nagyszerű, nem?

1994. március 24.

JANUÁR HATODIKA, este óta beütemezett perc levelet kezdeni neked. Akkor telefonált Szüts, hogy másnap délelőtt átvehetem stúdiójában a NOTEBOOK-omat, amit szívességével, de mégiscsak képért, képemért sikerült szereznem. Szóval számítógép, szövegszerkesztő, komputer vagy mi. Kisebb, mint egy géppapír, úgy értem, fölülnézetben. Oldalról kétujjnyi vastag, japán és sűrű. Azóta éjek és nappalok egyetlen lázas izgalom, most épp egy táblázatkezelő programmal ismerkedem délelőttönként. Csak 11-ig, MERT AKKORTÓL MUSZÁJ FESTENI, ne feledjük, március, Kecskeméten vagyunk. Többes szám, Miklós is. Szóval 11-től az ebédre hívó kolompszóig, vagyis fél egyig festem a napi kötelező egy képet. Idén ez 60x60 cm, visszatér-

tem. M. szerint képeimnek kifejezetten jót tesz, hogy csak napi másfél órát szánok a szakmára. Esténként enter-shift-alt és ctrl billentyűkről beszélgetünk, azt hinném, szamaritánus, de nem, időnként izgatottan félretol a géptől, hogy ezt a programot... Pilinszky mondja valamihez példaként a rövidtávfutóról: *futás közben nincsen anyja, nincs múltja, nincs családja, terve – akkor fut.* Talán még egy hónapnyi játék van evvel a komputerrel.

Volt egy balesetem. A Lukácsot tatarozták két hétig, utána, az első vízbeszálláskor történt. Forduló hátúszásban, elrúgom magam a faltól, valami jól megszűr. Nézem a talpam, vérzek. Nézem a falat, hát négy-öt csempeszilánk áll ki, a csempék ragasztásánál nyilván ezekkel állították be a sortávolságot, és bennfelejtették. Kisantikálok, kérek egy kalapácsot, a tuskét leverem, szólok, hogy majd kötözést fogok kérni, és leúszom a még hátra lévő negyedórát. Közben a seb csíp. A zuhanyozóból húznak ki, sürgetőleg, hogy mennyire összevéreztem a padlót. Szemüveg nélkül nem láttam. Bekötöznek, hazasantikálok, délelőtt diktálás, fáj, oldom a cipőmet, a zoknim csupa vér, a gépíró nő átkötözi, én meg kicserélem a bal és a jobb zoknit. SZTK, a sebet kitisztítják, bevarrják, dréncső. Első két nap nagyon fáj, járni nem bírok, szerencsére autót vezetni igen, ugyanis muszáj: naponta kontroll, kötözés. A sarkammal a kuplungot. Úszás hetekig tiltva, sikerül egy mankót kölcsönkérnem. Illetve kettőt. Le Kecskemétre. Járni nehéz, dagad, és pihenőpózt, fölpolcolást javasolnak. Első héten nem is tudok festeni.

Így hát nem volt akadálya, hogy a gépbe írt négy táblázat 57 656 rubrikáját adatról adatra összeolvassam a kéziratommal, reggel hét és este háromnegyed tizenegy között, kábultan,

vaksin és izgatottan. A második héttől állt be végleges? rend, hogy azért festek is.

Elképesztő, mi mindent tud egy ilyen gép. Ebéd közben ezen rágódtam, Miklóst is evvel szórakoztattam (tűri), hogy itt neked kétféle tipográfiával dolgoznék. Ebéd és ágy között sikerült a gépet (egyedül) átállítanom, három billentyű egyidejű lenyomásával üzemmódot vált. A munkasor kódját „pal.2”-nek rögzítettem. Na.

Ja, persze (ezt is képtől) van egy printerem is, te már saját nyomatot fogsz kapni.

Egy hét gondolkodás volt a személyre szabott „könyvtárregiszter”. Egy fajfoglalomrendszer a lehető összes beírandó szövegtípus befo-gadására. Nekem való feladat. Amit igazán szeretek: rendet teremteni és rendet építeni.

Két évet gondolkodtam, beengedjem-e életembe ezt a játékot. Ellene szólt, hogy drágának, igen nehezen elérhetőnek tűnt, hogy semmi szükségem rá, csak az időmet cseszi. Mellette szólt, hogy játszani nem feltétlen etikátlan.

MÉG MINDIG megszámolom a kert végében elhaladó tehervonatok vagonjait. A rekord (mozdonnyal együtt értve) 84 kocsi, 1952, Lágymányos, Déli Összekötő Vasúti Híd, a kénuszagú, gőzölgő salakdombok között mászkáltomban.

1994. április 29.–május 17.

KOMPUTERÁRADÁS LEVONULÓBAN. Lassan visszavedlik szerszámmá. Reggel bekapcsolom, hogy ha telefonszám, egyéb miatt kell, ne kelljen várakozni a beindulására. A múltkor a liftben tévedésből a hatodik emeleti gombot kétszer nyomtam meg, ahogy itt kell a dupla klikkeket..

Írtam neked, mik azok a fraktálok?! Egy kiránduláson mesélték a múltkor, fantasztikus. Ha nem igaz, akkor is gyönyörű. Szóval, vannak ezek a periodikus végeredményű, végtelen osztások. No most betápláltak egy ilyen osztást számítógépbe, s mondjuk, a tizedesjegyet vagy mi hirtelen kitér a rend alól, érted?! Szóval az osztás eredménye 1,262626...26 és ez egyszer csak megváltozik. Örület. A modern katasztrófaelméletek kezdenek a dologgal komolyan foglalkozni, hogy talán ez egy ősök. Másrészt amit én teljesen kívülről is meghallok a dologból, hogy e tény jelzi, a számok is csak közelítő körülírásai a valóságnak. Nem abszolút igazak.

Mikica elvesztette a neki dedikált C. Naplót, valahol (hol?) elkallódott. Följárnoltam helyette másikat, mire nagyon szelíden megmagyarázta, hogy neki tulajdonképpen *állandó saját példányra* nincs szüksége. Bólintottam, nyeltem egyet, és mosolyogtam. Érettségi utánra tartogatta anyám átadni édesapám frontról nekem írt levelét. Másfél éves lehettem, amikor íródott. Hadifogságból, betegen küldte, gondolom sejtette, nem lát többé. A levelet nem vettem át. Azóta se olvastam. Múltkor kérdeztem anyámat, mi lett vele – kidobtam rég, mondta. Mi volt ez a gesztus tőlem, ámulok. Az elszántság mellett, hogy én majd a magam útját... nem valami féltékenység, félelem? Hogy engem (gondolom most) egy súlyos árnyék ne irányítson... (Morális ítélőképességemben mindig bíztam.)

Most jövök Katával az *édes Harangvölgyből*, eső utáni harsogózöld lombok, igazi nap-sütés, egy órát pokrócon heverészünk. Miki síedzése ilyenkor több kilométer futás, véletlen elrohant mellettünk, nem vett észre. Népszabadságot forgattam félálomban, így reklámoz-

zák, és mégis igaz: *Magyarország legnépszerűbb napilapja*. Megmaradt a nagy apparátusa, sok jó szerző is odavándorolt. Szombaton jó esszék. Találtam egy valószínűleg fiatal figurát, kiváló: Bayer Zsolt. Kéne neki egy képet ajándékozni.

[Évek multával ma szélsőséges, antiszemita hírében álló publicista. 2008. 3.]

Érdekelne ez a kalandotok, aminek házasság a neve. Az összetartozás. Még a hetvenes évek elején történhetett, házasságunk második-harmadik évében. Karácsony, törzsi ebéd, vagy tizenötén a Jávor szülőknél. Egyszer csak Jávor papa dűltán rászól Katára: piros bugyi van rajtad! (Épp az igen-mini szoknya volt divatban.) Mire én félig fölemelkedve ültömben kissé lehúztam sliccem cipzáráját, hogy az enyém pedig kék! – így jelezve, hogy ez már a mi kettőnk ügye. Nem dobtak ki.



1994. július 26.

KÉKKÚT. IZGALOM A SZÉKEM KÖRÜL. A gyerekek a szőnyegpadlón hasalva vitatják, mi legyen a sorsa az imént fogott kölyökegérnek. Rájuk bízom, döntsenek. Szempontjaik: a háziegér nem védett. A kisegér még nem gonosz. Folytonosan rágnia kell, a fogai miatt. Ha a szomszédba dobjuk, ott tesz kárt. Nem hiszem, hogy lenne lelkierejük megölni. Majd meglátjuk.

Most vitatják a jégahalál, a fulladásos és a bárdahalál közti különbségeket. Megeszélik, keresztre is lehetne feszíteni, persze fejjel lefelé.

És a gerinckiszédést hogy is kell? Most bíróságot alakítottak, 27 egérben állapítják meg a váltságdíjat. Közben:

Ne pöcköld szegényt!

Apu, fullasszuk bele ebbe az üvegbe? Mondom, sajnos az szenvedéssel jár. *Öljük meg egyáltalán?* Kegyetlenül rájuk hárítok mindenféle döntést. *De vért nem akarok látni. Mégiscsak a megfulladás lenne az igazi. És nekünk se kell sokáig nézni, amíg szenved. És ha egércsapdát tennénk be neki, evvel esélyt is adnánk neki.* – ez Miki bölcs ötlete, amivel a közvetlen gyilkolást sikerülne elérniük. Most sajtot keresnek a csapdához. *Te nem undorodsz az olyan vértől, amikor meg is hal valaki?* Most meredten nézik a csapda körül rágcsálót. A rugó nem kattan. Türelmetlenül ütögetik az üveget, történjen már valami. *Jaj, Pépör (ez én vagyok), mit csináljunk? Szép lassan fölöntjük vízzel?! Maguk döntsenek, én elmondtam szempontjaimat.* A stratégia jó volt, csak nem az egéren csattant a fogó! Szegény egér, mit sem sejtve rágcsál, miközben öt perc múlva: *Jujj! Valószínűleg eltörte a fogó az egyik lábát, ezt nem akartam!* Bár akkor nem eszegetne. *Próbáljuk még egyszer. Azt akarom, hogy a testét kettévágja, most például csak az orra van benne!* Végre kattan a fogó, a feje benne. *Él? Még mozog! Rázzuk meg az üveget! Öntsük föl vízzel, akkor hamarabb vége! Emeld ki a fogóval együtt! Fújj, te ezt megfogod? Most meg lehet nézni a fogait! Hova lehet rakni egy ilyen egeret? Temessük el? Klórmeszet is lehetne rá tenni! Jó, mennyi tetű van rajta! Megnézzük nagyítóval? Ez már egy szabályos hullá.*

Eltelt a délelőtt. A rádióban delet harangoznak. Kata lent krumplit hámoz. A gyerekek leszaladnak beszámolni.

1994. szeptember 1.

MOST VALAMI FINOM ALIG-ÉRINTÉST ÉRZEK a bokámnál. Zsófi volt osztálytársaival egy bő hétre Görögországba távozott, állatait rám hagyta, ezek menüit írásban is, bölcsen. No mármost van egy méteres kannyula, ami épp akkora, mint az üvegakvárium körötte. Nem bírtam ki, befogadtam a műterembe. Hanyatt-homlok rohant az ágy alá. Estére már hívásra bejött. S most tanítom, mutassa meg, melyik testrészét szereti vakartatni. Minden rendben is van, ötödik napja ágyban, arcüreggel kombinált influenza, a nyuszi a vállamon üldöglésbe szokott. Csakhogy úgy tűnik, csak pokrócra szeret üríteni. A kis kemény gömbökkel nem is lenne baj, de férfiasan nagyokat vizek. Tehát most meg kell megtanítanom, hogy

1. én szeretem őt, *de ellenben*
2. az ágyra nem mehet.

Csak hát nehézkes a felfogása. Székben, komputer mellett lábadozom. Ül az ágyamon. Erre hozzávágom rendre a Százegy elbeszélés első, második majd harmadik kötetét (a sorrend nem biztos), közben persze kedveskedően beszélek hozzá, nehogy azonosítson a könyvekkel. Kétszer félreugrik, s csak a harmadiknál hagyja el az ágyat. Most e célra zsolozsmás-könyvem, bugyigumival átfogva, egy üres konzervdoboz és egy háromméteres acél mérőszalag van a szoba különböző pontjaira kikészítve.

Késő este, még aznap. Fordulat nyuszifronton. Ökológiai egyensúly, zártlánc. Eltűntek a golyók az asztal alól. Szepi megette. Ma telefonáltak, októberben meglesz a szerzői estem a Merlin Színházban. Ketten ülünk a színpadon,

egy irodalmár barátom kérdez. Rólam. Ez a műfaj megy nekem.

Tegnap telefonáltak, szerencsére mégse kell freskó Pécsre. Elfogyott a pénz. Idei nyaram legfőbb nyeresége a győri Tanítóképzőtől 600 forintért kikunyorált csodálatos gurulós pénztárosszék. Attól pénztáros, hogy igen magasra lehet állítani, és van neki alul egy körbefutó krómozott lábtartója. Sok éve vártam. Egy bánatom volt: zöld és fekete műbőr borítása. A napokban varrtam neki homoksínű, anyagában mintás, igazi bútorkárpit-burkolatot. Festek, odahúzó. Hátralépek megnézni, oda-rántom.

Tökéletes.

1994. szeptember 8.

TEGNAP IGEN MEGDORGÁLT a Lukács úszómestere, kérdésére bevallottam, még mindig **műtermet** festek. Pironkodtam is. Megígérte, hogy segít majd új témát találni.



SZERVUSZ J. MAMA! A tértivevény rózsaszín céduláján aláírássod, à remettre en main propre, signature du destinataire; tehát élsz, Franciaországban tartózkodsz, beszélő viszonyban vagy a postással, van tollad, és mozog a jobb karod. Jól van.

Itt a szomszéd területben, a régi Farkasvölgyi temető helyén, ahol a háború után apám apját elföldelték, e percekben Jelcin beszél meg Clinton, a Margit körúton meg rendőrök vijnak. Mázlijuk van, mert szirénájuk megkülönböztethetetlen a mentőkétől, úgyhogy rendszeresen potyáznak fohászaimból. Illetve újabban legalizáltam őket, bevettem a csapatba, a rend kedvéért. Reggel a Lukács uszoda férfi szekrényes öltözőjében nem volt világítás, hangot adtam feltevésemnek, hogy biztonsági okokból.

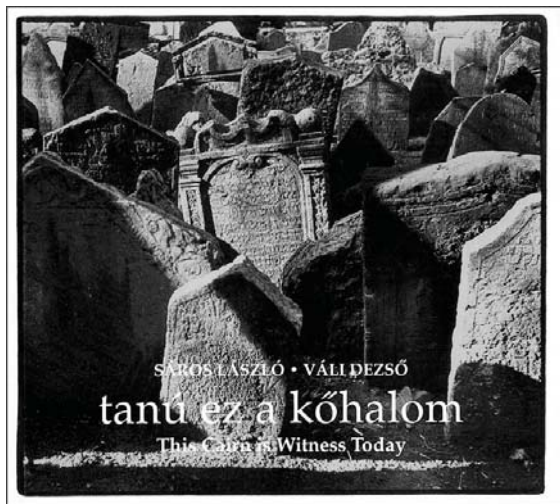
Uszoda. A klubom. Kaptam már Cseri Kálmán prédikációt, váratlanul, nyomtatásban, ajándékba. Múlt héten egy üveg fotóvegyeszt, 1960-ból, talán még jó. Szóltak, tudnak pacalt is szerezni. (Mi az?) Most kaptam hírt Gyula bácsiról. Az ő révén jutottam el Mikicával a Hadtörténeti Könyvtárba annak idején. Ma 85 éves. Agyvérzést kapott, mint pár hónapja Lajos úr. Mindkettő hadtápos tiszt volt. Reggelente Tibikém (szintén katoná) rám köszön a zuhany alatt: jó reggelt, művész úr! Válaszom: jó reggelt, vitéz úr! Minden reggel invitál, úsznék vele a hideg medencében, ne abban a pocsolóban, cserébe javaslom neki, hogy testedzés okából – nagyobb terhelés a szívnek – tartson velem a 26 fokosba. Gyönyörűen úszik, olykor elnézem, már hazafelé mentemben. Most költözött ki Budakeszire, hosszabb az út ide, reggelente. A kitüntetésekkel és katonai rendjelekkel foglal-

kozó egyetemi tanártól megtudakolom, javult-e édesanyja állapota, most tanítja újra járni. Vasárnaponként két gyerekével a Börzsönyben kirándul. Van egy Moszkvában végzett mérnököm, aki megtanított a komputeremben lévő opuszjegyzékem gyors rendezésére. Este hívom majd a Széchényi Könyvtár igazgatóját, bár napok óta nem láttam, nem használhatnánk-e a téli szünetben néhány napra zirci vendégszobájukat. Van egy statikaprofesszor, akinek készülő statikatörténeti könyve kéziratát átnéztem, és bele is beszéltem. Állítólag megfogadta. Múltkor almás heringet ettem nála vasárnap reggel, ugyanis dicsekedett vele, mennyit meghagytak a tegnapi vendégek. Hazafelé ballagva a zsidó és a katolikus bűnbánati módok különbségeit egyeztettem.

Istvántól, akinek csak most, az ötödik évben tudtam meg a nevét, majd meg kell érdeklődni, kapott-e hírt fiától és unokáiról Amerikából. Nem nagyon írnak neki, ritkán egy telefon, igyekszik hőiesen viselni. Van egy üzletkötő, aki egyszer vidult fel eddig, mikor amerikai társasutazásáról kérdeztem, s a Grand Canyonról. Jenőke, aki szintén könyvtárban dolgozik, 50 körüli, időnként megverik, ilyenkor az úszómester után kiabál segítségért. Idegbeteg, mindenkibe beleköt, a vízben rugdal. Én preventíve jóban vagyok vele, mert egy sávban úszunk, s ő nem tér ki senki elől. Én meg hátton, odafele, vigyázni kell. Kifejlesztettem egy technikát a néhány tempónkénti víz alatti előrenézésre. Már ritkán ütközöm. Jenőke a múltkor szoborrestaurálási ügyben fordult hozzám. Épp egyforma tempóban úszunk, ami ritkaság.

Mióta valamelyikük kölcsönkérte egyik rádióinterjúmat magnókazettán, azóta valaki a kabinsor túlsó oldaláról átköszön nekem, valaki ottani, (számunkra) külföldi. A főorvos úr is

gyönyörűen úszik, nehezen ad potyareceptet. Tavaly vele cseréltem egy képemet Shakespeare összesre. Fantasztikusan kidolgozott teste van. Súlyozzik is reggelente. A fontosabb kiállításokra figyelmeztetjük egymást. Van egy kamarai elnökünk is, szófukar, és nem ért a komputer Excel programjához, sajnos. Egy közgazdász a jobb oldali szekrényorról vett két példányt a zsidó temető *fotoalbumomból*, olykor tréfálkozunk. Az ősz-bozontos mellszőrű Feri bácsit,



aki mindig elmondja, hogy kúrálta ki fekélyét napi úszással, 82 éves, rég láttuk. Reméljük, csak átpártolt a Dagályba, s él. Sokat dorgált a melegebb vizű medence miatt, mígnem az utóbbi időben, szégyenkezve, maga is rákényszerült. Gyula bácsinak a szeme javul az operáció óta, felesége hazakerült a kórházból, ő főz rá. A nagydarab, bajuszos, kissé hőzöngős szívbeteg MDF- (Magyar Demokrata Fórum, jelenleg ellenzékben) párti közgazdász újabban egy órával később, hétre jár, s velem egy időben kezd. Kérdezem, nem hiányzik-e a régi csapat. Azt mondja, csak egy részük, mert az a sok liberális nem.

Egy ügyvéd nevetett a zuhany alatt, képakasztó cédulámat (tudod, mi az?) jogilag dilettánsnak találta. Rögtön segített átfogalmazni. Várj, megpróbálom ide átmásolni, benne van a gépben. A „copy” gombot először, aztán az „ide most ezt lerak” gombot. Ez a 22. változat, hétéig mindenkivel ezt korrigáltattam, a képek hátára ragasztom. Tehát ez a végleges:

cím:	technika:
opuszszám:	méret:
hol készült:	dátum:

Váli Dezső

H-1027 Budapest, Margit körút 64/B VI.3.

TISZTELT GYŰJTŐ! Kérem, szíveskedjék
nekem címét megküldeni.

Munkáim helyét számon tartom.

Valamint: szeretném kiállításaimról a jövőben Önt értesíteni. Köszönöm.

KÉREM, MŰVEM TARTÓSAN
NE KERÜLJÖN KÜLFÖLDRE.

Kivétel: közgyűjtemény, múzeum.

DEAR COLLECTOR, please send me
Your name and address.

I would like always to know the place of
my works and send You invitations to
my exhibitions. Thank You.

IF POSSIBLE PLEASE DO NOT TAKE
MY WORK ABROAD.

Except: public collections, museums.

Ki van még, klubtag? A nőkről még nem is beszéltem. Ritka a fiatal, természetesen. Van egy barna hajú (kilógatja úszósapkája alól), lassan úszik, és folytonosan illedelmesen maga elé mosolyog. Talán azért, mert tökéletes segge

van. A fiúk az öltözőben, ha jól emlékszem, Nofretete névvel jegyzik.

Van egy öszülő, jellegtelen, fáradt hivatalnokarcú, zakós ember. Érdekes volt, mikor egymás mellett úsztak, kiderült, ők: kettők. Azóta több ismerősömről is észrevettem, hogy kettő van belőle.

Van még a Sanyi bácsi, aki szállodaigazgató volt, sok érdekeset mesélt a londonerek világából. Misi, a nyugdíjas könyvtárigazgató időnként meghív egy kávéra, ha mindkettőnknek van erre egy negyed órája. Három képet ajándékoztam neki, kettőt a hivatalába (Mednyánszkyval egy térbe), egyet a lakására, annak idején. Pár hét után azt lecserélte, igaza volt. El is törtem, ahogy visszaadta.

Megint álmodtam egy leírandót. Illetve elalvás utáni pillanatból visszakapaszkodtam az értelem peremére, s rögzítettem, hogy az előbbi pillanatban VALAMI-vel álmodtam, ami tulajdonképpen három dolog: egy püspök, egy karosszék és egy zongora-billentyűsor, ami egy asztalról leesni készül.

A Fiorettiben díszelnök lettem, vagyis fölfelé buktam. Csak megnyitom és berekesztem az ülést. Az első két óra levezetését elvették tőlem, távollétemben. Szerencse, hogy anyámhoz kellett szaladnom aznap este közi közben, hirtelen, mert rosszullettem, különben talán nem szerveződik meg ez a szereposztásváltás. A harmadik imaórát magamtól adtam át, alkalmanként jelölök vezetőt. Furcsa így, felelősség nélkül. Agyam még arra áll, hogy minden konfliktushelyzetbe belenyúljak. Kata sokat mondta, hogy sokat beszélek, hát most esem éppen át a ló túlsó oldalára. Remélem, tényleg jól teszek vele nekik. Lesz módom figyelni az imára is.

Hogy elkezdtem tanítani, megint írtam két hónapig élet- és munkanaplót, kontrollként. Megszámoltam, tehát sajnos pontos és igaz is. Eddig soha nem vallottam be magamnak, most kihirdetem. EGY festésnapra NÉGY háttér-ipari munkanap tartozik. Keretezés, levelezés, szállítás, anyagvásárlás, opuszjegyzék. Csak az a kérdés, ha magántitkárom, vagy mint Mednyánszkyknak, műteremszolgám lenne, mit kezdenék az időmmel. 46 képet kezdtem idén.

Mi van még? Szajolon kisiklott egy vonat, 27 halott. Ja, Esztergomban is lesz egy kiállításom, rajzaimból. Annyi hasznom lesz belőle, hogy **csináltathatok plakátot**, 20 éves sorozatom újabb darabját. Valószínűleg megint műteremfotóval.



Kisfiúkoromtól izgatott, hogyan készül a műmárvány. És nem tudtam kitalálni, harmincéves festőtapasztalattal sem. Tudtam, hogy nem rajzolhatják a mintát, az lehetetlen. Valami spaklizásra (festőkéssel kent anyag) gondoltam. Most a budai ferenceseknél felújítják a jobb oldali Jézus Szíve oltárt, meglátogattam a mestert munka közben. Megmutatta. A lényege: félnedves színes gipszlabdacsoakat gyúrsz. Más színű festékben panírozod, meghempergeted az egészet egy falapon. Majd ezt fölcsapod a falra, s mikor kicsit megszáradt, lereszeled a felületet. Előbukkannak a színfoltok, színhatárok. Nagyon jó.

A légkondicionáló gépet beüzemeltük (három képemért szereztem), lukat vágtam számára az erkélyajtómba. Hűt.

Szép karácsonyt nektek!

1995. január 8.

KAPOSSZENTBENEDEKEN, húgom monostorának egyik cellájában ülök, anyám az ágyamon keresztretjvényt fejt. Évek óta nem volt alkalmunk pár napot együtt tölteni. Anyácskám épp vendégségben itt, mikor Erzsébet táviratot kapott Erdélyből, azonnal utaznia kellett. S többféle okokból ide kellett rendelnie engem. Sajnos, csak lassan tudom átprogramozni magam (teher ez magamnak is, a családnak is), sok a dolgom, s nehezemre esett az út, persze aztán most jó itt. Két napja várom e levélkezdést, ez lett volna a fő mulatságom itt, de kiderült, hogy Erzsébet hónapok óta!! a portásfülkében él, egyszerűen mert a cellájából nem hallani a kapucsenget. Örület, csengő mint fő bútor. Így hát be kocsival Kaposvárra, két kapcsoló, két csengő, két reduktor és negy-

ven méter kéteres gyengeáramú kábel. Majd egy óra múlva vissza (megint 30 kilométer) és még hatvan méter. Aztán másfél nap szerelés (egy-órás munkának hittem), a monostor két távoli pontjára egy-egy csengő. Este kész, próba, nem működik. Másnap a reggeli imát avval kezdem, hogy Uram, nem kereshetném meg ima helyett inkább most rögtön a hibát, nem engedné meg?!... Aztán step by step, végig a hibaforrásokat. Egy helyen a kábelen átütöttem egy szöveget. Délben Mami kucsmát, kabátot, ki a kertkapuhoz, én meg boldogan rohángáltam egyik üvöltő csengőtől a másikig. Az egész házban hallani, de van neki kikapcsolója is.

Hát igen, a fontossági sorrendünk, az igazi rejtély. Magamat se értem, hogy érthetnék másokat?! Ha érteném, érteném az egész világot... A napokban valami régi, igen halvány emlékfoszlányom fölmerült, s tétován tetre készítetted. Műteremablakom alsó harmadát *letakartam* farostlemezekkel, mint egyszer valaha.



Elég érdektelen történet, nemde; világítás-technikai részletkérdés, a fényt inkább fölülről kapom. S mint a menydörgés, mint a földrengés, úgy történt; a szobám ámulatosan szép enteriőr. CSODA. Boldog voltam! És talán leszek is! Lehet, hogy CSAK EZEN MÚLOTT az utolsó húsz évem?!

És még egy muri, megint elvesztettek egy képet. Másfél méteres, tavalyelőtt még ott lógott a Szabad Demokraták székházában, a titkárságon. Csak hát meszelés volt közben, levitték a pincébe... Megsúgta valaki a Belügy-minisztériumban a történetet, mire jelentkeztem náluk, hogy kérem kölcsön, kiállításomra. A fő-fő muki fogadott, hogy ők most mit csinálnak?! Négy éve ajándékoztam egy ottani fiúnak (ma külügyi államtitkár), most akarta betenni új, nagyobb szobájába... Kértem a rendőrségi nyomozási jegyzőkönyvet, persze semmit nem tettek ez ügyben eddig... Hagytam őket beszélni, elakadásig. Majd javasoltam, hogy ha más nem jut eszükbe, vegyenek hasonló árban egy képet tőlem az államtitkár számára. Evvel engem is, őt is kárpótolják. Tetszett, ebben maradtunk. A héten bonyolítjuk(?). Az elvesztett 380 ezerre értékeltem. Ha tényleg pénz lenne belőle netán, azonnal vennék egy nagyobb kapacitású printert, nagyon hiányzik. Egy ilyen levél kinyomtatása (három példányban) évekig tart.

Még van egy képügem, ez olyan szégyellni való, hogy tán el is tüntetem a nyomait majd. A ferences tartományfőnököt megnoszogattam, válaszolna már másfél évvel ezelőtti levelemre, amikor megsemmisítették egy keresztút grafikámat. Nagyon udvarias voltam, hogy bármily kellemetlen mindkettőnknek, ezt a dolgot le kellene zárni. Egy nagyon maliciózus válaszlevelet kaptam, felelve, hogy miért

a Népszabadságban forgattam meg a dolgot (olvashatta, a cikkben ezt külön megindokoltam), és hogy ők tanulatlanok, nem tudják, minek is kéne nekik tetszeni... Egyébként bocsánatot is kért.

1995. március 13.

J., TE RIHERONGY! Te kótyomfitty, pernahajder, te labancbérenc! Te harapófogó, te balesetvédelmi oktatás, te ázalag, te jogi keret, te Balmazújváros, te ukrán vízügyi tanácsadó!

Hát kerülő úton és véletlen kell megtudnom, hogy elköltöztél?! Francia szállásadónőnek küldözhettem volna tovább leveleimet, gyanútlanul, éveken át?! És amíg címeteket kinyomoztam! Pfűű!

Jó lenne tudni, mi ez a költözés. Jobb vagy olcsóbb hely? Kirúgtak? Munka? Csapat? Kert? És a bébi mit szól hozzá?

Március. Elseje óta megint alkotóház, Miklós a szomszéd műteremben. Onnét irányítja zsebtelefonján Budapestet. Amikor elborít a reménytelenség, vigasztal, irgalmasan. Pocsék hetek, rezignáció. Pedig igyekszem ellene mondani. Hogy minek a világot építeni, mikor elmúlik, mint a mező virága, hogyha általmegyen rajta a szél, nincsen többé, és az ő helye sem ismeri azt többé. Vas István mondja tegnap este azt a *Miért vijjog a saskeselyű?*-ben: *a szellemi válság, a lelki válság tudvalevően az élet fényűzései közé tartozik.* Milyen egyszerű. Lelkierőm töredékességét mutatja, hogy idén Kecskemétre SOK könyvet hoztam, nem tudtam előre dönteni.

No, a 380 ezer forintos kép ügye, amiről a múltkor. Megtörtént a dolog. A következőképpen. Telefonálnak: „lerendezve”, jöhetnek a

pénzért. A pénztárban 300 ezret nyomnának a kezembe. A pénztárosnő föltelefonál, elpirul, majd zavartan kezdi magyarázni, hogy ez is sok pénz, különben sem tudtak már 13. havi fizetést osztani, ők ilyen szegények. Én föl a főnökhöz, a titkárnő nem enged be, hogy tárgyal, leülök, üldögélek. Átmegy a színen Pető Iván, a pártelnök, lekezezz, jaj, kedves Dezső, ez milyen egy kellemetlen történet, most te itt mire vársz... Mondom, kifárasztási technika alanya vagyok, a pénz... Hogyhogy, na várj egy percet... már itt is vagyok, menj csak le a pénztárhoz, minden rendben... Mégis volt a pénztárban 380 ezer forint... Hazafelé útba



ejtem anyámat, majd betérek egy Sony márkaboltba, színes tévé Katának. (Később még egy fritőz, vagyis krumplisütő, az egész lakásba 20 wattos, takarékos izzó, egy baráti segítség 30 ezer, egyházi tized 38 ezer, és a két gyerek külföldön síelt.)

Otthon leülök az íróasztalomhoz, előveszem az Adózási segédletet, kiderül, 150 ezer forintot kéne ebből befizetnem. Megvakarom a fejem, föl hívom tudós barátomat, annak utána a pártházat, hogy a számlával apró baj van, ne küldjék tovább, holnap reggel beme gyek. Másnap beviszek egy papírt, mely szerint képet JÁVOR KATÁTÓL vették, így nem adóköteles. Még megkérem, körülnézhetnék-e a pincében, én jobban, keretről is, hátulról is megismerem... Mondják, teljesen fölösleges, jó néhányan, annak idején, fegyelmi is volt belőle, tűvé tették... és sajnos az üres keretet meg is találták. Azt is gyanítják, ki vitte el... Akkor legalább megnézném a keretet, a szögek állapotából látnám, kiesett, vagy kiszedték belőle... A gondnokot előkerítik, lekísér. Mutatja a keretet, ott áll a falnak fordítva. *Benne a farost*, húszcentis opuszszámmal. Megfordítom. Mondom: ez...? Hát erről szakították le a képet, ez a ragasztásfelület... Leporoltuk, föl vittük. Egy ideig csendben nézte a vezérkar. Aztán elbúcsúztam.

Két hét múlva kijöttek képet választani. Merthogy, ugye, vásároltak tőlem, kárpótlásként, Szent-Iványi számára. Addigra Csomaytól visszakeríttem egy réges-régi nagy képet, amit a padlásán tartott, hogy választhat helyet te, amit falra is van kedve rakni. Még elpöccintettem, hogy ezt már el is adtam, 380 ezerért... Férje föl hördült, ekkora festő vagy, hogy látatlanba...?! A képet elszállították, még nagy betűkkel ráírtam: Vigyázat, ez a kép hátulja!...

Hát így esett a dolog a szabad demokraták székházával. Ha a negyven fehéringesből egy lemegy a pincébe a másfél év alatt...

Jelenits atya idén is szentelt lakást nálunk. Most nem virágot hozott Katának, hanem bonbont a gyerekeknek. Tavasszal búcsúzik tartományfőnöki posztjától. Mindig utolsónak hiszi nyári bicikliútját gyerekeivel, Rómába. Egy-kétévente találkozunk. Általában elég *öt gondolatban* megkérdeztem, azonnal tudom a megoldást. Most rákérdeztem, hogy asztali korpuszomat levélnehezéknek is használhatom-e, jóváhagytá.

1995. április 26.–május 9.

EGY HÉTIG FELVÉTELIZTETTEM leendő főiskolásokat. Tízszeres túljelentkezés, első fordulóban egy félnapos fejrész alapján ezt négyszeres létszámra kellett lefaragni. A zsűrik délből kezdődtek, előtte aludtam két órát, hogy bírjam. Napi 160 ember. Rajzaik alatt mappában ott-honi rajzok és tervek. Egy gyerekkel 60-100 másodpercet foglalkoztunk, ez elég is volt a döntéshez. Nagyon kellett figyelni, egy ember sorsáról van szó. 12-en szavaztunk, hat igen-nel továbbjutott. Fegyelemmel át kellett lépni a mellékkörülményeken: koszos rajzlap, olvashatatlan aláírás, kulturálatlanság, tapasztalatlanság. Utolsó nap bemutattam a zsűrinek egy rajzot, hogy én elfogult vagyok, ez itt barátom fiának a rajza, mondanának véleményt, beke-rülne-e a második fordulóba. Ítéletüknek nincs tétje, a fiú nem akar művészeti főiskolára jelentkezni. 11-ből 2 igen szavazatot kapott. A rajz fotónagyítás volt, előző éjjel csináltam, harminchárom éve *evvel vettek föl* a főiskolára. Nevettek.

V. Miklós Kékkúton rácsapta a kocsiajtót a mutatóujjamra, Tapolcán tizenegy öltéssel bevarrták. Igazából csak egy öltéssel, de ez így nem jól mesélhető. Nem tört benne csont. A műtő előtt várva (bekísértek, egy kézzel vezettem, elég gyorsan) Miklós megkérdezte, nem félek-e az injekciótól. Mi mindentől tud félni egy gyerek!

Szóval az úszás. Nyolc napig eltiltottak. Volna. Fölvettem egy óriási sárga gumikesztyűt, s fej fölé tartott kézzel, háton és egy karra lúszom. Honv. minisztériumi alezredes barátom fejcsóválva rám köszönt: *Dezső, Dezső, hát az orrcsipesz nem volt elég?! Viszont ha most neki-úszom valakinek, az kér bocsánatot. Az egész uszoda dédelget. Egyik öreg prof a medence*

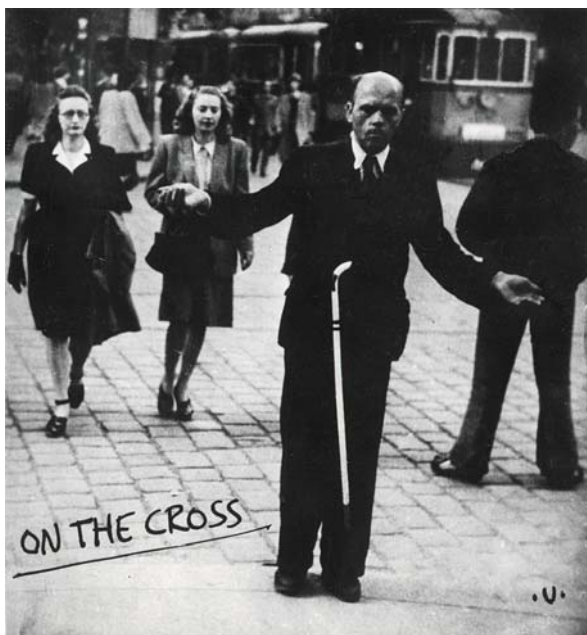


szélén levétette velem a kesztyűt, és megvizitálta a kötést. Tanácsokat adott. Egy másik ezeket a tanácsokat a zuhany alatt felülbírálta. A komor néni rám mosolygott.

A szemtelenség a dologban, hogy így is gyorsabban úszom mindenkinél. Ezt is eltűrik.

Lukács. A sajtófigyelőm. Dezsőkém, olvastam rólad a Magyar Nemzetben! Nem is tudsz róla? Holnap hozom, két példányban, xeroxon! Ismernek.

4 évvel a pápa látogatása után megkérdeztem a Vatikántól, megkapta-e a **Koldus keresztutamat**. Nem, tényleg elveszett, gyanítottam. Most telefonáltak a pápai nunciatúráról, vatikáni megbízásból keresik. Annak idején



Keresztes nyíregyházi püspök jó néhány levélemre nem válaszolt ez ügyben.

27 év után bensőséges családi ünnep színhelye volt konyhánk, utoljára mosogattam.

Kata Zsófival évek óta huzakodik, hogy szinte semmi házimunkát nem végez. Próbálkoztam ebbe az egyenetlenségbe több ízben belenyúlni, sikertelenül. Most ÉN ráosztottam ezt a feladatot, szépen csinálja, béke van.

[Már el is felejtettem, hogy valaha Zsófi is mosogatott, egy ideig. 96. 10.]

Ólmos fáradtságom váltakozik az ónossal. Bár a festészet húzóágazat, állítólag.

1995. május 15.

GYŐR VÉGE, MIKI HAZAMENT, én háromórás autóúttal dögmelegben Őrségbe, Robi meghívására. Talán Mikica (bocsánat, Miklós, egyszer, s mindenkorra megkért rá) jelenléte s a rezzenetlen kánikula együtt, hogy e levél megint megállt egy hónapra. S most másfelől is veszély. Robi mindig kéri, s most az idei 250 oldal naplómat is lehoztam neki; olvasta. Szerinte ezek a J. levelek bizony elfáradtak. És: általános szerkesztői tapasztalata (nem csak nálam), hogy a komputerbe írt szövegek henyébbek, kevésbé feszesek. Az ítélet kissé elcsüggesztett, kérdésessé teszi a folytatást. Illetve: majd megpróbálom gondosabban.

Őrség hát megint, ahogy dátumos életrajzomat nézem itt a gépben, hatodszor.

(<http://deske.hu/iras/html/hobbi.htm>)

1995. szeptember 24.

HÁT ITTHON MI ÚJSÁG. Majdnem föloszlott a Fioretti. Két hete egyszerre hatan jelentték be váratlanul, ámde összehangoltan, hogy itt hagynak minket. Adrienn és férje, Kornél, Ernő és felesége, valamint Ildikó és unokahúga. Legtöbbjük Jóskaék keddi közijébe megy

át, akik egy francia lelki közösségbe, az Emmá-nuelbe léptek be, bár nem mindnyájan.

Itt hagynak minket, mert szerintük megálltunk, passzívak vagyunk, akadályozzuk a Szentlélek működését közöttünk. Bár egy éve átszerveztük, és megosztott lett a vezetés, többen, kimondva kimondatlanul, továbbra is túl meghatározónak tartottak engem. Most, pár nap múltán észbe kapva följánlottam ugyan, István atyával is egyeztetve, hogy ésszerűbb lenne nekem egyedül átmennem egy másik közösségbe, de a dolog addigra már valahogy véglegesre rendeződött bennük. Fura így: Gábor, Andris, az örökké hű Erzi meg mi ketten. Néhány ritkábban járó, elfoglalt anyuka – nem ismered őket.

Fölmerült – sugallták is a távozók –, talán helyesebb lenne föloszlanunk, s más közösségekbe betagozódunk. Meglátjuk.

A búcsúzóktól bocsánatot kértem, és megáldottuk őket. Aznap rövid idő maradt a segítségimádásra.

Foglalkoztat persze a felelősségem ügye. Volt, hogy leugattam őket, amikor úgy véltem, hogy följük látok. Voltam agresszív. Fölényeskedő. Valószínűen: türelmetlen. Amiről nem is álmodtam volna, kiderült, több (lányféle) „nem mert megszólalni jelenlétemben”. (Kata híre.) Ez baj! Baj még, hogy konfliktusainkat – Kata és köztem – én is beengedtem időnként közéjük.

A. szerint a közit Kata vitte jégre, avval, hogy ellenem fegyverként használta ezeket ez embereket. Nekem, mindenesetre, amennyire képes vagyok, még hátrébb kellene húzódnom.

Váratlanul ért ez az egész. De nem érintett túl mélyen. Pusztán vonzódásaimat tekintve nekem minden közösség inkább csak teher. Talán nem is vagyok most vezetőnek való: az örömhírt nem élem meg. Hogyan tudnám továbbadni?

PANNONHALMA KISSÉ DÜHÖS VOLT '93-ban Népszabadság-cikkemre, hogy giccsek is vannak falain, de létrehozott egy bizottságot, s lassan mindent kipucoltak, hála Istennek. Most a maradékot is, merthogy szétverték a gimnázium épületét (benne a régi kápolnát, mindent). Anzelm szeptemberben föltelefonált, szerezzek nekik kölcsönbe kortársaktól festményeket. Jó néhány telefon, némi szaladgálások, szombaton nyitottunk az így összegyűlt anyagból egy kiállítást. Szerencsés ötlettel így, ünnepélyesen adták át a diákoknak a képeket. Anzelm biztatta őket: merjenek elutasítani, s közben merjenek kérdezni!

Fioretti ügye. Kata elment István atyához, s úgy döntöttek, más közibe megy. Talán végleg. Átköltöztünk a műterembe. Mintha óvóhelyen. Munkaasztalomon pokróc, konzervdobozba került a gyertya, ide az való. Furcsa. Írtam és fölolvastam egy deklarációt a maradéknak, hogy egyetlen utunk lehet, csak magunkat javítani, egymást pedig: elfogadni. Négyen-öten vagyunk, valami pislákoló remény: mindenki fontossá vált. Túléljük?

Két év után újra megnéztem a sziklakápolnát. A pálosoké. Az előtérben buzdító strófák:

*sorozatos ima, erény
ebbe csillan meg a remény
az Olvasó parittyakő
Góliátot leterítő
erős Asszony égi kardja
legyen velünk szent oltalma*

Az oltár fölött selyem nemzetiszínű zászló, behímezve két törrel átdöfött szív. Szólni kéne nekik?

1 9 9 6



LUKÁCSBA MENET. HIHETETLEN, mintha Amerika. Állandóan változnak a boltok. A virágárus csődbe ment. A könyves is bezárt, egy éve üres, úgy látszik, nem tudják kiadni a pavilont. A bár bekebelezte a mellette lévő rokkantnyugdíjas trafikot, nagy garral elkezdtek építkezni, galériát építeni, falak rózsaszínre, aztán az egész hirtelen félbe maradt, hónapok óta a malterosládák ugyanott a földön, a kirakatüveget lassan ellepik, mint a hullakeselyűk, az alkalmi plakátok. A díjbeszedő-iroda kirakatát egy élelmes üzletember kibérelte, kaliforniai mamutfenyőből faragott irdatlan karosszékek vannak benne, megrendelhető. Egy új non-stop pince-élelmiszerbolt nyílt, nyitva reggel héttől. Talán nem tudnak angolul. A vietnami tejboltunk mellé telepedett szerb tejbolt átalakítás miatt hónapok óta zárva, állítólag az is tönkrement. A bizományi áruház bezárt, óriás tere évek óta üres. A plakátoktól nem látni be, lehet, hogy raktárnak használják. Nyílt egy optikaszalon, a másiktól húsz méterre, s egy rádiótelefonbolt, szemben a Barátokkal. Az antikvárium maradt, de magánkézbe került, nem lacafacázna, 100%-os haszonkulccsal dolgoznak. Néha nosztalgiából megnézem a művészeti polcukat, pocsek. Bár egy Nagy Balogh-monográfiát ott sikerült, mégiscsak.

Múltkor elküldtem neked a Népszabadságban megjelent, Makoveczhez írt nyílt levelemet, ha jól emlékszem. 1000 ember előtt harsogta, hogy „verőlegény gyerekével nem fogok kezét”. Azt írtam neki, hogy ennek a mondatnak Európában nincs helye. Na, kaptam néhány kemény telefont. Az utolsó, egy magát hívőnek és érettségizettnek mondó, nem kulturálatla-

nul fogalmazó középkorú asszony volt. Hogy én merem támadni a Makoveczet, aki kedvéért sok ezer ember bármikor fölkerekednék, ezt a szent embert, aki meg akarja tisztítani a magyarságot ezektől a rohadt zsidóktól, és hogy ő imádkozni fog, hogy öljék meg a gyereket, és majd megnézi, akkor hogy gyakorlom a megbocsátást.

Kata szerint el kellene ezt mesélni Makovecznek, látod, ide vezet...

SZIA J.! MAMÁD KISZIVÁROGTATTA, hogy 80 kiló voltál, nem is tudom, írjak-e neked ilyen körülmények között.

A másik, ami köti kezem, bárhogy szépítjük, alig volt gondolatom az elmúlt időszakban, külső és belső rohangászások – dossziéd csaknem üres. Meglátjuk, mi jön össze.

Bár téged nem érint a dolog, itthon mégis újság, hogy év eleje óta bemész a borbá, és lehet dollárt venni. Elég, ha bemondod(!) az útlevél számat, arra már adnak. Rögtön be is írtam a tárcámba, hátha rám jön, útközben. Múlt héten uszodából haza be is mentem a ferences templomhoz közeli Keravillba, ami azóta videofilm-kölcsönző lett, majd ékszerbolt, most a fele már a Mezőbank, hogy adjanak forintot száz féltve őrzött dolláromért. Mert annyira semmi pénzem, viszont háromnegyedkész képeimhez nagyon kellene már keretet csinálni. Szó nélkül adtak, ugyanitt tavaly a pénztárosnak még be kellett diktálnom, hogy nevem Marx Károly és a Lenin út 1.-ben lakom. A pénztárosnő fölfont szemöldökkel rákérdezett, jé, Magyarországon van még Lenin út?! Nincs, feleltem szerényen mosolyogva.

Lesz keret, jó sok munka, de lesz. Miklós is megoldotta a magáét, a maga módján. Látott Bécsben a Giacometti-kiállításon egy elegáns típust, lerajzolta. Itthon egy autó áráért rendelt 50-et. Nem irigylem, nekem nem is lenne jó, de az ő képeihez tényleg szépek.

Hát igen, a boltok jönnek és mennek. Kápitализmus. Csak itt a bank környékén: lett egy komputerbolt. Reggelente vágyódva néztem a kirakatban a Panasonic telefonos fax óriás dobozát. Aztán kaptam egyet, akkor kisebb dobozokat kezdtem vágyódva nézni. Vettem ott egyszer 10 flopit.

(A komputer tartalék-memóriatárolója. Bocs, nem tudom, mennyire tudsz mai magyarul.) Szóval például az egész C. Napló könyvem egy 3 mm vastag, 9 centis mágneslemezen, két perc alatt átmásolható. Két ilyen lemezen van ötkötetnyi opuszjegyzékem másolata is, tűz, betörés, műszaki hiba ellen, négy példányban. Egy sorozatot egy barátnőmnél is tartok. Meglátogatva, mindig frissre cserélem. Ehhez tartozó flopitartómon ötforintosnyi piros pötty is van, hasonlóan a képeimről őrzött diatartó ládán. A berni Klee Múzeum grafikaraktárában láttam ilyet, három mappán. Családom is tudja, hogy ezeket kell először menteni tűz esetén. Nálunk minden világos. Hogy halálomkor szakmai dokumentációmát hova kell vinni, ki van rajszögelve a falra.

Ebből a boltból most tornacsukabolt lett. Ma reggel újra megnéztem, hűledezni akartam. Igen. A legdrágább: 24 ezer forint. Azt hiszem, 15 körül van a hivatalos létminimum.

Mellette volt egy hatalmas álmos bizományi. A kirakatban főleg textiltékercsekkel. Egyszer egy baromi rossz cipőt is vettem ott. Két év múlva még egyet, ugyanolyat. De ez már nagyon régen volt. Aztán bezárták a boltot.

A havi „II. kerületi polgár”-ban (ingyenes, bedobják) olvastam, hogy a kerületi tanács, pardon, önkormányzat valamelyik hivatalát akarja idetelepíteni. Marha egy ötlet volt. Állt a helyiség használaton kívül, egy hétig, két hétig, amikor új magyar szokás szerint kirakatüvegét kezdték ellepni a plakátok. Judooktatás, Lila Maca áriaestje, angol stúdió, Megnyílt a PECSA (Petőfi Csarnok, ifjúsági központ). Amikor a plakátok elérték egymáson a centis vastagságot, kezdődhetett a mekkorát bírok egyszerre letépni? játék. Másnapra újak a helyébe, rendszerint tízesével, sorozatban. A bolt ilyenformán évekre eltűnt. Két hete váratlanul – igaz, pár napig beteg voltam – vakító tiszta az üvege. Bévül fénycsöveket cserélnek. (Szombat reggel, uszodaidőben. Hétvége, szabadidő a munkások egy részének teljesen megszűnt.) No, a kirakatban most faburkolat, bronzkelyhek, porcelán Ludas Matyik, bársony redőzött drapérián. Nem is csak pocsek festmények. Gyakran lelassítok a bolt előtt.

Mellette megint csak két új bolt. Az egyik amerikai, nem is értem, mit árulnak. A kirakatban: műgyümölcsök, búzakéve és lavortartó állvány, kovácsoltvasból. A másik úgy hirdeti magát, hogy az ország legnagyobb gypjúválasztéka. Magyarországon most mindent el lehet adni, ha az van ráírva, hogy biotermék. Itt biológiaiilag igazi lepedő meg matrac van, ez utóbbi a kirakatban is, kettévágva, belelátani, hogy mennyire bio. Kókuszmiccsoda a bele, meg igazi (és nem mű) gumi. Meg szőr.

Nagyon szeretem ezt a Lukácsból hazafelé-sétát, mindennap, 7.50-kor. Még minden zárva. Böjti napon nem nézem meg a cukrászda hűtött kirakatát: dobostorta, dobosrolád, valami amorf habos, nagyon jó lehet, mert okker és fehér. Az amerikai(!) papírbolt kira-

katában múltkor egy csodálatos emeletes fado-
boz, vörösre lakkozva, benne 80! színes ceruza.
Ilyet még nem is láttam. Rögtön hívtam Voj-
nichot, nem akarja-e megvenni a férjének.
Az árat hallva fölsikoltott. Eltűnődtem, fordul-
hat-e úgy életem, hogy színesceruza-rajzokkal
százezreket keresek. Egy sarokkal arrébb már
eszembe jutott, hogy a színeket sajnos lehet
keverni is...

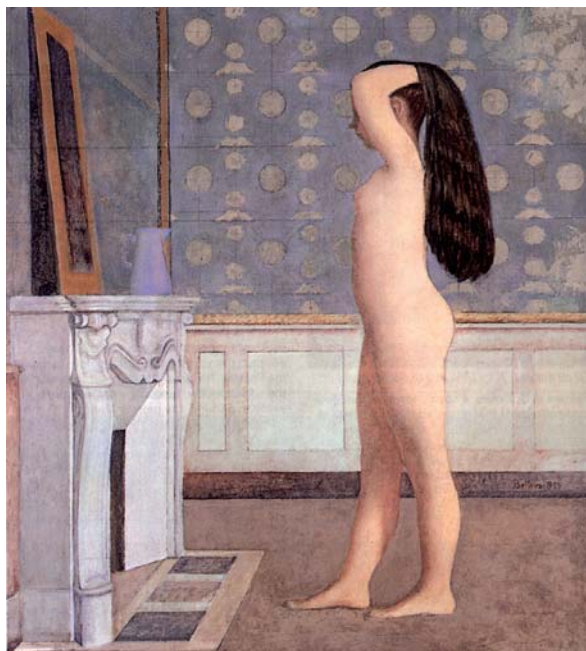
10 éve volt egy pillanat az életemben, amikor
módomban lett volna emeletes redőnyös toll-
tartót szerezni. Talán a Fény utcai piacon.

A szomszédos csirkehúsbolt viszont gyö-
nyörű. Egyetlen hosszú acél-üveg hűtött pult-
sor, s mint Barcelonában: művészi rendben
a végtagok, fajtánként. Kata tud egy igazi jó
halboltot is. Ott az eladók is kedvesek, sze-
rinte. A könyvpavilon bezárt, a helyiséget,
állítólag gyógynövények számára, újrapolcoz-
ták, mázolták hibátlan fehérre, most úgy áll,
üresen, éve már. A bár, két házzal arrébb, galé-
riát és lila csigalépcsőt kapott. Már csempéz-
ték, mikor hirtelen leállt az építkezés, kirakatát
azóta ellepték a plakátok. Manhattan és Bronx,
keveredve.

Igen, igen, megjártam Amerikát is. Ezút-
tal újra vezettem naplót, hogy mit láttam. Sok
nyafogások, kell-e nekem ez az út egyáltalán,
miközben gőzerővel szerveztem. Nehezen jött
össze az ingyenjegy. Koszt és szállás eleve volt.
György Petiék Heller Ágnes filozófus laká-
sát kapták kölcsön, Manhattan, a Central
Park nyugati oldalán, középtájon. Metróval
onnét reggelente az összes múzeumokba. Hogy
bírtam egyvégtében napi 8, sőt 10 órát gyalog-
olni? Hihetetlen kincsek. Itthon utána egy
hétig hulla. Van egy múzeumuk Angyalföldön;
a négernegyedben. Brooklyn Múzeum. Oda
senki nem megy ki, csak akinek megsúgták. Öt

emelet, csoda. Asszír, egyiptomi anyag, gazda-
gabb, mint Közép-Európában bármi. Egyeme-
letnyi régi farmerszoba. Néztam az alaprajzon,
mi az a furcsa csámpás téglafurma a negyedik
emeleten, amihez a folyosók is igazodnak, hát
egy teljes faház, zsindeellyel, bútorokkal, a préri
közepéből, több száz éves. Egy emelettel lejjebb
(följebb?) zománcberakásos fényképezőgép,
és zöld műanyag felhőkarcoló formájú asztali
rádió. Egyébként gyönyörű.

A Metropolitan Múzeumban Balthus *fésül-
ködő nőjét* – Kandalló előtt – hatszor megnéz-
tem. A kandallón lévő kis kék kancsó, mellet-
te a tükörkeret, okker – emiatt mentem New
Yorkba. Mond meg, miről beszél két ennyire
megtalált színfolt, a kép közepe táján? Istenről
beszél, ilyen egyszerűen? Nem lehetne kicsit
konkrétabban megfogalmazni? Az édenkert?
Aláhúzza az akt lágy líraiságát? Margitsziget a
benzingőzös város közepén? A köznapi tagadása?



A néger teremőr nem engedte a széket elhúzni, így törökülésben.

Gyönyörűséges képeket láttam megint. Találtam egy olyan korai Bonnard-t a Brooklynban, hogy erre lemondtam vágyamról, miszerint egy másik Bonnard miatt át kelene ugrani Washingtonba. (Kitelt volna a nálam lévő pénzből, de nagyon spóroltam.) Láttam valami egészen újat: Delvaux, 1960-ból. Nem az én világom (én egész életemben a Klee: Todesengeljét akarnám újra festeni), de hallom és élvezem.

Amerikában fotóztam is, ezúttal. Opusztás kapcsán fölbolydult bennem újra ez az egész dolog. Nem egyértelmű a vonzása – zavar, hogy sunyin csúszkál a téma a tartalom fölött – az elsődleges beletenyere a lényegi információba. Robert Doisneau francia fotós (1912–94) is ezt firtatja: A szenzáció gyakran a tehetetlenség bevallása... mert vannak napok, amikor a plátánfák csodálatosak. Meg azt is mondja, hogy a legkegyetlenebb képeket általában lányok készítik, hogy megerősítsék magukat...

New York. Gondoltam: útijegyzetek. Kaptam kölcsön egy Nikon F3-at Pétertől, vettem

három tekercs filmet	15 dollárért
katalógus a családnak	14
metrójegy	21
egyéb	9
össz:	59 dollár, ennyit költöttem,

szóval három tekercs. A gép méri a fényt, tehát felvételt elrontani nem lehet. Lelkiismeretességéből géppapír méretre! itthon lenagytottam mind a 100-at. Hetet tartottam meg, nem voltam túl szigorú. *Egy jó kép készült*, a Broadway és a Times Square sarkán.



Sokat lehetne mesélni. Megnéztem a New York City Múzeumot is, mit mondanak magukról. Tudod, ezeknek mindig kisebbségi érzésük van Európával szemben. Nem csoda. Hát itt aztán volt Broadway-színháztörténet, tűzoltástörténeti kiállítás (ebben profik), valami kiállítás réztáblákkal, amiken aláírások, gravírozva, az ír származású hírességek szerették rajta a Várost.

A Guggenheim Múzeum stb. stb. Tömény hét volt. Vittem magammal egy csodaigazolványt, amivel minden múzeumba ingyen... a fényképet én ragasztottam bele...

Kölcsönkaptam a klubomban Flóra hiteles beszámolóját József Attiláról. Talán 76-ban adták ki. Hogy kénytelen tisztázni a dolgot, ennyi év után, kedve ellenére, férje (Illyés Gyula, boldog házasság, a versekből is tudom) még ma is kap névtelen leveleket. Hogy elcsapta a nőt Attila kezéről, és hogy gyilkosa.

Közl vagy 30 levelet, amiből kiderül, hogy ő csak nagyon távolról. Kata szerint világos, hogy csak szánalomból, nem szerelemmel. Okos, művelt. Sajnos rettenetesen szép, fotó van. A nagy hírű Szondi Lipót pszichológus tanársegédje már fiatalon, laboratóriumában dolgozik, mellesleg időnként tolmács, tanít, pénzt keres. A könyvben végig tárgyyszerű,

figyelmes, tartózkodó. Egy helyen izzik föl, hitelesen. Említi Judit (J. A. előző szerelme) könyvét, ahol egy találkozásuk leírva, miszerint Flóra kopott, szegényesruhás, svájcisapkás... Nos, itt következik egy feszes, pontos leírás a harminc év előtti ruhájáról, szabás, milyen színek. Hogy angol anyag. És nem kopott.

Volt egy néhány napos keserves dilemmám. Idejött egy milliomosnő, dr. Körmendi, a legdrágább pesti galéria tulajdonosa, hogy ő szereti a képeimet, és forgalmazna. Egyszer már akart nekem kiállítást csinálni, de képet kért volna cserébe. Most kibérelte a Vörösmarty téren a Csontváry-galériát, és elit csapatot remél oda szervezni. Igen ám, de 300 ezer forint értékű képeimet 195 ezerért adná, s abból – adózva – én 65-öt kapnék. Ha öt képet eladta, emelné az árait. Rettenetes keserves egy ilyen döntést megszölnöm. Napokig mindenkivel erről beszéltem, a klubban is. A nyugdíjas alezredes, a húsipari gépészmérnök. (Ő mondta a legjobbat.) A Fiorettiben imát kértem. Ugyanis csakugyan új stratégiát kell kidolgoznom, egyre nehezebben élek meg, s a tavalyi tanítási kísérlet után egyre világosabb, lehetőleg semmi egyebet nem szeretnék csinálni, mint festeni. 1977 óta megélek a képeimből. De ha leáraznak, az ettől a perctől teljes frontvonalon érvényes. És még valami. Az ottani eddigi eladások – tudom – főleg külföldre. Egy hét gondolkodási időt kértem. Aztán lemondtam. Mire ő három ponton engedett. A legfőbb: két képet beáldozom az üzlet beindítására, s utána már 300 ezerért árul. Mondtam, küldheti a teherautót.

Minden képemhez egy levelet mellékeltem, várj, legegyszerűbb, ha idemásolom, a tágas sorközüket kissé zanzásítva:

96.5. MARHAPASSZUS */ATVETEL3 C.4688

művész példánya (üzletben marad)

vevő példánya (átadandó)

Vásárlási feltételként vállalom,
hogy Váli Dezső

.....művét
kiállításaira kölcsönadom.

Cím- vagy tulajdonosváltozásról értesítem.

NÉV:.....

LAKCÍM:.....

TELEFON:.....

dátum:.....

.....
(aláírás)

Én pedig ígérem, minden kiállításomról,
bemutatómról értesítem.

Szívélyes üdvözléssel

A tizből hat kép papírára pedig egy sárga vignetttel ragasztottam: *a kép 1997-ben az Ernst Múzeumban szerepelni fog, nem adható el külföldre.*

Csütörtökön jön a kocsí a képekért. Gazdag leszek. Bár Robi barátom szerint ennek kivédése nagyon gondosan kidolgozott életstratégiám van.

Jajj, nyomasztott már ez az elmaradt levél. Most, félbetegen végre elkezdtem a délelőtti közepén, mindjárt kettő, fekvés ideje. Kata palacsintát süt.

Megizzadtam, későn ébredtem, kapar a torkom. Meg ne kapd. Jó lenne ágyban maradni. Csak anyácskám bakonyi lakát kirabolták

a télen, új kerti székeket kellett venni. Most viszem ki neki a Déli pályaudvarra, onnét viszonylag olcsón házhoz szállítja majd a MÁV. Nagyon terheli őket a magyar vasút leépítése, az ember nem is gondolná, milyen következményekkel jár. Megszüntették a közvetlen vonatot Pestre. De anyácskám már nem bír a csomagokkal átszállni, néhány kilóval sem.

Minap vendégségben, beszélek róla, váratlanul házigazdám leemel a polcra egy kötetet, na nézzük, ebben benne lesz. Másodszor olvastam róla, most Németh Lászlónál. Hogy volt egy Szabó Lőrinc válogatott versek, 47 körül, s abba Illyés Gyula egy legendás tanulmányt írt, olyan gyönyörűt, amit költőkről csak haláluk után szoktak. Sok éve olvastam – Dérynél? Bernáth Aurélnál? – egy anekdotát erről, akkor éppen el voltak hidegülve egymástól, mármint Szabó és Illyés, hogy Szabó könnyezve olvasta stb. Illyéstől én most mindent, mohón. Kivéve drámáit, mondják, nagyon rosszak, egyet ismernek. Az amerikai kilencórás repülőútra a Hunok Párizsban-t vittem. Tegnap reggel tettem ki félig olvasottan, kedvetlenül, egy kuka tetejére.

Van ebben az Illyés-esszékötetben egy szellemes eszmefuttatás a pesszimista versről. Hogy az önmagát cáfoló állítás. Mert aki jajgat, az javulást vár, és a jó felé mutat. És egyébként se azonosítsuk a költő világképét egy versével, avval a délutánjával azonosítsuk. Mert meg lehetne ugyan a versben magyarázni, hogy mindez mikorra és mire vonatkozik, de akkor azt úgy hívnák, tanköltemény. Jó, nem?

Voltam látogatóban Fannynál. (Radnóti özvegye.) 84 éves, fürgé, pici, vidám. És *Fanny várna szökén a rőt sövény előtt...* Ugyanabban a lakásban, azóta is, a Pozsonyi út elején. A falakon barátok festményei, Dési Huber, Egy. Radnóti-fotók, -portrék. Az özvegy semmi tár-

sadalmi nyilvánosságot nem vállal, rejtetten él, 50 éve. Kérde: kér egy kávét? S. Nagy is ott volt. Mondom, nem. Miért nem? Mert akkor állandóan ihatnék. Épp egy könyvcsomagot kapott, öt példány Radnóti-válogatott, Amerikából. Mondják, a legjobb fordítóval. *Shoot at(?) neck* – olvassa S. Nagy, viszolyogva. Egy vers lefordíthatatlan. Hogy jön ez ahhoz, hogy tarkólövés?!

Harmincas évek bútorzata, az egyetlen, habár Dunára néző szobácskához a hatvanas években hozzávásárolt még egyet, egybenyílnak. Könyvek, terítők, öregség. A dakszli kutya is 15 éves, kosarából kéri a kockacukrot. Megkérdezhettem volna, hova tetszettek jární, együtt, Radnóti-val?

A lépcsőházi gondolatok. Múlt héten jutott eszembe, de marha vagyok, megnézhettem volna a legénységi szállást. 81-ben, Norvégiában, háromnapos hajóút észak felé, a stewardess félénken bekopogott első osztályú, tehát egyszemélyes kabinomba, hogy náluk van a konyhán egy magyar asszonyka, hét éve, azóta nem találkozott magyarral, fölhozhatná-e?! Elbeszélgettünk, aztán népdalokat furulyáztam neki. Mivel kezdetben hánys volt a tengeren, nem engedték utasokat kiszolgálni, a konyhán ragadt. Egyedül él, nyugdíjaskorára majd hazaköltözik Dorogra. Volvóját hazaviszi, otthon a pénzéből jobban kijön. Még néhány érv.

Ez is egy élet. Egy ilyen hajóút Bergenből Nordkappig és vissza: 12 nap. Élettered a konyha, a kajütöd, és bizonyára van valami tévénező társalgófele. Ha messzire akarsz nézni, a kerek hajóablak. Olykor távoli hófedte szirtek, szigetsoportok. A hajó, amíg lehet, védett fjordok között halad. A nyílt tenger háborgását – a hajóorvossal társalogtam – egy hónap alatt lehet megszokni. Megszokták.

*Megszokták? – Meg tudad te szokni
– (volt benne részed) – a kapát?
Emlékszel? Emlékezz apádra!
mit szokott ő meg? A halált!
Sorsa derekán mit szokik meg
mind-mind – (hisz tudod) – a szegény?
Kínlódvá jártam föl-alá már
a hajó lüktető födélzetén.
– Bolond vagy – sziszegtem magamban.
– Áruló! az vagy, semmi más!
csattan egy másik hang szívemben
s tagolta egyre rá a dohogás.
– Áruló! Hazug! Nyomorult vagy!
Lapuló bérenc!... – Ha megint
alul kerülnél, a fűtőkhöz :
megszoknád azt a fojtást, azt a kint?...*

...tudassék be Illyésnek, hogy ezeket a sorokat leírta magáról. Időnként rémülten nézem a koszos, sebes, rongyokra vackolt, fekvő vagy guggoló koldusokat. Hátukon házuk: iszonyatos, öreg nejlonszatyrok kenyérdarabokkal, kukából halászott, tán még valakinek eladható valamikkel. Budapest főpolgármestere vitatkozik most a sajtón keresztül Katona Tamás történésszel, aki az előző kormányban nagy ember volt, most az első kerület polgármestere: hogy engedheti meg, hogy a Batthyány teret ellepik a pokrócra áruló koldusok. Katona visszaüzen, hogy a szegénységet nem ő okozta. És ezek az emberek is élni akarnak. A parkból egyébként – megállapodva a koldusokkal – áttelepítette az árusítóhelyet a part fölötti köpárkányhoz, a járdára. Evvel annak egy harmadik funkciója is létrejött, néhány éve deklaráltan bicikliúttá is vált, sárga olajfestett piktogramok jelzik. Egyszer egy biciklista jól fel is döntött.

A minap leparkoltam egy zsidóváros közelében, porszívónk feje szétmállott, egy 50 forint-

os alkatrész miatt kell majd hamarosan kidobni, pedig nincs pénz másikra. Végignézttem a választékot. Elektromos alkatrészek, kopott könyvek, amik nem kellenek az antikváriusnak, ruhák, cipők, lakberendezési hulladékok, vagy negyven pokrócon egymás mellett. Batthyány tér. Most valakinek megint megfordult fejében, hogy a közlekedési csomópont átszervezésével Buda egyik legszebb terévé válhatna, újra. Mögötte az édes Duna. Egyik reggel jártam a Margitszigeten is, mintegy próbajarat is volt (esetleges vénségemre tartogatom), kora tavaszi nap, gyönyörű reggel, hatalmas fák, pázsit, hajnali versenyzők hazafelé a Sportuszodából. Kertészek. Vittem az állatparkba lakásunkat kinőtt *kedves kiskacsánkat*, aki lehet, hogy liba volt. Ezek a búcsúzással összefüggő feladatok mindig rám maradnak.



Meglesz valahára a magyar Kortárs Művészeti Múzeum. A miniszternek sügtak, találtak egy lehetőséget, hogy nem kell se új épület, se pénz, se új igazgató, semmi. Átszervezéssel. Racionális. Csak némely valószínűsíthető hibákkal, amikbe most megpróbálunk Szüts-csel belebeszélni. Ennek kapcsán múltkor reggel a börtarisznyámban a következők:

- feljegyzés Magyar Bálintnak (a kult. miniszter)
- javítandó cipő, hogy hazafelé az uszodából
- fürdőruha
- zsolozsmáskönyv
- oltáriszentség (szerda reggelente hozom).

Írtam e múzeum ügyében végül az Élet és Irodalomba egy aggódó cikket (a Népszabadság nem hozta le „az én érdekemben”), Szütsöt kivéve mindenki nagyon helyteleníti. Nagyon figyelek, igyekszem, de nem tudok egyetérteni velük.

Essék szó erről is: lett idén már néhány jó kép. A magyar olajfesték legjobban vérrel hígítható, ezért reggelente munkakezdekör a csuklómon az ütőeret zsilettpengével.

Már a legtöbb kecskeméti képet átfestetem, itthon. Most keretezni kéne, hogy lássam a keret színeivel együtt, a befejezéshez. Ez is meglesz, előtte – úgy tűnik – még néhány arcüreges nap, addig csak nézem őket.

Csináltam egy marha, fölösleges statisztikát, bár olykor kérdezik. A summáját ide:

- művem hány helyen: 409
- kép+rajz kint/darab: 889
- kép össz készült: 1004, megmaradt: 545.

olajkép, éves átlag (a tanulóéveket nem számítva):

- megfestve: 36,8 db
- megtartott: 20,2 db.

Mit írjak még neked, hogy meglegyen a nyolc oldal?! Bár jólesik locsognom veled. Második napja, félbeteg, minden egyébhez fáradt lennék. Kata mondta reggel, hogy lámpázzak. Mármint infra, az arcüregemet.

Azt mondja Németh László: *az ünnepléseket nem helyeslem. Az író homályból fejti ki hatalmát...*

Várj, ha megtalálom, még ideírok valamit tőle. Megvan. Utolsó széttekintés, esszékötet, 343 oldal:

Ma órjási divatja van a hangversenyre járásnak. De mit gondolnak ezek a fiatalok, miattant lelküket mint valami lábfürdőbe a zenébe lógatják? Érzik-e, hogy Mozart, Beethoven zenéje nem valami hamis mennyország, amelybe egy-két órára átrándulnak, hanem tisztább, magasabb érzések hívása, amely felé mindenkinek módja van: nemcsak hallásával, de az életével is elindulni. A finom nem gyenge: a magasabb rendű nem irreális...

Ismered Schubert Adagio Esz-dúr, D 897, „Notturmo”-ját? Biztosan. Nekem most végtelenítve fut a magnón, Szüts fölvette. Megszerettem. Egyéb kultúrceमेge: mindjárt dél, s ilyenkor a Kossuth rádióban mindennap fél órát Básti Juli fölolvass özv. Vajda Jánosné önéletírásából: „Egy sokat emlegetett házasság meztelen igazsága” 12. részlet, ma délelőtt. Talán 1870-ben volt az esküvőjük. Az 53 éves nagy ember, a költő, s meghódítja a zárdából épp hazaengedett 19 éves szüzcscskét. Erre vigyáz ezentúl. A zseni nem jó parti. A beprogramozott tragédia. Szörnyűségek. Vajda hamarosan kettétörte botját a fején. Amit az asszonyka bársonyba csomagolva őrzött élete végén is.

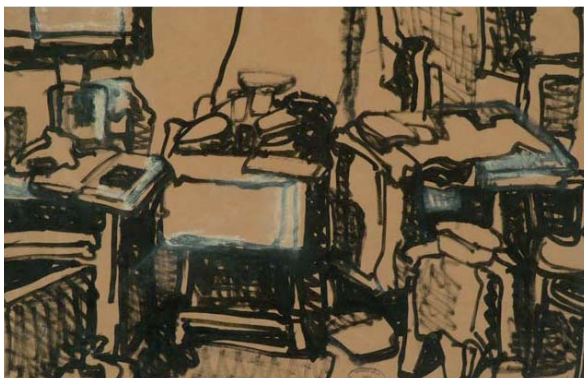
Végső intések. Kata nyomatékostotta, írjam le: bármikor, akárhány gyerek lesz is addigra, szállhattok nálunk. Mi mindig örülni fogunk.

Kifogytam a szavakból, tényleg – álmos vagyok, éhes, pisilnem is kellene. Most becsengetett egy vándorköszörűs, cigány. Hogy nagyon rendesen megcsinálja, és számlát is ad. Van egy nagy finn, narancssárga nyelvű Fiskars ollóm, festőrongyokat darabolok vele alkalmas méretűre, avval festek, ujjhegyre csavarva. Ezt a múltkor megélezte, elég rosszul. Erre most nem hivatkoztam. Meg kéne szerezni ezt a Vajdáné könyvet. Bár mit kínozzam magam.

Népes családot is.

1996. június 26.

NA, AKKOR LEVELEDZZÜNK. Életemben először árvertem. Szentendrén, a Szamárhegy tetején kis parasztház, galéria. Gruber (1936-1963) kiállításuk megnyitóját aukcióval tették vonzóbbá. A hírre fölizgultam. Életemben mindenféle lehetőségem lett volna műtárgyakat begyűjteni, de hát. Telefonálok Szűtsnek, képzeld, 3-4 ezer forint kikiáltási áron grafikák, nem jössz? Hogy péntek délután ő inkább a nyaralójába... Ne vegyek NEKED valamit? Jó, húszezerig. Gyönyörű pasztell, nyolcezer először, nyolcezer másodszor, Kata löki a könykömet, nem ezt akartad? Mondom, várj. Nyolcezer har... mondom: nyolcezer-ötszáz. Húszezer volt a konkurencia zsebében, ott megállt. Huszonegyezerért megvettem. Akkor már csak azon kellett izgulni, mit szól majd az asszony. A Vojnich. Félttem, elfelejtik az egészet – Szűts egyszer Pesten felejtette a mamámat –, hétfőn rájuk telefonáltam. Nem szidtak meg. Az én gruberológiam is bonyolódott, hiába



az elvek. Elfogadtam pár éve egy kék-szürke uszályos pasztellt a családtól. Most levittem a megnyitóra, a megjelent három képtulajdonos testvér közül valamelyikkel nem lehetne-e becserélni egy szanatóriumi rajzra, azok gyönyörűek. Az első, akinek szóba hoztam, idősebb néni, elpirult a fölháborodástól, hogy ajándékkal üzletelni akarok, mármint cserélni. Ő ad egyet. *Melyiket szeretném?* Azt? A kiállítás végén megkapom, jó? Hüledeztem, nem vagyok gyors felfogású konfliktushelyzetben. (Tudják, hogy 13 éve próbálkozom Gruber hagyatékát vágányra tenni.)

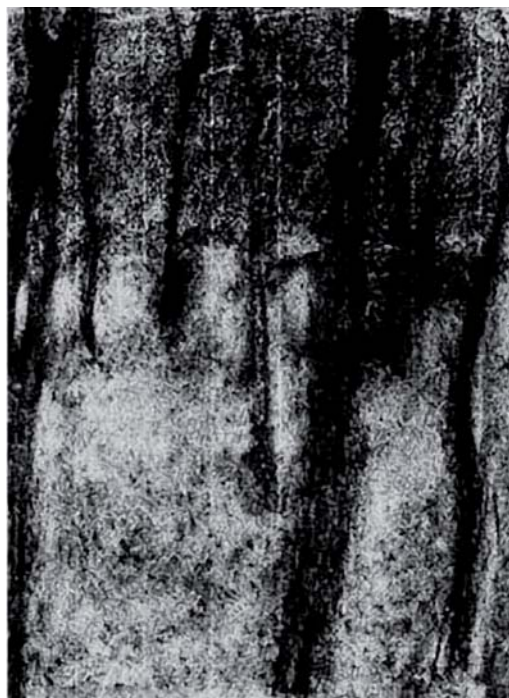
Csak nem tudom, mit csináljak most az uszályossal? [Rég továbbajándékoztam Vajda Gyuriéknak 2008. 3.]

Szívesen abbahagynám most az írást, de fegyelmezetlenség lenne. Az íróasztalomat kellene hirtelen vagy 8 centivel alacsonyabbra átszerkeszteni. Túl magasan van a klaviatúra. A vadonatúj. A magyar betűs, amin hosszú í betű is van. A Tajvanban gyártott. Az egész gép új. Viszonylag boldog fordulat azután, hogy a notebookom (géppapír méretű táskakomputer) tönkrement. Illetve csak nem tud a nyomtatónak üzenni. Nyomtatás nélkül viszont hogy használjam, például úton?! Mutatom, akitől származik, s aki azóta javítja, most mi lesz?! Mondja, kidob-

hatod. Még néhány telefonom, kiderül, lenne alkatrész, Hamburgból. 300 ezerért.

Nekem időközben nélkülözhetetlen, mindennapos eszköz lett ez a szövegszerkesztő. Ha ötven hátrabukfencet vetnék most a sors ellenében, talán tudnék egy másikat, hordozhatót szerezni. De ezek három évre szólnak, és általában javíthatatlanok. Gazdagság-szegénység rendszerembe így nem fér bele, se elvben, se pénztárcában. Marad a fél köbméternyi asztali gép, három nagy doboz, ami elemenként cserélhető és (főleg) javítható. Asztalomba pár napja már lyukat fűrészeltam, abba lógattam – vitorlászinóron – az új monitort. Így éppen a klaviatúra mögött-alatt látom, mintha egy könyv az asztalon – nem kell a nyakamat fölfelé tekernem. Aki szemüveges, érti.

Egy másik lukácsos, a pacemakeres Gyula bácsi pedig megbízott, nézném már meg az új Nagy Imre-szobrot, a Parlament tere melletti parkocskában, igen szeretné tudni a véleményem. Megnéztem. Életnagyságú íves japán



patakhídon áll egy sovány, zsabós ballonkabátos Szindbád, elmerengve, a karfára könyökölve. Megtalálta a művész a tipikus pillanatot. Odasúgom Gyula bácsinak két nap múlva: szar. Azt mondja, megkönnyebbültem.

Ki találta fel a képkeretet? Zseni volt. Hete-ket küzdöttem új képeimmal, a keretek, asztalosmunka, színek kiválasztása. Keretszíneim közé a törtaranyat is fölvettem. Most mindenik megvan. Alighanem 8-10 lesz használhatatlan az idei kecskeméti anyagomból, és sok az ismétlés. Egy kép nagyon jó, az *A/96/41-es*, éppen az utolsó. Idei termésem gyengébbnek tűnik. De még kezdek képeket a nyáron. Hívtak négy éve tanított főiskolás tanítványaim, ezúttal Pilismarótra. Kibéreltek vagy tizenöten egy épületet, magánművésztelep, egy hónapra. Néhány éve, akkor az Alföldre, leutaztam hozzájuk, korrigálni. Most, Mikivel akár kéthetes lenti munkát

is tervezek, ha sikerül. Aztán, majd augusztusban, Kékkút.

Ezekből a diákjaimból egy házaspár meghívott a múlt héten lakásukra, képet nézni. A fiú, **Nádor Tibor**, érettebb, gyönyörű szénrajzokat készített ki fehér papírokra terítve, a parkettára. Annyira szépek voltak, hogy rádiótelefonján hívtam Szütsöt, jöjjön azonnal. Ő meg főúri gesztussal otthagyt nekik húszezer forintot, hogy gondosan paszpartúzzák be munkáikat. Előtte épp erről beszéltem nekik, meg kell becsülni, így tönkremegy, és kiállíthatatlan is. Pár nap múlva vittem egy gázkonvektort a lakásukra, egy szobájukat tudják fűteni, a többi kályha tönkrement. (A gang végében állt évek óta.)

Most szétrágtam (így gyorsabban hat) egy Quarelint, esőre áll, kezd fájni a fejem. Kimegyek a konyhába, kis lekvárt nyalni rá, keserű. Kata fantasztikus lekvárokat főz be. Eper, barack és még valami. Csak akkor ellenzem, amikor a piacról föl kell hozni a nyersanyagot.

Volt nekünk huszadikán házassági évfordulónk. Katával kínai vendéglőbe, kedveli, kedvelné. Mikit is elvittük, Zsófi már nehezen elérhető, alig látható. Nem mertem bécsi szeletet vagy ahhoz a leghasonlóbbat kérni.

1996. szeptember 24.



NÉHÁNY NAPOT gyertyatartó-beszerzéssel töltöttem. Az én ötletem volt, fölhatalmazott a közösség rá, hogy az egyházi tized begyűlt pénzéből költhetek erre. Én ugyan szerettem a műtermi festőasztalom közepén azt a húskonzerves dobozt, de. Szabad kezet kaptam. Első nap vettem háromszáért egy cserép alá való tányért, azt feketével patináztam. Másnap vettem háromezerért egy gyönyörű szürkebarna achát hamutartót, negyed tojásfelületnyi mélyedés belecsiszolva. Otthon derült ki, kicsi. Aztán, immár a magam költségén, vettem 12 ezerért egy fantasztikus féldrágakő lapot. Öt centi vastag, 40 centi hosszú, körben töredezett szélek, asztallap lehetett. Mindkét oldala fölcsiszolt, a világoskékek és fehérek fantasztikus kavalkádja, kristálybelső, íves koncentrikus mintázatok, elbővülő. Ezt meg túl szépnek találtam, estére Zsófinak adtam, az asztalára. Végül egy vasárnapi kirándulásról hazahoztam **egy lapos követ**, egyik fele a kirándulók cipőjétől megcsiszolódott, ez vált be, közmegelegedés. A hamutartót Kata szerette volna, de hát közpénz, kisorsoltam. Nem nekünk jutott.

1996. november 4.

EGY ESTE TELEFONÁL a leendő Kortárs Művészeti Múzeum igazgatója. Hogy nyakukon a nyitás, jönne tőlem választani valamit. (Miért a nyitás előtt két héttel?!) Kikészíték 4 nagyobb képet, és mellékesen megjegyzem, hogy van egy sorozatom is, ha a méret nem akadály. NEM! elvitte! a kilenc! képet, hogy három sorba teszi, majd nem összetolva, ikonfal. Ez nem jutott eszembe! Rögtön kipróbáltuk, nagyon jó! Valószínűsítem, teljesen ki fogok lógni a mezőnyből, mert az igazgatónő a fiatalabb, *vonatrobantós*

korosztályt preferálja (írtam is ez ügyben egy cikket tavasszal az Élet és Irodalomba). Mulatságos lesz, hogy pont én, ennyi képpel, aki még olajjal, ecsettel...

Persze, nem tud fizetni érte, letét. Szponzor kereső kiállítással nyitnak: kedves bankok, ezeket vegyétek meg nekünk... Hárommillióra áraztuk, hát ezt aligha... Mondtam, ha netán egy részét megvennék, a többit odaadom ajándékba.

Örülök a történetnek. Nem hittem, hogy sikerül ilyen jó helyre kerülniük. Az egyes kép ugyan veszít erejéből, de az együttes itt mégiscsak több, többletereje van.

Most közben VMiklós kezdi komputerbe ütni önjellemzését, a gimnáziumi felvételihez kell mellékelni.

Először kamikaze pilótának készültem, de aztán összeszedtem a bátorságomat a piarista gimnáziumhoz.

Egy szívfacsaró látvány. Sosem járok nappal a Moszkva téren. Éppen öt óra volt. Száz csavargó szép kettes sorokban – koszos nejlonzacsók, borzas fejek, szakadt kabátok –, fegyelmetten várakoznak. Autó, belőle kinyitható asztal, kondér. Fekete tányérsapkás testes férfi teli torokból valami zsoltárt kezd énekelni, majd tört! magyar nyelven rövid buzdító prédikáció. Üdvhadserég. A csavargók köréből válaszul néhány ernyedtt alullel. Torokszorító érzés, félelem is, lehetnék köztük. Véletlenszerűen szakosodtunk.

Vajda barátom meséli: ülök az ünnepi asztalnál, együtt a család, nagyon mesélek egy történetet munkámmal kapcsolatban, és ebben a pillanatban, képzeljétek, a mamám közbeszól:

„és egy kis uborkát nem kérsz?” – és én fölrobbanok, elsüllyedek, összeomlok.

A nők eleve fölénk látnak? Igen. Tökéletes. Ugyanaz, mint múltkor József Attila... *az aszszonyhoz úgy menekülsz / hogy óvjon karja, öle, térde.* Vagy Illyés, a nőkről egy versében ... *és ti angyali fölénnyel a vérébemocskult hőst is...*

1996. december 12–23.

MEGNYÍLT 14-ÉN a Kortárs Művészeti Múzeum. Picasso 2, *én 9 képpel*. Háromszor becsületesen végignéztam, három emelet. Kérdezték már persze véleményemet, de hát az lassan alakul. Hogy ösztönös ellenszenvem fölé lássak. Hisz tán nekik van igazuk sivárságukkal, ürességükkel, felületességükkel, ma ez az élet, övök a jövő...



Nem. A kiállítás nagy része blöff, szervezője pedig elefantiázisban szenved. Egy 60 centis olajkép, egy Morandi elképzelhetetlen lenne e háromméteres vásznak árnyékában. Az én

képeimből is ikonfalat csináltak, ugyan beleegyezésemmel, de így halkságuk elvész. Az egész kiállítás rideg, egy műtő előcsarnoka. Egy jó képnél pedig átmelegedik az ember szíve, különben mire jó, nem?!

Van négyméteres rajz egy ollóról, van egy vörös dívány, ami muzsikál.

Igazgatója oda nyilatkozott: ő csak azt gyűjti, ami a vizuális nyelvet megújítja... Leonardót nem állítaná ki.

Annyira fáradékony vagyok (Kata küldene kivizsgálásra), hogy rászántam magam, egy 8 milliós MITSUBISHI-vel vittek-hoztak, elmentem íriszdiagnosztikára. Akkor még nem tudtam, hogy ez marhaság. Egy kukkerbe kellett hosszan belenézni, a másik végén a doktor-

nő ült. Utána mondom, most cseréljünk helyet. Fantasztikus rajzolata van az ember szemének.

A bringázás még tart, naponta. Nem döntöttem el, hogy kötelező, de nem merem abbahagyni, mert olykor nehéz este fél tízkor síruhába, kommandómaszkba (arcüreg) öltözni, nekiindulni. De aztán már jó, jó, és gyönyörű az éjjeli Duna-part. Most vekkert tettem a zsebembe, a biciklizésre becélozva, 20.15-re állítva.

A Belvárosba pedig azért tévedtem, mert István atyához mentem, a pesti ferencesekhez, gyónni. A szekrényben ült, lent. Várni is kellett. Mondom neki, hogy irigylem, egy öregasszony betérdelt az előbb, s hallom, rögtön elkezdett sírni... István egy mondattal helyre tett: szóval te az akaratoddal, értelmekkel inkább...

1 9 9 7



1997. január 7–26.

KECSKEMÉT. MÁR VÁROM. A pirkadat első jelei ebben a koromsötét januárban. Megvettem egyetlen lendülettel két óra alatt mindent, ami kell. Jó ilyenkor az autó.

- ultramarinkék sötét, 6 tubus
- lenolaj 3 liter, terpentín 4 liter (több évre elég)
- alapozókence 7 kg
- 40 farostlemez, leszabva (ha megint meghívna művésztelepre, akkor évi 55 képpel számolok.)

Hiába január, a visszaszámlálás megkezdődött. Fogok kínlódni a műteremházban. De a megérkezés! A megérkezés megint, egy év múltával! A fölcipekedés, íróasztal a bal sarokba, festőállvány a fal elé, mögé a nyersvászon háttér miatt fehér lepedő, rajszögekkel. Fogkefe és szájszuhany a mosdó fölé, pizsama a párna alá, nagypokróc az ágyra. A gurítható óriás reflektor burájára kék fólia. S mindez ebédig, mert fél egyre (kolomphang) már rend van, harci rend.

Elővettem az Illyés válogatott verseket, elandalít, hazaérkeztem.

No, búcsúzóul valamit, neked.

Kiköt az év, Tihanyban

*Földre néznek már a napraforgók,
fővesztésre ítélt rabsereg.
Fenődnek a faluban a sarlók,
hogy nyakukra bárdként üssenek. (...)*

*Örzi tükre békéjét e fényben
– nagyságával oly megnyugtató –
s hegyet, hajót, horgászt, – hálaképen
mindent megkettőz a néma tó.*

*Arany napok. Semmi munka immár.
Az idő tesz-vesz csak. Itt a rév.
Zajtalan fut – hisz már gépe mind áll –
rakománnyal púposan az Év.*

Szervusztok, kedveseim.

1997. május 5–20.

FEBRUÁR ÓTA FOLYTONOSAN csak írok és írok, nagy fejkavarások közepette, Kecskeméten 100 oldal.

A címet első nekifutásban így alkottam meg:

Váli: VÁLI

A fejezetek:

- LEVÉL A KIADÓNAK
- ÉLETRAJZ
- MŰTERMI MUNKA
- tanulóévek, utána az absztrakt képek... stb.
- TANÍTÁS / néhányszor le is írtam, amit csináltam, megvan
- KIÁLLÍTÁS DOKUMENTUMOKBÓL / megnyitószövegek, kritikák
- CIKKEKBŐL, KÖZÜGYEK / ezek polgári újságcikkeim
- RÉSZLETEK INTERJÚKBÓL
- VENDÉGSZERZŐK
- ADATOK / mármint kiállítások, díjak felsorolása, hogy mennyi van s mekkora FESTMÉNYEIM OPUSZJEGYZÉKE – ezt túlzásnak tartotta a kiadó, rábeszéltem. Hogy komputerből átmásolom megfestett ezer képem minden adatát (a fele már nincs is meg), ezt a hencegést nem engedhetem

meg kihagyni. Mindent elmond szakmai
életemről, a minőséget kivéve.

Szívesen elmesélném az egész könyvet, de
hát. A bevezető Levelet viszont megmuta-
tom, valószínűleg kihagyom a könyvből,
átléptem már azon, hogy szükségét érez-
zem, hogy mentegőzzem.

Németh István, Új Mandátum Kiadó,

Budapest

Kedves István!

Tudom, tudom.

De kérésed mégiscsak váratlan.

*Hogy próbáljam összeszedni, amit egy szak-
mámbeliről a kor megőrizni helyesnek vél.*

Hogy magamról.

Vállalom.

Gyerekkoromtól számolom, számozom:

...perc – év – élet.

*Kérésed ilyenformán ésszerű, igazad van,
a tényeket tudom.*

*Egyszer a FÜLES keresztretjében is
szerepeltem.*

*Kecskeméti Alkotóház, 1997. március 1.
ölel: Deske*

Szétküldtem egy körlevelet:

Kedves barátom!

*Könyvet csinálnak rólam, a kiadó az őszi Ernst
műzeumi kiállításomra szeretné piacra dobni.
100 oldal szöveg, 80 szövegekzi ábra.*

*Valamint: 48 színes tábla, baloldalon
a képhez tartozó szöveg.*

*S most Szűts barátom jókedvű ötlete, aminek
mindenki, kiadó, főhős egyaránt örül. Hogy
ezt a részt írástudó barátaim, ismerőseim
írják, olyanok, akiknél otthonukban szögön
ott lógok a falon.*

*Szeretnélek megfölkérni, írni a borítékban
mellékelt képemről...*

*...eredetileg képelemzést, de ezt a kötöttséget
helyénvaló föloldani.*

Tehát: akármit, akármennyit. (1–80 sor.)

Köszönöm.

*(Kicsit olcsó dolog, tudom, de) sorolom, akiket
fölkértem:*

Almási Miklós / Balassa Péter / Balla Zsófia /

Bence György / Bognár Róbert / Csepeli

György / Dávid Kata / Dobszay László /

Esterházy Péter / Finta József / Földényi F.

László / Frank János / Gyabronka József /

György Péter / Hanák Péter / Heller Ágnes /

Hidvégi Máté / Jávor Benedek / Jelenits István

/ Komoróczy Géza / Konrád György / Kovács

László / Lator László / Lopusny Erzsébet /

Margócsy István / Melocco Miklós / Mezei

Gábor / Miklós Pál / Molnár Péter / Nádas

Péter / Nagy Boldizsár / Németh István /

P. Szűcs Julianna / Petri György / Radnóti

Sándor / Rakovszky Zsuzsa / Simó Sándor /

Spiró György / Szűts Miklós / Tomaji Attila

/ Tölg-Molnár Zoltán / Vajda György / Váli

Zsófia / Vásárhelyi Anzelm / Vámos Tibor /

Vérszits Andrea / Vojnich Erzsébet / Závada

*Pál**

*Köszönöm, megvagyok. Gyerekek betegek, jól
vannak. Kata Győrben. Elfelejtettem vacso-
rázni, pedig mindjárt tíz, indulok biciklizni.
Ma a Margitszigetre.*

Szeretettel

*[*A névsor kissé változott, útközben.]*

Ez volt a levél, négy válasz még ma is hiányzik,
bár a késlekedők nagyon mentegőznek. Ren-
geteg váratlanság, móka és cirkusz volt ennyi
emberrel.

Még mindig a szakma. A kidobottak helyébe újra építettem 44 széles keretet... Húszezer forint, négy nap munka. Ez volt a megoldás álmatlan éjszakai órák után. Szütsnek derűsen meséltem telefonba, megtaláltam az ideális keretet, s vágtam zsebre a lebarmolást. Van egy följegyzésem, ami lehet, hogy felhőnyalás. Hogy a keret és kép kettősségének feloldhatatlansága párhuzamos a test és lélek kettősségével. *Elméletileg* nem tudom helyretenni a kérdést, továbbra sem.



Miklós bekerült a Szent Imre (volt József Attila) Ciszter Gimnáziumba. Mindenféle protekciókat is mozgattam, persze. Előtte külön-tanár pár hónapig. Most sóztam rájuk a *Koldus keresztút egy szériáját*, nagy pénzért kereteztettem. Mondtam nekik, nem azért, hogy a fiam jobb jegyet kapjon angolból. Itt voltak szemlén a műtermemben, tetszett nekik.

Miklós majdnem olyan magas, mint én, párbajtőrözik, és ártatlanul mosolyog. Vasárnapjait már barátaival. Múltkor volt egy boldog óráim, együtt dolgoztunk diatartó ládám berendezésén. Saját életét éli. Ez is eljött.

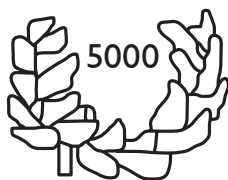
Várj, eszembe jutott valami. Megpróbálom fölidézni, miről váltottunk szót ma itthon, mi is volt. Ez is egy keresztmetszet.

1. Hogy Miklós inkább maga vásárol cipőt, mint velünk. Megint elszakadt neki. Kértem, ne 20 ezer forintosat vegyem, mert nem telik. (Bár a pénzügyek e része Kata territórium.) Mondom Katának, 10-et adjon vele. 15-öt ad, mert szerinte olcsóbb nincs, és el kell fogadjam, ma Magyarországon minden kölyök ADIDAS tornacsukában jár.
2. Zsófi trikója olajfestékes lett, ki tudnám-e venni a foltot?
3. Kata amerikai kolléganőjének csináltattam a távirati iroda fotóosztályán egy *nagy reprodukciót* egy zsidótemető fotómról, vinné férjének, tekintve, hogy képemet nem engedem külföldre.
4. Miklós bejött, hogy tudnék-e adni... közbevágtam, hogy nem. Mondja, egy pusztit. (Géppapírért jött.)
5. Kata és Zsófi békésen zsörtölődnek, hogy ideje lenne a ruháspolcon valami minimális rendet teremteni, összes ruhák gyűrtek így stb. Végül Kata rendbe tette neki, ebbe aztán mindketten meglehetősen kifáradtak.
6. Zsófi meghozta Szüts stúdiójából a kért tintapatront a nyomtatóhoz. Sz. permanens ajándéka számomra. Ötezer körül az ára.
7. Reggel egy telefon a ház kezelőjétől, megbeszéljük levelét, hogy Mikica a házat tudatosan rongálja, és a liftben ezért „kár keletkezett”. (A feljelentő öregasszonyokat levelemben meginvitáltam egy teára.)
8. Telefon Konrád Györgynek az elmaradt cikke ügyében, ma holnaputánra ígéri (hetedik terminusa).

9. Kánikula, Kata este hazatértorgott, de egy frissítő séta velem a Marczibányi tér felé. Az esti mentőorvosos filmsorozathoz igazítottuk a hazaérkezését.

Na, ez 24807 betű.

Ja igen, még valami, mint látható is, naplómmal átléptem egy kerek oldalszámot. Így ünnepeltem:



1997. július 4–13.

SZIA J.! ITT A NYÁR, MEGINT NYÁR. Robi, C. *Naplóm* szerkesztője, ismét meginvitált őrségi házába, ezúttal munka, együtt csináltuk két kemény héten át a monográfiámat.

A legfeszültebb órák a képek újra- meg újrarostálása, kiválasztása volt: az anyag feltétlen egységes legyen, ezért nagyon jó képeket is kivettem, a mellékhatásokat. Még a szerzőknek kiadott képekből is, kilencet. Több ábrát kicseréltem, ahol kérésem ellenére sem a kiküldött képről írt a meghívott. Gyengébb szöveget többet kihagyunk, másokat Robi pimaszul átírt, figyelembe véve különmegállapodásaimat a szerzőkkel. (Érdekes módon az igazi profik közül is jó néhány teljesen rám bízta a szövegét.) A kihagyott szerzőkkel utóbb hosszabb telefonok...

Másik következményes találmányom volt, hogy mégsem lehet képet rajzokkal vegyíteni, másképp nézi azokat az ember, valahogy köze-

lebb vannak. Legyen külön, a könyv második részében. Ehhez újrendeztem az egészet, új válogatás, negyvenvalahány, köztük színezett hidegtűrajzok. És akkor egy hőkentő pillanat, hosszú fejkaraszás után: eklektikus az anyag. Vagyis gyengébb. Vajon nem ezért, hogy nem szerettem soha igazán rajzolni?! Hol Barcsayt, hol affektált húszéves kori építészvonalaimat idézik. Az összes rajzot kihagytam, egyazon lendülettel szövegközi fotómat is. Utoljára egy 1912-es palicsfürdői (Bánság, Szabadka mellett) képeslapot, felirata: „A Váli család nyaralója”. A házon felirat: „Jolánka-lak” (nagyanyám), előtte két kisfiú áll fehér zokniban, néznek a lencsébe, testvérek, talán apám az egyik. Vagy a bátyja, aki öngyilkos lett; közgazdásznak készült, de a bácskai birtokok a szerb megszállás után elvesztek. A ház körül nyírott rózsabokrok.

Februártól tudtam, hogy jó időszak jön. Egészen október 22-ig, a kiállításnyitásig rengeteg munkám lesz. Miközben te rövidke levedben szokásos tavaszi depressziódról tettél említést. (Keresztezte a J-47-levelemet.) Nálad ez vajon (két j?) hogyan jelentkezhet. Napjában többször, percekre, mint a hányinger vagy fölszökő pulzus? Vagy beárnyékol egész napszakokat? Ismerem, most ugyan ritkábban. Élünk. Harmadnapja esik. Festőfiúk fociznak az ablakom előtt.

Közben a komputer-tördelőprogramot sikerült annyira megtanulnom, hogy a könyv grafikai tervét lényegében megcsináltam, versenyfutás volt az idővel, mert Szüts ezt saját területének tekintette, bár a tördelésre maga buzdított. Kényes kérdés volt, mert könyv-ízlésünk nem egybevágó, ő bunkó-durvának tartja az enyémet, én túl finomnak az övét. Márpedig a külalak is engem képviseljen. Együttmunkánk elején nagyvonalúan és bölcsen bejelentette, nem fog harcolni ellenemben. Én viszont tudom,

hogy betűtípusokhoz, arányokhoz jobban ért, és kiváló ötletei vannak, eredendően neki hagytam a pontosításokat (címsorok betűmérete, típusa, pontos helye stb.) – nem altruizmusból.

Címlapot nagyon jót talált ki. Az én fejemben is megfordult, hogy a vendégszerzők neveit jó lenne föltenni, s hogy egy

VÁLI

-fölrát a színes repró alatt középen szép, elegáns, de kicsit vérszegény. (Ez a komputerrel rajzolt szignó kerül a nyomtatott betűk helyére.)

Mindez ősrégi, pesti történet, én közben a pilismaróti kéttantermes régi iskola katedraasztalánál ülök három egymásba rakható széken, így jobban rálátni a képernyőre. Harmadnapja vagyok itt, már festeni kellene, de rászántam magam, s két nap munkával gépbe írtam egy januári interjúmat, magnóról. Iskolai feladatként csinálta egy fotós. Most annyira rendeztem a szöveget, hogy áttekinthetően dokumentálja fényképezéskedéseimet. Milyen gépeim voltak, milyen területek érdekeltek... elmeséltem, hogy Matisse egy ötlete kapcsán miért nem fotóztam majdnem húsz évig.

A Moszkva téri OTP-be megérkezett 10 000 dollár, megkaptam másodszor is a Pollock-ösztöndíjat. 1,8 millió forint. Ez jó. Vettünk eddig egy hifitornyot Katának 50 000 forintért, lemezjátszója már nem működött, s vágyott CD-lehetőségre is. Miklós kapott/vett egy jó szingapúri gitárt 32 ezerért, épp visszavették tőle a kölcsönszármot, amin gyakorolt. Zsófi cipőt vett, Kata egy zuhanyozót kért a kékkúti kertbe. (Tavalytól van vízaknánk, s a télen kitaláltam: egy másfél méteres cső lesz nálunk a fürdőszoba. Amit ősszel le kell csavarozni, mert ellopják.) Magamnak egy notebook, gyors és sötétszürke, amin most is írok, hát bizony 300 000-ért. Ezt

ugyan főleg képpénzből. Lelkiismeretem keze befogja lelkiismeretem szemét, ugyanis alighanem csak nyárra-útra kell nekem, a nagy gép a nagy klaviatúrával – félő – kézhez állóbbnak bizonyul majd otthon. Persze boldog izgalom, közvetítő szakember vette, az első példányt másnap be kellett cserélni, akkor a programjait teljesen átalakítani az igényeimhez stb. Ennyi pénz eddig egyszer volt a kezemben: mikor Zsófi lakását fizettem ki vagy be. Emlékszem, a postán milyen riadtan számolták át újra meg újra... Szerencsére két képem, jó áron, lekötve. Több költekezés most nem lesz, megvárjuk, a könyvhöz kell-e, és mennyit hozzátenni: nyomdaköltségre kértem ezt az ösztöndíjat, elmesélve az amerikaiaknak a képsorozatom történetét. Sok pénzt küldtek, így hát biztos, hogy a könyv meglesz. Közben a kiadó és Szűts más-más utakon próbálnak pénz szerezni, lehetőleg ne én fizessek.

A Műcsarnokban megvolt a Nemzeti Szalon, négyen kérdezték tőlem, miért ezt küldted be? Tehát **a kép rossz volt**. (A/93/56). Legalábbis ott.



Mert feltételezésem, hogy túl volt világítva, műtermemben mindenféle téri mélységeket lehetett belelátni, de csak ott.

És – Magyarország – július közepén nyílik az ellenkiállítás. Ugyanott, de ez a Múcsarnok-igazgató koncepciója szerint s nem ellenében, mint az előző. Mert abba csak fogcsikorgatva, miniszteri utasításra ment bele, bár az egész szakma követelte – nagy ám itt a demokratikus érzület, hatáskörtudat. Beke László, a direktor, karizmatikus és Krisztusban szeretett testvérem, egy számár, aki erre a posztra alkalmatlan, és kirúgatnám, ha tehetném. Szóval most jönnek a szerinte igazi magyar festők, akik modernnek. Kihagytak, ami rendben is lett volna, de – Magyarország! és az élet bonyolult – utólag mégiscsak betettek.

Na mármost mit küldjek be nekik? Történet.

Fölkértem könyvemhez esszét írni egyebek között Vojn... (most a gépem csengetett, azonnal dugjam be a dugót a konnektorba, mert a telep kimerült. Elégedett vagyok, 1th 41 percig bírta. És állítólag szoktatni kell, akkor még nő is a teljesítménye)... ich Erzsébetet, Szüts nejét, aki szokott rezzenetlen önbizalmával három vázlatrajzot küldött vissza, hogyan kéne a rá kiosztott képem hibáit kijavítani. (Egyik legjobb munkám.) Megfestettem, amit javasolt, tíz év után egy temetőkép. Megmutattam, nem tetszett neki. Nekem igen, ezt küldtem be, értelmezzék a helyzetet, ahogyan akarják.

Alkonyi óra és – Istenem – a belső béke percei. Nem mintha a mai képem igazán jó lenne... de van remény. És ma eleget dolgoztam, ezeket az esti órákat nyugodtan számom rád. Illetve – elállt az eső – menek kicsi bicikli. Nem mindennap, de azért majdnem.

Voltam Dömösön, egy órácska, a nap lemenőben, csak a szemközti markáns hegyet világította már. Tudod, azt, amikor a Dunakanyart rajzoltuk a főcífüzetbe, olyan kis kunkort vet Visegrád fölé. Innét látni, félmagasan barlang is nyílik benne. Sose fogom megtudni, talán még őseimbek lakják. Onnét a következő helység már Zebegény, gyerekkorom nyaralása, csónakkal a strandszigetre anyámmal.

Hanem van egy új Bibliám. Beül hajnalban padom túlsó végébe egy futóvendég, kissé molett csaj, szokatlan méretű a Bibliája. Belekérdzkedek. Meglepetés. Új Káldi-fordítás (1607, 1997), a szöveget átpofozva, csak amenyire kell, beledolgozva a kumráni tekercsek, az új bibliakutatók eredményei. Mint írják, a szöveg maradt veretes magyar. És a mérete! zsebszótárnál ugyan valamivel nagyobb, de hordozható, s nagyok a betűk, jól olvasható! Küldjek? Vettem ötöt másnap, családtagoknak. Ide csak ezt hoztam le, otthon maradt a régi, az egybekötött Károli-Békés/Dallos, amit minden útra viszek. Benne New York-i, koreai dátumok. Eddig, ha katolikus kellett, a 73-as Szt. István kiadású bibliát használtam, de az nem jó könyv. Jelenits atyának is volt némely finoman fogalmazott, de igen határozott véleménye a fordítás minőségéről.

Hanem az új Káldi-biblia csalódás, első nekifutásra. Talán túlteszem magam rajta, talán nem.

Este van, negyed nyolc, nem bírtam ki, átbicikliztem a plébániára, de ő a református kolégájához utalt, nincs Károli-bibliája. Közben vacsora, káposztaleves főtt kolbásszal, utána banános linzertészta, a feneke kormos, evvel együtt nagyon jó. És akkor most: Káldi kontra Károli. Még reménykedem. Nézzük a 91-est, amit annyira szeretek:

*Aki a Fölségesnek oltalmában lakik,
a Mindenható árnyékában nyugszik,
azt mondja az Úrnak:
Te vagy az én oltalmazóm
és erősségem, Istenem, akiben bizakodom.*

és Károli mester, ezt tudom kívülről is:

*Aki a Felségesnek rejtekében lakozik,
a Mindenhatónak árnyékában nyugszik az.
Azt mondom az Úrnak: Én oltalmam, váram,
Istenem, ő benne bízom!*

Káldi, ismét:

*Mert ő megment engem a vadászok törétől,
a súlyos veszélytől.
Szárnyával árnyékot borít rád és tollai alatt
menedékre találsz...
Mert ő szabadít meg téged a madarásznak
töréből, a veszedelmes dögvéztől.
Tollaival fedez be téged, és szárnyai alatt
lészen oltalmaz;*

pássz, vége. Mintha szándékkal ritmustalanítva lenne a katolikus fordítás.

Még keresek egy szöveget, reményfutamnak, 126. zsoltár, Károli:

*Hiába hajnal előtt kelnetek,
és késnetek a lefekvéssel,
akik a fáradtság kenyerét eszitek,
hiszen ő álmában is megad mindent
annak, akit kedvel*

*Hiába nektek korán felkelnetek,
későn feküdnötök,
fáradtsággal szerzett kenyeret ennetek!
Szerelmének álmában ad eleget.*

Káldi kivégezve. Hopeless. Magyarul reménytelen. Na még valamit Ezékielből, a múlt vasárnapi szövegből:

*Te pedig emberfia, hallgass mindarra,
amit én majd neked mondok
Te pedig, embernek fia, halld meg,
amit én néked szólok*

Abbahagyom, biztos elég volt neked. Mára elég is. Holnap visszaviszem a kölcsön Károlit.

Fél tíz. Bringázzak az elhagyott, töksötét országúton? Megnézem. Szia.

Tényleg sötét volt, kissé féltem, visszafordultam a falu végénél. Be ismeretlen mellékutcákba, ahova gyalogosan soha. Édes, friss kenyér-szag, a házon tábla: Pékség. Ilyenkor sütik?

Közben eszembe jutott a tavalyi Barsi-prédikáció, amit kazettáról, hogy:

*Ti nem tudjátok, mibe kerül egy prédikáció,
ne is tudjátok meg soha! Hogy én semmit nem
kapok belőle, nekem csak a nagy üresség jut.*

Kissé önsajnál. Elhiszem neki.

Hanem az én szakmámban is. Szavakkal csak körülírható az az irtózatosszerű üresség, ami egy kép indulásakor. Körülnézel, sehol, akitől tanácsot kérhetnél. Nincs hova menekülni a munka elől, legfeljebb egy vajás kenyérért a konyhába, tíz perc.

Este 10 óra, új helyszín, nem fogod kitálcálni. Óbuda, benzinkút melletti parkoló, egy szerelő nyakig az autóban. A Pilisben a serpentinben kanyarogva már a piros mezőt verte a vízhőmérséklet-mutató. Csomagtartómon a bicikli, hátul új képeim, egész műterem-felszerelésem. Állítólag éjfél körül meglesz, 7000 forintért. Hazafelé jövet gőzölni kezdett az autó

eleje, leálltam, egy szerelő stoppolt mellettem: segíthetek? Így hát üzenetrögzítőnkbe, hazulra mondtak nem érvényesek, hogy 10 felé otthon leszek. Lehet, hogy a Káldit mégiscsak meg kell majd szeretnem, a katolikus biblia kiegészítései kellenek belőle.

Mindenesetre előhalásztam a csomagtartóból a sportzsákot, abból hosszúnadrágot, egy pulóvert és az Illyés-kötetet. Bár a szerelő följánlotta, hogy hazavisz, s majd ha kész, holnap, hozza a kocsit. De öt egész jó képem van benne, meg minden. Berendezkedem éjszakaiásra, tartós tartózkodásra és fázásra.



Nem egyedül szereli. Bemutatta barátnőjét, az húzott Wartburgjával idáig. Szőke bombázó, loboncos kozmetikusnő, bronzbőrű, világoskék ujjatlan lengében, fehér körömcipő. Derekánál pillanatra: fekete csipkebugyi. Szaladt hengerfejtömítésért, most a csavarhúzókat adogatja a fiú keze alá. Akinek felesége és ötéves kislánya van, aki ragaszkodik a papához. Az egész autó hin-

tázik, a szélvédő túlsó oldalán eltorzult arccal feszeget valamit. Tegnap tízezret költött feleségére, akitől külön élnek, vett neki cipőt és két gyűrűt. A délutánt együtt töltötték. De ha így maradnak a dolgok, ezt a csajt választja. Felesége elégedetlen, hat éve házasság, s még nincs lakás.

Fél tizenkettő, fázom. Szemközt tízemeletes, sötét toronyházak, az országút túlsó felén is egy ESSO kút. A motorom már az összerakás irányában.

Jó lenne holnap uszodába is eljutnom, péntek misés nap. Mi lenne, ha megpróbálnám a tíz év után újjáépített Császár uszodát, most nyílt; elsején!? Beleszédülök, netán ha jobb, mint a Lukács?!; s ha a fiúk át-, illetve visszaszoknak?! Nem szeretek helyszínváltoztatni.

Ez a legjobb az egészben, hogy a notebook még mindig dolgozik. Álmosodom, nemigen jönnek gondolatok, tán a délutáni korrigálást még le kéne írni. Iszonyú zavart mozdulatokkal a többi festő után Zsófi is földre terítette pilismaróti rajzait. Véleményeztük, biztattuk munkára. Kezd nehezülni a szemem.

Öt egész jó képet viszek haza. (A/97/25) Tisztességesen dolgoztam, délelőttönként, rendes időben. Egy ötlet, alig-alig módosítva. De jó, hogy ez a doboz itt melegíti a combomat. Innék is valamit, ha lehetne. Még a cuccokat majd föl kell hordani a hatodikra. Bicikli, kézitáskám a komputerrel és a két sportzsák. Képek. A műteremkoffer maradhat.

Háromnegyed három, éjjel, Széna tér. Mobiltelefonján keresem a szerelőt (tudom, Óbudán egy Polski Fiaton dolgozik), hogy ismét melegedést jelez a mutató. Szerinte ez már nem baj, csak a hógomba kiolvadt, reggel kicseréli. Amúgy is kell reggel találkozunk, bankból kell pénzt fölvennem.

És utána hajrá, kilencre a grafikai stúdió. (Háromtól hétig aludtam.) Képernyőn lapozzák a gépben már kész könyvemet (nekem), benne színes ábrák, harminc év előtti képeim.

Harmadnap.

J., sűrűsödik a könyv dolga, félbehagyom, mert szeretném neked holnap, Lukács után, nyolckor postára adni.

Még befejezésül Mikicának küldött táviratom, Nagyrákoson voltam, mikor ballagott.

*Fiam, Te most ballagsz
aztán majd nekilódulsz,
és a vége felé stb.
ölel Apó*

sziasztok, az egész családot.

1997. augusztus 1–22.

EGYELŐRE SEMMI MONDANIVALÓM, de muszáj írni, Révfülöpön föl a pesti gyorsra, s egyebek mellett pont erre vettem ezt a drága gépet. Három napra haza, dolgom van. Meg az nem nyaralás nekem, három vendéggel egy fedél alatt. Túl vagyunk könyvem második korrektúráján. Most megyek átnézni a harmadikat. Tulajdonképpen két mondat miatt utazom, ami a fejemben forog, két mondatot szeretnék átjavítani, visszaigazítani, mégiscsak. És hátha találok még valamit... a fülszöveget például nyugodtan lehetne egy fokozattal nagyobb betűre... Néhány hét, és: nyomda! Jó játék volt.

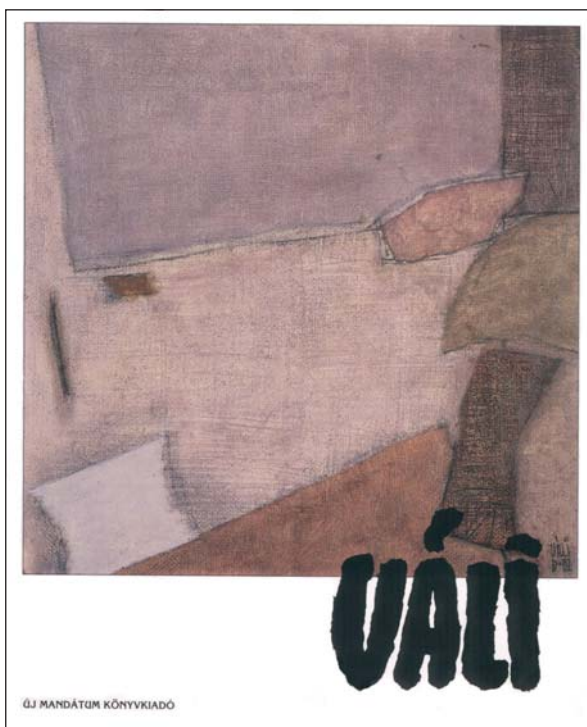
Ez már hétfő, visz a vonat vissza, a Balatonra.

A vonaton – Fehérvárnál vagyunk – mindenki szerelmi ponyvát olvas. Egy ifjú pár 100xsépet, ez egy most elterjedt laptípus lehet, ami hökkentő-ordító szalagcímmel a szerelem

– bankrablás – mozicsillag témakörökből, tele fotóval, és hozzá a cikk... összesen ha nyolc sor. Végig a kupéban a lányok hasa tízcentis csikban kilátszik a trikócska alól, egyformán, ez a divat. Minap újságstandon egy vetkőző lány fotója, elfulladt a lélegzetem. Elvitte fél napomat. Aztán este kidobtam 12 gyengébb képemet.

Újabb hét elmúlt, Pesten megint, rohangászások, vagyis munka, túl vagyunk a negyedik kéziratátnézésen.

A könyv minden munkafázisát végigkísértem, és mindenbe beleszóltam. A borító terve Szüts álmaiban még vissza-vissza fog térni. Mikor át- meg áttervezte ellenemre vagy számomra, első nekifutásra mindig készséges voltam. Mondtam is neki, hajlok, mint a nád-szál. De a végén megmagyaráztam, hogy lehet, pocsék az ízlésem, de valami víziómhöz, úgy látszik, nagyon ragaszkodom, mintegy gyomorból, mert mindig oda térek vissza. Végén megtört, lemondóan legyintett, röhögünk. Az utolsó (vissza)változtatás előtt hajnali fél háromtól nézegettem a műterem padlójára tett makettet, szóval nekem nem is annyira tréfa ez az egész. Ami másnak virágos rét, andalgásra, az olykor nekem harctéri terep, szögesdróttal, futóárokka. Gond volt még, hogyan kérjem meg a komputerkezelő operátort az újabb visszaigazításra. Eléterítettem egy tálca tortaszeletet, hogy süteményenként egy milliméterrel kisebb margót kérnék. Ég és föld, hogy festményem körül nem tíz, hanem csak hét milliméter a fehér csík körben, majd meglátod. Fenyegettek, ha csak kicsit figyelmetlenek a vágásnál, evvel nagyon pórul járok. Számoltam vele: ez a kisebb rossz. Most feszes, mégis *lírai a címlap*. A Váli monogramot is újra csináltam, vagy tizedszerre lett jó. Rátettem



a kiadó nevét, mert jó kontraszt a finom szecessziós sor az én durva névfőliratom mellett. A révfülöpi postáról faxolva kértem még két címlap-variációt, más festményekkel. Maradt az eredeti.

Átverekedtem magam az ellenzőkön, s ami nehezebb volt: a mosolygókon; s képeim teljes opuszjegyzéke szerepelni fog a könyv végén, 31 oldalon, sárga papíron. Ilyet élő festőtől még nem láttam. Harminchét év. Az összes tulajdonos, a meglévő és az elpusztított képek minden adata, a kép készülni hónapjai, ami gyakran hosszú lista. A díjagnál leírom, hány forintot adtak, lássák ezt is; pénzről senki nem szeret beszélni. Most egy hangya bebújt a C betű alá, ezt a betűt ki kéne hagyni. A nagy diófa alatt ülök, kékkúti nyárvég, csendes órák, itt volt a C betű. Katának igaza van, őszelön más a csend

is. Most még én is meghallok belőle valamit, megint egy hét Pest után, mikor is könyvem nyomdába leadva, őszi kiállításom újabb keretei kétnapi munkával legyártva, s az elveszett (ellopott) irattárcám nyolc igazolványának java újra csináltatva. Most a hangya kibújt és távozott az Ú betűnél. A rendőrség elképesztően kulturáltabb lett: egy hivatalnoknő azon ültében leigazolványfényképez, okmánybélyeget és űrlapot is ad (régén ezekért a postára küldtek). S ráadásul a személyi igazolvány, a jogosítvány, s a forgalmi engedély is elintézhető, azonnal. Ilyenformán maradandó nyom csak az ellopott harmincezer forint emléke, s az éves úszóbérletem hiánya.

Még kis izgalom volt, hogy személyi igazolványom birtokában egy dörzsöltebb figura majd' egész Pollock-ösztöndíjamat (a teljes tartalék nyomdaköltséget) fölvehette volna, lévén számlaszámom is a tárcában. Igyekeztem is másnap nyitásra a tapolcai OTP-bankba, bankkártyámat letiltani, számlám mellé pedig néhány felkiáltójelet tétetni, *on line* bekerült az ország összes OTP-komputerébe. Nem történt baj. Sok itt a szűnyog, bemegyek a házba. Szombat délután, egyet már harangoztak, hatkor lesz a mise. A falu izgatott, új, fiatal káplánt kaptak.

Mi van még? Katának vettem egy sebvál-tós bringát mindenféle szolid extrákkal, hozzá autóhoz való bringatartót is, de a szorítócsavarját lelopták egy éjjel. Nincs véletlen egy nyolcas szárnyas anyád, avval pótolható lenne...

Az uszodában leszólitottam egy matektanárt, adok neki egy pasztellt, tanítson meg a bukófordulóra. Álomszép mozdulat. Egy ötperces leckén túl vagyok, de állandó korrek-túra kellene. Félő, hogy hiányában dilettáns-csúnyán rögzül. Mikor szédülni kezdek, abba-hagyom a gyakorlást.

Ma vásárnap, tegnap elszakadt az órámszíja, órát az asztalra, de – velőtrázó ötlet – a hasára fordítva! Óra nélkül nyaralok! Magyar László 1860-ban Közép-Afrikában. Honfoglaló eleink... Ilyet még nem éltem. Kelek, valamikor a másodszori ébredés után, és itt a bádogtető alatt azt se tudom, hajnal-e vagy késő délelőtt, borult időben... Nem 60 percet imádkozom, hanem amíg szusszal bírom. Valószínűleg délelőtt (Kata nem árulja el) lefekszem ebédutáni aludni. Este elálmosodom a könyv fölött, és villanyt oltok. Mint az állatok.

Egy másik világ. A nők ezt sokkal jobban tudják. Utálom és tisztelem őket, hogy nincs időérzékük... Már amelyiknek.

1997. november-december

KIÁLLÍTÁSOM BEZÁRT, eladtam kb. hat képet (még mozog a piac), 71 monográfiát és 28 darab C. Naplót. 3500 látogató volt, állítólag ritka csúcs.

Igyekeztem és dedikálógépem nem volt hiába, jelentkezett egy igazi versenyző, hogy ő megtanítsa a bukófordulóra. Addigra ugyan a nehezén már túl voltam, vagyis az első 3000 próbálkozáson, de mindig áhítottam az igazi profizmust. Emberemre akadtam! Tíz leckét fog adni, mondhatom, érti a dolgát. Egyébként 30 év körüli, hidmérnök, doktorátusa van, és bankszakember.

Szüts! Drámai fordulat

bukóforduló ügyben, mert egy triatlonos tanít, aki gyerekeket is oktat, és ilyen szavakat mond magyarázat közben, mint oxigénbőség, rotáció, terimpex. Csak azt mondja, ne kapkodjam el, ezt honnét tudja, biztos a Kata árul-

kodott, és ez semmi, mert a gyorsra is meg fog tanítani, és nem akarsz triatlonozni?

Mindenféle segédgyakorlatokat ír elő, házi feladatot ad, lelkesen fuldoklom utasításaira. Hogy a könykömet hátrébb, hogy lazábban – nahiszen.

A tanulás idejére áttértünk az újraépített Császárba, a 25 méteres medencét télire lefedték, akár egy milliomos magánuszodája, fehér kerti bútorokkal, jól megvilágítva a téli szürkületben.

Egy öreg barátom szerint a Lukács egy kiváló értelmiségi klub, a Császárban viszont lehet úszni. Valamint mesterem megajándékozott egy segédeszközzel, amivel igazán boldoggá tett, egy kettős bója versenyzőknek, két comb közé szorítva, a kéztempó gyakorlására. (A lukácsosok megértően fogadják. A statikusprofesszor rám kiáltott a medence túlsó végéből: mi az, Dezső, a paraolimpiára készülsz?!)

Na, erről Szütsnek:

Rámeredsz, lélegzeted elakad, szemed üvegesen kimered, majd fölugrasz, szekrényedben vadul kotorsz, megtalálva, Rolleiflexed kandallód tűzébe vágod, lemondod februári kiállításodat, és eldöntöd, hogy kivándorolsz, mert ez így nem mehet tovább, föltörő zokogásodat feleséged igyekszik csillapítani, ha megmutatom azt a svéd gyártmányú műanyag öntvényt, amit ma kaptam ajándékba

Ugyanis Szüts kölyökkorában egyesületben úszott. S azóta fáj, hogy abba kellett hagynia, elaludt az órákon a hajnali edzések után. S ma is elszomorodik, ha egy lányka elhúz a szomszéd sávban mellette. Naponta úszik, ő is.

A Rolleiflex szorul magyarázatra. Elcsábult, mint egy kisfiú, vagy mint egy nagylány, nagyon vele érzek. Ő is abbahagyta a fényképezgetést, jó régen. De most mutattak neki egy gyönyörűséges kétaknás gépet, minden tartozékával, beépített fénymérővel – rettentés drágán. Novemberben, Kecskeméten volt a próbaüzem, ott mutatta meg, fogdoshattam is egy kicsit. És amihez én nem értek, abban ismét remekelt: ködöt fényképezett. Kődös fákat, füveket, bokrokat. Karácsonyra ügyfeleknek CD-kazettát ajándékozott Schumann-nal, borítóján kecskeméti ködfotója...

Ne röhögj, voltam egy Koncz Zsuzsa-koncerten. Ugyan ismerős révén, de önakaratúlag. Sportszarnok, körben a sötétben tízezer ember zsongott, minden korosztály, vegyesen. Olykor untam, néha túl hangos volt, különben működött. Kevés régi, nekem való számot énekelt, ezt sajnáltam. Hanem – ötven fölött – mint egy süldőlány, olyan frissen mozgott, rugalmasan, vidáman. Gyönyörű ruhái (többes szám) voltak. Vonzó nő maradt. A záró poén a koncert végén a Petike, te rossz fiú – vagy mi – volt, első KIMITTUD-os dala, bizonyos Ágikával (barátom neje) adta elő annak idején, s meglepetésként most is. Előtte pár mondatosnak szánt vidám interjú, hát te most, Ágikám, mit csinálsz, annyian kérdezik tőlem... Gyerekeimet fölneveltem, franciatanár vagyok, és meg is szoktam énekelteni tanítványaimat, s rákezd a cappella egy sanzonra, franciául. Programon kívül.

A tévé főrendezője utóbb a díszvacsorán mesélte, hogy ekkor az egyébként unottan ügködő műszaki stáb megdermedt, s tanúsítom, körben a tízezer ember is. Ahogy mondják, a kés megállt a levegőben... gyönyörű volt, megrendítő. Értők szerint sokkal jobb a hangja,

mint Koncz Zsuzsáé valaha is... Másnap a gratulációt tőlem nevetve fogadta, jó vicc volt...

Valami marha kritikus azt írta az estről, hogy látványos bukás volt, ami egyszerűen nem igaz. Talán nem is volt ott a koncerten? A közönség végigtapsolta, így egy szóban.

Tapsolta, tapsolta. Az én kiállításomról páran írtak, érdemi kritika nem jelent meg. A Népszabadság olyan gyenge írást közölt, hogy maguk szabadkoztak, telefonon. Jóvátételbe a könyvről külön akarnak cikket íratni, egy vezető szoc. politikussal, aki egyébként jó szakember. Ezt elhárítottam. Közvetítőn keresztül megkérdezték, kit látnék erre alkalmasnak. Visszaüzentem: értőnek-tájékozottnak és alkalmasnak? Magamat.

Könyvem negyven vendégszerzője átvette a tiszteletpéldányt. Illetve legtöbbször úgy küldtem utána, tehát a kiállításra nem ment el. Érdemi véleményt nem kaptam, kettő köszönte meg, ez fájt.

Petri Gyurka ugyan telefonon jelzett, végül Katával mi szaladtunk föl hozzá a könyvvél. Tavasszal ígért nekünk egy disznótoros vacsorát – a könyvbe ezt be is vettem –, illetve alternatív zöldségpástétomot. Katát izgatta a recept, s rávette Petrit, írja le neki. Íme – tán téged is érdekel. Mindenesetre unikum, mégis az élő legnagyobb magyar költőnk, a kéziratot őrizzük, hogyan szondja:

Zöldségpástétom

Húslevesben főtt leveszöldség: sárgarépa, fehérrépa, karalábé, kelkáposztacikk (kelbimbó, karfiol, zöldborsó, zöldbab: ezekből csak kevés) 1-2 krumpli, 1 csokor friss petrezselyem megdarálva vagy finomra vágva (vagy petrezselyem helyett ugyanennyi kapor), két-három összezúzott főtt tojás.

MEGJEGYZÉS: télen célszerű mirelit zöldséget használni, ha nincs megbízható zöldségesed.

FÜSZEREZÉS: 1-1 rész porított feketebors, fehér bors, szegfűbors, babérlevél, szárított citromhéj, bazsalikom, kakukkfű, majoránna, zsálya, borsfű, szerecsendió, szerecsendió virág, ½ rész piros paprika (édes-nemes), tárkony. Célszerű nagyobb mennyiséget készíteni, jól záródó üvegben akármeddig eláll, sőt az ízek összeérnek.

ELKÉSZÍTÉS: ahogy a fasírtot csinálod: ösz-szegyúrod kenyértészta sűrűvé 2-3 egész nyers tojással, 1-2 szelet megáztatott, majd kinyomkodott, szétmorzsolts kenyérbéllel, kevés olajat, vagy darált szalonnát adsz hozzá és egy kupica konyakot. Kivajazott pástétom- (lehetőleg özgerinc)formába teszed, és vízfürdőn, a

sütőben 50 percig gőzölöd. (Célszerű a formát alufóliával kibélelni, úgy, hogy betakarja a pástétomot is szorosan, részben hogy a masszát ne érje közvetlenül a gőz, részben hogy könnyebb legyen a pástétomot kivenni, amikor kihűlt.)

Bevonhatod aszpikkal: ½ liter lezsírozott húslésben megfőzöl egy tucat csirkelábat, és valamennyi zselatint adsz hozzá. (Ha nincs csirkeláb, lehet csak zselatinnal is.) A lébe egy stampedli tárkonyecetet vagy citromlevet is teszel.

Nekem erről az a 25 babfőzelékkonzerv jut eszembe, amit egy sportzsákban hazavittem, hogy Kata hosszabb időre vidékre gyűjteni indult... Akkor még nem voltak gyerekek...

1 9 9 8



SZERVUSZ, KEDVES J.! KECSKEMÉT, Kecskemét tizenkilencedik éve, Miklóssal. Csengettek vacsorára. Átballagtam a szomszéd műterembe, Miklós dél óta továbblépett képével, még ledültem tíz percre díványára, megcsócsálni a látottakat. S szóba került megint a keretezés. És most megvilágosodott! Milyen egyszerű! Egy jó keret mégiscsak hozzátesz valamit a képhez! Igen, még a legjobb képhez is! Hiszen látjuk! Korai Picassók brüsszeli keretben. A Metropolitan Múzeum Lehman-gyűjteménye reneszánsz szobáival¹ vagy Nadas Péter budavári lakása, nagy, üres falmező közepén kecses asztal, fölötte egyetlen műtermes képem, széles keretben. Micsoda ereje volt!

Hogy a kép albumban keret nélkül jelenik meg?! Sajnálatos. De ott a méretet, a faktúrát is nélkülözzük! Vagyis a reпрó nem a kép mása, csak szerény emlékeztető, tükör által homályosan.

Abbahagyom, érdekes, összerosódnak a betűk a szemem előtt, pedig még csak kilenc óra. Miklós szerint ma nem kell bicikliznünk, tornádó van Kecskemét fölött. Vagy legalábbis ciklon. Akkor ágyba.

Negyednap este, munka után. Nézem a papírcetliket, a gyűjtött megírandóimat. Apró történések, uszodáról, egyebek, érdektelen apróságok. Hiányzik a hit, hogy érdemes ezeket megírni, bocs.

Lehet, hogy ez a műfaj kifűjt nálam.

Talán ha válaszolgatnál?! A dialógus forma önmagát építi.

Örülök, hogy eljutottunk hozzátok. Louvre helyett hazafelé Zsófi kedvéért egy madárbolt. Elvesztettem egy papírt a motozásnál, így Brüsszelben majdnem lemaradtunk a gépről.

MÁR TUDOK GYORSÚSZNI, versenyzőknek készített bójával a lábam között gyakorlok reggelente. Kata, hála az erős gyógyszereknek, nyugodt és jókedvű. Újra kezdi a munkát, nem tudom, nem korai-e. Vásárolgatnak képet, fölmerült, Zsófinak lakást kéne venni. Csináltam egy rekeszes *festéktartó dobozt*. A Nemzeti Galériában betévedtem a csodálatos Munkácsy Terembe. Idén egyszer sem volt hó, nem kellett síelnem. Miklóst pedig iskolája nem vitte el Ausztriába, mivel két kettese volt félévkor. Itt a kertben egy alumínium kandeláber, reggelente egy örült harkály kopácsolja a tetejét, öt másodperces szünetekkel.



Nyomorultul érzem magam, ha lehetne, hazalógnék. Gyenge képek, már a tizedik. Távolból megáldom keresztfiamat. Búcsúzom.

¹ 88-ban még megvolt. Azóta szétverték a szerencsétlenek. Most világos, jól áttekinthető termék.

Szóval Petri. Jézus Mária! Miket mer észrevenni, elgondolni és kimondani. Zsebében a magyar nyelv, meg amit még hozzátesz. Mindig rosszkedvű, sajnos, de neki legalább van mire. Meghalt az a lány. Fényképe most is az asztalán. De minden bűnével együtt megtisztultabb nálam, a „bűntelennél”, aki egyetlen feleségét nyüvi éppen 30 éve; akinek összesen három szeretője volt, s a házasságtörést, ha nem sok híján is, mindeddig elkerülte. Aki nem bánt meg semmit, és úgy gondolja, semmit nem tudott volna jobban csinálni.

Nálam minden rendben van. Életem lajstromozva, beszámozva. Csak új képeim gyengék. Csak önző vagyok, mint egy állat. Csak unom. Csak fáradtan ébredek és fáj a derekam. S kissé rettegek, hogy ez a mégiscsak-béke el ne vesszen. Egy karambol, egy esemény. Gyenge óráimban hol a „Rendezd el, Istenem, életemet...” biztonsága...

Na nézzük a verseket, szinte találomra:

*Leginkább az ad hoc félrebaszások,
hézagkitöltés két unalom között,
egymás partnereinek elcsábítása
csak hogy mégis legyen valami sava-borsa...
(ez nem tudom, honnét)
„Hiányzol. Szörörsdeszka”, meg
„laposabb, mint egy tetű” –
ilyeneket mondok, meg ilyenebbeket.
Nyomdafestéket
nem tűrő lénygé lényegülsz,
amikor hiányzol... (Utálok várni)*

Egy álmom még Pilismarótról: folyóparton oltárépítmény, szabadtéri misére készülődés.

Meztelenre vetkőzöm, mintha ez természetes volna. Majd mégis kezd feszélyezni, a sekrestyeépület sarkába húzódok fölöltözni. Közben a viharkabátom zsebébe nyúlva egy kis fényes fekete hátú, skorpiószerű állat megfogja a kisujjam. Akkor egész testével rászívja magát, szopogatja, anyai érzéseim, megkedvelem. Majd véletlen ráülök, amitől szétesik, elkezdek sírni, fontolgatva, hogy ezt néha férfinak is szabad. Majd kabátzsebemből egy darabokban lévő tartalék skorpiót veszek elő, végtagjait helyükre illeszttem, összeszerelem.

Jöhetne József, a látnok, értelmezni.

A barátságról néhány szó. Miklós-születésnap, Zsófi lejön, az esti gyorshoz kimentem elé Révfülöpre. Üldögelek és várok, az autórádióban egy különös hangvételű esti mese. Vénségesen vén galagonyabokor beszélget egy kisfiúval. A bölcs bokor így elmélkedik:

Tudod, a barátok száma a korrallal együtt csökken. De ez így szép. Az indoklást nem hallottam már.

Hanem a barátaim?! Éppen a legrégibbek távolodnak, néha fáj. De kár, hogy nem Pesten élsz! S. Nagy, hogy Váli-könyve kéziratát nem fogadtuk el, megsértődött majd' egy évre. Közben szerelmes is volt, teljes üzemidőben. Mellesleg két egyetemet szervez. Az egyiket ő találta ki, szülőföldjén, Nagykanizsán. Jövőre beindul, akkortól kevesebb munka lesz vele. A másik főbarát, Szüts, valamint György Peti is: millió emberrel körülvéve mobiltelefon- és munkakapcsolatban, egyre elfoglaltabbak.

Mobilt nagyon szeretnék; megfizethetetlen. A mezei telefont is alig tudjuk kapcsolattartásra használni, 14 000 forintokat fizetek. A családi készülék fölé mindenféle könyörgő tacepaókat írkálok.

Persze mindez köz- és önámítás. Egyre beszűkültebb vagyok, hiszen magamat is sokszor unom, csak magamról tudok beszélni, rengeteg dolog nem érdekel stb. Nem vagyok egy zsúfíú.

Csoda-e...?!

Na, kezd nyúlós lenni a hangvétel, váltsunk témát.

Kormányváltás. Szüts mondta, az SZDSZ-re kell szavazni, jó. Hanem nehezen, de mégiscsak létrejött egy tévépárviadal Horn és Orbán között, a Közgáz Egyetemen. (Mondják, a Gyulának nagyon nem akaródzott.) Az egész ország hallgatta, ilyen még nem volt. Közben nem vettem föl egy telefont. Derűs közönyömből ébredve a Fideszre szavaztam, amiből közben Magyar Polgári Párt lett, és, mint mondják, jobbközépre csúszott, megtalálta a szerepét. Orbán dinamikus volt, szellemes, simára borotvált típusos hivatalnokarc. Tíz évig készült a hatalomra. Érzem a levegőben, nemcsak magamon, változóban ez a hihetetlen politikai depresszió. Jó néhány választási ígéretüket már elfelejtették, ez rendben is van, de az egyetemi tandíjakat tényleg azonnal eltörölték, ennek, gondolom, inkább lélektani hatása van. A Duna-gátat nem építik meg. Csomó vezetőt lecseréltek, fiatalítás is. Jól indítottak.

Hanem az évad igazi szenzációja számomra mégiscsak az új Oravecz-verseskötet, ami rohadt drága volt, de ahogy megjelent, rohamtam érte Pestre, nem várva a szerző ígért (és elfelejtett) tiszteletpéldányára...

...450 oldal, kb. 240 hosszú vers! Vagy hét éve várom, akkortájt olvastam az Élet és Irodalomban különös, előzmények nélküli sorait: telepesek társzekereken eljutnak egy kis völgybe, és lemálháznak, körülvizsgálódnak, alkalmas-e a vidék.

Az első nap

*Kend meg kend meg kend fejszét fog,
oszt fát dőt oszlopnak meg gerendának.
Kentek, ketten kicsapják
ezeket a szederbokrokat,
hogy ne legyenek útba,
a helyiket meg kipucolják...*

Nyolcvanéves anyácskám már ritkábban hív komputerprobléma ügyben, de mindennap használja. Kellett venni egy lapadagolós nyomtatót, baj volt a régivel, ki is nőtte... Kértem, s most írja élete történetét, az első printet negyven oldalban már átküldte. Jeleztem, részletezőbbet szeretnék. Milyen boltokba jártak, milyen zoknit hordtak, hogyan nézett ki akkor a Mester utca? A lovaskocsik, frizurák, a rőfösök, cselédek, nyaralások... Nővére segít az emlékek földézésében. Kértem, stilizálja is. Jött az örök dilemmával: kinek kell ez?! Mondom, ha minőséget csinálsz, soha többé nem merül föl a kérdés. Mire jó egy jó szobor?

A madarokról. Tudod-é, hogy 8700 madárfaj közül alig pár száznak! ismerjük a teljes élettörténetét? Ezenkívül: egy melbourne-i kisfiú megfigyelte, hogy egy seregély hangyát vett a csőrébe, és szárnya alá dugta. Kis idő múlva kivette, s ahelyett, hogy megette volna, elengedte. Mindezt egy helyi lapban megírta. Sokáig nem hittek neki. Azóta már több mint ötven fajnál figyelték meg, de még mindig nem értik. Az egyik madár hangyabolyban fürdött. A két fő feltételezés: a hangyasav a tolltetveket öli, vagy kellemesen izgatja őket. Zsófi szerint *dezorálnak*.

Egy másik érdekesség: madarak pusztá kedvtelésből „játékcselkvéseket hajtanak végre”. A lugasépítő madarak fűből, fából kis lugasokat építenek. A területet körülötte is megtisztítják

a növényektől. Aztán a tiszta térre színes köveket, csigákat, virágszirmokat hordanak, ezeket szétteregetik. A lugas falába színes tollakat vagy virágokat szurkálnak. Néha vízzel kevert színes agyaggal be is festik a lugas falát. Mikor elkészülnek, ott táncolnak és ugraburálnak. És mindennek semmi köze az udvarláshoz, a játékot nem követi párosodás. A tudósok nem értik.

1998. szeptember 5.

SZIA, J.: MOST JELENTETTÉK BE, Tamás atyának született egy gyereke, még hozzá ez a második. Élettársának már volt kettő. Most a füredi családi villában élnek. Két hete beadta laicizálási kérelmét.

ölel:

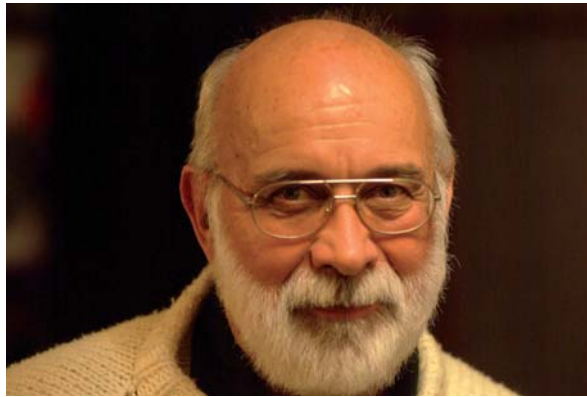
1 9 9 9



SZERVUSZ J! EVVEL KEZDEM. Meglátogattam **Tamás atyát**. Atyát. A Füred melletti nyaralóban élnek, nagy üveges veranda, most téliesíti. A tetőről a CB-antennát már leszerelte, hogy szélben mozgatta a tetőcserepeket – gondolom, ez a bekebelezés deklarációja volt. Eddig húga családja használta. Tamás végigmutatott a kerten, ezeket a kiöregedett tőkéket kivágom, újat telepítek a helyére... bár amennyi bort én iszom... ide egy cserépkályhát, csempéi már az udvaron, gúlában... ide egy mellvédfal, alulról ne húzzon a hideg. Az asszony közbeszól, a Balatont azért lehessen látni. Tamás épp hazatérőben volt, a nagylányokat vitte kocsival iskolába... kopogásomat nem hallotta, porszívóztak. Reggelizőasztal mellé telepedtünk, sajttal kínáltak. Kezdetben zavarban volt. Történetüket mesélte. Hazajövet Ausztráliából, magányát oldandó, embereket hívott maga köré a plébániára. Jöttek is néhányan, egyebek mellett ez a férjétől rég elhagyott asszonyka, két nagylányával. A többiek lassan elszállingóztak, ő pedig megsajnálta szegényt. Itt az asszony közbeszól, hogy „megsajnálta”, ezt így is meg lehet fogalmazni... Értelmes, dinamikus nő, Katáék ismerik is régebről, lelkigyakorlatról. Egy fiorettis asszony most elmesélte, valaha az esztergomi ferences gimnáziumban egy osztályba jártak, és Tamás is tanította őket. A lány akkor megjegyezte, ilyen férj kellene nekem.

Intenzíven hívó életet élnek, Tamás szombatunként a verandán misézik is. Mondom, szabad-é? Rám mosolyog: nem kérdeztem... Panaszolja, a Rendnek mennyire nem kellett, örültek, hogy megszabadultak tőle.

Nagyon váratlanul ért történetük híre, Kata hozta, egy találkozón hozták nyilvánosságra.



Azonnal föl hívtam öccsét, hogy hitelesen halljam. Kérdeztem, mióta tudjátok. Nem hazudott: kezdettől. Mondom, a gimnázium igazgatói állásából is azért rúgták ki? Nem. Törődjetelek vele, ne hagyjátok magára... Rögtön írtam neki, ezt:

Most hallottam a hírt. De nagy marha vagy, Tamás. Most még jobban szeretlek.

És ez igaz is. Fura, de valami meleg járt át, szinte öröm, hallva. Hogy végül is szép ez a történet. Isten megajándékozta ezzel a bukással, talán az igazi alázat hiányzott még élete épületéből. (Rám is vonatkozik.) Nekünk pedig tanítás: az egyház nem hőrozkra épül. Ezt próbáltam a többieknek is elmagyarázni, Gábor volt a legjobban megrökönyödve. Meg húgom, hogy most hány hit fog megrendülni... Mondom, nem baj, próbák...

Emlékszel, volt idő, kilátástalanságodban benned is fölmerült, életforma, házvezetőnőnek lenni mellette. Most Ildikó egy karácsonyi csomagot állított nekik össze a közösség nevében: mosóportól íróeszközökig háztartási dolgok, meg egy csomag narancs. Tizenhárom kiló volt, én adtam postára.

Hát megtörtént. 98. szeptember elsején. Zsófi augusztus végén több hónap után interneten(!) talált magának egy bérlakást a Nagyváradi térenél. Hogy hogyan állt élete e fordulatához, abból tudtam lemérni, hogy már másnap, azonnal költözött. Nem is emlékszem, egyszer vagy kétszer fordultam a csomagokkal. Hát, elkezd... Földszinti egyszoba, galériával. Gangos zárt udvarra nyílik, háromemeletes öreg ház egy csendes mellékutcában. Csak egy cigánycsalád lakik benne, azok tényleg zajosak, hajnaltájt is. Valamint a környéken prostituáltakat futtatnak, ezért éjjel nem szeret hazamenni, akkor inkább nálunk alszik. Amúgy jól érzi magát, tényleg, szépen be is lakta. Saját stílusában. Ha hó végén nincs otthon fogkrém, vagy a kád eldugul, és én pumpálom le neki... lassan majd megtanulja, mi minden volt abban a három vagy négyezer forintban, amit Katának hazaadott. Eddig egész jövedelmét magára költötte. Most csak a lakbér: fizetése fele. Három havit előre le kellett szurkolnia, tőlem kérte kölcsön. Havi tízezerrel kezdte törleszteni, a nagyobbik felét most engedtem el neki, karácsonykor. Egy kék üveg hamutartót kapott tőlem, benne használati utasításom: ebben kell elégetni az adósleveledet. Az ajándék azt is jelentette, tudomásul veszem, hogy dohányzik, az ő dolga.

Kata is most tanulja hiányát. Sokat telefonoznak. Zsófi vele meglepően megnyílt, ez jó.

Elköltözésekor Mikihez fordultam: tudod, hogy most át kell vened azokat a házi munkákat, amiket eddig Zsófi csinált. Hosszan gondolkozott, majd rám nézett: Mit? Nevettem: semmit.

Valamint közöltem, idáig megoszlott a figyelmem, mostantól nevelésedre sokkal nagyobb figyelmet fogunk fordítani! Röhögött.

S. Nagy telefonált. Bár halványan, de újra jóban van velem. Már javítottam az állólámpáját, egy leszakadt könyvespolcát, Ország Lili-triptichonjához keretet építettem, igaz, ezt órábérben, még egy hibás konnektor van hátra. Szóval telefonált, hogy te, Deske, eddig neked még semmi nem tetszett, amit én írtam. Egy kortárs művészeti enciklopédia készül, téged persze rám osztottak. Írd hát meg magad, 10-15 sor.

Tehát, én ilyen vagyok, szerintem:

Indulásakor Klee volt rá hatással, a szentendrei iskolához és személyesen Bálint Endréhez kötődött. Kezdeti nonfiguratív próbálkozásai mellett fő érdeklődési területe az absztrakt ábrázolás, vagyis valóságtöredékek megjelenítése. Korai „üres képei” is bűjtatott tájképek, Mark Rothko-i értelemben. (Témakereséshez fotózik is.)

Amikor 1984-ben zsidó temető sorozatával áttér a figurális ábrázolásra, nem változik meg líraisága. E téma szakralitása három év után saját műtermét ábrázoló képein is folytatódik. Ez a több mint évtizede tartó sorozat önélet-rajzi vallomásnak tekinthető: a sivár-csupasz létéről, a szent ferenci kifosztottság trecentói tisztaságot idéző színvilággal tart egyensúlyt. Hagyományos olajtechnikát használ. Képeit hosszan, gyakran évekig érleli, rendszeresen szelektálja. Munkáit közszerepléstől eltekintve nem engedi ki külföldre.

Bár a közös bemutatkozásoktól nem zárkózik el, magányos alkotó.

A biztonság kedvéért Robi barátomnak faxon elküldtem korrigálni, majd még három fodros jelzőt kihúztam magamból. A fax másik fele – most már tudom a nevét is – a Dänish



Blue márványsajtról szólt; megérezte bennem a nagyon mélyen elrejtekezett potenciális sajtélvezőt. Most tanít. Már-már sajtfüggővé válok, minden látogatásakor hoz. Már én is vettem, habár az olcsóbb, magyar változatban. Már tudom, hogy LE A TRAPPISTÁVAL, mert annak fűrészpörízé van, és ezért nem is olcsóbb, hiába olcsó, mert sokat kell a kenyérre tenni. Micsoda fejlődés! Múltkor még Kata fölírta egy cetlire, hogy 20 deka sajt, de elfelejtette a fajtát megadni. S nekem a Közértben az egész rohadt árlistát végig kellett olvasni, hogy melyik a legismerősebb szó, amit hallani szoktam, eidámi?, ementáli? Gyalázat, hogy hányféle van. Tea is vagy húszféle, utálom, le a kapitalizmussal.

Hol hagytam abba? Egy fax Szütsnek:

A rabszolgatartó társadalom volt az igazi:

1. Mindig volt munka
2. Megmondták, mit csinálj
3. Dolgozhattál napi 13-14 órát
4. Még enni is adtak
5. Korbácsos főnökkel a hátad mögött zavartalanul jó embernek érezhetted magad.

(Több napja írok, de nem mindig a végét, így időmegjelöléseim zavarosak, nézd el.)

Koreából hoztam valaha egy képeslapot, egy *pagodaféle*. Kata most élém tette, hátára lányunk írt hajdan egy könnyörgő levelet. Zsófi is emlékezett rá: úttörőtábor, nem vittem szemüveget, hogy el ne törjön, az ebédlőasztal túl magas volt, fél szememet meresztgettem, hogy lássam az ételt, ami pocskék volt, mindenféle zászlófelvonás-marhaságok, egy fabódéba éjszákára kitétek két nyolcéves kislányt, hogy őrség reggelig, nahiszen...

Fadd-dombori Fenyő u 7133 úttörő tábor

Puszi

Váli Zsófi

Kedves Papa! Remélem nagyon jól vagytok. Én nem anyira de mindegy értem jöhec. Nagyon Szívesen Gyere értem Jó!? Nagyon boldog hetet kívánok Minden kinek. Ezer csokot kívánok Anyunak Apunak Mikinek. Zsófi.

Már nem emlékszem, miért nem hoztuk haza, a levelet visszatartották, vagy nem jutott el hozzám. Nem lehet egy gyereket minden szenvedéstől megmenteni. Meg – sajnos – nem is szabad. Hanem ez a de mindegy... – 17 év távlatából is elszorul az ember szíve.

Kitettem egy táblát a műteremben:

Engem csendes társadalmi megbecsülés övez

Némely látogatóm pislogott, nem tudta, vihoghat-e.

Fölláztam, túl kicsik a kanalaink, nincs nekem annyi időm étkezésre. Előhalasztam egy jó nagyot, made in CCCP, tankacélból készül-

hetett, mert két fűröm beletört, mire lukat fűrtam a nyelébe. Fölkasztottam egy szögre, étkezőhelyem mellé.

Van itt egy cédula: AZ ÁTKOZOTT MONET. Ennek a története a hozzátok látogatásig nyúlik vissza. Elbűvölődtem az Orsey-ban egy kis havas falusi tájképtől. A szolnokiak is festhették volna a századfordulón. Elkezdtém ismerkedni vele. S rá pár hónapra kaptam egy repróalbumot a Vince Kiadó igazgatójától. Ágyam mellett, kinyitva, hónapok óta. Mondtam már, hogy mindent tudott, amit a XX. század, és még annál is többet?! Azt a könnyedséget! A színek! Amilyen egyszerű! Ahogy **absztrahál!** El vagyok bűvölve. Sőt már egy kissé unom is!



Lakik a szomszéd házban egy kövér öreg cigány, nagy családdal. Széles ívben köszöntjük egymást, néha megáll, mesél, beszélgetünk. Két trafikja van, egy a Körúton, egy itt, a Széna téren. Fiait láttam egy vasárnap az Állatkertnél összecuskható asztalról (nyilván hamisított) magnókazettákat árulni.

Újabban egy pici habosfehér pincsit sétáltat hosszú pórázon, fantasztikusak együtt.

A Moszkva téri képeslapárusnak besegít, gondolom, mert ott szokott napközben álldogálni. Választékosan öltözködik. Irhabunda, prémes usankával, nyáron terepszínű katonai kezeslábas, franciás kommandós barettel, de október 23-án szovjet tiszti sapka volt rajta, valami nagy címerrel a közepén, talán tűzoltójelvény. Aznap botján nemzetiszínű csíkok voltak, s mellén három sor kitüntetés.

Ez talán összefügg avval, hogy tavaly megkérdezte, lehetne-e valami juttatást kapni, mert ő 56-ban részt vett a Széna téri harcokban.

Múltkor megállít az utcán, s elmeséli, elhagyta az asszony (akit szintén hatvanévesnek saccolok) egy 130 kilós hentessel. Taglalta szerelmi életük lehetséges módozatait. Közben könnyes a szeme. S hogy ő nem fogadja vissza. (Most láttam együtt őket.) – Kértek tőlem a fiaim egymilliót. Ehhez kellett, ni – mutat a fehér Mercedesre.

'92 óta, ma már fogalmam sincs, mi indítékból, föl volt írva az OLVASANDÓK listámra Krasznahorkai László *Az urgai fogoly* c. regénye. A szerzőről semmit nem tudok, a könyvet most megkaptam. Kínai utazásának története, inkább víziója, karkai modorban, élet és halál közötti lebegés. Megkértem a klubban Berszán barátomat, aki irodalmár tudós (gépészmérnök), nézzon utána ennek a pasasnak. És a következő mondatokat olvasta be felháborodva a telefonba. Fölvettem a telefon 2way üzemmódjával:

Krasznahorkai László, aki 1954-ben született, prózája annak az egzisztenciálissá mélyített ellentmondásnak a világgépi vezérfonala mentén bontakozott ki, amely az inautentikus lét és egy ideáltipikusan elgondolt metafi-

zikai szabadságelv összeegyeztethetlenségére épül (Sátántangó 1985). Az elvileg létezőnek tekintett, ám e világi megvalósulásában kétségbe is vont értékkonstrukció úgy távolodik Az ellenállás melancholiája (1989) „történelem utáni” víziójából, hogy csupán a tehetetlen tudomásulvétel lehetőségével enged számolnunk. Ez a minden alkotáselvtől megfosztott létállapot annyiban marad mégis regionális horizontú, hogy nemcsak világszerűségének komponensei, hanem nyelvi építőelemei is az ideologikumtól átítatott térségi diskurzus szemléletformáit „termelik” újra.

Kulcsár Szabó Ernő:
A magyar irodalom története
1945–1991.

Ez a muki az ELTE Irodalomtörténeti Tanszék vezetője, azt mondják. Szépen beszél magyarul, nem?!

Emlékszel Töhötöm atyára? A Margit körúti ferences közösségből? Agylágyulás, évek óta csendesen sülyed a semmibe. Most Cirill atyát kérdeztem felőle:

...állapota tavalyi kórházi kezelése óta stabilizálódott. A házat nem hagyja el, Kolos atya néha magával viszi a Balatonra, erre-arra, szinte fölöslegesen, mert nem ismeri föl környezetét.

Szobájába se mindig talál vissza. A közös étkezéseken részt vesz, tévé előtt is szokott ülni. Szótlan, néha váratlan egy értelmes-okos mondatot mond.

Benézek cellájába, hogy mi van vele, ablaka előtt ül, és olvas. Nyilvánvalóan nem érti a szöveget. Egy kérdést szokott hajtogatni: Mit segíthetek? Misékre lejár, a sekrestyéből hallgatja, áldozni kimegy, olykor naponta négyszer-ötször is. Senki nem zavarja ebben.

Tavaly még befogtuk segíteni diót törni. Idén már ezt nem tudta, mondta, „be kell áztatni, hogy puhább legyen.”

Ilyen állapotban az ember nem hazudik. Most kiderül, mi volt az élete: olvasott, imádkozott, segített...

Végül: törmelékek.

Mi a jó fotó, régóta morfondírozok rajta, hogy is van ez?! Mondjuk, egy elmosódott felvétel, éjszakai utca, egy nő bújik be egy autó hátsó ülésére, keze az ajtó peremén. Majd kiderül, ez Diana hercegnő, halála előtt négy perccel. Hogy a téma...

Ezt álmodtam december 13-án: Nézem, a földön szerteszét felnőtt méretű embriók gömbölyded testrészei, fehérek, élettelenek, sebesek, néhol csontig égettek. Fölismerem, hogy ezek itt én vagyok, meg húgom, több változatban. Egy égett kézcsontot megkóstolni is kényszerülök, de amitől féltem, a várt borzalomérzés elmarad.

Ezt Miki hozta egy telefonfülke oldaláról.
Népköltészet.

*Nagy a tél,
nagy a sár,
nagy a hó,
nagyanyó.*

És itt a világ alapkérdése, egy mondatban, ezúttal Ámos prófétánál (3,6)

*If evil befalls a city, has not the Lord caused it?
Jön-e a városra veszedelem / melyet nem az Úr vitt véghez?*

MOST JÖTTEM RÁ, hogy miért szerettem annyira gyerekkorom óta albumokat nézegetni, kerámiák, ékszerek, kardok fotóit. Mert elbűvöltek a hátterek, a drapériák válogatott színei.

Jávor elküldött pszichiáterhez, hogy sok a rosszkedvemből, netán öregedéssel ez majd fokozódik, rögzül. Hallgattam rá, s megírtam magamat fél oldalban a doktor számára. Ez talán hiba volt, mindenesetre alig kérdezett, intelligensen csevegett egy órát, majd adott egy antidepresszánt, hogy ezt most majd hónapokig, fokozatosan növelve az adagot, aztán majd meglátjuk stb. Első napokban szédültem, de nem is ez volt a baj. Az egész történet stílusa kezdett nem tetszeni. Egyre nyugtalanabb lettem, ahogy a tigris beengedik a csöketrecbe, megfordulni nem lehet, csak egy út, előre, a porondra. Akkor föl hívtam S. Nagyot. Azt mondja: a múlt század hetvenes éveiben tartott ott az orvostudomány, hogy valami kemikáliával mellékhatás nélkül megjavítja életünket. (Csakugyan, láttam, egy ilyen gyógyszer hogy változtatott J. habitusán.) Hogy tessék elviselni magamat, a meddő időszakokat. Ha pedig tényleg segítség kell, akkor szigorúan a mi körünkből, ismerőst, aki jártas a művészek dolgaiban. Az egészen sajátos terület, más szabályokkal. (Az anekdota, hogy Thomas Mannt elvitték neurotikus panaszokkal Freudhoz. Megvizsgálta, bólintott, igen, valószínűen tudok segíteni. De azt nem ígérem, hogy utána fog tudni írni...) Átfaxoltam neki öndiagnózisomat. Erre azt mondta, eleve hiba volt ilyen panasszal ilyen módon kezelni, nincs kétsége.

Lehúztam a gyógyszert a vécébe, s föladtam egy levélkét, hogy köszönöm, doktor úr, de megpróbálok enélkül egészséges lenni...

Zenét írtak néhány festményemre, jó mi?! Egy fiatal magyar zeneszerzőnő, Bálványos Judit, fele idejében Bostonban él, ott (is?) van saját együttese. Komolyzene és jazzimprovizációk határán, ő altszaxofonnal. Van még zongora, olykor hegedű, brácsa. Sötét terem – mindkét koncertjükre elmentem, másodikra Kata is jött –, s zene közben méteresre a falra vetítve a kép. A muzsika nem rossz, el is kértem kazettán, de végig szenvedtem, hogy egy helyben kellett ülnöm, semmit nem lehet csinálni közben. Végig képemet kellett néznem, s látom a Zsidó temető elképesztő hibák halmaza, 14-et számoltam össze. Tehetségesnek kell lennem, mert a kép evvel együtt nagyon jó. (A Nemzeti Galériáé.)

A műsort és a „partitúrát” megkaptam. Ide-másolom.

1. Váli Dezső: Színes műterem (A/87/21)

A. tér: tenorszaxofon

B. fény: brácsa

C. szűk tér / a szék története: altszaxofon

2. Régi zsidó temető (évszázadok)

A. árnyék: összefonódó dallamok, tenor sax. kiemelkedik

B. „csend” letisztázódás, a kép súlypontja

A. árnyék: összefonódó dallamok, altsax. kiemelkedik

B. csend, letisztázódás, a kép súlypontja.

3. Műterem / Levél Vaszkó Erzsébetnek stb.

Még egy zenei dolog, Kurtág. Nagyon meg lettem ajándékozva, ismeretlenül elküldte egy CD-jét dedikálva, Berlinből, ahol él. Barcsay generációjú mesternek hitt. Ez jó. Rögtön postára adtam egy Váli-monográfiát, benne egy '83-as számkás ceruzarajzomat. (Evvel bekerült opusz-

jegyzékembe.) Aztán telefonon többször beszél-
tünk, elfaxoltam neki (is) Petri új halálversét,
nagyon tetszett. Még két lemezét megküldte,
most kazettát is másoltam tőle, sokat hallgatom.
A József Attila-töredékek tényleg fantasztikus.
Az a múltkori szöveg – beazonosítottam – így
szólt:

*Irgalom, édesanyám, mama, nézd, jaj kész ez
a vers is!*



1999. április 15–23.

SZEGÉNY BARÁTOM, azt írod, baráthiány.
Gondolom, te teremtéd. Nem valószínű, hogy
Le Meux-ben te vagy az egyetlen okos ember.
Nem gúnyolódni akarok, hanem... mennyi
munkát fektetsz te kapcsolatteremtésbe? Az én
leveleimet is eredetileg nem monológoknak szán-
tam. Rezzentlenül elfogadtad, hogy kapsz,
anyakírálynő.

Más kérdés, hogy így is szívesen írtam.

Szóval leveled jött, s most egy második is.
Ez jó! Örölnék, dialógusba váltanánk, bár gyors
reagálás nehéz ügy, Egy levél nekem többnapos
munka.

Várom öreg írógépeden kikopogottakat!

Hanem van itt egy új lehetőség, én most
szántam rá magam. Hosszú távon feltétlen
érdemes lenne beterveznetek: komputer, és
azon e-mail program. Írok itthon a gépembe,
s a te képernyődön akár azonnal megjelenik.
Helyi beszélgetés telefontarifájával!, és néhány
másodperc alatt! átmegy, így nagyon olcsó. Új
műfaj, a telefonálás és a levélírás között, persze
gyorsasága miatt könnyen felületes.

Hallom barátaimat, napi 10 üzenetet
kapnak és küldenek, több a tengerentúlról, sok-
szor csak néhány mondat, egy vicc. Gyanakvó
vagyok, de értékei vitathatatlanok. Hallom,
hiszem, kapcsolatok élednek.

A nagyszombati szertartáson szokás szerint
a kolostor teljes személyi állománya megjelent.
Járókerettel a majd' 90 éves Othmár atya,
aki a Szent Korona Társaság alapítója és
elnöke, még mindig politizál, időnként
csacsi módon. Levitték a szertartásra
magukkal, s ott állt rezzentle-
nül ünnepi vörös miseruhájá-
ban Töhötöm atya is, aki már a
körötte zajló dolgokból semmit
sem ért. Az ő jelenlététől meg-
hatódtam, neki örültem igazán.

Hajnali napirendem válto-
zatlan, csak most útban a temp-
lomhoz *rózsafüzérezés* közben
a szememet forgatom és bandzsí-
tok. Megtaláltam a szemtorna helyét.
A misén 20–30 fős stabil csapat, a zso-



lozsmára is ott maradnak. Megszerettem ezt az imamódot, így a Bibliát csak a köztes napokon használom. Akkor a napi igeliturgiát, meg egy kedves zsolnárt hozzá. Kata meséli, közösségükben általában bevett, napi gyakorlat, hogy válaszra várva felütik a Bibliát, s fölolvassanak belőle valamit. Nem mondom már neki, de ezt nagyon nem szeretem. Ízlésem ellen van az Urat azonnali reagálásra kényszeríteni.

Anyácskám meg ezt a viccet hozta:

*az Úr szereti a teológusokat, mert általuk
nagyon sok újat tud meg magáról...*

1999. június 2.

FAXVÁLTÁS J.-VEL:

D: Miki nem bukik matekból (havi 5000 Ft), viszont bukásra áll kémiából. A komputerben viszont egyre jártasabb. Elromlott a sebességmérőm, a rendőr megbüntetett, mert átmentem a pirosra, nem működik a színes nyomtatóm, Zsófi lakásán elromlott a bojler, fogorvoshoz kell menni, és fáj a fejem. Ez az időpont 2-ig jó, aztán alszom. Egyél sok C-, vagy valamilyen más vitamint.

Miki bukásán reggel Katával összevesztünk.

És álmos is vagyok.

Valamint Zsófi novemberben szül.

J: Sikerült megvizsgátnod.

Ha van kedve kijönni hozzánk, szívesen látnám nyáron.

1999. augusztus 13.

ÖSSZES KÉPEIM KOMPUTERBE ETETÉSE. Nagy munka volt, boldogító. Az Úr, szegény, teljesen profi lett szoftverügyekben, ahány beszámolót, helyzetelemzést végig kellett hallgatnia reggelként. Meg hencegést.



A Fioretti közösségről valamit, emlékszel, **András**. Böven és gyönyörűen imádkozik. Múltkor, mikor egymásért, belelendült, hogy sokat tanult Deskétől, ahogy az tud nemet mondani, ahogy szakmai idejét óvja, és hogy hullanak körülötte az emberek, mint a legyek.

Ezt a mondatát aztán zavartan kijavította. Többen elmosolyodtunk.

1999. december 23.

SZIASZTOK! MOST KAPTAM ÉSZBE. Kinga, november 28., advent első vasárnapja, 3,5 kg, 50 cm, egészséges, halbiológusnak vagy pedi-kúrósnőnek szánjuk. Boldog karácsonyt!

2 0 0 0



SZERVUSZ, J.: „Az oeuvre CD-t valahára befejezem” – elmélázva olvasom tavaly nyári üzenetem.

Február vége. Most is azt... szinte teljes üzemidőben. A tizedik hónap. Fantasztikus munka, boldog pillanatokkal. A képeimmel csakugyan kész lettem a nyár végére. De most ez az új képnéző program. Ismerősöm hónapokig alakíttatta kívánságaim szerint. Szívesség, nem lehetett sürgetni, csendben csikorgattam a fogam. A kiadó is megcsinálta volna, de így mindenben a saját ízlésem...

(Ez a kecskeméti vákuum hónap talán elegendő lesz, hogy valamennyire vissza a való világba; a CD után.) Mániás periódus, gyakran reggel négykor ébredek. A szellemi kísértések órája, érdekes módon nem a testié, imával védekezem.



Időm van, tökéletességre törekedtem. Finomítások és új meg új ötletek, ötvenszer meg-rágva. Előkerült családfotók: őseim a Tátrában 1912-ben, nászúton. Új szkennerek: egy csomó képet följavítottam. Rájöttem, hogyan lehet szövegközi ábrát elhelyezni. Így aztán a DÍJAK lista tetejére egy **Braque-fotó**, avval, hogy *Részlegvezetőm, aki dorgál és jutalmaz...* A szövegek mögé szürke háttér, kellemesebb a szemnek.

TREZOR fedőnév alatt összeválogattam a világ legszebb munkáit, 36-ot. Asszír oroszán vadászat, a San Zeno Noé jelenete, Bonnard, Utrillo, Klee, Rothko. Ha lenne CD-olvasód... Mégiscsak kellene nektek egy komputer, ha másért nem, az e-mail lehetőségért. Húsz forintért másodperc alatt ott egy 10 oldalas levél...

Bevezetőnek, ha már kitaláltam ezt a meg-szólítást, hogy KEDVES UTÓKOR, olyan szöveg kellett, hogy „beszakadjon alatta az asztal”. Hét hónapon át fogalmaztam. Volt benne már interjúrészlet, nyafogás, hencegés, volt háromoldalas is:

2000. február

KEDVES UTÓKOR!

Most számítógépre vittem minden munkámat, 1959-től.

Átadom.

Egy Babits-összes könnyen hozzáférhető.

De ki ismeri (használja) az Ékszerkereskedő vasárnapját, ami '77-ben a Grand Palais-ban szerepelt, majd megvette a minisztérium, azóta raktárban?!

Ne rajtam múljon.

Baráti üdvözléssel:

Ma, vasárnap reggel, arra ébredtem, hogy az első mondat elejéről a „kilenc hónap alatt”ot mégiscsak kihagyom. Ha a néző elszörnyed,



hogy mindez háromnegyed évembe került, már nem izgatja föl az 1959, hogy ez 40 év termése.

A bevezető végső megformálásában váratlanul Miki nagy segítségemre volt. Egy este odaült mellém, éjfélig vitakoztunk egy-egy félmondaton. Egy öreg lektor, olyan kiérlelt véleményei voltak. Hogy a tartalomjegyzék jól láthatóan váljék külön, abban sehol ne legyen egyes szám első személy. Itt valami tehetség is fönnforog... vagy csak felnőtt közben.

Február utolsó napja: a lemezt a kiadóba, egy, a televíziótól megvásárolt interjúm kópiájával együtt, az is a lemezre kerül. Most ettől az életformától is el kell búcsúzni. Ahogy a gyorsúszáshoz használt bója végét is lefűrészeltem.

December 18.: két év után itthon hagytam a bóját. Könnyebben és gyorsabban úsztam vele. Túl szép volt. Most nélküle szeretnék úgy úszni, mint egy gép, hogy az utolsó hossz is szép legyen.

Piacról virágföld, a kettévágott bójába örökzöldet ültettem, majd Szüts asztalára csempészttem. Annak idején neki is vettem egyet, ő ma is avval úszik.

Miki nem hordja, mert csúnya a karóra, megkaptam. Most kiderült, stopperos, víz alatt is. Az első mérés 1200 méterre: 27:57.90. Gyorsúszás, minden ötödik kör mell, pihenésnek. Megszűnt az uszodai hejehuja, henyélés.

Az unoka. **Zsófi anyásodik.** Megfelelő színű babasapkát vásárol. Katának új élethorizont. Ellágyul és boldog, ahogy karjába veszi. Kinga most tanul mosolyogni.

Egy héten egyszer-kétszer látogatnak meg minket. Ilyenkor Kata gyerekőríz, Zsófi bevásárol, kocsmázik (kávéház funkcióban), ügyintéző. Létférfi alatt kap anyasági segélyt, így a többi tőlünk. Az apuka gyakran látogatja őket, el van bűvölve a lányától. (Innét tudom, hogy létezik apai érzés újszülött iránt.) Néprajzos, végzős egyetemista. Van autója, ami jó, mert a Zsófitól a villamosmegálló hegyen-völgyön egy kilométer, buszra babakocsival nem bír fölszállni. Most csináltattunk egy *kengurut*, babakördő hátizsákot, ami már két hónapos kortól is használható, tartja a gerincet.

A Lukácsot az őszől teljesen átépítették. Művész úr, arra, ott az új öltöző! Ahol tíz évig beszélgettünk, vetköztünk, váratlanul soha többé. A medencét az éjjel megfordították, a másik végéről kell bemenni. Az új zuhanynál 15 másodpercenként meg kell nyomni egy gombot a falon. (Ezt két hét után leszerelték.) A svábbogarok is elmaradtak a szekrényekből. A kabinos ígéri, gyűjt majd számunkra gyufásdobozban. Lett egy új medence, amit először ÉLMÉNYNEK neveztek el, majd magyarították LÁTVÁNYMEDENCÉRE, köztünk szólva dagonya. Körben a vízben padok, 33 fok, megy a dumcsi, spriccelő-masszírozó vízsugarak fönről-lentről, oldalról tíz percenként, felváltva. A függőleges nénik odamentek, nálunk lehet úszni.

Régóta hívtak, esedékes volt, februárban levittek Győrbe, a helyi gyűjtőknek nyílt kiállítás, hat képem szerepel. Hazafelé a kocsiban éjszaka egy megjegyzés, hogy ez a zsidó temető képem nem első osztályú. Egy hét múlva észbe kaptam, telefon a győri orvosnak, kérje ki a múzeumtól a képet, adjon helyébe másikat, hozza föl. Újabb hét, jeleztem, hogy átfestettem, kész van. Azonnal jött az egész család. Váratlan fordulat, az asszonynak (rákbeteg) így nem tetszik. Jó, mondom, üljenek le, megcsináljuk együtt, lehet beleszólni. Az a fekete folt nem túl kemény a jobb sarokban? – kérdi az egyetemista fiú. Talán egy óra munka közmegegyezésre, aztán a fotózás, el is vitték.

2000. május 30–június 3.



A HALÁL. Erre leginkább a tavasszal vásárolt barna, enyves hátú széles ragasztópapír-tekercs emlékeztet, de hátborzongatóan, ha ránézek, a fotóasztalon. (Nem azért mondom, hogy érdekeset mondjak.)

Amíg kellett volna, fotókat üveglapra ragasztani, hogy ott száradjanak, nem lehetett kapni, húsz évig. Már alig fotózok, s a kecskeméti művészboltban most volt, de csak óriás tekercs. Ipari méretek. Gusztustalanul gazdag

vagyok, tudtam, most ez egyszer van, megvettem. Ha ki nem dobom, halálomig elég. A rideg valóság maga.

Mint az Örkény egypercesben: túlélés, pöcök!

Tudtad-e, hogy a fiatal zebra-pintyek alvás közben tökéletesítik énektudományukat?! A madaraknak „előjátszották” saját csiripelésüket, és eközben mérték két agyrégiójuk aktivitását, s ez erősebb volt, amikor a madárcáák aludtak. Az idősebb madarak viszont szinte egyáltalán nem tudnak új dallamokat megtanulni.

Fölfigyelek az *Ez bizony Magyarország* típusú történetekre. Most hallom az ifj. Rajkáról, hogy lehallgatták a telefonját természetesen, hiszen főellenzéki volt (bár nem merték igazán bántani). A technika őskora: saját padlására volt telepítve a berendezés. A két rendőrnek – emberek ők is – a házmesterné vitt föl néha teát.

Ez pedig Szlovákia, tóto-cskák. Idézet a Hamlet drámai pillanatából, a halott atya megszólal, s hívja a fiát, Édes fiam, jöjj, jöjj (most telefonon Spiróval ellenőriztettem, az összes szláv nyelvet tudja):

Moj klápec, poty, poty!

Katarzis. Legalábbis nekem az volt: Kiment a villany a **kecskeméti művésztelepen** egy este. Nekem még csak hagyján, de egy erre összegyűlt szobrászcsapat, a nagy műteremben vagy nyolcan, komputereken dolgoztak, együtt. Tudtam, hogy ott nagy a baj. (Pokrócba csavarodva) lementem hozzájuk, hogy amíg sötét van, hoztam egy verset. És egy gyertya fénye mellett Zelk Zoltán Sirályának mind a 84 szakaszát felolvastam. Közben könnyeztem. Teljes csöndben ültek a sötétben. Utána fölálltam, épp akkor kigyulladt a villany.

II. RÉSZ

LEVELEK, MÁR NETEN



SZIA J.: BESZÁMOLOK. Június: végig a web homepage munkái. Néhány képen dolgoztam, a régebbiek közül ezeken (régi állapot):

Müterem ágygal **A/98/48**

Müterem Rippl keretben **A/98/61**

(A keret tényleg egy Rippl-pasztellé volt.) A kép sajnos elvesztette kezdeti hamvasságát, két évig kínoztam, s elment a felszínes-dekoratív felé. Játékból persze lehetne Rippl-képet csinálni, de akkor nagyon jó kell legyen. A keretszín még rossz, 21-szer festettem át.

VÁLI MIKLÓS ELMOSOGATOTT. 11 perces video-interjú csinált velem Kernács Gabriella. A kérdéseket, feleleteket persze megírtam előre, szerencsére nem azt kérdezte, így néhol kilépek közhelyeimből. Déry mondja: rémes, hogy az

embernek öregségére nem gondolatok, hanem mondatok jutnak eszébe.

Direktbe kellett beszélgetnünk, utóvágási lehetőség nem volt. Egyszer zavarba is hozott, hogy az úszás is lebegő érzés, meg a képeimben is van lebegés...?! Hirtelenjében marhaságnak tűnt, de aztán.

Fölkerül majd ez is a CD-ROM végleges változatára, amit az Új Mandátum Kiadó ősszel akar kiadni.

MONDTAM?, BONTJÁK ALATTUNK a Margit körutat. Hatalmasan gépesítve, nagy tempóban, kár, hogy őszre vége. Micsoda *logisztikai* háttér, célszerszámok, tanulom. Van egy önjáró gépük, méter szélességben, 25 centi mélyen szedi föl a burkolatot, és elmorzsalva folyamatosan a mögötte ballagó teherautóra rakja. Gondoltam, zúzóhengerek. De ennek ellene mondott, hogy *csodálatosan csendes*. Aztán a gépész megmutatta a fejrészt, tüskés maróhenger, el is kunyeráltam egy acéltüskét. Ami a szomszéd operaénekes szerint 500-as anyagból lehet.



PETRI GYÖRGY MEGHALT. (Mennyire ismered, vagyis használod?) Tabon elvégeztem érte a teljes búcsút. (Életében is imalistámon volt.) Mivelhogy a pápa a földön túl is rendelkezik oldó hatalommal, ha Gyurka halála pillanatában Krisztus mellett döntött (utolsó versei alapján lehet remélni), megússza az egész tisztítótűzet, rögtön a mennybe kerül.

Feltételesen folyamodhatsz gondjaidban Szent Petri György közbenjárásáért.

Kevésszer beszéltem vele. Először tán 20 éve, Kékkúton. A SZETA nyaraltatta lengyel SOLIDARNOSC-os gyerekek számára hatalmas birkapaprikást főzött. Őrzünk tőle egy fantasztikus receptet, Katának írja le a nemtudommi készítését, én már onnét nem bírtam követni, hogy: és hogyha van megbízható fűszeresed...

2000. augusztus 3.

BÚCSÚ E-MAIL SZÜTSNEK, megyek nyaralni.

Fontos, most mesélték a fiúk Tabon. Hiteles, mert fia írja le. Ferenczy a *Józsefet eladják testvérei* festése közben divatos kuplékat fütyürészett. Persze, ezt az alkotáslélektanok is tudják.

KÉKKÚT, BALATON. Mi legyen idén? Thomas Mann lenn is van. Notebookot meg viszek, s ha strandra kéne menni, a lángossütőnél lesz konnektor.

ESTÉNKÉNT MÁRAI: A gyertyák csonkig égnek. Harmadszor. Gyönyörű. Gyönyörű. Nagyon fontos dolgok az erdőről, vadásatról, öregségről. És a barátságról.

A pajtásság, cimboraság olyannak látszik... a közös érdekek néha... a magány elől is szíve-

sen... (pedig) a barátság szolgálat... nem vár ellenszolgálatot...

De – köztünk szólva – egyébként micsoda emeletes baromságokkal van tele.

Melodráma.

A tábornok megcsalatik. Akkor negyven évig nem megy a kastélynak abba a szárnyába, ahol..., felesége halálos ágyához sem.

Szenvelgés.

AZ A KOREAI TERRORISTALÁNY jár a fejében, aki a hetvenes években fölrobbantotta a dél-koreai utasszállító gépet, mindenki meghalt. Mikor elkapták, parancsnokával együtt öngyilkos lett, de neki nem sikerült. Éppen elnökválasztás, kegyelmet kapott, megtért, belesimult a polgári életbe, megírta történetét: *Kémek iskolája*.

Mindent tudott a szakmáról, minden járművet vezetett, repülőt is. Járt Budapesten is, több hónapig kellett bolyonganiuk a nagyvilágban, mint *japán turista meg a lánya*. Egy kihallgatásán elvesztette a fejét, több tisztet leütött. Nem kínozták, koreai nyelven vicceket meséltek egymás között, úgy vettek bizonyosságot, hogy mégis beszéli a nyelvet. (A vécére szaladt ki nevetni.) Hogy nem japán, abból derült ki, hogy bár tökéletes helyleírást adott az északjapán környékről, ahova valónak mondta magát, de a kenyér szót más nyelvjárársban tudta. Elvitték egy fővárosi étterembe, a szomszéd asztalnál épp azt taglalták, hogy ő szeretője lehetett főnökének, azokra rájuk borította az asztalt.

Van benne több tanulságos epizód, hogy ugyanis AZOK IS EMBEREK.

Fiatalon családjától elszakítják, elzárt kiképzőtelepre kerül évekre, fönt a hegyek között

elrejtve. Egyszer a következő házi feladatot kapja: néhány kilométerre az erdőben van egy tökéletesen működő nagykövetségmakett, nagy kerttel, személyzettel, kutyákkal, őrséggel. Éjjel a nagyteremben bál. Az emeleten a páncélszekrény. Átmenni az őrségen, behatolni az emeletre, kinyitni a páncélszekrényt, a benne lévő iratban lesz a következő utasítás. Óra indul.

A lány teljesíti a feladatot, bár három embert lelő (ezért majd több hibapontot kap), kinyitja a páncélszekrényt, s a kiemelt iratban a parancsnoka *kedvesen gratulál neki...*

MIKI NEM ÉRKEZETT MEG, estére vártuk. Álmomban úgy hordoztam, mint anyamajmok kölyküket, fél karral oldalukhoz nyalábolva, repülve fától fáig.

JÁNOS, ŐT NEM ISMERED, most jött haza, Kenyában gyógyított. Meséli, az ottani bencések létesítettek egy piacteret a kolostor mellett, működött is. Hanem az árusok állataikat is bevitték, azok odapiszkítottak, a földön meg az áru. Erre kerítést építettek, és az állatokat kizárták. Harmadnapra a piacot be kellett zárni, a kecskék nem ették meg a maradék zöldséget, bűz, és mindent ellepett a légy.

2000. augusztus 13.

A NAGYCENKI SZÉCHENYI-KASTÉLY Kékkúttól 130 kilométer, Kata igen vágyott egy ottani Brahms-hangversenyre. Vasárnap esti csúcs a Balatont az M1-essel összekötő 84-es úton. Az első tétel után meglógva a tölgyek alatt a kaoszelmélet és a New-York-i (így írják!) kanyarójárványok periodicitásának összefüggései. Korábban a kutatók nem tudták mire

vélni, hogy egy ragály elleni oltóprogram akkor is sikeres lehet, ha a megbetegedések száma továbbra is mutat csúcsokat.

Mandelbrot, az almaemberke atyja pedig 100 évre visszamenően megszerezte a New England-i gyapotárváltozások adatait. Észre vette, hogy a napközbeni és a több éves tőzsedei ingadozások meglepően azonos ritmusúak, és egyébként ez a ritmusrendszer meglehetősen hasonlít például az emberi testben futó erek eloszlási rendjéhez. (Fraktál, dimenziókon átlépő önhasonlóság.) A mindösszesen négy liter vérünk ellenére minden harmadik sejtünk mellett hajsztólér fut.

Hívei szerint az utókor három dologra fog emlékezni a XX. századból: a relativitáselmélet és a kvantummechanika mellett a kaoszelméletre.

A másodhegedűs Kata szerint kiváló volt.

2000. augusztus 16.

118 OROSZ TENGERÉSZ a Kurszk atom-tenger-alattjáróban, napok óta a tenger fenekén. Kétóránként hallgatom a híreket. Nem adnak életjelt, rádiókapcsolat nincs. Ahogy lassan elfogy a levegőjük. Mindnyájunk rejtett klausztróbiái. Imádkozni értük. Méghozzá fraktálszerűen, hiszen a téma a drága anyácska, szent Oroszország talpraállításától a tábornokok gondjain keresztül a katonafeleségek rettegéséig tart. Seregek Ura! Boldog ember az, ki bízik benned! Nem gondoltam volna, hogy az orosz nukleáris hadiflotta legfőbb hadura is Jézus Krisztus.

MERT UGYE AZ EMBER óvodás korában vásárol 5000 fekete ceruzát, és evvel a dolog egy életre el van intézve. De akkor fölatalálják a töltőceruzát..

2000. augusztus 19.



CSALÁDI VITA A DIÓFA ALATT *nyaralónk* sorsáról, merthogy pár év múlva összedőlhet. A helyzetet bonyolítja, hogy Kata örökölt, s magánvagyonából az alapoktól kezdve újjá akarja építeni a házat, fürdőszoba és emeleti vendégháló. Miki kertre nyíló üvegfalat szeretne terasszal, én két támpillért a kritikus helyre. Vagy leginkább egy Pest közeli szobácskát, ahová hétvégeken is... Lábán vagyok, az agyagtuskó. A nyaralás szükséges, tehát elviselendő, szállóvendégek-től Isten óvjon, és három hétre elég egy lavór. Mennyi időnk van még, tíz év talán?!

Persze, ez a pénz erre úgysem elég. Tehát többéves program. Nahiszen. Kata a házvéltelkor beleegyezett, tudod, hogy nem fogunk építkezni, aláírtam vele: „ez a ház nekem így jó”. S ha nem tudunk egyezni, dönteni az én dolgom lesz, nincs az Efezusi levélben, hogy a férjek, kivéve a Váli Dezső.

És a szeretet, és Kata szempontjai?! Hogy társaságkedvelő?! Hogy a gyerekek épet kapjanak majd?!

Örökséggyarapítás nem dolgom. (Csatorna-, víz- és gázlehetőséget elintéztem.) Katának pedig marad örülni a meglévőnek. Még meg kell festenem utolsó műveimet. Tudom, mit jelent építkezni, utazásban, időben, dühöngésben. Nem vállalom. A veszekedésen átevickélünk. Nézeteink közeledtek egymáshoz. Először hívunk egy statikust. Vettem négy kiló szöveget.

TUDOD, MÉRT készítenek fehér csokoládét?

Hogy azok a szegény néger gyerekek is szemeszatosolhassák magukat.

2000. augusztus 21.



HAZA. A NYARALÁS nekem mindig nehéz ügy. Az elején egy szomorú vita, sokéves sérelmeink. Aztán ebből kilábalunk. Kis piros bicskám elveszett. A házból nem nagyon jártam ki, a Balaton egy műszaki tévedés. Az idén nem volt szűnyog. A kaoszelméletet megismertem, 13 lyukat befoltoztam a bádogtetőn, a kapu kijavítva, és a budi is meglett. Meg ez a szöveg. Köszönöm.

EZT MÉG NEM LÁTTAD, egy előkerült felvétel, fotó: SZTK.

Majd amikor fiaid kissé nagyobbak lesznek... Amikor pár éve Miki halkan benyitott a műterembe, hogy *Apu, meglőttem a kezem, nem tudom, benne maradt-e a golyó...* (F/97/13)

Elballagtunk a sebészetre.

2000. szeptember 10.

EGY SZEMOPERÁCIÓ ÖTLETE megint fölmerült, lézerrel egy perc alatt két-három dioptriát javítanának. Most meg tudnám fizetni. Két ismeretlen faktor (két évig alig mozdult): megáll-e a szemem romlása, és hogy meddig élek. Talán belevágok. Olvasószemüvegnél 5¼ dioptriánál tartok. Jó lenne az uszodában az órát látni stb.

Kedden telefonáltam a magánklinikára, szerdán már vizsgáltak, másfél órát. Közben csöpögtetés, pupillatágítás, alig láttam. (Hazafelé egy fehér autó mögé álltam be.) Alkalmas vagyok a lézeres kezelésre, utcára nem kell majd szemüveg. Bekéredzkedtem a másnapi operálandók közé. Hazafelé vettem egy darab talpbőrt, ha csak olvasószemüveg lesz, kell csinálni a derékszíjamra egy tokot. Körfűrésszel levágtam hozzá egy szemüvegtok végét. (Szegény fűrés,

közben derült ki, alumíniumot vágott.) Este kérem Robit telefonon, hogy családtagjaim vidéken, kísérne haza, a műtét után nem fogok látni. Égnek állt a haja, aztán fél óra múlva visszahívt, hogy hét embert kérdezett meg, az istenért, ne. Legalább halasszam el. Este kilenckor csakugyan lemondtam, érdekes, fölverték a telefont. Másnap lukácsos protekcióval úszásból egyenesen a szomszédos (újra) Irgalmasok Kórházába. Alkalmas vagyok a műtetre, de fölösleges, ha a szemüveg nem zavar. (Sőt kedvelem. Mivel multifokális, kényelmes is, mindent látok, és nem kell váltogatni.) Megmarad egy kalap pénz (170 ezer forint). Viszont az uszodában továbbra se látom az órát. Most vettem egy kis fémfűrész, kivágom az úszószemüveg közepét, dioptriásra fogom átalakítani, ha sikerül.

2000. szeptember 26.

A DIOPTRIÁS ÚSZÓSZEMÜVEG sikerült, működik. Semmi szükség rá. Autóm ma megint három centivel rövidebb lett.

2000. október 6.

AZON TŰNÖDÖM, jól van-e ez így:

Ha Miklós befejez egy képet, lefotóztatja, és a hátára ráírja a címét. Én:

1. A szögön függő papírra fölírom a számát, hogy majd fotóznom kell.
2. Az opusztáblázatba beírom az adatait.
3. Ezt át kell vinni a nagy gépre, flopin.
4. Ezt átformázva HTM fájlba bemásolni a CD-ROM-ra.
5. Ezt átvenni az internetre is.

Eddig ez csak az opuszjegyzék, a kép adatai.
És maga a kép:

6. A képet lefotózni, a filmet előhívni a Rákóczi úton, majd komputerre tenni.
7. Ott retusálni.
8. Akkor betenni a nyomda számára készülő CD-be.
9. Ennek másolatát a múzeumok számára készülő pótlás-CD-be betenni.
10. Akkor a képet átalakítani jpg-fájlba, és leméretezni 800 pixelre.
11. Betenni a CD-1-ben a helyére.
12. Akkor egy másolatot 5-600 pixelre leméretezni az internethez.
13. A kép kezelőtáblázatába is be kell írni az adatait.
14. Akkor a táblázatot makróval generálni.
15. Ezt a megváltozott javascript fájlt a törzsfolderbe áthelyezni.
16. Belépve az internetszerverbe, az új képet bemásolni, lehetőleg este, mert ez pénzbe kerül.
és nem lehet egyszerűsíteni....

MIKIT TEGNAP ELŐSZÖR ENGEDTEM egyedül autóval a Belvárosba: nem akarnád a printert elvinni a szervizbe...?!

Hazafelé a Petőfi hídon jött, s eszébe jutott meglátogatni Anyámat a Körtéren.

A következő útvonalon (persze, honnét lenne helyismerete?): Petőfi híd – Október 23. utca – Kosztolányi tér (itt jobbra fordulhatott volna) – Bocskai út (majdnem ráment a balatoni kivezető útra) – Karolina út – akkor át a Gellérthegyen, a Hegyalja úton – Erzsébet híd budai hídfője – Gellért rakpart – Bartók Béla út – Körtér – Villányi út – Kertészeti Egyetem, mert csak ott tudott leparkolni.

Közben találkozott (hogya?!) egy volt osztálytársával, fölvette...

2000. október 17.

HÁT LEÜLÖK LEÍRNI neked legkedvesebb, régen vissza-visszatérő rémálmaimat.

Liftben utazom – ismerős?! –, mindig egyedül. Zárt fülke helyett csak egy plató, az oldala nyitott rácsszerkezet. Egy felhőkarcoló külső oldalán fut vezetősínek között. (Építkezéseken látni hasonlót, inkább anyagszállításra.) Lábam alatt harminc-negyven emeletnyi mélység.

Akonyat vagy éjszaka, gyenge lámpafények, embert nem látni lent ilyen magasból. Az erős szél átjár. A lift időnként meginog, billeg. Kiszállnék, de a célállomáson túlhalad, gyorsuló tempóban, ismeretlen területek felé, olykor kanyargós alagútpályákon. A végállomáson, vagyis a tetőn sem lehet kiszállni, zárt, rozsdás vasajtók; nem is áll meg, zörögve-csikorgva azonnal elindul lefelé. Sebessége változó, nagyon kell kapaszkodni.

Néha aztán sikerül kikecmeregнем belőle.

Még két ilyen:

Hogy háborús, kihalt-romos városban kószálva valamennyire ép lakást találok, s körbejárom, hogyan lehetne itt használható műtermet kialakítani, ebben van vigaszos elem is.

A másik szomorúbb. Kóválygok szeretett zugligeti főiskolámon, engem innét rég kivetek. Volt osztályomban viszont zsvajos, nagy élet, diplomamunkájukon dolgoznak. Hogy tudnék valahogy én is, vissza, közéjük...

Egy nem remélt siker. Pár órai munkával minden szükséges ÁTALAKÍTVÁ, ezentúl

az opuszjegyzék frissítése, az új képek beírása mindössze két lépésben.

2000. november 2.

MEGJÖTT ESTERHÁZY CD-hez írt előszava, olvasható, ha visszamész a menüoldalra, az első sor. Rendes volt, nagyon gyorsan megküldte. Aranyos, jó szöveg. Különösen az, hogy ürge... (Attila így fordította: As the poet says: a guy.)

Esterházy Péter: Bevezető

*Bevezetek. E pillanatban nem egészen tudom, hogy mit, de úgy döntöttem, ez nem fog zavar-
ni.*

Ez a CD tartalmaz egy Váli Dezsőt. Ez a tartalma. Mondhatnánk, véges miként tartalmazhat végtelent, rendben, javítsunk, a CD tartalmaz VD-ből egy jó nagy darabot. Tartalmazza VD egy nézetét. (Ki néz?) Egy változatát. Egy fölfogását. Úgy azonban, hogy mégiscsak az egészet felöleli. Mindent.

Mindent, amit VD összevillázott magáról, elsősorban tehát a műveit. Minden látható. Azok is, amelyek nem láthatók, mert mondjuk egy távoli, setét közraktárban telelnek, vagy szanaszét, ki tudja, hol. (VD tudja, és mondja.) Mintha titokzatos, idegen helyekre pillanthatnánk be, valaki fogja a kezünket, gyere, mutatok valamit.

És nemcsak valamit mutat, vagyis a képeket, hanem mindent, ami a keze ügyébe akad, tőle, róla, írva, mondván, nézve, hallgatva.

Érdekes volna az egészet műalkotásnak tekinteni, melynek tárgya, műfaja, médiuma: Váli. Egy Válit látunk, egy Váli teremtette Válit.

Az, akit az Úristen teremtett, szigorú, komoly művész. Itt, ebben a gesamtkunstwerkben azonban látunk egy komolytalant is, egy nap-rakészet, mozgékonyt, egy interneccést, hiút és hülyülőt, narcisztikust és így önironikust. Ahogy a költő mondja: egy ürget. Régi és új ritkán van így egyben. 2000. október

Hogy narcisztikus vagyok, ezt ő is mondja, mások is, mindenki, én is. Pedig nem igaz, én exhibicionista vagyok. Nárcisz önmagát szerette, én azt, amit csinálok. Na ja, azt mutatom, dicsekedni szokok, persze. De ezen túl pedagógiából beszélek annyit, talán megspórolnak egy kerülőutat. Az életet pedig úgy élem meg, mint szegény hülye Németh László, akiről Petri egyszer azt mondta, ha kiment a vécére szarni, az egy nagy magyar szarási kísérlet volt...

2000. november 3.

MÚLT VASÁRNAP POMÁZ FÖLÖTT, a Kőhegyen. Nem nagy út, de meredek; félbetegem még fárasztó. Háromkilós (2,95) fényképezőmet átvették. Napsütés, gyönyörű sárga lombok. Fönt a menedékházban egy szalámis-sajtos szendvics, János vette nekem. Robi sört ivott, közben ezt a VÁLINEWS-t emlegette (dicsérte), avval, hogy nem ártana néha újra valami komolyabbat írni bele. Ezen eltűnődtem, ez nagyon igaz, de hát. Másfél éve tart ez a fergeteges CD-írás-játék, beszűkült figyelemmel és érdeklődéssel, boldogan. Majd mindjárt gondolkodom, ha ez a mániás periódus véget ér. Most halálom is csak a lemez kapcsán jut eszembe, hogy ugyanis elrendeztem dolgaimat.

Aztán most, másnap reggel, gyorsulás közben (érdekes, mellúszásnál sosem jut eszembe semmi)

...hogy most tényleg lehet egy vonalat húzni, hiszen hétfőn leadom, kész a CD.

Akkor összegezzünk.

- Két gyereket fölneveltem. (Bár inkább Kata.)
- Tavasszal 26:58.08-ra úsztam az 1200 métert.
- Elrugaszkodás + három és egynegyed tempóval átúsztam a Lukácsot (28,55 méter, lemértem), ez már nem lesz jobb.
- Minden képem, a leggyengébb is, CD-ROM-on és weben. Most még gyűjtőim címeit is rátettem a lemezre (fájl: cimlista.xls), kötelezően titkosítva; a jelszót fiamnak megadtam, és majd a múzeumoknak is meg-súgom. Gyűjteményes emlékkiállításnak nem lesz akadálya. Tehát most:

Végrendelet

Én, alulírott Váli Dezső, ép elmével, világos tudattal és szabad elhatározásomból úgy rendelkezem, hogy halálom esetén nem kell csinálni semmit. Képeim szétszórva. Neten és CD-n minden munkám megnézhető. Minden jó helyen van ott, ahol van.

Uti D-ri

2000. december

Szia J.! Lemezbemutató előtt interjú a Népszabadságban. Igazi sikernek tekintem, hogy munkája befejeztével nem szaladt el a fotós, mint ígérte volt, hanem leült egy ládára, s végighallgatta csevegésünket.

Jeleztem az újságírónak, a kész szöveget majd kérem, át szoktam fogalmazni mondataimat. Csakugyan megkaptam faxon, este, másnap délre kellett kész lennem. Hajnali háromkor keltem...

december 4. / Népszabadság-cikk, egy részlet, fotóval is, mutatóba.

DIGITÁLIS VÁLI DEZSŐ ÖSSZES

Interneten és CD-ROM-on Váli Dezső összes festménye és naplója

A megfestett kép egyetlen haszna, ha látják. És ennek feltételeit nekem kell megteremtenem, munkaköri leírásomban szerepel – mondja Váli Dezső festőművész abban az interjúbán, amely az összes műveit tartalmazó CD-ROM és internet-honlap (www.vali-oeuvre.c3.hu) létrejötté alkalmából készült. A Magyarországon még egyedülállónak számító kiadvány bemutatója december 6-án lesz Budapesten, a Balassi könyvesboltban.



MOST, ÍRÁS KÖZBEN egy telefon, figyelj a sorrendre:

- Deske, én megvenném azt a piros rajzszöges (árkategória) képet, amit most láttam a kiállításodon.
- Megtisztelsz vele.
- A fenét, jó üzletet csinálok. Itt vagyok a vígszínházi aukción, egy műtermes képet

beadta valaki, 350 ezerért. Most ütötték le, kétmilliónál.

(Tán gondolta, ha fordított sorrendben mondja, netán azonnal árat emelek...)

A **kétmillió képe**: Műterem–minden rendben A/95/57

2000. december 8.

Istenünk, te méltó hajlékot készítettél Fiadnak a Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatásában, amikor őt Fiad halálának érdeméért eleve megóvtad minden bűntől.

(A ma reggeli zsolozsma könyörgése.)

Én egyszer félig tréfából imádkoztam azért, hogy Szent István a kereszténységet válassza. Ha nincs idő, csak itt, most, nekünk.

Ezt a hivatalos imát most úgy értelmezhetem, hogy az egyház is így gondolja: Krisztus későbbi kereszthaláláért megajándékozva a leánya Szűz... nem?!

2000. december 11.

Az ADÓHIVATAL MEGKÉRT, ugyan, fizetnék már 1,2 milliót (a fele büntetés) 1997-es 1,8 milliós New York-i ösztöndíjam után. Levelemre, hogy ez ott is, itt is adómentes, követelésüket 1,6-ra módosították. Úgyhogy jött a második fokozat, itt már baráti segítség, szakértelem, ismerősök bevonása. Ennek kapcsán keveredtem adóipari főemberek Katalin-napi bulijára, nem gondolnád – egy bérelt vízibuszra. Mentorom cipelt magával. Próbáltam szabadkozni, hogy klauszrofóbiám van (közelítő megfogalmazása, hogy



innét nem lehet megszökni), de az 1,6 millió, meg itt most majd bemutatnak valakinek stb.

Az első másfél órában még volt remény, mert a dokkhoz kötve valami Sanyikát vártunk, aki már elindult Békéscsabáról. Kétfelől terített asztalok, pártfogómmal letelepedtünk. Az alkonyati vizet nézegettem, a sötétülő eget, a kivilágított Várpalotát. Szalonzenekekar. Mikrofonon fölszólítottak, hogy szolgáljuk ki magunkat, bár pincérek is szaladgáltak. Azonnal megittam négy rostos őszibaracklét, két Unicumot (két hete kellett volna egy zsíros hús után, emlékezetemben lerakódott), aztán jöttek a gombák és szárnyasok. Két és fél süteményt a *tányéron hagytam*, kiderült, hogy sósak.

És akkor ezüstflitteres valamicskében néger táncosnók, gyönyörű mozgással. Az is feladatunk volt, hogy a vendégeket táncra invitálják. Így az egyik nádszálkisasszony az orrom előtt kezdte riszálni magát, virtuálisan az ölembe ülve. Váltakozva néztem a felhőket és a fenekét.

Ekkor hibátlan magyarsággal odaszólt: Szomorú vagy? A válaszon még tündököm...

Gondolom, délelőtt medika az orvoskaron.

A Római-partnál fordult a hajó. Akkor, völgyemenetben már csakugyan sokan táncoltak. Mind nagyfőnök, testes emberek. Az asszonyok kissé merev hivatali kosztümökben, hajkoronákkal. A pénzügyi rassz. És iszonyú *jólráztak*, nem hinnéd. Fantáziával, tréfálkozva, öniróniával. Egymás között, fesztelenül, harminc év előtti emlékekkel a lábokban... Volt egy alacsony, szikár, ősz asszonyka, úgy hatvan körül, fehér blúzban. Kamasztempóban roki-zott, aztán megragadta a két rumbatököt...

Kértem egy mobiltelefont. Kata nehezen értette meg, hol is vagyok. Délben indultam otthonról, hogy csak egy fellebbezést kell aláírnom a Belvárosban, és fordulok...

ESTE VAN, ESTE. Délben befejeztem ez évezred szakmai munkáját. Új képet nem kezdhetek, hogy ne hazudtoljam meg a CD-n jelzett idei képmennyiséget. Még néhány keretet kellett a benne lévő képhez hozzászínezni, majd kitergetve az idei termést – 48 kép –; sárga, kék – vagy piros rajzszögek a keretek oldalába: az árkatégoria. Minden kész, nyilvánosságra kerülhetnek.

És lassan karácsony.

Karácsony. Katának zseniális ajándék, habár magamnak is. Sürgős volt megmondani, már tudja, sőt. A legutóbbi, 22 ezer forintos telefonszámlát nem annyira szerettem, azt én fizetem. Én is sokat beszéltem, bár koncentráltan; a szakma háttérszervezése, most a CD kiadása, minden. Kata pedig ilyenkor föloldódik, a kapcsolattartás, és *ti hogy vagytok mostanában*, neki is igaza van, de olykor csak fogcsikorgatva toleráltam. Aztán imádkoztam ez ügyben. S most

szóltak, van egy tarifacsomag, havi négyezer átalányért este hat után „ingyen” lehet beszélni, parttalanul... Egyetlen telefon volt elintézni, aznap este már működött. De még mennyire!

Anyámmal diskurálok lefekvés előtt.

2000. december 25.

KARÁCSONY REGGEL, a család még alszik. Zsófia hiányzott, már új családjánál töltötte a Szentestét. Kaptam egy második sálat, és tévedésből három üveg Unicumot. Anyám zseniális ajándéka az új rokonnak, Zsófi vőlegényének: fotóalbumot készített *Zs. gyerekkori* képeivel.



2000. december 31.

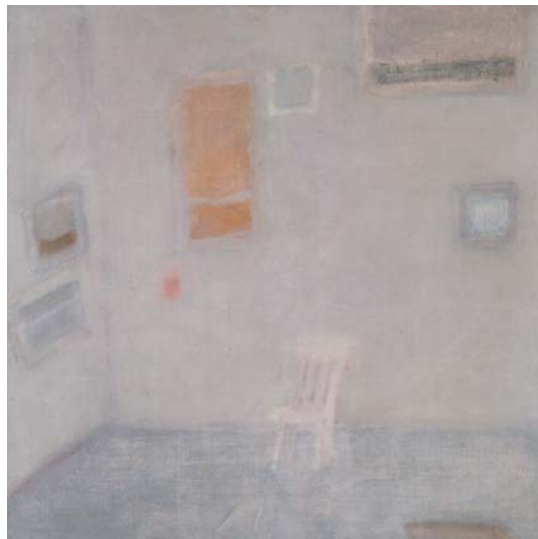
NAGYON SOKAT JAVULTAK az uszodaviszonyok az elmúlt évezredben. Van biztonsági őr, és van úszómester, a lovakat kitiltották a vízből, igaz, a halakat is.

HÁT ITT A VÉGE... Egy évezredben éltem Szent Istvánnal, a tatárdúlással és Ferenczy Istvánnal.

Katának javasoltam, este menjünk föl kettesben a Normafához. Éjszaka, szélzúgás, a fekete fák közül lenézni a városra, ez olyasmi, mint visszanézni egy évre, egy életre.

Sziasztok.

2 0 0 1



2001. január 24.

A HVG-BAN emlegették a képauciót, ahol én kétfélmillióért kelttem el... Egy barátom írt a pontatlanságok miatt egy ellencikket, olvasói levelet.

...különösnek találtam az írásnak azt a kitételét, hogy a művész 1997. őszi Ernst múzeumi kiállítása óta eltűnt a műgyűjtők szeme elől. Az internetes honlap szerint Váli az elmúlt három évben 52 kiállításon szerepelt, öt önálló kiállítása volt, az utolsót Esterházy...

...megfelel viszont a tényeknek Kieselbach Tamás nyilatkozata, hogy (számára) „a korábbi években rendkívül nehéznek bizonyult Váli műveinek eladása”. A nehézséget fokozta, hogy a kiváló galériatulajdonos 2000 novemberéig nem is tett kísérletet Váli-kép eladására...

...és hogy nem „eladhatatlan” képeimet fűrészelem, durcásságból, hanem a gyengéket, fegyelemből...

MINDEZ MÁSOD-, MEG NEGYEDRENDŰ, jövő héten lakodalom a műteremben, 54 főre, négygyel indult, ajvő. Tányér- és kanálbélés egy Opera melletti előkelő étteremből (jutányos áron), tortaszelet-kalkulálás, férőhelytervezés 1:10-es alaprajzon. S közben összeveszünk Katával, legyen-e girland a galéria alatt, vagy ne legyen. Nekem egy falusi kultúrház táncrendezvénye ugrik be, 1952, mettlachi padló, hideg fénycsövek, a kopott nagyterem szélére húzott csőváz asztalok, cigarettafüst, pecsétetes terítők, tangóharmonika és kalauz-egyenruhák. Kata egy andalúz film kerti jelenetére emlékezik, a fák alatt édes muzsikaszó, nevetés és teli-

hold. Istennek hála, különbözőek vagyunk. És ez néha nehezen elviselhető.

Mielőtt észbe kapunk, mindketten ragaszkodunk a magunkéhoz. S közben a harmincéves lappangó ellenszenvek. Hogy te mennyire agresszív, és hogy te nemkülönben, csak te nem tudod magadról. Te tettel beteggé. Nem, azt a föl nem dolgozott bűneid okozták. De már húsz éve a Jóska is megmondta rólad. A múltkor pedig, amikor én, akkor te.

Veres Péter írja, veszekedéskor a házastársak összes problémájukat sorra veszik, ami az előző vita óta fölmerült. P.-ék kockás füzetbe írják dialógusaikat. Kiváló lehet, mert az indulatokat megcsapolja, és mivel a helyzet kifésülése dokumentálva, egyszerűbb továbblépni.

Talán ez lenne jó. Vagy, mint amikor sikerül, fegyellemmel hallgatni, s aztán később békén megbeszélni. Rajtam mindig segít, ha földízem, mi a bennem élő változata annak, amit a másokban most olyan nehezen tűrök. Minden alkalommal megtalálom.

Persze közben ő óvja délutáni alvásidőmet, és hetente kétszer fekete harisnyát húz a kedvemért. Én meg gyűjtöm neki a festőrongyon talált öreg gombokat.

Te viszont egyáltalán nem köszönted meg a karácsonyi fotót!

2001. január 25.

EGY HETE *gyorsúszásnál* a bal oldali levegővétellel szebb fejtartását gyakorlom. Közben próbálok megfogalmazni, hogyan módosul naponta erőnlétem, és miegyéb következtében a mozgásom. Van egy nagyvilági-dandys vízfogás,

olykor van henye billegés, rámenőss kézelőrevitel vagy beletörődős. Van optimista, van túlélős.



A mellettem úszó hetven fölötti E. asszony, reggel hat és nyolc között a szélső, rövidebb sáv tulajdonosa, valamikori kézilabdás, odaintett, Dezső, szóljon, ha kész az úszással. Tudtam, ez mit jelent. Megjött az ígért sütemény. Az átadás alatt kicsit elpirulva mentegetőzött, receptről magyarázott, mint mindig minden asszony. A szeme éppúgy rebtent, mint mikor valaha egy lány először vetkőzött előttem.

E. asszony a második süteményügyben. Most, hogy megvan a konkurencia, könnyű lesz a többi nőt is behálózni. Már tárgyaltam egy harmadikkal barack-, kontra szilvalekvár témában. A műtermemben szeretne körülnézni. Hogy akkor ő is hozna sütit. Megértettem vele, a két dolgot nem helyes összekötni...

A nyilván elvárt kiértékelésnél majd a műfajok összehasonlíthatatlanságából fogok kiindulni. Ami életstratégiáik különbözőségéből adódik.

Legutóbbi kritikám I. asszonynál a sütemény formájára szorítkozott. (A tartalommal és külalakkal egyetértettem.) Egyetlen kifogásom volt, hogy a torta két hosszanti szára olyan furcsán összehajló irányt vett fel, és hegyesszögben találkozott. Én a hatvanas években a Bauhauson nőttem föl, a tiszta, derékszögű formai rendhez

szoktam, ha lehet, legközelebb kérem ezt figyelembe venni. (A legközelebb szót sikerült a szövegtestben elhelyezni.)

Mire azt a furcsa választ kaptam, hogy Dezső, ha még egyszer lespriccel, nem kap semmit.

Néhány forduló után megjegyeztem, hogy kérem, emlékezzék, már háromszor nem spricceltem le.

(Nagy műveltségű szerszámlakatos öregasszony, kedvemért megnézte a műcsarnoki kiállítását.)

A férfiak heraldikai és hungarológiai különnyomatokat hoznak. Ezt hárítom.

Vízben nehéz ismerkedni. Hajtok, amúgy is, a fejem ritkán van kint, beszélő viszonyban. Évekkel ezelőtt E. asszony a mélyvízi oldalon a medence szélébe kapaszkodva tornászott, húzódkodott, rászóltam, nem arra van a kijárat. Akkor lettünk jóba...

(Most csengettek, megérkezett az esküvőre rendelt három karton bor és pezsgő. Hihetetlen szerencsém van. Épp ekkora papírládáim mentek tönkre a szerszámospolcon.)

Sziasztok!

2001. február 1.

HA JÓL SZÁMOLOM, holnap 66 éves nagy tekintélyű Dobszay tanár úr. Több évtizedes gregorián lemezsorozata átrajzolta a zenei világot. Valahai illegális bencés cserkészcsapatunk vezetője az ötvenes évek elején, szerettem. Ötévenként összefutunk. Nem szokásom, de most egy lap születésnapjára:

Ölellek. Nem feledve, hogy az első férfi voltál életemben.

Hogy is van ez. Apám meghalt a háborúban. Anyám igyekezett férfinevelést is adni. Férj- és apamintám csakugyan nem volt, ez a hiány leginkább gyerekeim nevelésénél jött elő. Nem ismertem a páros munkát. Ha Katával különböző a véleményünk, mit és mennyit mondunk a gyerekeknek – kétféleképpen. S addigra már meglehetősen zárt, egzisztencializmuson átverekedett világképem volt, katolicizmusom befogadta a sztoicizmusból, ami befogadható. Voltak ebből konfliktusok. Sokszor hallgattam, a szónál a példa úgylis százszor erősebb. A gyerekekkel udvarias voltam, ösztönösen is.

Délután. Négy után ébredek, még vekker előtt. Négykézláb az ágyon, fejemet lóbálva, hogy a vér vagy valami belemenjen. Próbálok valamire gondolni, hogy föl kéne tenni egy teát, hogy az élet elviselhetetlen. Föl kell kelni, és azt a tavalyi unalmas zöld képemet fehérre festeni. Lehet, hogy megmenekülök. Vagyis a kép: *Müterem és csend*. Dobszay tiszteletére fölteszem húsvéti kóruszenét.



Fél hét. Telefon: Miki a cseh határról, síelésből érkeznek. Hogy leugranék-e érte Esztergomba, nagyon sok a cucc, „de nem muszáj”. Fekete, nedves úttest, vakító szembe-reflektorok, száztízzel. Azon gondolkodom, nem imádkozni kéne túlélésért, hanem lassabban menni. Mint mikor a Szentlelket kértem, tanítana meg gyorsulásnál a lábtempóra, de nem gyakoroltam. Érdekes, úszás közbeni imáim a legőszintebbek.

Hazafelé Miklós vezet. Jó havuk volt. Eltelt a nap.

2001. február 6.



SZOMBATON MEGVOLT az *esküvő*. Egyoldalú leírást fogsz kapni. Az orgonamuzsika nekem zajos és buta, kivéve a Toccata és fúgát, de itt most nagybögőkísérettel lélekemelő. Zsófi sutogó fogadalmi válaszai. A templom előtt a Batthyány téren háromtagú banda, népi fehér-feketében, erdélyi hangzásokkal, pálinkásbutykossal, rokoni meglepetésként. Aztán nálunk is ők muzsikáltak. A müteremben a hívott 50 helyett 70 vendég, a barátok barátai is. Helyszűkében szertartásosság helyett kedélyesség.

Egy imába font tósztal készültem, de erre nem került sor. Hidegtál-leves-pörkölt-töltöttkáposzta-torta vagy fordítva, ki mikor kapott helyet az asztaloknál. A kisegítő felszolgáló nem jött el. Misi családja igazi profi mulatós társaság, mulatásban fegyelmezett. Magyar nóták, népdalok, vörösbor és néptáncok. Megtaláltam lehetséges szerepemet, túlélési formát; éjjel egyig tányért takarítottam, hamutartót ürítettem. Hárman kértek föl táncolni, ezt háritottam. Kingát fektetve Kata fél tízkor véletlenül elaludt. Zsófiék hol ebben, hol abban a szobában beszélgettek. Tömegundorom lassan tompult. Érdekes, beszédes, magafelejtkezett arcok. Fél egykor kértem, fejezzék be. Senki nem hányt.

Nekem négyszáztízezer, beleértve az isztambuli nászúthoz adottat is. Egy fantasztikus The Art of East Asia albumot adtunk még (Zsófinak inkább az Art, Misinek inkább az East Asia), „egymás örökbe el/fogadása alkalmából”. Amíg hazaérnek, mi lapozgatjuk.

Én állat, egy hetet azon izgultam, sikerül-e a lagzi utáni reggelre úgy szerveznem a kölcsönzött edények visszaszállítását, hogy félhetes mise, félnyolcas uszoda és a féltízes kirándulás szokott rendje ne boruljon. Sikerült. Igaz, séta helyett öt kedves Ferenczy-képet néztünk a Nemzeti Galériában, szakrális percek.

Estére tiszta volt a műterem.

2001. február 9.

TUDOD, REGGELENTE a zsoltárokból mindig előveszek egyet. A 150-et a hónap 30 napjára osztottam el, naponta ötből lehet választani. Az évek során aztán bekarikáztam a kedvence-



ket, régóta csak azok. S evvel bezártam magam a múltamba. Most az összeset bekarikáztam, újra egyenlő esélyek.

NÉGY NAGY BAJ VAN egyszerre, Szütsnek elpanaszolkodtam, igaz, közben az egyiket elfelejtettem.

A negyedik baj a legnagyobb. Szüts azonnal röhögött. Meglátogatott a galériások közül a legnevesebb, még nem járt a műtermemben. És angol udvariassággal a sárba pocskondiázta kereteimet. Amivel harminc éve viaskodom. 96-ban vagy hatvanat szedtem szét, majd építettem vissza egy év múltán, rengeteg munkával. Nem tréfa.

Hogy halk, finom képeimet a barkácsolt koporsódeszka agyoncsapja. Hogy nem véletlenül használnak fénylő arany, ezüst felületeket. Hogy a kép egy másik világban van, a mélyülő keret abba vezet(ne) be. Rémes. Mindent elhiszek, ami ellenem szól.

Szütscsel régi témánk, szerinte – és számára is – a probléma megoldhatatlan. Száz képhez százféle keret kéne, egyenkeret az ésszerű. Javasolja, vágjak bele, csináltassak négy profi ezüst próbakeretet, aztán majd meglátjuk... Másnap a Belvárosban hosszas kínládással kiválasztottam egy egyszerűt, utasítás szerint négy darabot

megrendeltem. Hazafelé találkozom egy másik nagy tekintélyű szakértővel. Azt mondja, na ne, Dezső, nagyon jók a maga keretei, végre valami markáns! Szerintem is. Szüts visít a nevetéstől.

Minden a szokott mederben.

Kinga most fölkéredzkedett az ölembe, életben először, egy és negyed éves. Tegnap már kétszer kitárt karral futott felém, elolvadtam. Mindjárt majd ő is nyom00000 ogatja. Kapcsolatunk mmmmmmm kezd meghitté válni. Negyedik napja nálunk, anyja nászúton Isztambulban.

000000000000000000200000000000000000000000,40000000, Vége, kiszaladt a nagymamához. Egy félig rágott alma maradt utána.

2001. február 17.

GYŐZELEM, CSAKUGYAN. A tavalyi *Műterem és csend* most pár nap alatt remekmű lett. (Ezt csak zárójelben.) De saját keretem tényleg agyonüti. Újabb halálos csapás a most amúgy is megintgott Váli-keretre. Próba egy keskeny rá mával, sokkal jobb. És most jön! Típuskeretem belső peremét fehérre. A módszer primitív, proli és pedofil, de a kép teljes erővel üzemel!

Nyilatkozat egyszer és mindenkorra (remélhetően):

30 ÉVE KITALÁLT KERETEM JÓ.

EGY HUMORISTA MONDJA: milyen ország ez, ahol a leukoplasztra rá van írva: Csak külsőleg!

2001. február 22.

MEGJÖTTEK A SZEGEDI Karolina iskolából, a kiállításomról a képek.

Meg egy **vendégekönyv**, a gyerekek nagyon aranyosak voltak.

Élég jók ezek a képek és szerintem taválbra is ilyen ~~van~~ fesszen!

Mayer Petra

2001. febr. 2

2001. március 28.

NÉHÁNY ÚJ KÉP egyértelműen jobb üveggel, kipróbáltuk. Akkor hát így. Sokéves kínlódás talán lezárva. Megint megfordult a dolog. Az új szabály: VAN, AMIHEZ BIZTON KELL.

VASÚTI TÖMEGSZERENCSETLENSÉG Belgiumban, kilenc halott. A forgalmista ugyan telefonált, hogy rossz pályán halad a vonat, de franciául, nem flamandul, úgyhogy a szomszéd pályáőr nem értette. Ennyit a világbéke esélyeiről.

SZÜTSCSEL RÉGÓTA KERESSÜK az okát, harmadik éve rejtély. Ő egyszerűen művésznek tartja azt a harkályt, aki itt reggel órákon át a kerti lámpaburát kalapálja. Örült? Tetszik neki a zengzetes hang? És hogy nem hal éhen?

Most Zsófi leintett minket, hogy az odasült muslincákat szedegeti.

MÁRCIUS, KECSKEMÉT VÉGE. Egy hónap kínlódás képpel, testemmel, lelkemmel, magammal, senkit nem fog érdekelni. Húsz kép, három biztos jó.



Az uszodában számon tartják sikereimet. Péter a folyosó végéről kiabál: Dezső, keresett a sofőröd!

Ezt vették meg 800.000-ért: **Múterem Rippl keretben**, 34x43,5 cm. A BÁV-aukció egyik legmagasabb ára lett.

ROAN RIVERS, amerikai színésznő:

Utálom a házimunkát! Az ember beveti az ágyat, elmosogat, és fél év múlva kezdheti előlről!

2001. április 28.

2001. április 1.

AZ ERNST MÚZEUMBAN, első személyes megbeszélés Keserü Katalinnal. Illyés Mária kurátor, kiállításszervezőm, mint kiderült, a Gyula lánya, és akit ezért nagyon szeretnék megismerni, nem jött el, fiát vitte SZTK-ba. Végül is megkapom az egész múzeumot, tán két hétre is. Napi 64 ezer forint a terembér, műtárgygyal fizethetem. Vagy gyűjteményt hoznak létre, vagy aukciót szerveznek majd a képekből. Érdekes. Egy előzetes műtárgylistát már vittem.

Az új képek keretezése, több kép jó lett Kecskeméten, mint ahogy megéltem. Néhányra fehér belső perem, majd ezek visszafestése feketére, üvegezés, majd két nap múlva az üveg eltávolítása. A szokásos bizonytalankodás. A címadás keservei. Kettőt már megvettek.

A HÉTEN KÉT KORTÁRS művészeti aukció is volt, gyűjtők beadnak újabban tőlem is.

A KÖZPONTI ADÓHIVATAL levele, hogy döntött az 1,1 milliós adótartozásomra írt föllebbezésem ügyében. Nem mondja meg, hogy mit, azt majd egy másik hivatal egy másik levélben. Én marha, hogy bevallottam nekik a 97-es New York-i ösztöndíjamat, csak az a bajuk vele, hogy itthon vettem föl.

KATA SZOBÁJÁBAN valami indiánfilm, harci színekre mázolt törzsfőnök néz rettenetes farkasszemet a nagy fehér emberrel. Konfliktus van, itt is, a Vízivárosban. A mellettem úszó idős hölgyek nevében egyikük megdorgált, hogy maga a parton bűbajos, a vízben rúg. A zuhanyozóban csak víziszörnyként emlegetjük.

Pedig tényleg vigyázok, de hát néha csak ugyan. A medence közepén álldogálnak receptet cserélni. Sokéves barátságok. Tisztességesen kerülgettem őket, de most, hogy időt mérek, ha némi rés nyílik, megpróbálok átjutni közöttük. Lábtempóm nincs, hogy rúghatnék?

Olykor teljesen elfalazzák a sávot, szinte fizikai fájdalom tempót váltani.

MINDENKINEK IGAZA VAN. Egy teljes napot kínlódtam. A jóindulat kötelező. Másnap megüzentem a hölgykoszorúnak, hogy megjavulok, lemondok a stopper használatáról, valamint hogy olyan gatyát húztam, ami, ha gyorsan úszom, lejön rólam. És kéretik lehetőleg nem középem...

A gatyá csak a hatás kedvéért. Aznap alsónadrágban, otthon felejtettem az igazit.

És: most majd a stílusra fordítok gondot.

2001. május 15.

SZTRATOSZFÉRA-EJTŐERNYŐNEK véltem, amit ma álmomban – mintha keresztmetszet – láttam. Selyemkupola alatt középen egy figura, de nem lóg, hanem egy szobaméretű díványon fél könyéken heverészik, olvas. Körötte mindenfelé nagy halom könyv, újságok is, kinyitva, szerteszét. Az egész alkotmány lebeg, vagy halad – talán utazóléggömb –, a kis pasas láthatóan igen jól érzi magát. Egyedül, ég és föld között.

NEM VÁLT BE IGAZÁN, pedig nagyon örültem ennek a Kárpát-medence madarai CD-nek. Most viszont lemásoltam, s a sokféle csicsérgés késleltetéssel, kétfelől, egyszerre. Így már nem bemutató, hanem trópusi őserdő, Amazonas-torkolatvidék.

Az állvány felől most a PÁSZTORMADÁR szól:

A hím csőrében sáskákkal erős csettegek közepe izgatottan érzékelik fészékéhez, ahol a tokos fiókák eleséggérő hangja felerősödik. A felvé-

tel elején távolból többször egy daru kiáltása hallható.

Miközben az asztal felől a ROZSDÁS NÁDI-POSZÁTA:

A Kaszpi-tenger és az Aral-tó környékén honos madarat 1978. 08. 11-én a Kiskunsági Nemzeti Parkban működő gyűrűzőtáborban fogták. 1982 karácsonyán kezdett énekelni.

2001. június 15.

ZSOLOZSMÁZÁS KÖZBEN elkalandoztam, fölbukkant a régmúltból egy viszonylag ritka rémálom. Gyerekkori szobám ablakából, biztonságos magasból nézem a sötét Körteret (ötödik emelet), utcai világítás alig, tétova, menekülésre kész embercsoportok, föltűnnek, hullámszerűen, szétoszolnak, álldogálnak. S amitől mindenki retteg, amit mindenki vár, néma, sötét katonai alakulat érkezik, nem is egy, több oldalról. Bekerítés? Elhurcolásveszély? Csak mozdulatlan erődemonstráció? Sortűz lesz? Vagy csak igazoltatás?

Mi lehet az alapja? Persze, 45-ben – három éves voltam – anyám pergőtűzben az égő házak között vitt át éjjel a Gellérthegy, mert az óvóhelyen elfogyott az élelem. Egy fehér leplek katonai járőr segítette, karján egyéves húgom. Aztán 56-ban, tizennégy évesen, fölülről láttam, ahogy karhatalmisták gumibotoztak. Nem ellenállókat, csak éjszakai gyalogosokat a kijárási tilalomban.

Igaz, 1956-ban láttam sortűzet is, tüntetőkre. Rajvonásban futottak a térre, de csak fej fölé lőttek, porzott a szemközti házoldal.



A félelem, gondoltam, igen, a félelem, miközben a Benedictust énekeltük, felváltva a jobb és bal oldal. És fölriadva, ez a sor következett:

...hogy félelem nélkül és megszabadulva az ellenség kezéből neki szolgálatot teljesítsünk...

2001. június 17.

MA FÖLRAKTAM A GÉPRE és webre az utolsó 11 átfestett képet is, s evvel tényleg befejeztem az első félévi évadot. Végül még kettő kiválasztása a válogatott/selected csoportba.

Két nap múlva hozzátok, Párizs – Le Meux, egy hét, már csomagolok. Aztán július a festő fiúkkal.

2001. június 19-25.

HATODSZOR Párizs; Musée d'Orsay – a kibővített Musée Guimet – Musée Rodin, először

– Musée Cluny – Centre Pompidou – Eiffel – Notre-Dame – Louvre/Óceánia, Afrika, Amerika (ez új) – Németalföld – Iszlám – Mezopotámia – német, holland festészet, antik Irán – Musée National du Moyen Age – egy tengeralttjáró belülről – Musée Marmottan – a Zene Napja az utcákon – egy rossz fotókiállítás – tengerpart – **Bonnard** – Sisley – Monet, ebben a sorrendben.



2001. június 27.

TEGNAP HAZAÉRTEM. Reggel lukácsos módra körbenyaltam az úszószeműveget párásodás ellen, sós volt. Egy napja még az Atlanti-óceánban.

2001. június 28.

APÁM HALÁLÁRÓL ma este értesültem hivatalosan: www.hadifogoly.adatbanyaszat.hu



Cirillről géppel áttett táblázat:

Vezetéknév: VALI

Keresztnév: DES ILI (=vagy) DESE

Apja neve: DEZSE

Rendfokozat: leutenant

Szül: 1900 Szabadka, Magyarország

Lakás: Budapest Irini ul. 12 (Irinyi János utca 12, most Körtér, stimmel)

Fogságbaesés: 1945 Magyarország

Meghalt: 1946.07.12.

(egy bajtársa leveléből 13 vagy 14-et tudtunk.)

Fogság helye: Sz.G. 3604 (tudjuk, Szapahova)

Temetés helye: KL.G.3604,K/M-54/10

Ez utóbbi kódadatok 2001. augusztustól a Hadtörténeti Múzeum kezelésében elérhetőek lesznek.

Anyámat föl hívtam. 82 éves. Én 59.

ÉRTESÍTŐCÉDULA a Lukács folyosóján:

107 éves korában, június 20-án meghalt dr. vitéz nagybaconi Molnár Károly orvos vezérőrnagy az utolsó magyar király utolsó katonája. Gyászolják felesége (!), ...déd- és ükonokái.

Két hete még úszott.

RÉGÓTA ÍGÉRIK, kértem, csináljanak egy fal-újságot a Lukácsban a folyosóra, az ilyen céduláknak az átépítés óta nem volt helye, a falra tették ezt is.

Ez adta meg a végső lökést, ma délelőtt deszkából csináltam egy fatáblát, barnára pácoltam, bevittem. A fal a kampósszöveget nem fogadta, a csoportvezető azonnal szerzett egy ütfűrót. A hangvételt befolyásolandó, egy újságkivágást is föltűztem: a pesti Zsidó Múzeumban július közepén Chagall-kiállítás nyílik, 60, részben publikálatlan művel. A tábla sarkába tíz (zöld) rajzszőg.

2001. augusztus 14.

JÚLIUS KÖZEPÉN ELKEZDTEM egy zsidó temetőt, 14 év után. Megengedhetem magamnak. Hirten ötlet volt egy reggelen, *ajándék* egy jótevőmnek, aki vélhetően nagyon fog örülni neki. Sok minden került egyenesbe váratlan segítségével.



Persze nagyon jó képnek kell lenni.

Csakhogya a történet elkanyarodott. A főformák arányait másnap reménytelenül elhibázottnak találva, a témát egy új lemezen újra kezdtem. Azonban harmadnapra az első változat megjavult. Annyira, hogy most, ma délelőtt be is fejeztem, lehetne fotózni. De a másik, a gyengébb is jó irányt vett közben, lehet, hogy azt is érdemes lesz befejezni. Pedig stílushűen: ki kéne dobni. Meglátjuk.

Ha lenne digitális fényképezőm, mint Szűtsnek, rögtön meg tudnám itt mutatni. Van már néhány más kép is készen a nyáriakból.

Ha tucat összegyűlik, csak akkor fotózom, nagy munka.

2001. augusztus 18.

KATA HALMOZÓ TÍPUS, én kidobok-elajándékozok fölös könyvet, fényképezőgépet. Élünk így, ebben kevésbé idomultunk egymáshoz. Húsz éve még az övét is kiszórtam olykor, legutóbb már megvásároltam tőle azt a förtelmes-ostobán szerkesztett (francia) krumplisütő masinát, hogy eltűnhessen a konyhából. Ha szobájában szemet szúr, hogy túl sok a-e, békém kedvéért a *magam* életterében szórok ki valamit.

2001. augusztus 21.

AMIKOR TÍZ ÉVE Gy. atya kirúgott, mert összevitatkoztam vele a gyóntatószékben, meg a Népszabadságban megírtam egy ferences rendi disznóságot, István atya kerülő úton, tapintatosan megüzente, elvállalná lelki vezetésemet. Utóbbi években ritkán jártam hozzá avval a kissé gögös gondolattal, hogy problé-

máim nincsenek, csak ismert feladataim. Meg aztán délelőtt fogadott, bent a Ferenciek terén, ami elvitte egy munkanapomat, vagyis kettévágott egy délelőttöt.

Tizenöt éve vele voltunk Mária-zarándoklaton, Jugoszláviában. Most operációja után lábadozóban, félárbocon, több idővel. Este hatra mentem, a Jégbüféből vittem neki egy fagylatot. Ülve fogadott, mankója kézközelben.

A Fioretti-közösség, Kata, a gyerekek dolgai.

Aztán az enyéme. Persze ilyenkor fő veszély, hogy az ember kellemesen megoldható kis részletproblémákra koncentrál, hogy a fő disznóságokat sikerüljön elfelejteni. De ezt – remélem – magammal vitt, napok alatt épített listámmal elkerültem. Kérdések is:

- *Hogy a kérőima nem tud több lenni nálam egy mondatnál. Keveset kérek, inkább hálát adok a helyzetekért, a rosszért is igyekszem. Rendben van-e?*
- *Igen. Lehet rózsafüzért, középen egy igéből vett mondattal.*
- *Hogy reggel az egyórás imaidőt nem tudom saját gondolattal kitölteni, unom, olvasok ebben az időben, Katekizmust, vagy mostanában a Magyarázatok Mózés könyveihez.*
- *Már a 16. században kitalálta ugyanezt Szt. Teréz.*
- *Erőltessem-e magamra az esti családi imát, amikor nem szívesen, mert épp nem vagyunk teljes békében egymással?*
- *Mi a közös imátok?*
- *Nem több, mint egy fohász mindennek ellenére, mégis, itt, közösen...*
- *Egyáltalán, ne egy idealisztikus hibátlan harmóniához mérjétek magatokat, ami a legtöbbször nincsen is, tekintsetek egymást mindenestül, a terhekkel együtt is Isten nektek célzott ajándékának.*

- *Nemigen van büntudatom, nem is szoktam evvel hétköznapi foglalkozni. Jó szándékúnak látom magam.*
- *Világosan el kell tudni különíteni a bűnt az egyébektől. Ha ezt megteszed, és helyre teszed (bocsánatot kérsz Istentől), akkor megfelelően jársz el.*
- *A lelkigyakorlatokat kerülöm, nekem hígak, sok a beszéd, terhes az egész napos összejáratás. Két-három mondatra volna szükségem, olvasva sokkal hamarabb megkapom.*
- *Csendes lelkigyakorlatot próbáltál-e? Kis csoportok. Pár mondatos gondolatot adnak, s te magadban forgatod... A Németországban élő jezsuita Jálícs atya csinálja nyaranta Pécsen vagy Lányfalun, be kell jelentkezni hozzá.*
- *Nem ismerem. Ha imaidőben csendben vagyok, sem nagyon vannak használható gondolataim. Nem nagyon bízom benne...*

Akkor fölsoroltam a bűneimet, majd beszámoltam neki,

- *hogyan életem tán legboldogabb két éve volt ez a kezdetben festményarchiválás, amiből aztán a CD-ROM lett, majd web-honlap. A mikrodepresszióim – hogy mire ez az egész – erősen ritkultak, és hamar elmosta őket a tennivaló;*
- *hogyan napközbeni istenkapcsolatom: egy ágy alatt megtalált anyacsavart, egy jó úszásidőt megköszönök, tényleg ajándéknak tekintek. Egy ujjhegyet talált kalapácsütést is.*

Az imaközösség dolgai: közbenjáró ima kapcsán megszerettük az esti zsolozsmázást. András nagyon szép, az országra, az egyetemes egyházra vonatkozó imaszándékokat hoz. Aztán 20 perc élménymegosztás, merítve az elmúlt hét történéseiből, végül szentségimádás, áldozás.

Rövidült a találkozók két órára, tizenhat éve még négy órát voltunk együtt hetente.

Ezt is rendben lévőnek találta.

MINDIG VANNAK CSODÁK. Harminc évig nem jutott eszembe, most igen, reggel beolajoztam műteremablakom forgórészeit.

2001. augusztus 30.

REGGEL A KLUBBAN:

(...) ami állatot ketrecben tartottak, én olyan húst nem eszem, marták egymást, én a dühüket nem eszem meg. A Nagycsarnokban egy helyen lehet kapni boldog csirkét, amit kertben neveltek...

2001. augusztus 31.

VÉGE A NYÁRNAK.

Mondják, az idei meleg volt.

2001. szeptember 12.

VAJON MI AZ ÉN *World Trade Centerem*?

Az önzésem, ilyen egyszerű? Összefoglaló néven egyetlen bűn létezik: engedetlenség. Mikor fog rám szakadni ötven vagy mind a százötven emelet? Az első tízet még valahogy. „Azt hiszitek, az a tizenkét ember, akire Siloéban rászakadt a torony, bűnösebb volt?”

Gyönyörű volt alkonyatkor onnét felülről a tenger torkolata, az apró sziget a Szabadság-szoborral, északnak meg a felhőkarcoló-negyed, jól megkülönböztethetően az Empire State Buildinggel. A tetőteraszra nem engedtek föl

– hat évvel később sem –, hogy viharos a szél. A panorámaszinten töltöttem az estét, néztem, ahogy az éjszaka lassan a város fölé, a fények. Körben üveg a padlóig, sőt két szőnyegezett lépcsőfok lefelé, az üldögélők számára. Az alulbordás mennyezet valami erősen rücskös szűrkével volt lefújva, gondoltam, a zajcsökkentés miatt. A kávézóhoz és a műtűrkeárosokhoz is néhány lépcső lefelé, a belső oldalon. Apró copfos néger lányka forgatott izgatottan egy album méretű számológépet, ami nejlón-átlátzó volt, és tekerccsé csavarható. Elnézegettem a kapható képeslapokat is.

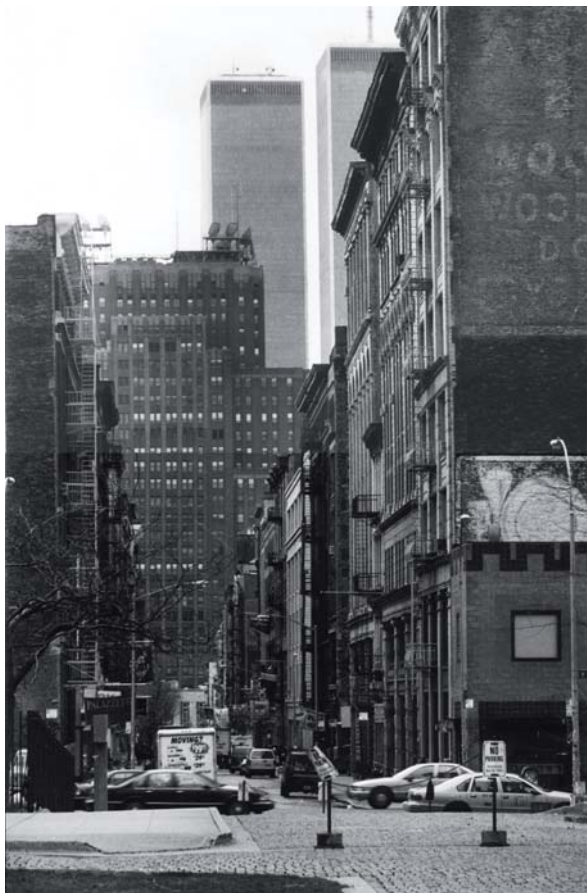
2001. szeptember 20.

FELFÜGGESZTETTEM az uszodai időmérést, mert percekre le kell állnom, mégiscsak fontosabb, hogy a medence szélén tornászó öreg barátnőmkel a World Trade Center-tragédia kapcsán egy-egy hitbeli kérdést megbeszéljek. A provokatív Szent Pál-idézet, hogy mindenért hálát kell adni. Amúgy bár elszórtan, de ellátanak engem fóliába csomagolt házisütemény-szeletekkel. Hete anorákszsebembe baracklekvárt töltöttem, ha jön az adomány, abba tunkolok.

2001. szeptember 26.

A MŰ-TEREM (Virág) Galéria mostani aukciós kiállításán fölmerült valahonnan ez a régi képem, A/70/4 *Angyal a város felett* 100x70 cm, 1970, halványan bosszant, hogy mindenki ahhoz gratulál, nem az ugyancsak ott látható három műtermes képemhez. (Itt a reprón nem sok részletet látni a sötét háttérből.)

Rég láttam, most elmentem a Falk Miksa utcába megnézni. Ennek a képnek története van. Egy májspecialista főorvossal sétáltattunk együtt kutyát a hetvenes évek közepén, ő vette meg, háromezerért. Pár év múlva meghalt. 91-ben a Vízivárosi Galériában láttam a képet, eladásra szánva. Kölcsönkértem, hogy csinálnék neki egy tisztességes keretet. Meg is kaptam, de egyúttal eléggé át is festettem, avval a felgondolással, hogy az özvegynek, ha eladja, úgyis mindegy, a vevő meg jobban jár. Most, tíz év után látom viszont, ki tudja, kié most? Most is kölcsönkértem, hogy a beütött részeket átlakkozzom, de ezt a cég vállalta. Pénteken az aukció a Vigadóban, ötkor. Elmegyek, talán sikerül az új tulajjal fölvenni a kapcsolatot.





2001. október 7.

MINAP KÖZZÉTETTEM itt tíz festőről írt cik-
kemet, a KÖNYVEK – CIKKEK alatt. Ele-
meztem ebben Vaszkó Erzsébet *A gyűjtő* c.
fantasztikus kis olajpasztelljét is. Most egy
barátom fölhozta az eredetit, eddig csak erről
a repréről ismertem, rögtön bevitettem a gépbe.
Van különbség.



2001 szeptember 27.

BOSSZANKODOM, ma megnéztem a képet, nem
lakkozták át. Holnap aukció. Majd az új tulaj-
donostól kell kölcsönkérni.

2001. szeptember 28.

PÉNTEK ESTE, most jövök a Vigadóból, a Virág-
galéria aukción az *Angyal a város felett* 420-ról
fölment egymillióra. (Ebből nekem 5% jár.) A ve-
vőnek a széksor közepébe beküldtem egy előre
megírt levelet, hogy szeretném a képet lelakko-
zni. Rábólintott, intett, majd hív. Hazasiettem,
egy nagyon szép Tóth Menyhértet láttam még,
700 vagy 800 ezerért ment el. Nem igazságos.



A fotós rendszerint lusta a keretből kiemelni
a képet, így a bal oldali fehér folt egyszerűen
lemaradt. Alul a kézbe vágott bele. A színekről
nem is beszélve. Bár a barnára torzított változat

itt most szebbnek hat. Így, és ennyire ismer(het)jük Kleet is. A *Seefahrert*.

2001. október 11.

FÖLSZABADÍTOTTAK, ELMONDHATOM a Vaszkó-kép történetét. Gyűjtő barátom elhozta nejlonzacskóban, számomra akarta megvenni, tudja, hogy Vaszkót zseninek tartom, és ez csakugyan jó kép. Mindössze a **82/21-es** képetem kéri cserébe. Nézegessem a képet két hétig, aztán úgyis odaajándékozom a Nemzeti Galériának.



Lélekismeretből jeles, pontosan ez történt volna, ha nem ragaszkodik a 82/21-hez, *Igen, szerelem*, az egyetlen, amit őrzök.

Fölhívtam a Kiscelli Múzeumot, majd a Nemzeti Galériát, ha nagyon kell nekik, a tréfa kedvéért is, talán meghozom ezt az áldozatot. De a kép mindössze 32 centis, kicsi szerintük állandó kiállításhoz. Maradjon magángyűjteményben.

Így most pár napig (ingyen) örülök a látványnak, közben keretéből kiszedve megtisztítottam az üvegét, hamarosan jönnek érte.

2001. október 12.

KATÁVAL GYŐRBE a hét végén, gyűjtő barátomnál. Ikonfal vagyok egy kellemes kerevet felett.

Vonattal mentünk, kevésbé fárasztó, és lehet közben olvasni. Káoszelmélet, egy év után, nagyon élvezem:

A turbulencia problémája gazdag múltra tekint vissza. A nyugodt, sima áramlás egyszerre forgókra és örvényekre bomlik. Vad mintázatok szabdalják a határt szilárd test és folyadékok között. Miért? Egy történet szerint Heisenberg a halálos ágyán azt mondta, két kérdést akar feltenni Istennek: hogy miért van relativitás, és miért van turbulencia, majd hozzátette: "Valójában azt gondolom, az elsőre talán tudja a választ."

2001. október 23.

UTÁLOM, HOGY ZSÓFI nem kér enni, de elhaltában beleeszik a konyhában a lábosba. Megteremtendő békémet, most én is belenyaltam. Jó ez a hagymás krumppli.

2001. november 1.

SZIA J.!: JÓL POFÁN CSAPOTT ma reggel Chambers. Nagyon régen érintett meg valami a hit dolgaiból. Nem szeretjük a szenvedést. Ez a radikalizmus mindent a helyére tesz.

„Avagy nem tudjátok-e, hogy... nem a magatokéi vagytok.” (1.Kor. 6, 19)

Az olyan embernek, akit Krisztus szenvedésközösségébe fogadott, nincs magánélete, külön világa a világban. Isten betör magánéletébe, és átjáróvá teszi. Önmaga és a világ között. Egyetlen ember sem bírná ki ezt, aki nem él közösségben Krisztussal... A velünk történő dolgok nem személyünket érintik – Isten mégis általuk von be szorosabb közösségébe. Ha ezt nem engeded, akkor akadály és fűk lesz a megváltói művében...

Isten először a rideg valóságra ébreszt rá minket, mindaddig, amíg nem törődünk már azzal, mi lesz velünk személy szerint, csak hogy ő elérhesse célját. Miért ne járnánk szívettépő szenvedésekben?... Legtöbben halódunk az önsajnálkozástól, a keresztények együttélése pedig halálos ágyunkra segít... Ha Isten csak összetört szívet használhat, akkor köszönd meg neki, hogy szívedet összetörte.

Az éjjel szélvihar, reggel hatalmas platánlevelek között úsztunk. Erzsébet asszony egyet a sapkájára tűzött hátulra, pogány glória.

A HÁTMASSZÁZS gyenge kezű családtagok esetében körülményes. Kövekkel rakott gumikerekű talicskát kellene húzgatni a hátamon. Tehát egyedül: évekkel ezelőtt fölakasztott rongyba csavart hordalékkövekhez ütögettem a hátam, nem volt az igazi. Most papírhengerre (szőnyegmag) pokrócot tekertem, ráspárgáztam. Le a padlóra, s háttal ráfekve, lábbal hajtvá gurigatom magam alatt. Ensúlyom hasznosul.

2001. november 5.

MOST TÉNYLEG ÉJJEL-NAPPAL a gép mellett. Új programot írnak nekem, enyém a háttérmunka. Van egy munkaművelet, amit 1600-szor kell elvégezni, ahány főállású képem van. Kibírható, mert írtam hozzá egy makrót, csak az F5, illetve F8-as gombot kell nyomkodni, aszerint, hogy álló vagy fekvő formátum-e az ábra.

Most csinálom az egészet másodszor.

KÖZBEN FOLYIK AZ ÉLET. Egy levél:

Hermann Ottó Múzeum, Miskolc

Kedves Igazgató Úr!

60. születésnapomra 2002. októberben gyűjteményes kiállításom az Ernst Múzeum összes termeiben. Úton vagyok, hogy hamarosan Nagy Öreg legyenek.

Költségvetésünk kb. 3 milliónál tart.

Szívességekérés!

Spórolásból meg tudná-e tenni, hogy (egy éven belül bármikor) erre a kiállításra maguknál lévő képemet egy amúgy is Pesten járó teherautóval fölküldené és majdan haza is? Lakásomon van hely tárolni.

Az anyagot Kaposvár, Győr és valószínűleg a Cifra Palota is bemutatná, úgyhogy mintegy hat hónapra kérném.

A/85/24 Régi zsidó temető (az ígéret földje)
olaj, farost 120x120 cm, 1985.



2001. november 7.

- Halló. Szia J! Hogyhogy?
- Ja értem, papád temetése. A családot is hozod?
- Hogy ma este, Párizson át? Várlak a reptéren.
- Nálunk, a Zsófi szobájában. Majd jól befütünk.
- Hány napra? Nagyokat sétálnánk! Tíz év után a Város...
- Várunk! Szia!

2001. november 8.

KÖRLEVÉL HAJNALBAN, e-mailen.

- Kedves Barátaim, jelzem, 3398 fájlból álló OEUVRE-CD / honlapom (megint) kész: www.vali.c3.hu*
- Mostantól Netscape, Opera stb. alatt is.
 - Nyilakkal lehet közlekedni.

– *Az opuszjegyzék (is) áttekinthetőbb.*
Minden kritikát hálásan-, három év után nehéz lenne ezt abbahagyni...
Napi leveleim lankadatlanul tovább: VÁLI-NEWS.
Festek is, új képeim már a weben.
Szívesen adok CD-t bárkinek, 6 perc megírni egy naprakészlet.
Váli

ELÁJULOK. KINGA ÉPPEN KÉTÉVES, a konyhában lábunk alatt matat. Majd a szomszéd szobában talál egy szemfestékes dobozt, az ecsetet a tégelyekhez dörögli, és szeme környékét kezdi vele simogatni.

De közben ránk sandít, HÁTAT FORDÍT, nyilvánvalóan nem nekünk produkálja magát.

LEVÉL J.-TŐL. Nem Le Meux-ből, ezt hajnalban az ajtómm előtt találtam a padlón.

Az úszás nem megy holnap reggel.
Inkább beülök kávézni a képeid közé.
Szia. J.

2001. november 9.

J. MONDJA, NÁLUK, Franciaországban az arabok szegényes kolóniákban laknak. Őket rúgják ki legelőször a munkahelyről, ők kapják a legrosszabb munkákat, a legkevesebb bért. Tudják azt a szegénységet is, ahonnan jöttek. A tőke gátlástalanul kihasználja az olcsó munkaerőt, otthon is. Látják az életszínvonalat maguk körül.

A mostani történetek gyökere a nincs-mit-veszíteni.

2001. november 13.

SZIA J.! ÖRÜLTEM VOLNA egy visszajelzésnek! Nem kérdeztek rá a vámon a képeimre? Végül mekkora késéssel indult a repülő? A képek sértetlenül? Család? Minden rendben?

Most éjjel-nappal a CD / MAGÁN MÚZEUM-om átalakításával foglalkozom. Néhány nap, és meglátod!

Pihend ki a pesti napokat. Örültünk neked! Steph. neve már a weben, a képtulajdonosok között!

2001. november 15.

MAGÁN MÚZEUM A WEBEN (is). A szó szoros értelmében éjjel-nappal, észrevétlenül elkapott a bíróság, a mohóság, hűledezve látom. A világtörténelem legszebb festményei. Birtokolni akarom őket, ha weben is. Napok óta szkennelek, könyvkölcsönkérek, válogatok, Roger van der Weiden életrajzi dátumai. Mi lehet a címe annak a trecento ikonnak, melyik múzeumban van, hogy írják az isztambuli Topkapı Szerájt (így) helyesen? És nem elég a 36 kép, lehetetlen. Legyen 33 klasszikus, 33 korszakunkbeli és 33 magyar. És a végére, akár tréfának is, az egy szem kortárs kép. Ez együtt éppen száz. Még hét magyar repró hiányzik, meg kell szerezni. Csontváryt boldogan, de nem lehet, lejáratták posztereken, már nem ünnep, pedig!

Ma fél négykor kezdtem, Mikinek ebédnél mesélem, már a 90 százalékaival kész vagyok, kereken száz lesz, és...három betűt mondott, nem többet: s o k.

Kipukkadtam és azonnal boldog voltam, mert megvilágosodás, megint túllihegtem. Mint

'56 iskolátlan hónapjaiban: tizennégy évesen világalmanachot írtam anyám írógépén.

Azért a rend kedvéért kora délutánra az eredeti terv szerint rendeztem be a múzeumot. És a legvégén az ötlet, hogy akár a festményeimnél, legyen az információ itt is kétlépcsős: válogatott, illetve akinek az kell: teljes. Milyen egyszerű. Így hát semmi nem vész kárba. Nem tudok veszíteni. Kár.

Teljesen logikátlanul, de erős érzelmektől vezérelve végül még néhány jó barátom, **Zelk**, Pilinszky és Rakovszky Zsuzsa portréit is föl tettem, hogy mindig kéznél legyenek.



Teher e lassan három év alatt, mennyire magamra maradok örömeimmel és fölfedezéseimmel. Kinek meséljem el (lehető részletesen), merre, mekkora kerülő utakkal jártam, mi minden történt e *kiadványszerkesztés* közben? A matematikai logika útvesztői. Amíg az optimális szerkezet, és csendben-háttérben orientáló tipográfia előáll. Korrekt arányok beállítása a józan válogatás, illetve a teljességigény ellentétében. Az egész munka egyik legnagyobb dilemmája. És nem lehet következetesnek lenni, mindkét véglet hibás.

ÖRDÖGIEN JÓL ÍR EZ AZ (Uj) Péter. Népszabadság, nov. 14., szerda:

KORRÓZIÓVÉDELEM

Itt állok derékig durvulakampányban.

Kötök könnyű koalíciót, egy életre, aztán kirúgom a francba, kirakom a cafatot, mint a bűvös kockát, egyrészlől, másrészlől, ugye semmit nem zárok ki, még megfázik nekem az esőben; kötök újat aztán, kényelmeset, meleget, fürge ujjak, egyik nap ilyet, másik nap olyant. Esőben küzdök a korrodált garázsajtóval, ráverem a kezemre, naná, köröm alá fut a rozsdás fájdalom, egy közepesen visszafogott-nak nevezhető kurvanyád veri föl a környék csendjét, a környék csendje kócosan ásítoz, ernyedt kézzel hadonászik a vekker felé. Francia impresszionisták egyezkednek az avarban rezignált feketerigókkal egy köszvényes gilisztán...

2001. november 16.

MOST AZTÁN TÉNYLEG VÉGE, megcsináltam (-tuk). Hajnali ötkor kaptam a köv. levelet:

```
<!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//
DTD HTML 4.0 Transitional//EN>
<html>
<head>
  <title>Váli</title>
  <meta http-equiv=Content-Type content=text/html; charset=windows-1252>
</head>
<script language=javascript type=text/javascript src=functs.js></script>
<body bgcolor=Silver lang=HU leftmargin=0 topmargin=0>
<table height=100% width=100%>
<tr>
```

Neki van igaza! Még mise előtt átigazítottam leftmargin=0 topmargin=8>-ra, és föltettem a webre is. És most, ha meg tetszik nézni a MAGÁNMÚZEUM-ot, a tulajdonosi sor szövege már teljes egészében látható. Eddig másfél millimétert lecsúszott volt.

Tehát rákerült a MÚZEUM a webre. Egy óra volt, míg a 130 kép átfolyt, majd újabb óra, mert a JPG-kiterjesztést nem tudja a net értelmezni, csak kisbetűvel: jpg.

BAJ VAN. Jött egy másik levél is. Asztalomon fekszik, nézem, aláírva vissza kéne küldenem.

Ernst Múzeum
Budapest

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS
Az Ernst Múzeum programjában a művész kérésére szerepel a Váli gyűjteményes kiállítás megrendezése 2002. október 13–25. között...

A múzeum biztosítja a feltételeket... szállít, csomagol, meghívó...

A művész a mellékelt költségvetésben részletezett költségeket viseli. Kivéve a teremár illetve a működési költség, mert ennek ellentételezésül műtárgyakat ad...

KÖLTSÉGVETÉS

– műtárgyszállítás (50 bp-i cím, Miskolc, Győr, oda-vissza)	650.000
– biztosítás	150.000
– építés, bontás	100.000
– képcédula, feliratok	100.000
– plakátkihelyezés	450.000
– dokumentálás	50.000
– működési költség (és még apróbb tételek)	1.120.000
– katalógus	1.150.000
– összesen	4.133.000 Ft

*Keserü Katalin igazgató
Ernst Múzeum Kht.*

Tehát *mindent* én. Vagyis önköltséges – talán mint *jelentkező* és nem mint meghívott – (utcaról betérő Ló Lajos), béreljem a múzeumot, fizessenek hárommilliót. Illetve vállaljak kezességet rá, bízva, hogy valami a pályázatokból bejön.



(Az Ernst nagyobb állami támogatást kap, mint a Kortárs Művészeti Múzeum a Várban.)

Ez új helyzet. Az igazgatónő tavasszal *csak* képet kért, napi 64 ezer forint értékben. Azt vállaltam, *írásban*.

(Részletkérdés, hogy a 650 ezres szállítási, százezres képcédula stb. tételeken is el lehet gondolkodni.)

Ami igazán érthetetlen, hogy a Gruber örökösöknek is többmilliót kellett volna összeszedniük egy kiállításra. (A Gruber Alapítvány kurátora mesélte a múlt héten.) Első körben az én kérelmem elutasításának indoka az volt, hogy a múzeum új profilja a klasszikus (nem élő) XX. századi művészet bemutatása. Gruber a legnagyobbak között van.

Most mi lesz? Ezt a kiállítást meg akarom csinálni. De ezt a szerződést aláírni?!

Mit tanácsoltok, Barátaim?!

2001. november 17.

LAKÁSAJTÓ-HEVEDERZÁR-JAVÍTÁS. Nyolcezer forint és fél óra káromkodás, fordítva próbáltam a hengerzárat visszaerőltetni.

ESTE MIKE élete első koncertje. Vagyis inkább fellépése, az Éjszakai Repülés együttesben, egy zenés pubban. Vitte a saját zongoráját, és egy kicsit háttérénekel is. A zene nem hatott markánsnak, bár az első félidőben mi Katával hazajöttünk, és állítólag később. Ki tudja, innét merre, és meddig?

ÉSZBE KAPTAM, gyerekeim megint választottak, 15 munkám. Csak a majd kétméteres *Nagy műterem* tárolását vállaltam továbbra is. És egy kép cserébe egy gyűjtőmnek kondi-

terme örökös használatáért. Miki sportolása (a magam részéről) megoldva.

A SZFÉRÁK ZENÉJE a Bartókon, éppen unva a Sláger Rádiót. Ezt véletlen ismerem is, Steve Reich: Tehillem? vagy Tehillim? (Zsoltárok.) Kamarakórus, Dobszay lánya is énekel benne. Tényleg gyönyörű. Egy telefon és egy fax, a Rádió közönségszolgálatára megküldi, 1600 forint.

2001. november 18.

A MOST ELKÉSZÜLT BÉCSI MQ (Museum Quartier) Mikivel. A hatalmas királyi istállók helyén, a belvárosban. A Művészeti Alap különbusza négyezerért. 12 kolbászos zsemlét kentem az útra.

Az adott 7 és fél óra alatt csak a Ludwig / Modern Múzeum 9 és a Leopold Múzeum 5 szintjét tudtuk végignézni, a régi épületben lévő Kunsthallét nem. Még bírom. Az új épületbelső nagyszerűek. Ismétlem, a belső.

Az osztrák festészet felejthető. A Hegyi Lóránt szervezte nemzetközi anyag zajos és üres. A nemzetközi történelmi anyag is másodrendű. De ott van Schiele, három teremben. Zseni. Nagyon örültem, hogy Mikinek feltűntek a grafikái. A szakavatottság jele.

Este Mikivel a Mária Terézia-szobor alatt megpróbáltuk fölhívni egymást. (Külföldre külön kódszámok vannak.) Nem sikerült. Az úton volt alkalom megbeszélni vele dohányzása ügyét. Visszapörgettük, kiderült, megtartóztatási ígéretét már kényszer alatt tette, akkorra már a szobájában volt az elektromos zongora és a szintetizátor.

Így hát fogadalma alól föl kellett szabadítsam. Nézem ezt a jegyzetet. Tizenkettő, kilenc, öt. Életgyávaságból számolok mindent?

MÍNUSZ KÉT FOK. Ma először futok nagykabátban (kell, mert fél távon mise, bár az ülésrápítót! fűtik). Uszoda: meg kéne próbálni ezt a rohadt hideg vízű medencét. Testem és lelkem nem kívánja. De a szellemem igen. Hazafelé elélem áll egy fiatalember, kifejezéstelen tekintettel: Pár forintot legyen szíves. Kijelentő mondat, nem felszólító mód. Itthon Robi rám telefonál: Van-e ásóm? Van. Micike meghalt. A kiránduláson el kéne temetni.

TŰNÖDÖM, MI EZ A SCHIELE. A pincészinon Klimt *Maszturbáló nő* gyönyörű rajzát látva föl-villant, az egész innét indul. Persze! Az erotika, a kompozíció, a figuraábrázolás, még a faktúrák is. Csak Schiele a fejről a talpára, illetve a másik fejére állította a nemiséget. (Világképe persze hülyeség, de hát huszonöt éves volt.) Míg Klimt negédes és ernyedtkéjes...



Mitől zseni? Például a következtetlensége. Kegyetlen, kemény és dinamikus, de egy *zsindelytetőt* milliméterenként végighorgol. De vannak szétmaszatolt koszfelületei is, jók. A szecesszió édeskésége is becsúszik. Ide!

Egy festő, aki tud színezni.

KÉTSZER ÁLMODTAM UGYANAZT egy héten belül. A téma új. Valaki betegnél, s belém nyilall, hogy hiszen én viszont öt nap múlva meghalok. Nem esetleg és nem talán, hanem biztosan. És rettenetes halálfélelem... Ilyet ébren még soha.

MEGNÉZTEM HARMINC ÉV UTÁN rég meghalt nagyanyám lakását. Végző búcsú, mert az unoka elcseréli. Téli táj blondelkeretben... a sarokablakocská, akvárium állt előtte ötven éve... A spejz, álmaimban továbbbszöve innét rejtekajtók nyíltak távoli, félig romos szobákba, lehetséges túlélési zugok és műtermek... Tízévesként sokat kirándultam nagyapámmal, lepkevadászat. Megtanított lombfűrészelni is.

Az élettől-búcsúzás szeletkéje.

ANYÁCSKÁM 60. HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJA, 56 éve özvegy. Megünnepelte mégis, talán a kerek szám okán, húgomat is fölhívta Kaposvárról, mise a Belvárosi templomban, ahol annak idején az *esküvő*. A pap az öreg János evangélista levelei alapján a szeretetről: *az a másik feltétel nélküli elfogadása, örülök, hogy vagy...* Nyeltem egyet.

Aztán teázás otthon, anyám egy naplementés tájfotó-szentképet mutat. Ennek még örülnünk kell, mondom, ennek a halvány panteizmusnak, az édeskés giccsek után. Szeretnék már szentképen egy komputert vagy Ford kocsit látni... Húgom megjegyzi, van már, aztán arról kezd mesélni, hogy 50 éve küszködik a rendetlenségével, ha egy levelet kap a kolostor, átveszi, leteszi a portán, és szalad, mert kifut a tej, akkor csengetnek, a szomszéd cigányasszony jön szokásosan panaszkodni a

férjére, álldogálnak a kapuban. Közben látja, hogy a kelbimbót meg kéne kapálni, bemegy szerszámmért, a levelet eggyel beljebb viszi. Aztán megfélejtkezik róla, két nap múlva már nem találja. Egy hét után jön postán a sürgetés válaszáért stb. Hogy képtelen egy munkát megszervezni, befejezni.

És most egy pszichológus megfejtette, hogy ő tulajdonképpen dispraxiás. A szimptómakör jelzi. Visszavezette a 45-ös háborús pincheiteinkre, amikor őt nem lehetett idejében pelenkázni, éhezünk stb. És hogy tulajdonképpen adjon hálát érte, mert egy negyvenszemélyes kolostor rendbentartásába egy ép ember beleboldulna.



2001. november. 20.

ÚJ ÉLETET KEZDEK, muszáj, hogy az OEUVRE-CD kész. (Kissé rettegek.) Elővettem gyönyörű, még érintetlen-új penészzöld kordnadrágomat, mivel állítólag lötyög és rövid is. A visszahajtást alul kibontottam, majd kibányásztam a gardróbból a varrógépet. Hősiesen nem fölhasználva az itthon található rózsaszín ripszszalagot, leszaladtam (szürke) koptatózsinórért. A Röltexben aztán egy olyan bugyireklám, hogy rögtön a nemi élet problémaköre került előtérbe. A nadrág most hat centivel hosszabb, szerintem hosszú.

2001. november 26.

IO ÉVE EGYÜTT ZUHANYOZOM T. orvossal. Megkértem, és ma elvisz vadászni két vagy három napra. Életemben egyszer. Az új túrabakancsom. Remélem, nagyvadra megyünk. Kérésem volt, hogy az éjszakai erdő. Ma havazott, és erős a szél is. Ez a történet nagy fázásokról fog szólni. Kikapcsolódás. Szabó Lőrinc II.-t viszek, bár mondja, a házban nincs villany.

2001. november 26-28.

SMS-EK EGY BUDAI ÍRÓASZTAL IRÁNYÁBA, naponként:

1. Holdfény két órája magaslesen mozdulatlan némán nézzük a fekete domboldalt, profán szentségimádás.
2. Bakonyalja, bükkös, friss hóban véres öznyomokat keresünk.
3. Vaddisznónyomok a szántásban, a gazda Rákosi testőre volt.

Persze én fegyver nélkül, kísérővel. Vadászszerencse kísért minket, senki nem fagyott meg.

2001. december 2.

MI VOLT EZ A HÁROM NAP vadászat? Ezek a civilben orvosok, hivatalnokok: álrúhás hercegek, titkos második étellel. Úgy tűnik, igazi otthonuk az erdő. Elmondhatatlanul szeretik és ismerik. Órákig ülni a lesen mozdulatlan, éjjel, esetleg mínusz tíz fokban, különös világ.

Amilyen szeretettel mutatnak az erdő közepén egy öreg vadcserezsnyefát, ahogy számon tartják. A szózó. A tavasztól őszig figyelt szarvasbika. Legenda a rafinált vaddisznóról, aki hosszan hallgatózik, majd nagy ívben körbefürkészi az etetőt, mielőtt rámenne.

Este hazafelé félsötét vonatfülke, zötykölődés, párás ablakok. Valami világvégi szomorúság.

2001. december 7.

EGY PROUST-MONDATOT nyom kezembe reggel G. az öltözőben, fordításával együtt, hogy ez így szerintem baromi rossz – Gyergyai Albert munkája –, érdeklődjem már meg. Aztán Zsófiékhoz falemezzel, meg 70 méter léccel, abból estére szekrényfal. Hazafelé az Alkotás utcában kilométeres dugó, gyorsforduló a kőbuckákon át a síneken keresztül, de közben odaér a villamos. Elfelejtettem hátraneézni, hiába, elmaradt a délutáni alvás. Személyi sérülés nem történt. A mentősök kioktatnak, mit hazudjak a rendőröknek, hogy megússzam a nagy büntetést. A roncsot rögtön mobilon az autószerelőmnek ajándékozom. Kissé homályosan látok, laposfo-

góval a szemüvegem szarát egyengetem. Késéssel a vígszínházi aukcióra, 700 ezer, sikerül kihalásznom a tömegből képem megvásárlóját. Ismerős, így hát tudom a címét.

Este Kata benzinszagúnak talál.

Nem tud valaki egy használt kocsi? Strapabíró.

2001. december 15.

KEDVES J.! HA VALAHA kedvet találtam színed előtt, kérlek, nézz bele a weben festményeim közé, megvan az új szerkezet. Tegnap délután hozta a programozó.

Három (öt) percet kérek erre, én két és fél hónapot dolgoztam rajta.

Tehát: a képek alatt látható minden adat. Ha a kék számokra rákattintasz, a kép törté-

nete is följön. Ez eredetileg 720 ezerbe került volna, most így ötvenezer. Egyszerűsített változat, nem tökéletes. De jó. Nem?!

Egyet nem tud ez a program: tejet pasztórizálni.

2001. december 29.

TANULT BARÁTOM ÁTNÉZTE ezeket a 2001-es leveleket: *Hiányzik belőlük az Isten. Hiányzik belőlük az ember. Hiányzik belőle a világ. Önismétlés, rutin. Hiányzik a dialógus, a visszajelzés korrekciója.* (Nagyon megköszöntem.) Lehet. De ettől súlyosabb gondolataim nincsenek. Rögzítéskényszer hajt, és életemet írással (is) mérlegelem. Pár embernek adok valamit, még tanítást is. Ha híg: ennyi telik. Tehetségem határa.

2 0 0 2



2002. január 2.

MÁSODIK UNOKA, leányzó lesz. Holnap reggel megindítják Zsófinál a szülést, bár még egy hete lenne. (Orvosa a jövő héten síelni megy, remélem, nincs összefüggés.)

A nővére, Kinga már nálunk, este hat, most éppen Katával sétálnak. Én sürgősséggel tenor-furulya-fogástáblázatot rajzolok Zsófinak, a napokban kérte.

DÉLELŐTT HÁROM TELEFONOM, a kaposvári Rippl Múzeum, a győri Esterházy-palota és a kecskeméti Cifra Palota is megerősíti, hogy be akarja mutatni őszi gyűjteményes kiállításom anyagát.

13:00. SMS a vőm telefonjára: *hány lány van?* De még nincs válasz.

15.30. Megérkezik Piroska a világra.

Kétéves nővére kezét feje fölé emelve, ujjamat megfogva, hátra se nézve, kivezet a konyhán át a kisházába: ott! ott!, rámutat a játék kockákra, leültet, aztán egyedül hagy.

Mi ez a csendes reménytelenség, ahogy menekülnék a helyzet elől, a nők itt mindenféle fontos dolgokat csinálnak, miközben én. Kétszeres nagyapa, visszavonhatatlanul.

HA AZ IHLERŐL KÉRDEZNEK, mindig azt mondom: hogyne, létezik, nálam négy-öt nap egy évben.

Hogyan ez az istenáldotta mai? Túlfáradtságom biztosan feltétele volt.

Fél háromkor ébredtem + fél betegség; egy hónap után először úsztam teljes távot = dél előtt már tántorogtam. Görnyedten üldögéltem, félálomban, amikor megláttam!!! Ez a kép rossz! Sőt! Még csak nem is rossz, hanem amolyan szépféle! Vízió nélküli. Föl bírtam állni,

oda a polcokhoz, elkezdtem lapozni, szelektálni, kidobni:

A/95/36

A/98/15, 62, 68, 69

A/00/06, 09, 10, 36, 40

A/01/02, 14, 17, 18, 23, 24, 26, 27, 28, 31, 36, 39

B/92/06, B/00/05, rajzok, ezek is faroston.

MÁSNAPOS PIROSKA UNOKÁM – hallom – már zavartalanul szemléli az öt szemlélőket.

P. SZŰCS KRITIKÁJA a Népszabadságban a bécsi új múzeumnegyedről:

a bécsi lóudvar... tökéletes. Néhol ugyan elnézőbb vagyok a Leopold épület képeit és a Ludwig Múzeum enteriőrmegoldásait illetően, de összességében tartom (amit Mikinek fejtettem hazafelé a buszban), ilyen nagy építkezésnél, ahol az állam, a város és a nép döntenek (több lépcsőben), az építészeti terv kiválasztásánál csak a középsernek van esélye. (Kivétel az opera, Sydneyben.)

Tényleg hihetetlen ostobán van odacsuszva az a két tömb, az egyébként nagyszerű lehetőségeket ígérő tér két oldalára. Szüts szerint a két hideg dobozépület a bécsiektől annyira idegen, hogy azt hitték, ez csak nagyon jó lehet...

A bécsi lóudvar... mint anno Vadas József valaha egyetlen telitalálata; a pesti Hundertwasser-kiállításról írt cikke címe: *Kölni-wasser...*

2002. január 6.

MEG KÉNE MÁR LÁTOGATNI ezt a negyednapos unokát, de autóm még mindig nincs, hideg van, és annyira el tudom képzelni...

2002. január 8.

ANYÁCSKÁM HÖSTETTE. Karácsonyra megkapta ezeket az utolsó *NEWS*-szövegeket, ő nem telefonon, mint barátom, hanem *levélben* szűrt le:

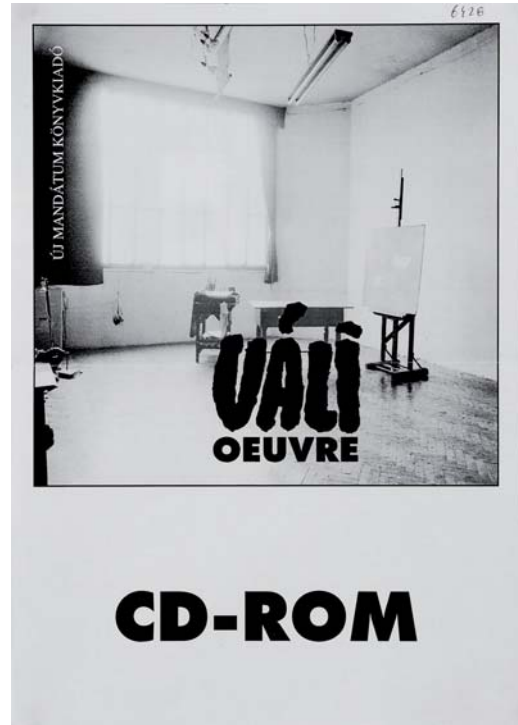
- A szeretetlenségem, közönyöm az emberek iránt. Még barátaimról se írok. Csak önmagam körül forgok, és önreklámozással vagyok elfoglalva, holott ezt inkább a képeimre kéne hagynom.
- Hogy megdöbbsz és elszomorító, ha „két legboldogabb évem ez a **CD-csinálás** volt”. Hogy hiányzik az életemből a derű, az öröm, az elégedettség. Komputermádatom, folyton erről írok. Meg az uszodáról. Sok az ismétlés.
- Elmélyült gondolat benne alig, ez egy „*sem-mi*gyűjtemény”. A nagyközönségnek nem ad semmit.
- Summa: sürgősen hagyjam abba az egészet.

Nagyon megköszöntem. Legegyszerűbb lenne rábólintanom: sajnos, szinte szó szerint igaz. De éppen Szabó Lőrincet olvasom, ahogy *könyvezve* védekezik 1945-ben az igazolóbizottság (egyébként rendkívül alapos és jóindulatú) bírái előtt.

Tehát, mégiscsak:

- A szeretetről. Az érdeklődésem mások iránt tényleg szűk, túl híg nekem a köznapi információcsere. Ami számon kérhető, ami (bibliai) követelmény, az nem a szívmeleg, hanem az akarati tett, egyszerűen a munka. Ebben sem vagyok élmunkás, de vállalom a megmérettetést. (Jelenits atya: a pék szereti az embereket, a pék kenyeret süit.)
- Komputerközpontúságom. A férfiak nem szülnék, azok mamut után futnak, aztán cipelik hazafelé. Ehhez vannak szokva.

Most a komputer, pontosabban egy struktúraépítés, anno a fényképezőgép-építés volt, sok minden. Öncélú? Igen. Mint maga a kultúra.



- Tényleg önmagam körül forgok, sajnos. Nem értem ezt az egészet, írva próbálom értelmezni világomat, a világot. És nem győzők betelni velem, meg gyanakodni is, hogy – tényleg – élek?! Ilyen ez az élet!?, aminek mingyár’ vége?!
- Igen, értem, életem táblázatokba rendezését mindenki önreklámnak olvassa. Pedig nem cél, csak melléktermék. Mert munkafázis, de főleg játék. A mániákus rend- és rendszerszeretetem. Valamint: szélroham esetén táblázatoszplopokba igyekszem kapaszkodni.
- Lehet, hogy mindez semmi, vagy – inkább így – közel-semmi. Sajnálatos. Ennyi vagyok.

Ha tehetségesebb lenne a szöveg, nem lenne baj... lásd Szabó Lőrinc: *A földvári mólón*. Írni kedvem van. A szövegeket majd meg kell húzni. Permanens önvizsgálat.

Mit lehet itt ezen túl tenni?

2002. január 11.

E-MAILT KAPTAM:

Kedves Váli, tünődtem a „levelekkel” kapcsolatos kritikákon. Szerintem épp az a lényege, hogy organikus jellegű, mindenki szeme láttára, az idő múlásával apránként alakul. Ez egyfelől éppúgy magában hordja mindenféle váratlan (az olvasó számára váratlan) fordulat bekövetkeztét, mint annak lehetőségét, hogy mondjuk 3 éven át egy gondolat ismétlődik mániákusan. Mindenesetre bármiféle érdemi szerkesztés pont a lényegadó vonásától (a hitelességtől) fosztaná meg. Egy ilyen nyilvános napló (amelyet nem a szerző halálát követő 50 év elteltével oldanak fel a titkosítás alól) csak akkor ér valamit, ha még annak árán is őszinte, hogy az olvasóját időnként lehangolja (az őszinteség eleve lehangoló). Egy szerkesztett, tömörített változat már más műfajba tartozna, akkor már számon is lehetne kérni az egyhangúságát. Engem ez a levélműfaj egy olyan „antiregényre” emlékeztet, ahol a szerző gondosan elmondja azt, amit az „igazi” regényírók általában kihagynak, összevonnak, mivel az „nem viszi előre a cselekményt”. Itt viszont épp ez a cselekmény: az idő múlása, a múltó idő különböző cselekvésekkel való eltöltése.

Hát persze. Azelőtt jegyzetekben gyűjtöttem, majd havonta leírtam dolgaimat, koncentrált-

tan. Az csakugyan egy más műfaj. Most a weben ezek napi jegyzetek. Anyám és barátom *egyvégtében* olvasta az elmúlt évet, ez arra alkalmatlan, mint a napi időjárás-jelentések, visszafelé. Szakérdeklődés nélkül tűrhetetlen.

Vissza kéne térni a havi összegzésekre? De vonz ez a mód.

A nőtt városok előnye a tervezettekkel szemben... nekem ugyan csak évek adattak meg századok helyett.

Megint egyszerűbb lett e *vebszájt* szerkezete. Hónapok óta zavart, hogy két bevezető szöveg van, de nem volt erőm kidobni egyiket sem. Most egy fájlba kerültek, milyen egyszerű.

ÉS HA IGAZ, ma megjön a *Passat*. Annyit kínlódtam a döntéssel, hogy – szégyellem – nem tudok örülni neki, pedig.



A klubban ilyen egyszerűen fogalmaztak:
Az ember nem vesz meg egy 18 éves autót.

De legalább fehér! És olyan nagy, nem tudom, az utca végén be tud-e fordulni. Velem.

FÉL NÉGY, MINDJÁRT REGGEL, hatott az Antineuralgica, szerencsére nem örököltém anyám fejtörő alkatát. Még megpróbálok visszaaludni.

Miki ilyenkor a szomszéd szobában zenét szerez. Elektromos szerkezeten, fülhallgatóval, csak a zongorabillentyű-kopogást hallok ebben a nagy csöndben. Majd négy felé kezd el mosogatni. Így megy ez minden éjjel (a mosogatás nem). Inkább szeretnék nála egy talpára állított életrendet, de igen örülök, hogy valamit *nagyon* csinál.

Egyszer meghívtam ilyen tájt egy teára, elfogadta, de éjjel a teljes magányt szereti.

Délutánonként a felvételre készülve rajzol, nem tudom, mekkora lelkesedéssel. Előbb-utóbb választania kell. Négyórás munkahelyet eddig „nem talált”. Igaz, én sem neki.

2002. január 13.

A BELGA SZIMBOLIZMUS a Szépművészeti Múzeumban, talán vándorkiállítás, nem tudom, honnét szedték, mindegy. Baromi tehetséges emberek nagyon jó képeket csinálnának – ha nem két kitekert meztelen nő nézné a teliholdat kézen fogva az erdei tisztáson. (Mondjuk.) A tematika kérdése. Te jó ég, engem is megzavar! Pedig mennyi részletszépesség!

A manierizmusban a legnagyobb festő is csak manierista.

Itt van ez a zseniális **Fernand Khnopff** (1858 – Brüsszel, 1921). Mindenféle itt látható hülyesége mellett egyszer csak kedd reggel kiesik a szerepéből, és lefest egy patakot, fölé

hajló zöld lombokkal, csodálatosan. Tán negyven centi az egész, a múzeum egyik legjobb képe (ez véletlen éppen a miénk), évek óta látogatom, igen széles arany keretben, a földszinti hátsó nagycsarnokból balra az oszlopos oldalteremben. (Most a kiállítás főhelyén van.)

Mint ez a Balthus is. Tavaly halt meg nagyon öregén, francia-lengyel emigráns, senki nem ismeri. Mindennap elmentem a Metropolitan Múzeumba a kandallós képéhez. (Még nézheted itt, a MAGÁNMÚZEUM-om végénél.) Nagyon örültem, hogy most Rózsa Gyula írt róla, velencei kiállítását látta. CD-t hozott, elkértem. Vagy 40 tisztességes kép, a Richterskálán nulla. Kancsal jelenetek, pedofilgyanús. Témaválasztása behatárolja.

Lehet, hogy ez engem is, ennyire?! Hogy a néző nálam rögvest egy szobára gondol? Félő.

Este. Folytassuk, henyén befejezetlen gondolat. Hagyjuk a nézőt. Mi a dolgom. Úgy találom,



szinte minden évben másról szólnak a műtermek. És minden évben van jó kép is.

MEGVAN EZ AZ ÚJ (17 éves) Passat autó. Fehér, 4,45 méter hosszú (colstokkal), ködös időben nem látni a végét. Nem volt türelmem okosabb kocsit megszervezni. Még nincs időm örülni neki, annyi a gond. A beleköltözés, szerszámok, pótkulcsnak rejtekhely, a sok apró hiba, nyikorog, kedden viszem vissza. Nem nézték át alaposan, a tulaj az az embertípus, aki 20 éve egyszer két napot késett, s ezt azóta nem bírja behozni. Csak Isten vagy/és az önfegyelem segíthetne rajta.

Tegnap beállok orral a járdára a Zsófiék háza előtt, a szomszéd kocsiából ijedten kiugrik a vezetője, hogy megcsaptam. (Én ebből semmit nem vettem észre.) Keresi az ütés nyomát, a fekete gumicsíkon szerencsére nem látszik semmi. Főlegyenesezik, akkor kezet fogunk. A vöm.

KABÁTBEVÉSEM KÜLÖN ÉLETET ÉL, fehér hegy-mászókötéllel fogom össze. Amire most rákötöttem a három ferencescsomót: tisztaság, szegénység, engedelmesség. Mindhárom zörög egy kicsit, de azért.

EGY RÉGI GYŰJTŐM, orvos, húsz éve nem találkoztunk, meghívott vacsorára (miért?). Heten voltunk, sajtok, többféle hús, még fagyalt is. Mondják: Pilinszky. Mondom, jó, unom. Fölcsillan a házigazda szeme, kérdezni kezdenek: Inkvizíció? Antisemitizmus és az egyház? Esterházy-vita? Kollégák? Képszelektálás? Kedvencek? Én leszek a társaság középpontja, a nagy guru: ...amikor Asztrik püspökkel az antisemitizmus ellen, hogy Kárpáti Tamás ismétli magát, hogy könyvtáram a *József és testvérei*, a papíron már megrendezett Ernst múze-

umi kiállítás, hogy pezsgő helyett meleg vizet, a Lukács uszoda...

Lubickolok a helyzetben, igyekszem minél kevesebb szóval, frappánsan. Először és *egyszer* mindig nagyon érdekes vagyok.

A TEMPLOMKAPUN MEGINT gyászjelentés, meghalt az aranyos Töhötöm atya, 82 évesen. Szüts osztályfőnöke a hatvanas években, Szentendrán, szerették egymást. Öregkorára visszahozták az anyaházba. Végigkísértem sorsát hajnaltól az első szövegtévesztéstől, amíg már a szentélybe se engedték be, a végső elhülyülésig. Aranymiséjén két oldalról vezették. Diákjainak erőkézenállást mutatott be a katedrán. Most olvasom, 49-ben tért haza az orosz hadifogságból. Sorsok.

SZERETNÉK ESTE Mai Szahmével beszélgetni, a *József, a kenyéradóból*.

2002. január 14.

A GHYMES EGYÜTTES CD-JE, másfél éve sokat hallgattam, most elővettem. Combod szaga hajamon, kitart még két tavaszon. A női énekhang. A havasok, fenyvesek világa. Gyönyörűséges, andalító, csodaváró. A suta gyengédség, ahogy a süldőlányok szerettek. Jobb lesz nekem most a fürdőszobai kapcsolót megjavítani.

2002. január 16.

EGY AUTÓSZERELŐ-MŰHELY tulajdonosától vettem az autót, úgy, hogy kisebb javításokra még két nap múlva vissza. Szerencsére. Volt idő körülnézni:

anyósülés csúszkál
 tolatólámpa nem működik
 műszerfal jobb izzó nem működik
 belső tetővilágítás rossz
 burája átlátszó helyett fekete
 műszerfal-világítás nincs
 belső reflektorpár nem működik
 duda halk
 hátsóablak-fűtőkábel csatlakozása letört
 reflektorkapcsoló beesett
 bal első kerék erősen nyikorog
 jobb oldali ajtózárs nem működik
 sebességmérő nem működik
 tompított fény igen gyenge
 sebváltó nehezen jár (kiderült: törött)
 indítókulcs gyakran akad
 napellenző kéne legalább a vezető oldalon
 pótkerék és emelő is kell bele
 meg elakadásjelző háromszög
 valamint az adásvételi szerződést elfelejtette
 átadni.

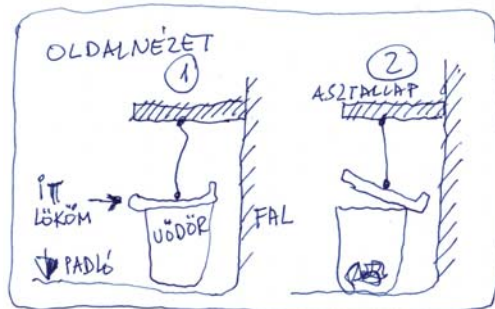
Amúgy az autó jó, elhiszem, bizalmi vétel.
 Autómérnök, lakásában fantasztikus stílbútorok és modern festmények. Csak kissé konfúz. Reggeltől délután ötig üldögéltem a műhelyben. A javítást időnként ötletekkel segítve. Délután kabátommal takarózva a hátsó ülésen próbáltam aludni.

NEHEZEN VISELEM, késik a munka befejezése. A weblapomon Netscape alatt a képek még mindig nem jönnek föl. A programozó első határideje november közepe volt. Igaz, azóta bővült közös munkánk tere az opuszjegyzék átalakításával. Túl fáradt vagyok megszervezni, hogy pihenjek. Pár napra le kéne menni a bakonybéli kolostorba. Két telefon lenne.

LUKÁCS. A nyolcvanvalahány éves aranyos, púpos Irmuska lába a múlt hét óta dagad, nehezen mozog. Érszükület? Holnap kórházba megy. *Operálni nem engedem magam.* Mosolyogva búcsúzott.

LEHÁMOZOTT, FÉLIG SZÉTSZEDETT sebváltóval járok, nincs egy törött alkatrész. Állítólag nem fog szétesni.

A NAPLÓÍRÁS NEHÉZSÉGEI. Többéves kísérletezés után megcsináltam az optimális konyhai szeméttárolót. A rajz egy **korábbi változat**. Új doboz hozzá, csúszzólécepités az asztal alá.



A bolti választásnál szempont volt:

- a doboz formája, hogy a lécekre jól fölfeküdjön; a színe, mert azt Kata is véleményezi,
- a doboz mérete (hány naponta kell majd levinni) és ára, meg hogy egyáltalán milyen kapható,
- a belevaló fóliazsák, van-e olyan, ami a földszintig levíve nem szakad el, mekkora legyen, akkora vagy nagyobb, kaphatósága és ára, mert ez rendszeres költség, ...ezeket kellett egyensúlyba hozni.

Ha én ezt végig elmesélném: akkor lenne tartalmas. De unalmas is. Már így is az. Pedig egy napi izgalom volt.

MA ILLYÉS MÁRIÁT (a Gyula lányát) fölhozták a műtermembe, az Ernst-kiállításom kurátora. Tisztáztuk, hogy azért árulkodtam (küldtem el a miniszternek kiállítási szerződésünket), mert megoldhatatlan helyzetbe kerültem. Szerettem volna az igazgatóval, Keserü Katalinnal megbeszélni, hogy nem írhatok alá egy hárommillió forintos ígérvényt a kiadásokra, időpontot kértem tőle, de titkárnőjével azt üzenve, hogy a következő hetekben nem tud fogadni. Most rögzítettük: a valós költségeket műtárggyal fizetem, eredeti megállapodásunk szerint. Szerényebb katalógust állnak. Vagy ha szponzor. Viszont az időpontot most áttették novemberre. Nekem mindegy lenne, de a kaposvári Rippl Múzeum nagy bajba került. Interurbánok, próbáljuk megoldani.

HOLNAP NÉGY NAPRA Győrbe és Bakonybélbe, pihenni. *József és testvérei* jönnek velem.

2002. január 19–23.

GYŐR, MAJD A BAKONYBÉLI bencés kolostorban. Maradjon ez az idő leírás nélküli. Talán majd. A hajnali négyórás zsolozsmájukra most nem keltem föl.

2002. január 27.

TEGNAP REGGEL, FUTÁS KÖZBEN, egy tönkrement arcú hajléktalan, egy öregasszony utánam kiabál: *Ne fusson, idejében elér a temetőbe!* Majd kis gondolkodás után, ami nem hatásszünet: *...a koporsóba.* Ma reggel is ott ácsorgott, már mint ismerősnek intettem neki. Erre ezt kiabálta: *Dicsértessék!* Talán mert vasárnap van.

Napok óta látom, a kanyarnál egy kapumélyedésben szokott álldogálni. Mögötte rongy-csomó; ott koszos paplanok alatt egy férfi. Ő meg beszél hozzá. Két órával később, uszodából hazafelé még ugyanez a kép. A férfi fejére húzott paplannal alszik, a nő valaha-piros kabátban, retiküllel és hátizsákkal mellette ácsorog.

PÉNTEKEN SZEREZTEM pár napra egy villát Piliscsabán Katának, pihenni. Levittem barátnós-túl. Hazafelé Budakeszin bekéredzkedtem (ő, mobiltelefon!) egy *independent* szerelőhöz, fura motorhangokat hallok. Ezt jól tettem. Váratlanul a futózott gumikat találta életveszélyesnek (még 160-nal is mentünk). Negyvenezer, rögtön, a szomszédban, az ő protekciójával.

DÉLELŐTT A NEMZETI GALÉRIÁBAN a két Mednyánszky-férfifej egymással szemben. Az egyik az a vörös félbehagyott tanulmány, egy teljes Shakespeare-dráma, a másik csak, mondjuk, Jóska a szomszédból, aki talán szerelme lehetett.

Ég és föld. Neki se jött össze mindennap.

REGGEL HÉTTŐL HÁROMIG a szerelőnél, a végén kissé támolyogva. De hasznos volt a jelenlétem. Jó lesz ez az autó. Most már.

Víz hőmérőcsere, az egész műszerfal cseréje (ebben van napi kilométerszámláló és fordulatszám-láló), sebváltócsere, így egyszerűbb volt, dob kifúj (zajos és bűdös), illesztéstömítés, bal hátsó kerék kotyog, csapágy meghúzása, rejtett áramtalanító beszerelése, ablaktörlő vakfoltot hagy: kiigazították, az ablaktörlő nem tud lassan dolgozni: a hiba marad, jobb ajtókilincs újra javít, zárható tanksapka nem jó méret, nem sikerül a kuplungállítás és a nem zárható hátsó ajtó javítása, visszapillantó tükör nem tud jobb

lenni, a vadonatúj jobb hátsó kerék ereszt, megkalapálták a felnit, talán.

Kezdek az autónak örülni.

KÉTEZERKETTŐ JANUÁR HUSZONNYOLC, mától Netscapen, mindenben működik az OEUVRE-CD/WEB, ha igaz. Most estére megérkezett e-mailen a kijavított program. Még ismerősössel ki kell próbáltatni. Remélem. Októberben kezdtük, 250 ezerbe került. Evvel befejeződött ez a sokágú korszerűsítés. Mindjárt fölteszem a netre a kilenc átírt Excel-fájlt.

2002. január 29.

MINDIG FÖLFIGYELTEM RÁJUK – ritkulnak –, ha valamit életemben először.

Most halmozottan:

autóantennát kihúzni, ötödik sebességbe kapcsolni, visszapillantó tükröt belülről állítani, fordulatszámoló van,

és a mai ötlet: keretezett grafikákat nagy szemeteszákban lehet szállítani.

Utána a futó gondolat, megint kitaláltam valamit, halmozódnak, s aztán meghalok.

TEGNAP AZ EGYHÁZ így imádkozott: Istenünk, te Aquinói Szent Tamást kitüntetted életszentségre való buzgó törekvéssel. Figyelem! Tehát a szorgalom is kegyelmi ajándék.

(Igaz, sosem tartottam érdememnek, sőt.)

HIÁBA A TÖKÉLETES MŰVEM a konyhában. A nép. Most tábla fölé:

Bizonyos embercsoportoknak tartósan igen nagy öröm lesz okozva, amennyiben a szemetesvödör mélyen a helyére van tolvá, nem csak úgy.

(Ha tudnék alá hátrafelé lejtő görgős vezetősínt csinálni, a vödör magától hátracsúszna.)

A 80 ÉVES PÚPOS Irmuska a szívével, kijött a kórházból, nem operálták, ma már levizitelt az uszodában.

A folyosópádon üldögél.

- *Hallom, megtalálták a bajt! A jobb kamrában alig volt baracklevár, a szilvalekvár pedig teljesen hiányzott!* – mondtam neki.
- *Képzelterti, mennyire beteg voltam, három hete nem sütöttem semmit!* – és nevet.

Futtában megsimogattam a kezét.

SMS VALAHOL OLASZORSZÁGBÓL:

2000 m, ragyogo napsutes, a Carving lec fantasztikus: helyettem tud sielni. Fekete palyakon jartam vidaman... Persze izomlaz mint allat

Küldi Szuts

2002. február 10.

APRÁNKÉNT TANULOK meghalni: (Hogy kelle-ne ezt kevésbé szenvedően?)

1. Szüts jelezte, valószínű, idén már(?) nem jön velem alkotóházba, Kecskemétre. Nehéz lesz. 1980 óta töltjük ott a márciusokat. Ha karikás szemmel áttántorgok hozzá, hogy mégis építésznek kellett volna mennem, nem tudom ezt a kurva képet megoldani: irgalmasan megvigasztal.

Elege van a költözködésekben, most bérelt új műtermet, meg amúgy is, Párizsban is bármikor rendelkezésére áll egy.

2. Ma hajnali mise. A 87 éves **Imre atya**. Nincsenek érdekes gondolatai, de mosoly-



gó örömmel, hitelesen beszél. Ma a lourdes-i Mária-jelenésekről, mikor nyelve lelassult, nem talált egy szót. Akkor fölálltam, megindultam felé. Későn érkeztem. Kissé széttárt karokkal, merev testtel zuhant hanyatt. Két vérfolt a zöld selyempaláston. Gyorsan kigomboltuk. Egy tapasztaltabb férfi folyamatosan beszélt hozzá. A fejét fogtam. Többször fölhúzták a szemhéját. A fiatal káplán, miközben fölötte guggoltunk, mellékesen és gyorsan föladta neki a betegek szentségét, az „utolsó kenetet”. Kivittük a sekrestyébe. Később a káplán folytatta a misét.

Olyan nyugodt, szép volt az egész, mint egy Bach cselló-szólószonáta; mintha a szertartás része.

2002. február 11.

HETE OLYAN FÁRADT, nem bírom, muszáj már délelőtt lefeküdnöm. Nagy úr vagyok,

hogyan meglehetem. Ilyenkor erősen dadogok is. Pár(?) éve kezdődött, nem nagyon zavar, inkább érdekes. Orvos barátom szöjt: menjek el neurológiára, ha ez sűrűsödik, agydaganatra utalhat.

VETTEM GINZENGKIVONATOT patikában. Már a József és testvéreiben is szerepel...

2002. február 13.

NAPOK ÓTA PÁLYÁZATÍRÁS, meg most egy levél a miniszternek:

Kedves Rockenbauer Úr!

Negyven éve festek. Nem rosszindulatból. Valahogy beleszoktam.

Készítem elő ezt az őszi Ernst múzeumi gyűjteményes kiállításomat, most ez a dolgom.

Fordulat. A Múzeumtól új levelük szerint azt a könnyítést kaptam, hogy a terembérért mégsem kell egymillió értékben műtárgyat adnom. Már csak a csomagolást képszállítást, műtárgybiztosítást, meghívót, plakátot a megnyitó személy honoráriumát, a kiállításához kapcsolódó társprogramokat, valamint plakátkihelyezést, újságreklámot, dokumentálást és a katalógust kell fizetnem; igaz, ezeket készpénzben. 2,4 millió.

Jólesik a figyelmesség, bárha a dologba kis hiba csúszott: nekem képem speciel van, nekem pénzem nincs. Van ez így, festőknél.

A katalógus 870 ezerbe kerülne. (A többi tételre pályázni fogok.) Nem tudna ennek létrejöttébe besegíteni?

(Úgy értem, anyagilag.)

Szívélyes üdvözléssel:

2002. február 15.

NÁDOR TIBOR (1967–) kiállítása a Sztregova utcai *Fonó*-ban. Jó pár éve figyelek rá, mára érett művész. Szénrajzai magyar műkincsek. Most lakóházuk gangos belső udvara, több változatban, olajban, életnagyságban. Éjszakák. Súlyos barnák, alig formák, inkább sötét-világos és kicsi-nagy ritmusok. Meg elemi erejű, vérbő ecsetkezelés. Igazi, igazi festészet.

Most megyek kartont vásárolni a Művészellátóba. Ősszel a földszinti folyosóra kiteszek tizennégyet utcai plakátjaimból, azok mögé kell. Rögtön a bejáratnál letaglózom a nézőt.

2002. február 16.

HA KEVÉS A LÉT, és csodára vágyom, egy évben kétszer-háromszor, a szemközti folyosón át indulok haza az uszodából. A széles üvegajtó a másvilágra nyílik. A Duna-parti óriáspark a reumakórház régi épületei előtt. Valahol a bokron túl egy lovas szobor is van, egyszer megnéztem. Arrébb süllyesztve kis gőzölgő medence, a tavirózsa óriáslevelei majdnem befedik. Talán aranyhalak is. Kutyák viháncolnak póráz nélkül. A sűrű sövény sor mindent eltakar, *de én tudom*, hogy a HÉV-pályán túl ott a Duna.

Magas ég. Ma sütött a nap. Bal felé váratlan nyüzsgés, persze, szombat, hetipiac. **Hajléktalanok leterített kendőin**, a kavicsos sétány két szélén szemétből guberált, még használható villanykapcsolók, babák, öreg cipők. Magnósok évkönyve 1968-ból, címlapján egy pajkos kisasszonnyal. Időutazás; a régi szerszámok már technikatörténet. Kopottak, rozsdások, a szem belefelejtkezik a részletekbe. Gazdag formavilág.

Egy villanykörte helyébe csavarható T-dugón elméláztam. Nagyon kellett volna harminc éve. Amikor S. Nagy Katával parasztszobákat fotóztunk a Népművelési Intézetnek. Valami ürüggyel bekopogtatni, aztán a konyhában körbecsodálkozni, engedélyt kérni a napközben otthon maradt nagymamától, hogy a szobában is körülnézhesünk. Kata jegyzetelt, én fotóztam. De a legtöbb szobában nem volt konnektor. Egy rettenetes tanácsot követve, az első évben még nem használtam vakut. Nyolc másodpercig lengetett 500 wattos lámpa. Ehhez a fotóállványt is föl kellett állítani. Ilyen módszerrel napi háromszáz felvétellel. Darabja forintért, papírkép a jobbakról tíz forint. Egy hét munka árán két hónap festés, aranyélet volt.

...Lassan ébredtem. Eszembe jutott, Kata megkért, hozzak krumplit hazafelé. A nyomornegyedről jól elkülönülnek a furgonos zöldségtermelők, a mézárusok, fakanálárusok. Átsétáltam. Vettem két kiló krumplit.



Imre atya, ki a múlt vasárnapi misén összeesett, már jobban van.

ÉS EGY MEGDÖBBENTŐ INFORMÁCIÓ, Dobszaytól, aki Kodály munkatársa volt, tehát biztosan hiteles: Bartók egy évben két hónapot kompo-



nált. Tanév közben teljesen el volt foglalta, meg a gyakorlás: sok koncertet adott. Rögtön az én évrendimmel hasonlítom, persze.

SZEMETET ÜRÍTVE AZ UDVARON, látom, egy félreeső sarokba támasztva ott a múltkoriban eltört 22 képem. Valaki kimentette tüzelőnek. Fanyar érzés. Miért ne, hasznosul, akár a friss hulla mája. Mégis elviselhetetlen. Visszaloptam új tulajdonosától, s bele egy kuka mélyére.

TEGNAP DÉLUTÁN KATÁVAL látogatóban a Lipótmezőn, a Sárga Házban, egy újabb ismerősünk. Deprimáló, egész este nem tudtam úrrá lenni rajta. Azok az arcok a sárga lámpafényben.

A MAI POSTÁVAL JÖTT:

Nemzeti Kulturális Alapprogram Igazg. Képzőműv. Kollégium

Sajnálattal értesítem – szűkös pénzügyi keret – kiáll. katalógus készítés pályázatát nem – várhatóan további keretösszeg – ismét napirendre tűzzük.

Igyekeztek, fiúk! A kézirat kész, még képeket kell hozzá...

2002. február 21.

EZT A *fotót* e percben kaptam ajándékba, e-mailen. A fájl neve: MINTVÁLI volt...

Én egy mexikói falucska főterét képzelem köréje.

2002. február 22.

HETE ROSSZ A GYOMROM, marokszámra eszem a széntablettákat. Vettem megint három dobozzal. Kis lelkiismeret-furdalással. Ugyanis ízlik.

2002. február 26.

A TÁRGYAKTÓL VALÓ folytonos búcsúzásom természetesen fokozott tárgyvonzódást takar. (Ahogy mániákus rendszeretemet bizonyára életfélelmet.) Mi mindenben kell átvergődni, míg az ember végül éretten lepotyog. Tegnap is nem adtam kölcsön valakinek ötezer forintot, nagyon rászorult volna. Sőt valószínű, ma se fogok. A keddi negyedik antifona: Életünk minden napján ments meg minket, Urunk! (Magunktól is.)

A ZUHANYOZÓBAN SZÓLTAK, egy parlamenti képviselő vagyonnyilatkozatában egy antik komódot és egy Váli-képet vallott be. A Magyar Hírlapban jelent meg. Csoda-e, hogy ezek után rákiabáltam az Iparkamara elnökére (az „Év Menedzsere”), hogy lábtempó, lábtempó?! Ha így folytatod, kihozod az ellenőrződöt!

Már a zuhany alatt meséli, egy hiperaktív kollégája nyugdíjba került. Találkoztak: – Na és most mit csinálsz? – Disztichonokat írok. – És mennyi van már? – Kettő. Nagyon nehéz.

2002. február 28.

A FENTIEK SZELLEMÉBEN próbálom a Tsaládot ránevelni a szelektív szemétgyűjtésre. Visszatértem a kettős szemétládához. Tacepaóm a konyhában, hexameterekben(?):

*Burjánzik alatt a papír maradéka,
s vígan porlik fent, ami rom
landó.*

ÉS VÉGE. Vége a februárnak is.



2002. március 1.

LEFELE MENET A SZTRÁDÁN kipróbálva az új autót: 175–180 km/óra. Többet aztán az úgyben nem akarok rendetlenkedni.

2002. március 14.

FESTÉS UTÁN A VÁROSBAN lődörög. A Kossuthszobor előtt ünnep: kerek arcú kínai óvodáslányka a többiekkel együtt zászlót lengetve énekl:

*Jön jön jön
hatszáz ezer franciával
angol török garmadával
jön jön jön
jön Kossuth jön*

Bach-hegedűszonáták / Sitkovetsky

2002. március 18.

KECSKEMÉT SUMMA: 14 képet kezdtem el, vagyis naponta egyet. Ez itt: **A/02/12**

Két perccel jobbat úszom, mint tavaly.

Az első öt nap mérését nem is hittem el.

Huszadikán haza, Katának fölajánlottam a helycserét, nagyon cikket kellene már írnia.

Ugyanis olyan jól ment a munka, hogy bíztam benne, itthon folytatni tudom.

Hazaérve délután Mikit vittem ki a buszpályaudvarra, karambol egy Audival, jól összetört a kocsí eleje. Csak annyiban érdekes, hogy most nem én voltam a hibás.

2002. március 29.

MA NAGYPÉNTEK, szigorú böjt. A délelőtti közepén elkezd fájni a gyomrom. Elmélázom, hogy, ebben az esetben, csak egy kicsit, netán... S bevillan: hatvanévesen rám már nem vonatkozik!

Ijedtemben elmúlt a gyomorfájás.

SZÍVESSÉGBŐL MEGKÜLDTÉK a Széchényi Könyvtárban lévő kiállítási plakátjaim *kartonjait*.

Váli Dezső festőművész kiállítása. Nyírbátor... 1976... 47x68 cm.

Barna fotó: a művész igen rendetlen műtermében tanácstalanul áll. ...Azóta is.

111/1976 C61.4
VÁLI Dezső festőművész kiállítása. Nyírbátor, Nagykálló, Vásárosnamény... 1976...
Bp. [1976, Egyetesi ny. - 47x68 cm.
Barna fotó: a művész igen rendetlen műtermében tanácstalanul áll.

2002. április 1.

NÉGYSZÖG címszó, Pallas Lexikon, 1896:

parallelogramma vagyis egyenközény
trapéz vagyis ferdény
oblongum vagyis téglalap
rombusz vagyis dülény
romboid vagyis dülényded

2002. április 7.

TEGNAP VÉGRE egy IGAZI nap. Sorra javítottam a Kecskeméten kezdett képeket: a 02/17, 16, 5, 6, és 8-ast. Mennyivel könnyebb folytatni, mint kezdeni! Három biztosan kész közülük. És a régi hagyomány, rögtön a keretet is hozzá színeztem. Már csak fotózni kell.

Délután Capa kiállítása a Várban. Mennyivel érdekesebb a béke, mint ezek a háborús fotók! Az a szomszéd épületben: a Cartier-Bresson.

Hazafelé végigandalogtam a Várnegyedben. Arcok, kirakatok, ritkán járok napközben utcán; mintha külföld. Egy húszcentis fehér

herendi porcelán víziló, kék rajzú halpikkelyekkel borítva.

2002. április 9.

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV. 1857. február 27-én született Budapesten. Elemi és középiskoláit szülővárosában végezte, aztán Münchenben... később Makart mellé, kinek segítségére volt a bécsi Kunsthistorisches Múzeum lépcsőházában lévő falfestmények...

Áthozott dicsekedni egy olajképet a szomszéd operaénekes, most vette huszonötezerért.

Mondja, az ég gyönyörű, a táj nincs befejezve.

Mondom, oda egy kékesfehér lazúr kéne, meg egy kis lila. Rátettem.

Kapok két jegyet a Denevérré.

Miért? A Mátyás-templomot is átépítették!

2002. április 11.

Volt egy ronda konfliktusom. Harag, később, már csendesebben, csak szomorú napok. Próbálkoztam kormányozni: rákbetegem, évek távolából erre emlékezve?!... Hiába. Mindent bepiszkított, olajfolt a tengeren, a madarak is haldokló-feketék.

De meg *kell* bocsátani, a Miatyánk szerint nincs feltétel: *majd ha ő is bocsánatot kér*. Kötelező. Az érzélem itt nem érdekes, ez akarati tett.

Megtettem: *Uram, meg akarok bocsátani, Uram, megbocsátok. Segíts.*

Fokozott figyelmesség a konfliktus okozójával, és hálát adni érte. A szerdai közösségi találkozon imát kértem. Ha nem is a komolyabb formát, amikor az ember kitérdepel közlépre.

És várom Isten gyógyító irgalmát.

2002. április 12.

TANULOK ÉLNI, tanulok a jelenben élni. A következőképpen. Reggelente hazafelé félúton egy pacsnit, hatvan forintért. Fényes hátú, 25 centiméteres. Rágom végig a *Margit körúton* és mondogatom: *Pacsnit eszek. Finom. Most eszem ezt a pacsnit. Én vettem ezt a pacsnit. Most nekem ez ízlik.*

Mert amúgy: mise közben katalógust tervezek, vízben aznapi tárgyalást gondolok át, a hazafelé-úton villanyt szerelek.

VÉGRE EGY JÓ MONDAT a választási kampányból:

És akkor majd bevezetik a tizenharmadik havi gázszámlát.

Javaslatomra a reggelizés idejére bevezettük a kampánycsendet.

2002. április 21.

MA VÁLASZT AZ ORSZÁG. N., telefonba: *Medgyessy a javunkat akarja! De mi nem adjuk!*

Ma minden igazság az ország felére vonatkozik, annyira kiegyenlítettek az erőviszonyok.

A SZOCIALISTÁK GYŐZTEK a parlamenti választáson. Anyácskámnak telefonon Krisztus szavait, Pilátusnak mondta: *Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha nem fölülről kaptad volna.* (Jn.19.11.)

Minden rendben van.

Hálát adunk neked, Uram, döntésedért.



A MINISZTER KÜLÖNKERETÉBŐL 800 ezer forintot ad a katalógusomhoz. Szüts a tipográfia-tervért és nyomdai előkészítésért 580 ezret kér.

Hogy végül nyomdára lesz-e pénz, a pályázatoktól függ. Döntés májusban.

2002. április 24.

ÖT KÖTET ILLYÉS-NAPLÓ a Lukácsban T. doktor öltözőszekrényébe. Fog neki örülni.

Nekem meg fölösleges spejzolni. Mindig több a könyv, mint a kapacitásom.

PLAKÁT A DIÁKKOLLÉGIUMBAN, ahol a múlt héten szavaztunk:

Tisztelt választók!

Választani nem a kollégium dekorációjából kell!

Az előző választás alkalmával valaki eltulajdonította néhányukat...

2002. május 11.

MIT MEG NEM TESZ az ember az asszonyért. Talán még emlékszel, mennyire szenvedek a fölös dolgoktól, irtom is, ma már csak magamnál... A kiolvasott könyvek, a nem használt ruhák, fényképezőgépek... Amikor kilencven széket kell kerülgetni a porszívóval.

És most hazacipeltem egy kétkarú konyhamérleget; olyan régimódi, kétfelől réztányér, középen két kacsacsőr billeg egymással szemben.

Csak mert Kata egyszer régen.

Letettem elé, de nemigen figyelt. Mondom neki, örülj már ide egy kicsit, ez a történet csak a szeretetről szól.

KATA AZ UNOKÁNAK homokozót csinált a kishozzában. Grízből.

[Május 16.: Zsófi szerint nem jó, bemolyosodik.]

2002. május 13.

SPORTSÉRÜLÉS, reggel uszodába menet kifordult a bokám a járdaszélen, a fene egye meg. Az úszás még rendben ment, hazafelé már sántikáltam, s elkezdett nagyon fájni.

Tanácsolták, így gyorsfagyasztott zsenge morzsolt kukoricát (DOBUKU SMRZNUTI SLATKI KUKURUZ U ZRNU) tettem rá, de egyelőre nem segít. Négykézláb járok a lakásban, pisilni is.

Dél. Telefon egy ORFI-orvos barátomnak, küldene két mankót. De az üzenet nem éri el.

Délután. Megint Zsófi lányomnak jut eszébe (nem nekem), elvisznek a sebészetre. Ott már tolokocsiba ültetve tovább a röntgenre. Fiam

fölém hajolva megsimogatja a fejemet, elérzékenyülök.

Nem biztos, hogy törés, de nyolc napig gipsz, fölpolcolni, nem szabad ráállni.

Holnap színkorrektúra nyomdában?!

2002. május 14.

SMS SZÜTSNEK:

Fölfürtam bordó mankóimat, végállásban is kicsi

2002. május 15.

Az SZTK-MANKÓ hónaljtámasza alá befürtam, a lyukon át bugyigumi. Vállpánt, ha magas polcra tányért, a mankó ott lebeg a hónom alatt. Fél kilenc. De jó lenne, ha valaki most csinálna nekem egy teát.

2002. május 18.

HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ

A hónaljmankó használata során kerülni kell a nem rendeltetésszerű használatra UTALÓ tevékenységet. Pl.: fészegetés, ütögetés.

A hónaljmankót semleges hatású karcolásmentes mosószeres vízzel, kicsavart puha textildarabbal lehet szükség esetén lemosni, majd tiszta vizes kicsavart textillel áttörölni.

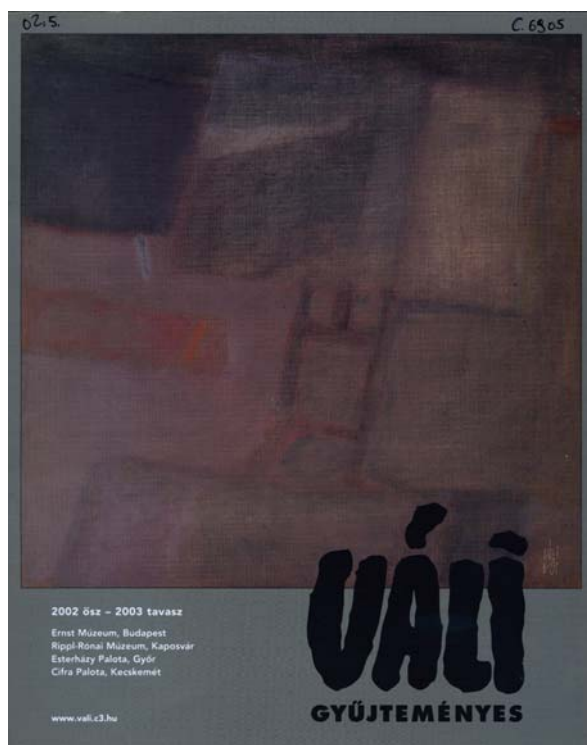
Tényleg, nem tudnál nekem puha kicsavart textildarabot küldeni?! Avval festek. Nem felejtetek, rémálom, egyszer kifogyott munka közben, Kecskeméten. De ha Pesten is, meg

kell várni, míg Kata valami régi pamuttrikót kiselejtez.

Amiket használok... ha már láttál százszorosos, túlhasznált festőrongyot... Valószínű, azért olyan bonyolult-fáradtak a színeim... Egy láda tartalékom van, de azt magam előtt is titkolom.

2002. május 24.

MEGÜLTÜK A NÉVNAPOMAT. Tudod, ilyenkor áldásosztó, fölemelt karral az ároni áldást szoktuk énekelni. A kétéves Kinga látva a felnőtteket, szintén fölemelte a kezét. Meghatód-
tam.



Katától főként két nagy fehérmázás semmiresejő konyhai csuprot kaptam ajándékba, hogy azokat kidobhatom. Zsófi rávetette magát. Minden rendben. Tortát és virslit ettünk. Miki most is szótlan. Igaz, ilyenkor a hölgyek.

KÖZBEN MEGINT háromezer telefon, többen lemondták, de mára mégis megvan a nyomda, aki az utcai plakátjaimat vállalja. S úgy tűnik, tán sikerül az utcán megjelenés kb. 500 ezer forintját is összekoldulnom. Baráti segítségék is. Ezt a pénzt éhenhalásig nem keverem a megélhetésivel.

MA MÁRIA-ÜNNEP, zsolozsma-könyörgések refrénje ez:

Urunk, Édesanyád járjon közben értünk.

Hát ez eléggé kacifántos, logikáját a hívők értik.

Megkérjük Krisztust, hogy engedje meg, netán szóljon anyjának, hogy az könyöröggjön ügyünkben őhozzá.

2002. május 25.

TEGNAP DÉLELŐTT elhoztam a bicegős lábammal a nyomdából az első 10 példányt, kész a **katalógus!**

Éppen négy hónappal a megnyitó előtt (hencegés).

Repró: A/01/03. Ugye szép?!

2002. május 26.

OLYAN POCSÉKUL ÁLLTUNK, hogy a hó elején szólnom kellett gyűjtő barátomnak, aki évek óta egymilliót ígér az A/69/12, **Angyali**

üdvözléért, vagy az A/82/21, *Igen, szerelemért*. Az előbbi sok éve Kata ágya fölött, a másik a műteremben, egyetlen, amit őrzök. Katának vagy nekem fájjon? Egyetlen megoldás: kisorsoltuk.



Az előbbi. Anyácskám kétségbeesett, hogy ő minden félretett pénzét, ami ugyan kevesebb... Pillanatnyi megingás. De hát ajánlatot nem lehet visszavonni. Bonyolítja a helyzetet, hogy közben befutott már valami pénz, talán nem is kéne. Deadline: május vége, most két irányba igyulunk.

SZÜTS MAMA: Régebben elkápráztatta a fiatalokat gyors billentésével. A komputer-billentőüzetet már nem tanulta meg. Titkárnő volt. Az utóbbi években fia stúdiójában már csak keresztretjvénnyt fejtett. Ott szeretett volna meghalni, nem otthon. Most onnét vitték el, agyvérzés. Fél oldalára lebénult. Már nincs eszméleténél.

Egyszer levélben megköszöntem neki a fiát.
Naplóm: Ctr+F „MAMA” (azonnal följön, ezt a szót máshol nem használtam) = C.2408 oldal

Kékkút, 1992. 8. 8.

Kedves Erzsébet néni!

Tegnap félálomban észbe vettem, hogy egyszer evvel is el kell számolnom, és hálát adnom a MÁSODIK LEGILLETÉKESEBBNEK (az „első” megírás nélkül is tudja, ott fönt), hogy mi mindent köszönhetek én Szűts Miklós úrnak.

A sorrendiség igénye nélkül...

(itt két és fél oldal szöveg)

...persze én is csinos és okos és tehetséges és kedves vagyok, de...

szóval gratulálok.

Kezét csókolja:

2002. május 31.

SMS REGGEL MIKLÓSTÓL:

Fél hétkor meghalt a Mamám

válasz:

Isten irgalma. 20 évesen vidáman teniszezik újra.

ISMERŐS? A hatalmas kamionok vezetőfülkéi. Ma vettem észre, mindig fürkészem a pilóta mögötti függőágyat.

A távolság, utazás és élettér; kuckó.

Pedig nincs hová, és nincs miért elvagyjak.

SZOLGÁLATI KÖZLEMÉNY, Bocsánat,
június elején elfogy minden pénzem.
Így hát most 300 ezerért (örömmel)
adnék el képet! Novemberig kéne megélni,
addigra,
remélem,
az őszi kiállítás–

2002. június 10.

VAN EGY SZAG VAGY ILLAT, ami mindig kiemel az időből, elandalít. Gyönyörű, pedig nem szép. Azt sem tudom, kamasz szerelmem testi tartozéka volt-e, vagy valami adalék. Akkoriban még nemigen volt illatszerválaszték. Talán egy kenőcs? Azóta kísért, öt-tíz évente érzem rövid percre asszonyokon, sorban állásnál, villamoson. Nem lehet lekottázni, megkeresni.

Nincs semmi iránya, nincsen értelme, nem mond semmit, nem is arra a lányra emlékeztet. És erős, mint a halál.

TANULOM EZT AZ ÚJ RAKOVSZKY-REGÉNYT, tanulom a nőket. Nálunk valahogy minden világosabb, egyszerűbb: most meg fogok ölni valakit, most éppen ölöm, most már meg van halasztva.

2002. június 22.

A KONYHÁBAN MEGINT HANGYAKARAVÁN, Kata szerencsére nem hord szemüveget, nem látja. Gondolkodom, mennyit ürit egy hangyászszün naponta, hányszor kell sétáltatni. A környék uszkáraival összefér-e majd?

NINCS UNALMASABB, mint egy meztelen nő. Bármilyen gyönyörű. Csak modellt látok benne.

Vagy még azt se. Negyven éve, *A szerelem iskolájában* úgy olvastam, hogy ebben nem vagyok egyedül. Talán a félig öltözöttség kedvelése valami csökevényes vadászösztön, mégiscsak? A préda? A kiszolgáltatottság? Pedig ez, tudtommal, teljességgel hiányzik belőlem.

2002. június 23.

NOSZTALGIAKIÁLLÍTÁS. Mezei Ottó rendezti: „*Kápolnatárlat 1972 és Ma*”. Merthogy harminc éve Balatonbogláron félillegális tárlatok nyíltak Galántai Gyuri szervezésében. Annak idején egyik nyáron szerepelt is ott pár képem (rég kidobtam őket), és egyszer laktam is néhány napig közöttük. Harmincan aludtunk a kápolna kőpadlóján, matracokon, éjfélkor a rendőrség zörgetett. De hiába. Ránk törni meg nem merték az ajtót. Volt fiú, aki a rendőrautó közeledtére az útszéli bokorba ugrott. A kriptában egy család aludt, kisbabával. A kidobott koporsó üregében tartották a pelenkát.



Szóval akkori kép kellene, meg egy mai. Tegnap válogattam. Egy régóta tudtam előhalászni, Kata szobájából. Keresni kellett mai párját, de nehezen ment, kiderült, mindet lejátssza. **A/75/34** Halál, tűnődve és **A/96/05** Sötét műterem I.

Kata szerint ez utóbbit, ha fejjel lefelé fordítanám, zsidó temetőnek is elmenne.



2002. június 24.

A NŐVÉRKE ÁTKIABÁL a kartonozóba: *A Váli Dezső bácsi nem hozta le a leletét!*

Pedig lehoztam.

HAT HÉT UTÁN ELŐSZÖR teljes hossz a Lukácsban. Ma vajon a gyorsulás milyenre sikeredik:

*magyaros-kopogós
jóindulatú fáradt üzletember
mindenre elszánt csikóhal
anyahajó hazafelé
propelleres kiskacsa
...stílusúra. Persze, ezek olykor keverednek.*

2002. július 5.

SZÓVAL IDÉN NYÁRON rajzolás. Zavart a viszonyom ehhez, valami réges-régi tartozásérzés, hogy csinálni kellene. Képeim nem natúra-tükrözés-élmények. Lényegében nem is abból

indulnak, hanem színek beszédéből. Mégis félt a kiüresedés, az önismétlés.

És a rajzolás talán formakészletemet gazdagítaná. Az nem fontos, hogy nehezemre esik. Nagyobb gond, hogy munka kezdetén az előképek jutnak eszembe, Nagy István, Barcsay, Vajda, Tóth, mindenki. A monográfiából az utolsó pillanatban kivettem az összes rajzot, annyival gyengébbnek láttam képeimnél. Nem érzem magam elég tehetségesnek ebben a műfajban.

2002. július 7.

KATA KÉRÉSÉRE egy hét családi nyaralás Kékkúton. Bár nagyrészt egyedül, ő egy cikkhatáridővel csúszott. Illetve aztán Zsófi családdal. Két és fél éves unokámmal ilyen szavakkal közlekedem, mint *közbiztonság, rehabilitáció*. Meg is lett a foganatja. Este bőg: Apóval akarok aludni! Megengedték neki. Cumizva mellém kucorodott.

Megszeretett.

2002. július 10.

ÁT HOMOKKOMÁROMBA. (1360, Pálosok ide, HUMUKCAMAR), Nagykanizsától 13 km. A falu fölött, fák között megbújt öreg kolostor, meg az új épület. Máté szervezte meg nekem, megvan az ellátásom, lehet júliusban *rajzolni*.



Szállás pedig a falu közepén, két szoba az orvosi rendelő fölött, amúgy a ház üres. Napi hat kilométer gyaloglás a kolostorba, kosztért, éppen jó az egy hónap gipsz után. A laudesen, olykor a vesperáson, szentmiséjükön is részt veszek. A Nyolc Boldogság Község, tán hallottál róla. Egész napos szentségimádás, liturgiájukban ortodox és zsidó szövegek. A zsidók Krisztus megtalálásáért imádkoznak, az oltár mellett menóra, a sabbathot megünneplik. A pápai enciklikára hivatkoznak: „Mélyítsük el a sabbath teológiáját!”

2002. július 24.

CIGÁNYGYEREKEK SZEGŐDNEK MELLÉM, áll-dogálnak mellettem, beszélgetünk, összeszokunk. Attila, Márk, Dávid, és időnként egy dél-amerikai tévésorozat főhőséről elnevezett kislány, Alinda? Emela? Megkínálnak Negro cukorral, és kapok egy gumilabdát is. Megrajzoltatom őket, s egyik nap Attilát megkérem, hozna otthonról egy zsíros kenyeret. Két meleg szendvicset hoz, s anyukája üzeni, hogy még van. Pár perc múltán húga, egy pohár üdítővel. Hogy ceruzával rajzolok, hoznak színesce-ruza-készletet. Bicziklimanővereket mutatnak be nekem.

Este átnézem a rajzokat, az eddigi 51-ből 19 marad. Így jelentősen javult az összkép.

2002. augusztus 8.

SZÜTS MEGNÉZI DÉLELŐTT az új rajzaimat. Délután tizennégyet kidobok. A hatvanból maradt tizenhárom. Ezeket is ki kellett venni a keretből, ronda. Feketére festeni a keretet?

2002. augusztus 25.

Nem vagyok egy vizuális típus. Tegnap megdöbbsentem egy platánfán, a törzse alul négy méter kerületű. Tizenharmadik éve a Lukács uszoda kertjében, mindennap... Igen, házasságom hetedik évében kérdezték tőlem egy németországi művésztelepen feleségem szeme színét. Mondtam, nem tudom. Akkor egymás közt arról kezdtek beszélni, németül, hogy bizonyára nem értem a kérdést. Nagyon rosszul tudok megfigyelni arcokat, arányokat, formákat, rajzolásnál veszem észre. A nyári rajzokon is a hegyek hol ilyenek lettek, hol olyanok. A főiskolán bajom volt a modell hasonlóságával. Igazából nem érdekel eléggé a látvány.

2002. augusztus 30.

TAKARÍTOK, PETŐFI RÁDIÓ (pardon, a szótár szerint: Petőfi rádió), fél hat, meghívott szak-hölgy: *Az ételt mindig jobbról balra kell keverni, hogy az életenergiák...* Meg hogy *a mélyhűtött ételek ártalmasak, mert hiába melegítjük, bennük marad a hideg energia, egy idő után elkezdünk fájni, és ez még csak az első jel...*

És a riporterek, ahelyett, hogy elküldenék a jó bűdös.

2002. szeptember 7.

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓN. Az a csodálatos és megrendítő **Gruber Béla** (1936–1963). Nem szerettem, hogy tözsdeügynökség szervez tárlatot neki.

Akkor kaptam föl a fejem, mikor megtudtam, hogy 200 művet gyűjtöttek be, s csak a

felét tették falra. Ilyen szakmai fegyelemről még nem hallottam.

Húsz éve tudom, hogy zseni.

MOSTANÁBAN NEM SZERETTEM MEG a doktor nénit még teljesebben – mondta anno Mikica az oltás után.

2002. szeptember 8.

LOMTALANÍTÁS A KERÜLETBEN. Szekrény- és ládaroncsok között lábolunk. Ruhacsomók, kosz. És egy füzet, oldalanként egy fogalmazás-lecke, kerek betűkkel:



MEGJÖTT AZ ŐSZ IX. 17.

A sárguló levelek lehullanak. Az idő hűvösebb. A vándorló madarak útrakeltek. Megkezdődött az iskola. A fákat nemsokára dér lepi.

Nézem tovább. November kilencedikén itt tartunk:

ITT AZ ŐSZ

Az idő hűvösebb. A nap csak néha kukkant ki felhőruhájából. Az eső is szemerkél. Kopaszodó fák merednek az ég felé. Ólomszürke felhők ígérnek zivatart, jégesőt, havasesőt. Halkan ránk köszönt az ősz.

2002. szeptember 9.

EGY ÖREGÚR ELKAPOTT az uszodában Rembrandt ügyében, neki találtam ki: A művészet lényege, hogy megtanítalak valamire, bár én nem tudom, mire. Ugyanazt adom, és mindenki a magáét kapja.

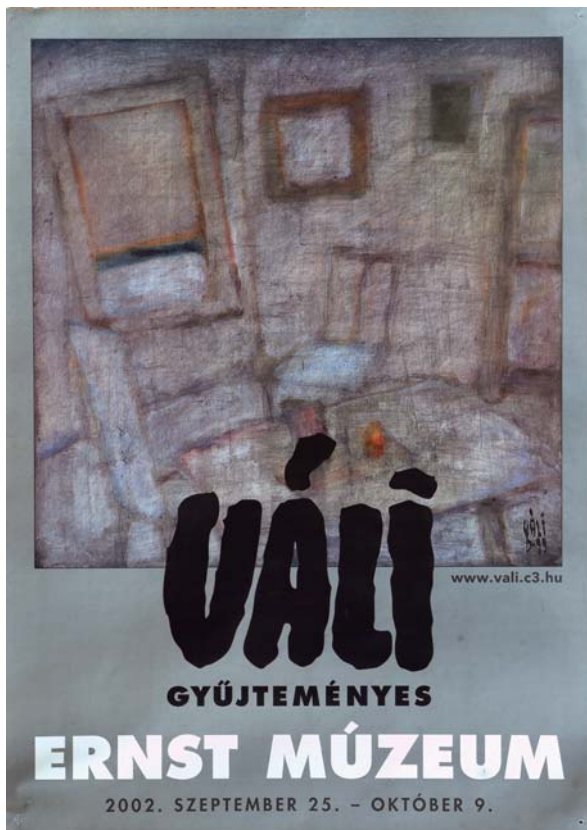
2002. szeptember 11.

EGY PUKKANÓS FÓLIA is tud megrendítő lenni. Kapom bennük vissza képeimet, múzeumból. Egyiken filctollal: *Váli Dezső*. A másikon kis vignetta: *Bálint Endre: Szt. Márk tér*.

2002. szeptember 13.

AZ UTOLSÓ (FÁRADT) MUNKANAPOK a kiállítás előtt. Nem nagyon van mit leírni, mert csupa csendes szervezés. Üveglapokat kell vágatni. Telefonok, nem találják a Magyar Hirdetőben

100 plakátomat, pedig leadtam. Két nap múlva kezdik ragasztani. Végző elszámolások hivatalos pénzeim kezelőivel.



Hajsza nincs, időben vagyok. (A diplomamunkám egy héttel a védés előtt lett kész.) Ez most másfél év volt, többszáz telefon, vagy 200 szervezéslevél. Így marad idő a lépcsóházi ötletekre, a részletek manikűrözésére. A vidékieknek egy héttel korábban adtam föl a meghívókat. Ma a pestiek. Ma jutott eszembe, rápecsételtem a nevemet-címemet mind a 700 borítékra az Ernst Múzeum fejléce alá, mielőtt föladom (időre várnak a Retek utcai postán). Lepecsételtem, mert ami visszajön, abból kiderül, kinek változott a címe.

AZ ARANYOS, PÚPOS Irmuska néni hetek óta, mondják, 38 kiló, halálhírét várjuk. Egy másik púpos nénire, akivel még nem vagyok beszélő viszonyban, a napokban rászóltam, hogy hol az a gyönyörű kék fürdőruhája?! Tegnap újra abban jött, sőt kék sapka és kék úszószemüveg, rám mosolygott. Mondom neki, az a lényeg, hogy *soha semmi nem mindegy*.

Egy harmadik asszony a korlát mellett kalimpált a vízben, ijedten néztem. Hadonászott, bár nem gyorsan. Fejét forgatta, aritmi-kusan. A víz alatt is megnézve, a testét dobálta. Odaúsztam egy közeli asszonyhoz: nem kelle-ne segíteni? Ó, nem, a hölgy Parkinson-kóros, hősiesen mindennap lejár, mi beszélgetünk vele, figyelünk rá.

2002. szeptember 23–24.

TUDTAM, HOGY EZ LESZ a másfél év legnehezebb napja. Úszásból hamarabb haza, nyolckor fuvarozás a liften, ötven kép teherutóval a múzeum-ba, három fiú (Mohácsi András, Nádor Tibi, egyetemi tanárok, a NÉMO csapat névadói, és Nagy Géza, ő is festő) segített. Képek szét-teregetése öt teremben, szétosztottam közöttük az éve elkészített térképeket. Aztán, hogy ők maradnának, ezt a napot már rám szánták.

Akkor rendezzék meg, uraim! Én a kere-teket retusáltam. Délután még Szüts is bené-zett, akkor már négyen konzultáltak, engem el is zavartak a közelükből. Fél ötkor a temető-s képek falon voltak. Időben vagyunk.

Érdekes, hogy a három sorba tervezett ikon-falat szétdobták, egy vonalba kerültek, a főfal-ra. Lehet, hogy így a helyes, véglegesen. Kettőt kidobtak közülük. Elegáns *rendezés*, levegős. Nem egészen így képzeltem el, ez gyűjteményes

Estére hullafáradt. Holnap majd egyedül átnézem a rendezést. Délelőtt már minden falra kerül. Egyelőre vagy nyolc kép maradt ki.

DÉLELTŐT NYUGODALMAS ÓRÁK, órákon át egyedül a képek között. Nagyon jó munkát végeztek tegnap a rendezőfiúk, négy jó szakember, beleértve Szütsöt is. Nem is nagyon rendeztem át. Néhány képemnek más szerepet szánok, mint ők. Aztán keretek igazítása, ezüstözés, retus.

ATYAVILÁG! HAZAFELÉ, a villamosból látom,
 bekamerázták a ferences kolostor bejáratát!
 Tudod, ahogy a bankokat szokták. A képernyő
 előtt vajon őrző-védő angyalok ülnek?!

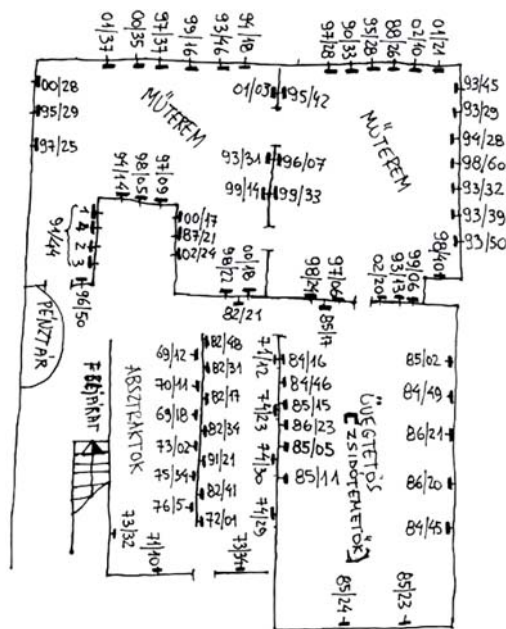
ESTE KÉT ÓRA MUNKÁVAL a végleges kiállítási rendet, listákat komputerbe, webre. **Elrendezési alaprajz** is kellett, holnap ennek segítségével teszik föl a képek alá a címeket. (Azt én se tudom ránézésre.) A cédulákon most és mostantól opuszsorszám is.

HAJNAL KETTŐTŐL HÁROMIG festményfotózás, aztán szerencsére sikerült visszaaludni. Reggel a Lukácsban lobogtattam a Népszabadságot, megjelent a hosszú-hosszú interjúm. Indulás mindjárt az Ernstbe, utolsó körülnézések, képcédula, székek, mikrofon, hely ajándékkatalógus-halmaznak. A zuhany alatt megkérdeztem a nyelvészt (eddig senki nem tudta), az atyavilágot tényleg egybe kell írni. Mindenki avval fogadott, hogy nagy az izgalom?! Mondom, az két napja volt, a rendezés.

SZÜTS MEGNYITÓJA:

Már jócskán alkonyodott. A völgyet pára borította, elmosván az éles körvonalakat: estére minden tárgy egymásba simult. A hegy felső harmadán a nap még élesre rajzolta a kupacokban összekapaszkodó fákat, kiemelve a lejtő nappal sohasem érzékelhető finom domborulatait.

Egy ember baktatott felfelé a hegyre. Kockás flanelinge a hatvanas évek rock and roll-divatját idézte, alul rövidnadrág, amit – kívülről nézvést legalábbis – teljesen fölösleges kék csikos hőzentráger tartott. Labán



láthatóan tartós használatra vett, kicsit ormótlan félcipő, szürkés-zöld pamutzokni. Vállán suszterszegecsekkel megerősített, meglehetősen viseltes barna oldaltáska, formája, mérete feltűnően pontosan feladatához igazítva. A férfi nyakában, becsúsztatva a flaneling kivágásába madzagon lógó fémcsipesz, beléfogva egy spirálos jegyzetfüzet. Rövid, őszes haj, ugyancsak őszi, rövidre vágott ritkás kecskeszakáll.

Komótosan, egyenletes tempóban baktatott felfelé a hegyre. Néha megállt, és fémkeretes szemüvege mögül rövid távolságokhoz szokott szemét kicsit összehúzáva nézett le maga alá a völgybe. Bólintott, és indult tovább felfelé.

Fenn, nem messze a hegygerinctől egy másik férfi ült egy lapos kövön, vattakabátos hátát egy sziklának támasztva. Bicskájával egy faágat farigcsált. Néha feltekintett. Messziről észrevette a völgyből felfelé ballagó embert.

A rövidnadrágos férfi lassan közeledett. Nem nézett föl a szikla mellett ülő emberre, tudta, hogy várják. A gerinchez közeledve sem változott mozgása, nem tűnt sem fáradtabbnak, sem nyugtalannak.

A sziklához érve, ahol a farigcsáló ember várta, megállt. Komótosan lerakta válltáskáját, kinyitotta, és egy sárga, félliteres citromlé műanyag flakon vizet húzott elő. Lecsavarva a kupakot meghúzta a flakont, majd kérdően a másik férfinak nyújtotta. Az elvette, ő is ivott, és visszaadta a rövidnadrágosnak. Az gondosan visszatekerte a kupakot, és a flakont egy körre állította.

– Ennyi? – kérdezte a vattakabátos.

– Ennyi – válaszolta a jövevény.

– Család, gyerek?

– Asszony, két gyerek, unokák. Ja, meg volt egy bernáthegyi.

– Rágyújt? – kérdezte a vattakabátos, és egy gyűrött cigarettácsomagot nyújtott felé.

– Vakarózni szoktam.

A vattakabátos bólintott. Kihúzott a csomagból egy szál elgörbült cigarettát, szájába illesztette, és a zsebéből gyufát kotort elő. Rágyújtott.

– Aztán még? – kérdezte maga elé fújva a füstöt.

– Aztán? – A szakállas az ingébe nyúlt, előhúzta a jegyzetfüzetét és fellapozta: – Hát képek.

– Sok? – kérdezte, újabbat szippantva cigarettájából a vattakabátos.

– Elég.

– És jók?

– Ami tellett.

– Szerelem, vad szenvedélyek?

– Képek.

– Szeretet, áldozat?

– Igen: képek.

– Rend van?

– Rend.

Elhallgattak. Békésen, csendben üldögéltek.

– Na, menjünk lassan – mondta a vattakabátos. Kidörgölte a parazsat egy kövön a cigarettájából. A csikket kiegyengette, és a bicskával együtt zsebre dugta. Felállt, és elindult lefelé a gerinc túloldalán. A másik visszarakta a műanyag flakont a helyére, becsukta, és vállára vette bőrtáskáját, és füzetét ingébe visszadugva utánaindult.

2002. augusztus 31.

Sokan nem értették: életem végét mesélte el.

Megvolt a megnyitó, tán 4–500-an. Rengeg avult postacímét egyeztettem. Hogy fájós kezem befásliztam, tényleg nem szorongatták halálra, csak mindenki rákérdezett.

Előtte a szervezők felhívtak: *büffe?* Mondom, *egyenek otthon!* Viszont kiraktam 500 katalógust, pár híján elvitték. Ez fontos volt, sikerült: a 24 oldalon 27-szer szerepel a web-címem.

NYK RÁDIÓ PÉTER NÉK
na menjünk lassan,
mondta a vattakabátos
gyűjteményes kiállításom alkalmából
szeretettel: www.vall.c3.hu
02.09.25.

Egy epizód a rendezésből:

A megnyitó előtt három órával vettem észre, hogy a bejárat elé kitett négy printelt plakátjuk olyan sötétre sikerült, hogy a fekete VÁLI beleolvad a sötétszürke képbe, csak a fehér ERNST MÚZEUM olvasható.

Kértem, hogy csináltassák újra. De az nem olyan egyszerű, meg különben is. Megvakar- tam a fejem, aztán kitaláltam valamit. Kivet- tük az üvegvitrinből a lapokat, körömmollóval kivágtam a válit, majd körülnéztem a titkársági szekrényben, és a talált világosszürke borítéko- kat beragasztottam a lyukas válik mögé, háttér- nek. (Fehér papír vakított volna.)

AJÁNDÉKBA KAPTAM szicíliai tengerparti kavi- csokat, víz alatt, befőttessüvegben. A lukácsosok egy-egy üveg baracklekvárt hoztak. Egy harma- dik pedig *feliratos mézeset* sütött. Kata szerint a lekvár idén valuta, mert a teljes baracktermés elfogyott.

ÖTVENES ÉVEIMET TAPOSOM. Ma utoljára.

DÉLELŐTT A DUNA TV JÖN. Meg fogják kér- dezni – megmondták előre –, miért festek még mindig műtermet:

– Nézze, most megvallom magának. Én gye- rekkorom óta igazából mindig mormotát szeret- tem volna festeni. De a dolog körülményesnek bizonyult. Tudja, ezek az állatok az Alpokban és a Kárpátokban élnek, föld alatti lyukakban. Gyökérrel és rügyekkel táplálkoznak. Ha sikerül őket megközelíteni, és az egyikre rászólok, most, kérem, maradjon így, a fejét kicsit magasabbra, nézzon az ablak felé, és ne mozogjon...

SMS NAGY GÉZÁTÓL. Ő győzött:

*A Maga art-tal kezdodo (arthrosis) betegsége
semmiség. Ma vettem egy pulovert, anyaga:
Zsenilia*

(Tényleg nagyon jó festő.)



DÉLELŐTT MEGFESTETTEM az **A/02/26**-ot, 80x80 centis. Ez a méret, amíg akartam, és amíg kellett volna, már az öt év előtti Ernst-kiállításra is, 10 éve nem sikerült. Festékszag a műteremben.



A KONYHAASZTALON SZŐLŐ. A kerek üvegtálban van, tehát meg van mosva, és kéretik enni belőle. Középen van, tehát Mikivel felezzük. Különben kistányéron lenne, az én oldalamon. Ha a zöld tálban: ajánlatos enni, de mosatlan. Ha a frigóban: akkor általában Kata fennhatósága alá tartozik. Az őszibarackkal némileg más a helyzet.

Hány ezer íratlan szabály mozgat egy összezszokott családot? Éppen harminc éve lakjuk ezt a műteremlakást. Ma ezt is ünnepeljük.

2002. október 2.

MA DÉLELŐTT két rádióinterjú lesz, az egyik élőben, itthonról, telefonon. Ez a kilencedik és

tizedik. Fontos ember vagyok. Ezen a héten. Köztes időben keretanyag-előkészítés fűrészgépen, ezért majd hangosra kell állítani a telefoncsengőt.

SZÜLINAP. Ajándékügyben sérült vagyok, vagyis gyermekien önsajnáló. 1957 karácsonyán kalapból neveket húztunk az osztályban, ki kit fog megajándékozni. Gyűrött! barna papírzacskóban néhány szem diót kaptam. A mellettem ülő mozijegyet a *Trapéz* című Lollobrigida-filmre, Pest egyetlen szupermozijába, az akkortájt átalakított Corvinba. Hát azóta.

Ma, ami kell, megveszem magamnak, ami nem kell, kidobom. Így ünnepem gond szereteimnek.

Tegnap e-mailen kaptam egy pontos ajánlást: egy szovjet-orosz verset.

ÜNNEPELEK: Temesvári doktor és a térdem halvány tiltakozása ellenére reggel rituálisan futottam. Utána dobostorta-reggeli. És megemlékezem 1969. október elejéről, amikor kiléptem utolsó munkahelyemről, a Közért Karbantartó és Szolgáltató Vállalat belsőépítész tervező csoportjából. Akkor másnap délelőtt már műterem.

2002. október 8.

TELEFONÁLTAK AZ ERNSTBŐL, hogy elfogyott a katalógus. Bevittem az utolsó 40 darabot. A könyv is, hát útközben megvásároltam az Írók Boltjában a készletüket, mind a négyet, és azt is leadtam. Ezen darabonként 700 forintot fogok veszíteni.

2002. október 25.

TEGNAP A KAPOSVÁRI múzeumba, megnyitómra, Szüts kocsijával. Sárga lombos, napsütéses somogyi táj. A régi vármegyeháza bálterme. Üvegcsillárok a magasban, helyi világítás nincs. Paravánokon és falakon amennyi sűrűn elfér, 60 kép. 28 vendég. Még a Kaposvári Televízió ifjú riporternője: *Hogyan tetszett ezeket festeni?*

UTAZTUNKBAN KAPOSVÁRRA, orvos barátom mesélte. Pázsitjukat tönkreteszi a vakondok. Elűzendő az állatokat, beszereztek egy *karthausi harci macskát*. Akit úgy kell elképzelni, hogy dupla méretű, rettenetesen szigorú tekintetű, fekete, mint egy óegyiptomi szobor. Ez hím állat volt, azonban rettenetesen gyáva. Rögtön a szekrény alá szeretett volna bebújni, de ott nem fért el. A vakondokokra nem sikerült ráuszítani, egy lyukat ásott ugyan, de félbehagyta, visszafordult és belepisilt a nagymama foteljébe. Megsimogatták, erre egy nagyot karmolt, majd fölmenekült a díófa tetejébe. Azóta nem látták.

2002. november 1.

DRÁGA TANULT BARÁTOM jól megvéleményezte katalógusom bevezető sorait.
Először a szöveg:

*Reggeli futás közben Isten hozzám való figyelmét firtattam.
Észrevettem, szokatlanul jól bírom a távot.
Elnevettem magam...*

Azt mondja:

Hiányzik a *reggeli* előtt a névelő. A *firtattam* tűrhetetlenül affektáló. Ha nincs helyébe

megfelelő szó, akkor nem lehet ezt a sűrített szerkesztést alkalmazni. Tehát így: *miközben reggel... észrevettem, hogy... A távot sem jó. Talán elhagyandó.*

Ronda hiba a *hogy* hiánya az *észrevettem* után, modoros.

Általában: leírásnál nehezen áll elő, absztrakciónál már egyetlen rossz szó is giccsé tesz egy közlést.

Túl direkt a szöveg, ez a hengegés nem jó pedagógia, ha tanítani akarnál vele. És visszakanyarodsz magadhoz, ahelyett, hogy az Istenhez jutnál el.

Tanulságos.

Próbálkoztam, de nekem nem megy. Ha netán neked?!

NYÍLT PÁLYÁZAT!

E. ASSZONY SZOKOTT MORGOLÓDNI, a szélső sávban megint vitába keveredett valami pancsolókkal. Odasuttogtam neki: Megverjek valakit? Egy üveg baracklekvárért bárkit!

Tulajdonképpen védelmi lekvárt kellene szednem...

2002. november 5–6.

A NOVEMBER ELSEJÉN KIÍRT fogalmazási pályázatra most beérkezett *pályamű*:

KEDVES BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG!

Pályázatomban

1. *megvédem a névelő elhagyását (bár tényleg ki is lehetne tenni), mert általánosít, elvonatkoztat, míg a határozott névelő rendszerint konkretizál.*

2. A „firtat” kétségtelenül egyéni módon használtatik, de hogy „tűrhetetlenül affektáló” volna...?

3. A „hogy” elhagyása többszörös alárendelésnél kifejezetten javallott, itt sem rossz, modoros helyett inkább választékos használatnak mondanám (esetleg lehetne az észrevettem után kettőspont).

4. Azért szeretem, amit írsz (és festesz), mert nem tanítani akarsz vele.

Barátsággal,

NA.

2002. november 6.

KEDVES NA.!

Szigorúan bizalmas: persze, hogy tanítani akarok vele...

V.

2002. november 29.

A 85 ÉV KÖRÜLI aranyos, púpos Irmuska ugyan kint van már a kórházból, de elajándékozta az éves uszodabérletét.

A hír valahogy fájdalmasabb és testközelebb, mintha.

DÉLUTÁN ÖSSZESZEDTEM MAGAM, és végignézttem **Levitan** mind a 170 képét. Csak néhány műve magánkézből, a többi múzeumban: Moszkva, Pétervár, Gorki, Kalinyin, Jereván, Omszk, Odessza stb. Csehov közeli barátja volt, sokat voltak együtt. Fura, 41-ben exhumálták, és Csehov mellé temették.

Már 16 éves korában remek. Néhol a színei túl harsányak, látni kéne az eredetit. A látvány olykor megzavarja, fölöslegesen elmegy a részletek másolásába, örök veszély. Bonyolult vonalvezetésű kocsit, zsindelyek rajzolata. Érdekes, amit Dürer egyetlen manírral oldott meg, a lombokat többféleképpen absztrahálja. Néhol nagyszerűen. 30 centis olajvázlatokat készített, rendkívül összefogottak, sokszor a végleges képen is sikerül ezt. Néha nem.



Nemcsak idő-, térutazás is volt. Elandalodtam a 100 év előtti Volgán, a volgai hajókon, végtelen orosz mezők, fából ácsolt parasztházak, intim erdei sétányok. Figura ritkán van, inkább csak távolabb, méretjelzésnek és iránypontnak, sétáló alak, földig érő szoknya, pontos mozdulatrajz.

Nagyon jó.

2002. december 1.

FURA ÁLMOM, még hasonló se, soha. Szütsce a Dunán, budai parton a Gellérthegy alatt, kikötött csónakban ringatózva. A csónakra faházikó építve (Monet-nak volt ilyen úszóműterme), fényképezőgépeinken matatunk. Ő kilép a partra, elmegy, hogy valami dolga van (ez stimmel, nem

jön többé Kecskemétre). A vízre nézve elámulok, gyönyörű, fehér tarajos tengeri hullámok, szépen lassan, fényképezhetően, távolabb fekete tengerjáró hajók. (Ez tegnapi motívum, Levitan volgai képéről.) Közben a csónak elszabadul, jégtáblák között evickélek, és tulajdonképpen nagyon jól érzem magam, keresgélem a fotógépet (két hete javítóban a Pentacon Six-vázam).

Akkor némileg logikátlanul egy fado-boz-autóbusz közelít a vízzen, kis ablakokkal (a falusiak az Ikarus szót átírva *fakarusznak* becézték, 1954–55, pilisi kirándulások tapasztalata), s beemelnek az utastérbe. Beemelnek, meg vagyok mentve, ruhát adnak rám (ez egy tegnapi rádiójáték-töredék), a fényképezőgépes tarisznya is megvan, aztán már csak nagyon haza szeretnék jutni, Csepelen vagyok, többszörösen eltévedek, majd az orrom előtt megy el az utolsó busz (ez a Csepel visszatérő helyszínem, érthetetlen), kissé ijedten.

Azok a kék-fehér foszforeszkáló hullámok... A Bukaresti Szépművészeti Múzeum első emeletén, a fölépcsővel szemben a falon, 1983-ban. Egy orosz festő mestermunkája. Aggódom, többeket kérdeztem is, állítólag a forradalom alatt ott megégtek képek.

A Cranachot sokkal kevésbé sajnálnám.

2002. december 2.

- CSESZEK ÉN NEKED külön komputert venni, így legalább látlak néha – mondom neki szomorú-vidáman...
- Majd fölteszel képernyővédőnek – mosolyog Miklós fiam.

SZÍVFÁJDÍTÓ, nehéz tudomásul venni, fölélátni. A szellem lassú kihátrálása öregkorban...

Anyácskám hív, hogy időnként elmegy a táskarádió hangja: *Te olyan ügyes vagy, biztos tudsz valamit mondani...* Már ez is elszomorító, ez a megalázkodó hang, sose volt köztünk erre szükség. Mondom, *próbáld ki a zsinórjával, az elemmel lehet baj.* Este hívom. *Levittem a szereplőhöz, az elem volt hibás. De hisz', mondtam, mit csinálj! Nem akartam hozzányúlni...*

2002. december 3.

AZ ÖLTÖZŐBEN átadta R. bácsi (bocsánat, de egy generációval idősebb) a kéziratát: *Váli Dezső* címmel, amire előzetesen magam is bízattam. Nem idézhetem megjelenés előtt szó szerint, arról ír, hogy önmagam körül forgok, a világot kizárom az életemből, és agyonarchíválom magam, hiúságból. Hazaérve föl hívtam, megköszöntem a munkáját, és bízattam, formálja a cikkét radikálisabbra, segítek elhelyezni lapban, vannak ismerőseim.

2002. december 6.

DÉLELŐTT TELEFON az Élet és Irodalomból, hogy a honoráriumszerződésemben a leánykori névhez Váli Borbálát írtam be, a helyzetet nem tudják értelmezni.

2002. december 10.

MAI, VISZONYLAG SZOFT RÉMÁLMOM. Megint éjszaka a háborúsán kevésbé kivilágított Móríc Zsigmond körtéren, ahol életem első harminc éve. Bandukolunk, vagy inkább lopakodunk valami biztonságos hely felé, mikor a mellettem

lévőt elüti egy autó, *mert túl sokat tudott* valakiről. A pár lépéssel előttem járókra hasonló okokból valami lejtős csúszdacsapda vár, nagy köveket is görgetnek utánuk. Mindebből arra a felismerésre jutok, hogy meg fognak húzni az érettségén, de ha napi húsz orosz szót elkezdek megtanulni, akkor talán.

Mi ebből a megfogható? 1956 sötét napjai, a Körtér csakugyan sötét volt. Az ötödik emeleti ablakból lestem, ahogy az orosz járőrök. Ahogy éjjel a kijárási tilalom idején a magyar járőr igazolat, bekísér valakit egy sarokba, majd gumibottal.

A tanulás. Hatodikát befejezve a nyáron, 1954-ben, Siófokon, hogy itt baj lesz, csakugyan elkezdtem orosz szavakat tanulni. Az olvasókönyvben volt hátul egy szöszedet.



Az autómotívum. Egy igazi bennfentes mesélte a mosógépszerelőjének. Németország fölött egy menetrend szerinti Malév-járat pogygyázkamrájából éjjel kiugrott egy magyar kém. Meg volt szervezve, elássa az ejtőernyőt, s a közeli sztráda megadott pontján egy autó fölveszi. Minden rendben történt, elássa, ballag az út felé, amikor látja, hogy épp ott egy fiú áll, integet, stoppol. Egy Mercedes jön, nagy sebességgel, hirtelen kikanyarodik, elgázolja a fiút, és továbbhajt. Ennyi.

MA MEGJELENT a 2000 folyóirat decemberi száma, tizenegy fotómmal.

Szüts szerkesztő úr fölkért a feladatra, hogy hétfőre adjam le a stúdiójába munkatársainak, addigra ő már Tunéziában. Nem örült, mikor hazajöve meglátta a már nyomdában lévő anyagomat. Hogy ez afféle *Mosoly Albuma*, és hogy a köv. számban beosztottai szerint majd az ő gyerekeik...

Thomas Manntól vett mondatával csitítotam: *Régi kereskedőcsaládból származom. Nálunk egy szempont volt a döntő: a minőség...*

Azt hiszem, nincs érdekesebb, mint egy emberi arc.

A fotók, sorra:

- F7905 1979 Zsófi strandon
- F9925 1999 Kinga unokám kéthetes
- F0119 2001 Kinga kétéves
- F8606 1986 *Miki játszótéren*, konfliktusban
- F7816 1978 Zsófi és Szüts Juli Zebegényben
- F0008 2000 Kinga fél éves, Zsófi ölében
- F9906 1999 Miki komputer előtt,
szobájában
- F8402 1984 Miki két éves, ecsettel
- F8001 1980 Zsófi síszemüvegben táncol a
műtermemben
- F0201 2002 A nagyunoka átöleli a kicsit
- F7809 1978 Harangvölgy, Kata és Zsófi, ez
a hátoldalra került, nagyban

ESTE ILLYÉS MÁRIÁNÁL, másfél év után sikerült. Láttam Illyés Gyula munkakörnyezetét, az erkélyt, ahol vénkorában fel s alá sétálgatott, a hatalmas zegzugos könyvtárszobát, a kilátást az esti fényfoltos rakpartra és a hidakra, a régi dolgozószobát, az íróasztalt.

Egy műanyag ládában fölvittem jó pár keretezett rajzot. Mária *ezt választotta*, 30 x 35 centis, diófafác, meghegyezett ágvéggel rajzoltam.

Illyés-könyvet nem fogadtam el, nincs rá szükségem, hozzájutok, ami kell. Végül egy kazetta. Már itthon, este, életemben először hallottam és hallgattam I. Gy. saját hangján az *Egy mondat a zsarnokságról* robaját. És érdekes, a kazettán a *Tél felé* is. Tehát más is észrevette, hogy az a pár sor a békétlenül pöfögő vonatról: remekmű.

2002. december 28.

KUNSZENTMÁRTON, PIHENÉS.
SMS-váltás Mátéval:

- *Sirák 12, 1–7-nek mi az értelmezése?*
- *Itt ülök a Maros partján egy karmelita kolostorban az ágy szélén, fázom, és nincs kath. bibliám.*
- *Itt ülök a Gangesz partján egy buddhista kolostorban egy csomó kath. biblia mellett.*

[Jan. 15.: nem is ott ült.]

Az ebédnél kérdezem, levest kavargatva, Ilnától: *kaphatnék még abból a kenyérkockából?*

Vegyéél csak, a múlt héten hoztam 40 köbmétert Bécsből, kamionnal.

Karmeliták. Szilveszter éjjelén néhányan a *Macskafogó* c. rajzfilmet néztük, boldogan. Leo testvér valami pálinkával kínál. Mondom, én az ilyeneket nem szeretem; kakaó, paradicsomlé?

Beraktak tíz liter paradicsomitalt a csomagtartómba.



Évente tán egy mozit nézek, itt viszont orrvérzésig, házivetítőn, igaz, ezek jól bevált régi minőségek.

Most kattant be: hogy a *Rubljovot* ugyanaz a Tarkovszkij csinálta, aki a zseniális *Stalkert*.

Mit néztem még? Levetítették a *Volt egyszer egy vadnyugatot* is. Sőt, mert az atyácska közben vacsorát főzött, aztán neki is, még egyszer, éjszaka. A film a népmese szigorú szabályai szerint, ahol – ritkán – kilép ebből, zavaró is. Ez is nagyon jó munka.

Kata kérdezi, mit néz ezen egy hetvenéves pap? (Szerintem mindnyájunkban él a kisfiú, aki szeretne fél tucat indiánt, egyszerre, csípőből.)

Valamiben olvastam:

Poklot Isten nem teremtett, mert Ő nem teremt rosszat. Azt ki-ki magának építi.

A digitális fényképezőgép 180 oldalas segédkönyve egyik fejezetének címe: „Hogyan nyomjuk le

az exponáló gombot?” A dolog nem is annyira tréfa, lent napokig tanultam a gép kezelését.

Digitális fotózás. Az önmérséklés, önfejelem egyelőre áttevődik az utószelektálásra. Korlátlanul lehet puffogatni. Mikivel sétáltunk egyet a faluban (egy napot ránk szánt), ha találunk valamit, először ő fényképezte le, aztán én, ugyanazt. A különbségeket egyeztetettük.

Ami új az egészben: az életben soha nem néztem témát színesben. Ez se rossz, bár valahogy komolytalanabb. Itthon fölraktuk az eredményt a komputerre, Miki három fotót tartott meg mindössze. Farvizén én is, a harmincból kettőt. Ez az egyik, a **Körös-part**, kissé rothkós...

Ez a digitális fényképezés *valami más*, kiderült, meg kell találni a helyét. Hogy azonnal üzemkész. Eredetileg technikai segédeszköznek vettem a komputerhez, ábrakészítéshez. Fázisfotó készülő képről. Alkalmi felvételek, unokák. Kirándulások, hátha bejön, Szüts kedvet csinált hozzá párizsi képeivel. A gép 35 deka, az én telével-ötökilóssal szemben, és jóval erősebb telehatást tud.

A másik, amit ezekre a napokra, és amivel boldog voltam, megint és újra a kaoszelmélet:

Mandelbrot cikke fordulópont volt gondolkodásában: Milyen hosszú Nagy-Britannia tengerpartja? Ez az elsőre nevetséges kérdés egyáltalán nem értelmetlen. Bármely partvonal végtelenül hosszú, legalábbis bizonyos értelemben. Egy másik értelemben viszont attól függ, milyen hosszú a vonalzó... A földmérő vesz egy körzőt, szétterpeszti szárait egy méterre, és végigsétál vele a part mentén... de a körző átugorja a méternél kisebb kanyarokat... és mennyi út ez egy csigának, amelynek végig kell vergődnie minden kis kavicsos...

Vagy a kaoszelmélet (egyik) születése: Lorenz szimulált időjárása a számítógépen, ahol soha nem jött az alkonyat és nem esett eső. Lebutított paraméterek, és mégis, az időjárás soha nem ismételte önmagát. Aztán (1961 tele) egy reggel nem az elejéről kezdte futtatni a programot,



ahogy szokta, hanem az előző napi záró adatokat táplálta be. Azonos számok ellenére megdöbbenően eltérő időjárás, mire a reggeli kávéját megitta. Megtalálta az okot: az előző napi szám, a 0,506127 helyett csak ennyit írt be: 0,506, gondolván, hogy ilyen apró különbség nyilván elhanyagolható. Ebből született a pillangóhatás tétel (hogy egy pekingi lepke szárnymozgása egy hónap múltán Amerikában tornádót okozhat), vagyis az érzékenység a kezdőfeltételekre.

2 0 0 3



2003. január 4.

TOVÁBBÍRTAM a fenti úti dolgokat, megcsináltam az év végi számadást (lásd ÉLET-RAJZ / MI TÖRTÉNT MÉG / 1980-TÓL), most hol is folytassam a *Káoszt*, ez itt a fraktál-ügy, de mindenütt gyönyörű:

Milyen nagy? Meddig marad fenn? Ezek a legsarkalatosabb kérdések, amiket egy tudós feltehet. Annyira alapvetőek a világ felfogásában, hogy nem könnyű észrevenni, milyen egyoldalság jár velük... A felhők – fraktáldimenzió segítségével – leírható szabálytalansága egyáltalán nem változik, ha különböző mérettartományokban figyeljük meg őket. Ezért nem tudják megbecsülni a légiutasok, milyen messze van tőlük egy felhő... Az erek a főütőerektől a hajszálerekig szintén folytonos sorozatot képeznek. Az elágazások fraktálményszerűek. A Koch-görbe módjára, amely végtelen hosszú vonalat zsúfol össze kis területre, a keringési rendszernek is óriási felületeket kell egy korlátozott térfogatba sűrítene. A test tartalmait tekintve a vér igen drága, és a tér roppant kelendő. A fraktálszerkezet olyan hatékony, hogy a testszövetek többségében nincs olyan sejt, amely három-négy sejtnyitől távolabb esne valamely értől. Mindazonáltal az erek és a vér kevés helyet foglalnak el, a test térfogatnak alig öt százalékát. Ahogy Mandelbrot kifejezte, ez a velenceikalmár-tünet.

2003. január 11.

VOJNICH ERZSÉBET *lefotózta* az Orlay utcát.

Azért ez valami. Šudek (cseh fotós, félkarú, zseni) itt zokog a vállamon.



2003. január 16.

NAPOK ÓTA NINCS SZÓ, mondat, írás, nincs gondolat. Van: munka. Mennyi munka. Szombaton 5-kor nyílik a kiállításom a győri Esterházy-palotában. Az ember nem gondolná, hogy evvel mennyi satöbbi.

Pénteken utazom.

ESTE, NA MOST kis szusszanásnyi.

Életem legnagyobb kiállítása lesz ez, úgynevezett, lent van vagy 90 kép, és most kértek még tizennégyet. Csak halkan kételkedtem interurbán, biztos, hogy jobb, ha több?! De hogy még a földszintre is...

Így váratlan fordulattal, mindenféle elvet fölrugva, ma délelőtt a legújabb, a még éppen-száradt új képek is leutaztak, a 80 centisek. Kíváncsi vagyok, hogyan fognak működni.

Miki sötét tónusú, méteres képe is lement, ami soha nem szokott szerepelni. Nagyon jó világítás kell neki, valószínűleg nem túl erős: *Sötétzöld műterem* – A/90/03. Ez az a kép, amiről annak idején az egész család igyekezett őt lebeszélni (komor kép) avval, hogy úgyse

látod, olyan sötét. Mire azt válaszolta, nem baj, tudom, mi van rajta.



IDŐUTAZÁS KÉT NAP ALATT. Mamácskámnak 84. születésnapjára mára megszereztem egy gyerekkori mesekönyvünket: Pajzs Elemér: *Pualu, a foka*. Anyám boldog. A könyv harminc éve ott maradt utolsó iskolájában, ahol tanított. A gyerekeknek rendszeresen olvasott belőle. Nálunk pedig Pualu családtag volt. Ötven év után most újraolvastam.

Pualu, aki árva kölyökállatként eszkimó gazdáihoz kerül, és háziebként viselkedik, boldoggá tesz egy gyerek nélkül maradt családot. Megmenti a gazdáját a viharban, megtanul labdázni, ért minden szót satöbbi. A végén bonyodalom, egy könnyelmű ígérlet alapján elkéri, cirkusz számára, de ő a hajóról lecsusszanva hazaszökik.

Hogy mennyire fontos volt nekem, ebből tudom: 56 tele, forradalom, nincs iskola. Tizennégy évesen anyám írógépén világenciklopédiát írok, címe: *Fóka*.

Három fejezetre emlékszem belőle:

A természettudományi rész: állat- és növényteni rendszerek; egyszikűek, kétszikűek, hüllők, gerincesek, ilyesmi. És persze a Mengyelejev-táblázat, amit áhítattal bámultam. Hogy a még föl nem fedezett elemek adatait előre meg tudják mondani, gyönyörű. Már akkor szerettem a táblázatokat.

A második, a magyarságról szóló részben, amire emlékszem, a fontos dátumok Szent Istvántól kezdve, Mohács, Trianon, ez vastag feketével.

Volt egy gyakorlati rész, ami egy kiscserkész számára kellhet, lombátorkészítés, talán a morzejelek. Lista, kirándulásra mit kell magammal vinni.

Ezt egyébként azóta is használom, főleg alkotóházba költözéskor, bent van a komputerben is, át- meg átírva az évek folyamán. A KÖNYVEK után külön tétel a *József és testvérei*, nevesítve. A legutolsó beírás a digitális fényképezőgép, és a mobiltelefon töltője. Ami kiesett: altfurulya, kották.

2003. január 19.

KÉT NAP KELLEMES VENDÉGSÉG Győrben, a *kiállítás megnyitóm* alkalmából, gyűjtő barátomnál. Egy négyzetméter reggeli volt számomra terítve. Tejben-vajban, margarinban és négyféle lekvárban fűrésztöttek.

Azt hittem, majd henyélek, s közbe-közbe egy kis káoszelmélet. Persze minden idő elment a kiállítással, sérült keretek javítása, reflektorok igazítása magas létrán. Tényleg életem legnagyobb kiállítása, 111 kép, és mégsem túl sok, mert kis termék füzére, labirintusa, kamaratárlatok. Jól rendezve.

Nagyon szépen megcsinálták ezt az Esterházy-palotát. A megnyitőközönség helybéli, láthatóan összeszokott társaság. Miklós (Nagy, nem Szüts) emberközeli megnyitója:

A CSEND FESTŐJE

*Gyermekkoromban szerettem beteg lenni.
Édesanyám a kedvencemet, nápolyit vásárolt,*



és citromos limonádét ittam hozzá. Délelőtt a szobámba – ahol magas dunyhák között, hőemelkedésben feküdtem – behallatszott a kinti jövés-menés, edénycsörömpölés, suttogás, távoli, meghitt zörejek. Az egésznek végtelenül békés emléke él bennem. A szeretet nyomai, amint félálomban megigazítják a takarómat, a biztonság tudata és a csend. A csend, melyet azóta is mániákusan keresek. Azé a csend, amelyet álmos tavaszi és sűrű őszi délutánokon élünk át, ahogy az ablak alatti fák tar gallyai hintáznak, hűvös szél dudorászik odakint, én pedig bent a szobában, a biztonságos melegben olvasok, festegetek, vagy éppen ütögetem rozzant zongoránk krémsárgáról barnásra kopott billentyűit.

Csend van, a békesség hullámai áradnak szét. Ezek voltak a legszebb pillanataim. Aztán a lázas kamaszkor, az új felnőtt élet intenzív sóvárgásai jöttek, nyugtalan napok, hónapok, évek következtek, míg egyszer rádöbbsentem, mennyire hiányzik a csend, és az abból fakadó izgalmas kreativitás...

2003. január 28.

DÉLBEN VÉLETLENÜL HALLGATOM, a Bartók rádión valaki valakinek a verseit szavalja, zsinórban. Nagyon jók. Egy rezignált öregúr morfondírozik és élcelődik önmagán, de úgy, hogy időnként hideg fut a hátadon. Budapesti közhely-szókapcsolatok, teljesen újszerűen, kifordítva, játékosan. Szívesen olvasnám. Már fél három, rég alvásidő, de kivárom, kicsoda.

Várady Szabolcs olvasta saját verseit. Este telefonon érdeklődöm: igen, nagyon jó, holnap hatvanéves. Hamarosan kapok kölcsön kötetet, és majd megjelenik egy CD is. Az azért érdekes,

mert nem mer színész vele egy műsorban szerepelni, olyan jól olvas verset, a másét is.

2003. január 31.

Márai-idézetekből:

Illyés a legszomorúbb emberi jelenségek egyike, akivel a magyar irodalomban találkoztam. Ez a tehetséges, értelmes paraszt nem bír hiúságával; a nemzet őrangyalának érzi magát, a haza szeráfiának. Keserves ébredése lesz. Kár érte.

És ez már Illyés naplójából:

...évek óta járja szellemi körökben mint bonmot: Illyés a magyarságot saját halottjának tekinti...

Röpködni könnyű, járni nehéz: a költőnek a versben... A dilettáns szárnyal – annyi erre a recept... A tehetség azon mérődik, ki mit vesz fel a földről...

És a költészetről, megint:

Van a versekben valami szavakkal ki nem fejezhető értelem. Néha egy sorban megvillan, néha egy hasonlat ragyogtatja ki, vagy csak két szó egymásba olvadó zengése... A vers lényege megfoghatatlan... Minden vers tulajdonképpen ráolvasószöveg, bűbájrigmus, lefordíthatatlan, csak a törzsbeliék érthetik...

A legszebb lejtésű magyar sorpárt Babits kacérságával, barokkos méltósággal Ady írta le, méghozzá jambusnak:

*Kérem a Sorsot, sorsod kérje meg,
Csillag sorsomba ne véljen fonódni.
(Elbocsátó szép üzenet)*

Kering velünk. Eszünkbe sem jut értelmét keresni...



AZ ALAPOZÁS délre kész, bedolgoztam a húsz kiló fatapaszt. Hullafáradt, minden rendben. 53 tábla, 80x80-centis.

Kissé riasztó.

Este, villanyfénynél, az új kép tovább, **A/03/01**. A komputer nagyon töredékesen adja vissza a színárnyalatokat.

Be lenne fejezve?

És vége a januárnak. Valljuk be, nehéz hónap volt. Igaz, egy ilyen összegzésnek semmiféle értelme nincsen.

2003. február 8.

NYOLC? ÉV UTÁN eldöntöttem, a Műterem – ikonfal – **A/93/29** képei végleg összetartoznak, egy tömbbe rendezve. Össze is raktam őket megnézhetőre – 2,5x2,5 méter –, a Photoshop programban.

2003. február 11.

MINDENFÉLE SZOMORÚ MERENGÉSEK, kiesett vagy ellopták a tárcámat. Vagy otthon, figyelmetlenül valahova? Nem szokásom, szigorú rendje van. Vissza az újságpavilonba: nem, kérem, nem láttuk. Félúton egy gyanús cédula a hóban, lehajolok: a Salgótarjáni Tavasz Tárlatra beadott képeim átvételi elismervénye. Akkor már tudtam, hogy baj van. Fohász. OTP-kártyaletiltás, sürgősen. Aztán reggel uszodából egyenest orvosi igazolásért: a jogsi csináltatás evvel kezdődik. Majd okmányhivatal, sorbaülés (fölkészültem; Gábor 70 oldalas kéziratával), tizennégyen vannak előttem. Közben eszembe jut, és bekapcsolom a mobilt, hangposta Katától: valaki fölhozta a tárcádat, a hatvanezer forint is benne van. Alázatos hálafohász. De akkor már nem hagyom félbe, kis kártyát kapok majd, ami a személyit is helyettesíti!

Még ma átszervezem a zsebokmány-papírpénz viszonylatot.



A NETEN EGY VÁLI-KÉPET árusítanak, egymillióért, amit nem én festettem. Megnéztem, a kép egész jó, a szignó tökéletes. Lehet, hogy nem kell többet ecsethez nyúlnom?!

De erről bővebbet akkor, ha a végére jártam.

2003. február 14.

MOST MÁR BESZÉLHETEK RÓLA, a képhamisításügy.

Avval indult, baráti figyelmeztetés, egy galéria honlapján Váli-kép, egymillióért, amit ő nem tud beazonosítani. *Műterem, lila fa*, 60x60, olaj 1998.

Ilyen képcímem sose volt. Monitor: csakugyan nincs a képeim között. Gyanúsan hasonló van, egy agysebésznél, azt nem kérhette kölcsön, aki csinálta. Amennyire a képernyőn kivehető: valószínű utánzat. A festő-állványtól jobbra a falon eltüntetett csíkok: én formát nem szoktam áthelyezni. A sárga foltot a padlón kontúrozta, nem érthette, az nálam nem bútor, hanem szőnyeg. Az állvány élei mechanikusak. Fekete padlóhatárvonal. A fal kissé pacsmagolt. Az aláírás viszont tökéletes.

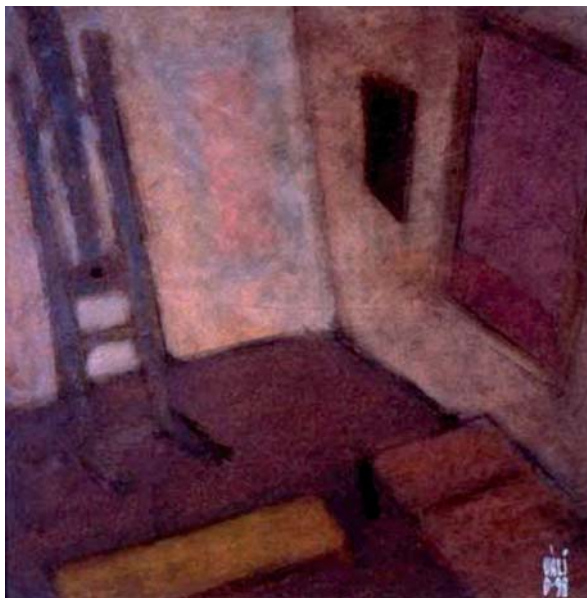
Telefon: megnézném a képet. A galérisita tiltakozik, nála ilyesmi nem fordulhat elő. A képet rég eladta, a címet nem adhatja meg, és ő engem vevővel nem hoz össze. Kértem, akkor szerezze meg a kép hátán lévő opuszszámot, az mindent rendez. Ezt meg is tette két nap alatt, kiderült, az egy másik kép. Nem tudja, mi ez a kép, mi történhetett, ő is kutat. Bizonyára egy régebbi kiállításán szerepelt, rég elkerült tőle, és azóta fönt felejtődött a neten. Furcsa.

Közben néhány barátomat megkértem, töltsék le a képet a hálóról, ha netán bíróságon bizonyítanom kellene. Megtették.

Jelentsem föl, hiszen bűnügy? Vagy hozza vissza, fölfűrészelem, és vesz helyette egyet a vevőjének? Jól járok, és/de csendestárs vagyok. Végül, ahogy Jézus a bűnös asszonnyal. Ajánlott levélben megírom neki, hallom, egy dunántúli városban élő, ismert kolléga szakmáiban hamisít élő művészeket, de Bálint Endrét is. Én is beleeshettem a szórásba. Ebből ért, ha orgazda; megtudja, hogy tudom, és szépen abbahagyja.

Akkor eszembe jutott még valami. A szereplésnaplóból kikerestem (CTRL+F) az összes képet, ami nála valaha megfordult. Kiírtam egy listára. Majd megnéztem minden képet az opuszjegyzékben. És az egyik: **+A/98/55**, előtte a kereszttel.

Vagyis a kép szerepelt a galériában, eladni nem sikerült, hazahoztam (minden dátum megvan), aztán gyengének találtam, fölfűrészeltem.



Sajna, engem senki sem hamisít. Igaz, nem is lehet. Pedig be szép lett volna!

Hát ennyi a történet.

2003. február 21.

AZ EMBER IDŐNKÉNT szembenéz sorsával? magával?, úgy mindenestül.

1970-ben jártam először Nyugaton, 110 kiállítás és múzeum, a BM-től kicsikart másfél hónap alatt, Rómától Londonig. Az út előtt vettem egy darab szarvasbőrt, tarisznyának. Egy bőrdíszműves megmutatta a páros lágyvas bőrvarró tű használatát. Adott egy kis doboz kátrányt is a befűzéshez, ma is megvan. A táskát 30x30 centisre szabtam, minden elfért benne a másfél hónapra: a váltás fehérnemű egyben pizsama is, bicska és fogkefe. Füzet, a kifotózott várostérképekkel, pirossal az útvonalak a pályaudvartól a múzeumig.

Első utamhoz Kata adott ugyan egy fél rúd szalámit is, de azt rögtön a határon túl, Bruckban, az átszállásra várva, a járda szélén üldögélve idegesen megettem, hogy ne kelljen tovább cipelni. Nem a nemzetközi gyorsal mentem, hanem egy hajnalival, vállalva az átszállást, hogy már reggelre Bécsbe érjek. A 45 napot ki kellett használni.

Na. A táska azóta is, és csak az, minden utamon. Bevált. Korea három hét, norvég ösztöndíj egy hónap. Néha javígtattam, meg egy új zseb: lehetetlen kilopni belőle az útlevelet.

Evvel járok itthon is, most tizenvalahány éve uszodába is.

És most rámeredek, mint Illyés az öregedő feleségére, döbbenten, és látom, hogy öt helyen lyukas, már a feneke is. Foszlik.

Mi van ilyenkor? A korrekt az lenne, rendbe hozni, aztán kidobni. Vásárolni egy alkalmas szériaterméket. Telne.

Nézegetem, csüggedten, napokig, varrni?

Átköltöztem egy fotótáskába. Folyton lecsúszott a vállamról. A kabinos fölpillant: új táska? Aztán tegnap este a megoldás: foltok, de ragasztani. Sikerült. Újra él.

Nem kéne mégis kidobnom, mint mindent, a Strindbergemet, a kis Kleet, a lemezes Voigtlander gépet, a továbblépés, a gyakorlás kedvéért?

Milyen nevetséges az egész.

2003. március 1.

UTOLSÓ PERCBEN a csomagból ki a printer és a CD-s rádió, könyvek. Kisérték híreknek.

11 órára minden bútor a helyén az ötös műteremben, ahogy mindig, csak a fotel helyére képtelen vagyok visszaemlékezni. Gonosz-ságból fölívom Szütsöt, hadd fájjon neki, de örül a kérdésnek, megmondja: a mosdó elé szoktam húzni. Vagyis fölösleges, persze. Ilyen még nem volt a 24 év alatt, vastag hó, alig van hely parkolni. Az emeleti fürdőszoba (is) felújítva, új burkolat, zuhanyfülke. Az ebédlő piros-spriccelt függönyei helyett sima homokszínű, megint elmúlt valami. A régi, szokott helyemen terítenek.

2003. március 2.

11-KOR SMS: Megszületett fiam, Botond. 3,9 kiló. Halleluja! H. M. A harmadik unoka! Anyám kérte, hogy várjam be Pesten a szülést, mégiscsak. Mondom neki, egy nagypapa? Egy távoli rokon?!

2003. március 28.

EGY ÓRÁVAL (MÉG) TÖBBET alszom, kilenckor! oltok. Állandó délelőtti fáradtságom múltóban. Szokásos belső veszekedések csitulnak. Jó, nyugodt most itt, egyedül. Pedig féltem Szüts hiányától. Ez is elmúlt. Remény az özvegyi sorsra. Szerettem a vonat kattogását a kerítésen túlról. A zene nem hiányzott.

És rögzítsünk még valamit. Idén is találtam valami újat (egyet? kettőt?) az első 15 kép átkínldása után. Akkorra már a kezdés görcse is elmúlt. Lásd: **A/03/20**.

Nincs baj a témával. Napi festés úgy tisztól az ebédre hívó kolompig, fél egyig.



2003. április 2.

MEGVOLT A DUNA TV PORTRÉFILM. Ami nagyon nem tetszett, leginkább én vagyok az oka, bár nem tehetek róla: ez a végtelenített,

kedélytelen monológ. (Ha legalább a témakörök között egy kis tagoló szünetet betettek volna, csönddel, zenével.) Tényleg nem tehetek róla, hajnalban ébredtem, s a fáradtsággal a mosoly, a játékoság-könnyedség, a humor maradt el.

A kameramunka tetszett. Azt a pár hirtelen fölporgetett vágást nem tartottam indokoltnak.

Egy hiteles kritikusomnak tetszett a műsor, hogy a kép születése izgalmas volt.

KATA BETEG, este leküld a boltba. Elöttem az egyik tizenöt dekát kér, a másik húszat az aprójából. A pénztárnál sorban állva nézegetem az előtttem álldogáló asszonyka nyakát. Micsoda hülyeség ez az élelmiszer-vásárlás. Két csap a falból, az egyikből rántott hús, hasáburgonyával, a másikkal uborkasaláta. Pénteken mákos tészta; nem? És hó végén jönnek az órát leolvasni.

2003. április 5.

LÁTOGATÁS RÁKBETEG BARÁTNŐKNÉL, 40 éves. Most pár hónap különbséggel levették mindkét mellét.

Mondom neki, ilyenkor nehéz kérdezni, mesélj, amiről szívesen.

– Ó, hamar rájöttem, itt nincs mit titkolni, és nekem is könnyebb, kibeszélve. A mellrák azért veszélyes, mert nem fáj, csak az utolsó stádiumban. Nekem van esélyem, viszonylag hamar észrevették. Két bizottság előtt kellett magnóba mondanom, hogy én kérem a műtet, de a sebész a kórlapomat is aláíratta, és utoljára még egyszer a műtőasztalon is jegyzőkönyvet diktált magnóba a beleegyezéssel.

Négy és fél óras műtét. Negyedóra után az altatóorvos megkérdezte, maga még miért nem alszik? Mondom neki, ezt magának kell tudnia. Aztán úgy elaltattak, hogy csak estére ébredtem. Megígérték, még egy évig lesznek fájdalomaim. Vannak. Érdekes, a fantomfájdalom a legkeservesebb, azon semmi fájdalomcsillapító nem segített. Nem ismertem, akkor egyszer elvesztettem az önuralmam. Levettem a kötést, elkezdtem kitépni a varratokat... Mikor egy orvos telefonon elmagyarázta, hogy ez természetes, megnyugodtam. A bal oldalon eltávolították a nyirokrendszert is, az vinné tovább a rákos sejteket. A bal kezemmel most egy kilót sem szabad emelnem. Pár év után derül ki, meggyógyultam-e.

A kórházban, amikor megtudtam, hogy rosszindulatú, egy pszichológust küldtek hozzám. Egy jót mondott: ha épp nagyon nehéz, ajándékozam meg magam valamivel. Ez bevált. Az operáció után napi négy liter folyadékot kellett innom, nehéz percekben megajándékoztam magam egy pohár vízzel.

Mellettem egy anyuka feküdt, hasonlóval. Őt azonnal elhagyta a férje, már a kórházban sem látogatta.

Nekem ilyen gondom nincs, és szépségversenyen sem akarok indulni. De az egy nehéz pillanat volt, mikor a nővérke azt mondta: az amputáltak... Miért, hát nekem megvan kezem, lábam... De igaza van... Úsznom kell járni, már vettem is egy speciális fürdőruhát, harmincezerért. Leszállított áron. Két textilreteg közé kell betenni a szilikont.

Ma először kocsit is vezettem. Még a bal karom... Isten különösen szeret, mindennap tapasztalom.

2003. április 8.

Kaputelefonhoz házilagos pótberregő, mert nem hallom a műteremből. Ehhez *olyan kapcsolót* kellett csinálni, ami a beszélgetés idejére megszakít egy áramkört.



És nem lehet elfelejteni „visszakapcsolni”. Érthető? Ezt végig szorítani kell.

2003. április 27.

SZINTE MÁR KÍNOS rá gondolni, akár egy családtól elbitangolt rokon, aki. Ma zár Kecskeméten ez a régóta van gyűjteményes kiállításom. Ideje már. Ígérem, soha többé nem leszek hatvanéves. Leadminisztráltam, persze. Külön fejezet az önálló kiállítások között.

Megvolt.

2003. április 29.

MIKROBUSZ, megjött Kecskemétről az 57 képem. Micsoda munka lesz ezeket hazaszervezni a tulajdonosaikhoz. Mért nincs nekem műteremszolgám, mint Mednyánszkynek?

ESTE. Ünnepi percek. Csomagolom ki az összes képeket. *A/82/21*. Életem legjobb képei, vagy mondjuk így, a legkedvesebbek. Patetikus vagyok? Miért ne. Most először, és nyilván

utoljára, így, együtt harminc év legjava itt, a műteremben. Van, amelyik már húsz éve elkezdtem. Még majd egy utolsó átnézés, keretjavítás. Új képcédula, rajta jelzés, hogy az összes opuszadat megtalálható a weben. Végző búcsú, holnaptól kezdődően indulhatnak haza, gazdájukhoz. Az Angyali üdvözet már visszakerült Kata ágya fölé.

2003. április 30.

TEGNAP MEGKAPTAM a kecskeméti kiállítás vendégkönyvét is.

Nagyon tetszett a kiállítás, különösen a bútorok voltak szépek! Szerintem érdemes volna egy kicsit érdekesebben elhelyezni őket!

Nagyon szépek a képek, és kreatívak. Egyszerűen csodálatosak! Nagyon élethűek.



2003. május 22.

HOGY MIK DERÜLNEK KI. Mai szoftrémálom. A medence szélén, a térdig érő vízben kétoldalt a falhoz támasztott festményeknek olyan sokasága, hogy alig marad átjárás a mélyvíz felé. Hosszan kínlódva igyekszem közöttük átvergődni, hogy idejében érkezzem az úszóversenyre, de lekésem a rajtot.

2003. június 1.

MÉG PÉNTEKI, a rendház portájára leadott levelem:

Tisztelt Ferences Elöljárók!

A ma hajnali misén N. atya jelezte, hogy legközelebb nem fog megáldoztatni, ha rövidnadrágban leszek. Kérem ez ügyben szíves állásfoglalásukat. Döntésükhöz alkalmazkodni fogok. Szívélyes üdvözléssel:

2003. június 3.

A FERENCES FŐNÖK telefonérdeklődésemre, hogy megbeszélte-e, tehát járhatok-e hajnalonta rövidnadrágban templomba: *Most nem tudunk ilyen dolgokkal foglalkozni. Három halottunk van.*

Gyönyörű két mondat. Mintha egy teljes dráma.

2003. június 6.

TÖRTÉNET. Május vége, Miki eladná egy képemet, én nem tudom neki a szükséges pénzt előteremteni. Egy telefonnal szereztem is neki vevőt, aki:

– *A képet még nem volt időm megnézni a neten, de meg van véve, ha komputerre kell.*

Nagyvonalú gesztus. M. boldog, és szívja a fogát, mindent egy lapra tett fel, és ez a második legkedvesebb képe.

Nekem beugrott: még nem nézte meg a képet, mi lenne, ha?! Üzentem:

– *Látogatna meg minket, mutatnám új munkáimat is...*

Vártunk, vártunk. Újabb hívásomra:

– *Most nincs ideje, de egy munkatársát elküldi a képért.*

Ez baj.

– *Inkább én meglátogatnám, viszem a képet.*

– Jó, holnap háromkor. (Alvásidő.)

Az autó még javítóban, mit lehet itt tenni?! Mikit kérdezem, kölcsönautó valahol? Az nincs.

Így aztán együtt, villamossal, két nehéz csomagban hét kép Miki kollekciójából. A súly miatt minden mérethez csak egy-egy keretet vittünk.

– *Tessék választani! (Hátha így megmenekül a kis absztrakt, **A/82/39**.)*



- Miklós ízlése kiváló, igen jó képeket gyűjtött be. *Mind a hetet megveszem, olcsóbban az egyedi árnál.*

Döbbenet, rengeteg pénz, egy jó (használt) kocsi ára. M.-nek elektroakusztikus gitár és hozzá való erősítő is kéne. A mostani hangszere igen szép hangú, de koncertre nem, csak stúdiófelvételre alkalmas.

Barátunk tapintatosan magunkra hagy minket, amíg eldöntjük, hogy az összeset nem érdemes eladni, nincs szükség ennyi pénzre. Ezek a képek értékállóak. Mikinek aggályai vannak: és a kis kedvenc kép? Megnyugtatom, hogy ebben az új helyzetben új üzleti feltételeket lehet szabni, tehát: az absztraktot kivéve választható *három* kép, a kínálnál valamivel magasabb áron.

Az üzlet megkötött.

Sikerült. Sőt.

Azt gondolnád, Miki reggel a gitárboltba rohan?

2003. június 7.

DÉLUTÁNRA persze azért megvolt a gitár, és az erősítőt is megvette hozzá, barátjával.

2003. július 27.

A DRÁGA ÖREG hosszú szakállas N. atya, aki múltkor áldozásnál megdorgált rövidnadrágomért, ma pizsamában misézett, kilátszott neki a karinge alól. A pizsama fehér volt, keskeny piros és kék csíkokkal.

Igaz, jobb karja felkötve, eltörhette.

2003. július 29.

Húsz új keret építése közepén tartok. Már le van szabva. Csiszolások, előfúrás, szögelés, pác, olajozás, aranyozás, arra rá az ezüst. Elég ronda munka, ilyen tételben.

2003. július 30.

A NYÁR ELEJÉN megvolt György atya aranymiséje. Emlékszel, akivel többfordulós vitáink voltak. Megöregedett. Régóta nem misézik nyilvánosan. Most járókerettel, fotel odakészítve az oltár mögé.

A szokásos záróáldás helyett így imádkozott, most megszereztük:

Áldjon meg az Úr, aki eltervezett titeket, építsen fel titeket az Úr, aki várakozott rátok nemzedékeken keresztül, mert kiválasztott titeket az utolsó időre.

Építsen fel mindent, ami az övé bennetek, és romboljon le bennetek mindent, ami nem tőle származik. Ne engedjen érzéseiteknek, álmaistoknak, hanem keményen áldjon meg, hogy erők legyetek a hűségben, hogy elégjetekek ebben a világban, hogy Istennek dicsőségére lehessetekek. Pecsételjen meg titeket az Úr, mert az övéi vagytok. Árassza ki az Úr az áldását, hogy árasszátok azt ti is másokra, és vigasztaljon meg általatok másokat, akik körülöttetekek vannak. Maradjon bennetek az Úr kemény és igazságos, és ne tűrjön meg semmi hűtlenséget. Semmit, ami nem Tőle van, és nemesítsen meg bennetek mindent, amit Ő indít.

Legyen veletek az Úr kemény, de irgalmazzon nektek, és könyörüljön meg rajtatok akkor,

*ha elbotlotok, és adjon nektek új bünbánatot,
hogy egészen vele lehessetek.*

*A mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a
Szentlélek áldása szálljon le rátok, és marad-
jon veletek mindenkor.*

2003. július 31.

HÍVOM JELES BARÁTOMAT, hogy van egy prob-
lémám. Neked csak egy? – kérdez vissza. Szóval,
hogy ugyebár a lányoknál idén a szűk fehér
vászonzantalló a divat. És a popsijukon sehol
nem látom a bugyi kontúrvonalát. Hogy lehet
ez? Csak nem anélkül...?! Válaszként magya-
rázatot kaptam a tanga nadrág szerkezetéről.
Formai és tartalmi megközelítésben.

VÉGE, júliusban a neten 864 látogatóm volt.

2003. október 1.

EGY FIATAL APÁCA maga festette ikonjait és
ikonmásolatait mutatta tavaly, most megkere-
sett telefonon, ösztöndíjat kapna, írnék hozzá
ajánlást. Mondom, ne haragudjon, amit csinál,
az inkább vallás, mint művészet, az ösztöndí-
jat hagyjuk meg a festőknek. De hogy nép- és
iparművészek is jelentkezhetnek, s ő továbbta-
nulásra fordítaná... Az más, akkor írom.

Ajánlás

*A giccs, ha Keresztenfüggőt ábrázolja is, isten-
káromlás.*

*Ami egyházművészeti termék ma lakószobák
falára kerül, általában elszomorító minőségű.
Kíváncsi lennék ennek a művészi és iparág-
nak színvonalát emelni, alkotóik számára a*

*továbbtanulást elősegíteni. Közérdek. A kul-
túra (hosszú távon) igen kifizetődő befektetés.
Ezekkel a gondolatokkal ajánlom a Bizottság
szíves figyelmébe N. pályázatát.*

Szívélyes üdvözléssel

2003. október 3.

MINÁLUNK AZ ELŐSZOBÁBAN parkettajavítás
négy napja, lakkozás, minden. Igaz, barátom-
nál meg az asszony a falakat találta túl piszkos-
nak, ott lakásfestés volt. Erre mondta a fiú: azt
a fészekrakó JÓÓÓ édesanyjukat... Szóval itt
nitrolakk, Kata szagérzékeny, elköltözött két
napra. Úgy kellett telefonon meghívni, hogy
házastársi kötelességemet (csütörtök!) teljesí-
teni tudjam. Mivel a lakásba nem jöhetett be, a
lépcsőház egy valóban elhagyott zugában talál-
koztunk. Este életbe lépett a *ha már* effektus
(lásd Déry *Itélet nincs*, ott erről egy egész feje-
zet). Ha már úgyis minden bútor kipakolva,
kifestettem az előszobát. Neki.

MESÉLEM KATÁNAK, uszodából hazafelé láttam,
egy kis kövér anyuka kézen fogva vezeti szintén
pufók, kissé tétova tekintetű kisfiát. Nézem a
gyerek arcát – s úgy gondolom –, látom egész
jelentéktelen jövőjét. Aztán észbe kapok, hogy
itt és evvel kezdődik a bűn. Gyors fohász: Add,
Uram, hogy zseni legyen.

Mire Kata vigyorogva: ami éppen olyan tra-
gédia...

CSINÁLTAM KÉT 80 CENTIS L BETŰT, tri-
plex-kartonból. Nagy jelentőségű elvi döntés.
Tudjuk, Bonnard falra szögezett óriási vásznak-
ra dolgozott, majd utólag barátai segítségével
abból ollózta ki kompozícióit. Azért is lehet a

pesti képen egy belógó kar. A két L betű is erre való, a kép a földön. Máris van egy 43,2x68,8 centis képem.

2003. október 6.

DRÁGA LACI! Kereteket szegelek sorozatban – elég nyűgös munka így, nagy tételben –, mikor csenget a postás kedves küldeményeddel. Két tábla WHOLE NUTS ALPINE MILK CHOCOLATE Objekt Nr.086/03 E 265 846 2110105140501CL5; születésnapom alkalmából. A vércsokoládészintem. Köszönöm, tényleg sok kis nuts van benne! De igazán nem kellett volna még postára is fáradnod! E-mailben is elküldhetted volna!

2003. október 8.

TÍZ KÉP KERETBEN, elég vegyes minőség. Pedig reméltem, hogy már fotózhatom, mutathatom. Majd.

HANEM MOST JÖVŐ KEDDIG KATÁVAL IZLANDON.

Remélem, elférek a bőrtarisznyában, amivel itthon naponta uszodába, s amivel eddig mindeüvé, harminc éve. Csak most hideg + garantált eső. Készülök: tegnap vettem egy széles peremű fergeteges vászonkalapot, hatezer. Aztán reggel letettem egy kuka tetejére.

A Kék lagúna programhoz fürdőpapucsot kell vinni. Van, de habkönnyű lenne jó. Csinaltam is linóleumhulladékból, amin rajzlapot vágok, de a sniccernyomok mentén sajna eltört.

2003. október 14.

IZLAND. Két képért cserébe, Katával. Aki fizetett érte, 190 ezer körül, fejenként.

Vista Utazási Iroda, kb. 120 fő, chartergéppel, négy éjszaka.

Az ember egy ilyen út után persze a fejét vakarja, mi ebből a megfogalmazható. A zuhanyozóban azt kérdezték: pozitív vagy negatív élmény, összességében. Erre legalább tudtam felelni, hogy: nem tudom. Mert inkább csak befogadtam azt a sok mindent.

Fekete ország, fekete föld. Koromfekete, mert csillogó a nedvességtől. Gránitpor, egy-egy sárga fűcsomó.



Kilométereken át lávafolyások, göröngyös, terméketlen mezők, repedésekkel, hasadékokkal. Havasnak gondolnánk, de Golf-áram meg felmelegedés, tavaly három hét volt a síszezon.

Három nap autóbuszban, vittek látványosság-mutatni. Főleg a közte volt az érdekes. Hogy a víz 60 méterről vagy a vízcsapból zuhog, csak mennyiségi kérdés, érdektelen.

Persze ez se igaz. Ötven éve megkérdeztem Fenyő tanár bácsit, milyen gyorsan mozog egy gleccser. Valamit hazudott, látszott, hogy nem tudja. Azóta... Meg ez a szó is: gleccsersíelés. S a legenda: ami itt lent olvad, kétezer éve indult el a hegytetőről. Magyar vezetőnk geológus volt, kiváló, mindent megtudtunk. Átlag pár



métert mozognak, évente. Ez impozáns, az időfaktor.

Mi volt még? Gejzír, 12 méteres, húszpercenként. Egy pokoli haláltorka vörös *lávakráter*, tengerszemmel. A borzongás, hogy ebbe belecsúszni, és nem tudni többé kivergődni. Szerencse, hogy nem vittem fényképezőt. Semmit nem tudtam volna vele kezdeni.

A tenger a XIX. századi orosz tájképfestők munkáin a legszebb. De ezért itt is. SMS két gyermekemnek, dicsekvőleg:

bálnavadászhajón

A lányom válaszolt is, a legjobb minőségben:

de szuper! azt tudod, hogy a bálna hasát meg lehet olykor vakargatni, mert sok rajta a kagyló, és örül, ha leszedik.

A hajók ugyan a kikötőben rozsdásodnak, régóta vadászati tilalom. Tatjukon a félelmetes halálrámpa.

Egyáltalán, az egész ottani világ valahogy kissé életen túli. Hétköznapi a protestáns szigorú munka, ahogy elképzelem, péntek-szombat rettenetesen berúgnak, amint tapasztaltam is,

ahogy ablakunk alatt... aztán kezdődik a jövő hét. Gondolom, Braque-ra meglehetősen érzéketlenek. Akkor meg!? Persze az élet teljes, mert nem tud más lenni. Minden rendben volt, amíg halásztam, az apám is, a nagyapám is, s majd a fiam is. Aztán jött a televízió, s kiderült, Brazíliában a lányok gyönyörűek, csipkés szoknyában járnak, és ott mindenki boldog.

Sok Izlandon a depresszió és az öngyilkosság, a fiatalok. Mondják, hitéletük formális. Némely szikla alatt ajándécsomag a benne lakó manónak. Az átlaghőmérséklet ugyan meglepően magas, de sok az eső, és sok a sötét. Nehéz élet lehet.

Évszázados dán *leigázásukat* a II. világháború zűrzavaros éveiben szép csendben *lerázták*, és szakértő útítársunk szerint ötven év alatt gazdag ország lettek.

Reykjavík kétszintes házai főleg hullámlemez-borítottak, zöldre-kékre-barnára festve. Pici-pici házacsák; a régi városrész. Nem igyekeznek hasonlítani egymásra.

A repülőút négy óra.

Nyelvük hangzása különös: D, G és K betűkkel bőven el vannak látva.

Ez négy nap tapasztalata: mindennek akár az ellenkezője lehet igaz.

2003. október 16.

ÚGY TUDOM, ma 25 éve regnál a kedves Pápa Úr, örülünk együtt ennek. És jól is siélt.

Kedves K.! Jók az Izland-kérdései! Tehát.

– *Hogy a táj tényleg valószínű-e (Esterházy szíves mondata)? Megtisztelő, de szeretnék én olyan gazdag és főleg olyan férfiass lenni.*

Izlandnak a faktúrái jobbak. Időnként túlzottan kontrasztos. A szürkékkel jól áll.

- *A táj tényleg világvégi, pokolközei. Itt a táj fortyog, megfolyik, robbangat, átrendeződik. Számomra mindig Észak volt az igazi egzotikum. Ezek a hegyek láthatóan jól megvannak egymás közt, emberek nélkül. Ami nekünk azért furcsa.*
- *A magától kapott könyv nemcsak azért csálóka, mert túl van színezve – bár gyönyörű –, hanem, hogy is mondjam, nem ennyire fenékriszálós. Nem ennyire érdekes, annál magasabb rendű.*

Egy tényleg megrázó látvány volt, azok a vízszintes csíkok. Sokan festenek ilyet, Csóknak is van egy tényleg gyönyörűje. Fönt az ég, alatta a távol-, lejjebb a közelvíz, aztán a fehér hullámok, következő a vizes fővény, majd a száraz part. Hát azok a színek...

A tenger jó.

A Velázkézt rosszul tudtam, a Sziszlit meg elfelejtettem kijavítás után föltenni a netre. Köszönöm, hogy szólt.

A világ legszebb rajzait – ha – én valahol az impresszionisták és Nagy István szénrajzai között keresném.

Köszönöm a levelét.

ESEMÉNY! Mától 24 órás internet, nagy sebességgel, átalánydíjjal, tehát nem kell a körömraginom időtakarékoságából. Mike miatt volt ésszerű, az egyetemen már többször elhangzott: ennek pedig nézzenek utána. Nem a Pallas lexikonra gondoltak.

DÉLBEN egy kecskeméti uszodai ismerőstől telefonon megrendeltünk egy új (használt) digikamerát, két zoom objektívvel. Sajna, ez muszáj, még nekem is. Fotózás mellett a nyom-

dai előkészítés (digitalizálás) ezentúl itthon, profi minőségben. 6,6 megapixel.

2003. október 20.

MOST KAPOM A HÍRT, az én kedves Mandelbrotom él! És sőt itt van Pesten! Biztos ő is örül!

Egy Index-interjú; ebből:

*Benoit **Mandelbrot** matematikus professzor, a fraktálgeometria atyja számos tudományos területen okozott felfordulást felfedezéseivel...*

de a fraktálgeometria segített az emberi szervek felépítését megérteni, sőt fölbukkan bizonyos művészeti elméletekben, a zenében és a festészetben. A világhírű tudós az Országos Neumann Kongresszusra érkezett Budapestre.

– *Nem, genetikával valóban nem foglalkozom, de az utóbbi időben leginkább a pénzügyekkel és a művészetekkel foglalkoztam.*

– *És melyiket tartja érdekesebb témának?*

– *Mi volt a legfurcsább felfedezése? stb...*



A FRAKTÁLOKRÓL RÖVIDEN.

A legtöbb természeti objektum bonyolult alakú. Matematikai leírásuk lehetetlennek tűnt, ezért a „matematika szőrnyetegeinek” nevezték őket. 1975-ben Mandelbrot ezeknek

a szörnyetegeknek a leírására bevezette a fraktál fogalmát, amely a számszerű leíráson kívül az ezekben az objektumokban rejlő szabályság felismerésében is segít bennünket.

A fraktálok nemcsak színes, számítógéppel alkotott ábrák. Egy sziget partvonala, egy folyó hálózata, a káposzta vagy a brokkoli szerkezete, vagy az erek és az idegek hálózata az emberi retinában mind-mind leírhatók fraktálként. Mégis, több mint húsz évvel a fogalom bevezetése után még mindig nincs általánosan elfogadott fraktáldefiníció, bár mondhatjuk azt, hogy a fraktálok olyan alakzatok, amelyek valamiképpen hasonló részekből épülnek fel. A fraktálkészítésnek az a legegyszerűbb módja, ha egy műveletet újra és újra elvégzünk.

2003. október 24.

KÉT KÉPET BEFEJEZTEM. Remélem, hamarosan lesz digitális kamera, és meg tudom mutatni.

ÖTVENHAT. Szüts meséli. Apámat egyszer láttam sírni. Hajnal volt, álltunk az erkélyen. Tankok dübörögtek alattunk, a Pozsonyi úton, jöttek be az oroszok. A rádióból Nagy Imre segítségkérő felhívása.

Nekem is megvan a magam ötvenhatos emléke. Nehéz erről beszélni. Az emlékek fakulnak az évek, évtizedek során, aztán egy váratlan perc...

Tizennégy éves voltam. Hajnal óta ültünk a pincében. November négy, Kelenvölgy felől lőtték a Körteret, a szemközi házak kapták a becsapódásokat. Aztán a hír, jönnek az oroszok, gépkocsioszlop tart befelé a Bartók Béla úton. Mi lesz a férfiakkal?! Anyám hirtelen ötlettel kis

szoknyácskát adott rám. Pirosat, fehér pettyeset. Nem volt könnyű helyzet. Tűrnöm kellett. Ez a színekombináció soha nem állt igazán közel hozzám. A pöttyök is túl nagyok voltak. Az egyéniségemhez, mindenki úgy tartja, leginkább a galambszürke illik. Díszítésnek pedig nem ilyen nagy, ferdén rávarrt zseb, hanem legfeljebb alul egy kis fodor. De tényleg csak egészen kicsi. A derékbősséggel nem volt baj, de a rögzítéshez csak egy jelentéktelen fekete műanyag patent. Mindent összevetve lehetetlen helyzetbe kerültem.

Nehéz emlékek. Átvészeltük.

Senki nem erőszakolt meg, nagy szerencse.

2003. október 25.

EGY HÓNAP UTÁN ma újra sikerült végigfutnom a távot.

MÁNDY FANYAR, gyönyörű, önironikus novellája, A dicsőség napja. Hogy egy nyugatnémet unatkozó tévésnek próbálja elmagyarázni a rég letűnt Teleki tér csodáit, viszi kapuról kapura, mutogat, egyre reménytelenebbül...

LEHETETLENÜL KIS TÉRSÉG a hátsó udvar. És mintha a hulladékgyűjtőt várná. Törött székek egymásra borulva, felhasított matrac, megrepedt mosdókagyló, összenyomott kartondobozok, törött cserepek, bögrék, megöregedett, rogyant bőrrönd, lerongyolódott címkékkal, nyitott láda, abban könyvek, újságok, harisnyák és egy svájcisapka. Képeslapok belenyomva egy lavórba. Fehér szakállas, fekete zsakettes férfi a ravatalon, egy táncosnő mosolya, puha kalapos alak egy falragasz előtt, sovány fáradt arcú tábornok két hölgy között a páholyban. Gyűrődések, gyűrődések...

EGÉSZ DÉLELŐTT egy fehér képpel (A/03/41) kínlódtam. Szerényebben: pepecseltem. Kicsit előre – kicsit hátra. Megint zavart a kétoldalról-ablakfény. Pedig egyikén fekete, a másikon fehér fólia, szemmagasságban. De még így is. Olyan szemellenző kellene, mint a kocsihúzó lovaké. Anyagtakarékos, és nem a szobától veszi el a fényt. Meg is csináltam fotókartonból, egy sapka alá szorítva, de még jobban ki kell találni. Talán egy fejhallgatóra építeni?

2003. október 26.

REGGEL A KABÁTÖVEMMEL lemértem a Lukács uszodakert legnagyobb platánja derékbőségét: 6,4 méter.

Na milyen hely ez a Lukács?! **F/04/66**



2003. október 31.

KÉTMILLIÓ FORINTRA LENNE SZÜKSÉGEM, nagyon, Zsófiéknak kellene kölcsön, a lakáscseréhez, pár hétre. Erre tegnap nyerek valami holland nyílt játékon az e-mail címemmel kb. 97 millió forintot. Hívjak föl egy holland urat ez ügyben. Jó. Megkértem egy jó barátomat, intézné, aztán mára el is feledkeztem a dologról...

Holland telefon megvolt, eddig minden rendben.

Csak sajna ez a nyavalyás internet. Ott kiderült, hányan kapták ugyanezt a levelet.

Pedig hogy meghökkent volna a Karizmatikus Központ, ha kap 9,7 milliót egyházadóba...

EGÉSZ DÉLELŐTT az **A/03/35**-öt színeztem.



2003. november 1.

TALÁN TAVALY MESÉLTEM neked Kittenberger Kálmánról?! Hogy soha nem írta le a legnagyobb vadászkalandját, merthogy úgysem hinnék el. Egy barátjától lehet tudni a történetet: a töltény hibás volt, az oroszlán ráugrott, ő elkapta a nyelvét, s a pillanat-hökkenést kihasználva másik kezével újratöltött és lőtt. (Mellesleg utána fél évig élet-halál között.)

Így vagyok most én is. Mi az, ami elmesélhető?! Hajnali kettőtől délutánig kerestem a hibát, hogy a négy (szinkronizált) vaku egyike *időnként* nem működött. A mikroelektronikához nem értek, csak amennyi formális logikával befogható. Henri Fabre kereste 1900 körül ilyen kizárásos módszerrel, hogy a hártás szárnyú rovarok építőművészete milyen támpontokra

van programozva. Hogy a báb számára készülő agyagbarlang egyik végét levágta, a másik végét az állat nyugodtan építette tovább stb. Semmi-vel nem volt kisebb ez a mai kaland. Ehhez nem kell Izlandra utazni. De mit lehet ebből elmesélni? Hogy a sok forrasztás mellett még falécet is kellett fűrészelni, ami a vakukban a négy ceruzaelem helyére kerül, kartácsszög érintkezőkkel, kábelezve? Hogy milyen nehezen találtam meg, hogy kell pontról pontra haladva kiszűrni az ép és a hibás alkatrészeket.

Estére minden működött.

2003. november 4.

MA BOROMMEO SZENT KÁROLY ünnepe.

A lombardiai Aronában született 1538-ban. Miután mindkét jogból, az egyházból és a világból letette a doktorátust, nagybátyja, IV. Pius bíborossá (1560) és Milánó püspökévé (1563) nevezte ki. Nyájának igaz pástora volt, zsinatokat tartott, a lelkek üdvét célzó határozatokat hozott, és a keresztény erkölcsöket hatásosan előmozdította. Meghalt 1584. november 3-án, Milánóban.

Hogy is van ez? Meg tetszettek nézni a dátumokat?! Jó, fiatalon doktorált, de az a nagybácsi protekciója; 22 évesen bíboros! 25 évesen Milánó vezetője?! És ezek szerint kiváló szakember. Meghalt 46 évesen, szentként. Mindig tudtam (nem igaz, megtanítottak rá), hogy az ember az egyetlen gép, ami rosszul betáplálva is képes jó terméket létrehozni.

2003. november 6.

TEGNAP A PADLÁSFELJÁRÓ felől fölfeszítették a kis ablakunkat, alvásidőben, délután háromkor. Kata el is beszélgetett avval a cigányemberrel. Azt mondta, a padlást keresi.

Óvintézkedések. Először is az ablak belső oldalára szigetelőszalag-csík. A katedrálüvegen keresztül rácsnak vélhető.

DÉLELŐTT ZSÓFIEK átköltöztek a négyszobás lakásba, a Budafoki útra. Terepszemle.

10 zsömlét és fél kiló parizert kért.

Vittem.

2003. november 7.

GÁBORNÁK (élelmiszeripari gépészmérnök) reggel egy gyönyörű vers, engesztelésképpen. Évek óta (immár komputerben) gyűjti az időről szóló műveket. Engesztelni pedig azért, mert ötödjére hozom szóba a japán **gombóckészítő gépet**, de magyarázatai ellenére valamit még mindig nem értek belőle. (Meggyanúsítottam, hogy ő se.)

De előbb a vers.

Nemes Nagy Ágnes: Rózsafa

Parnasszien szonett Szigligeten

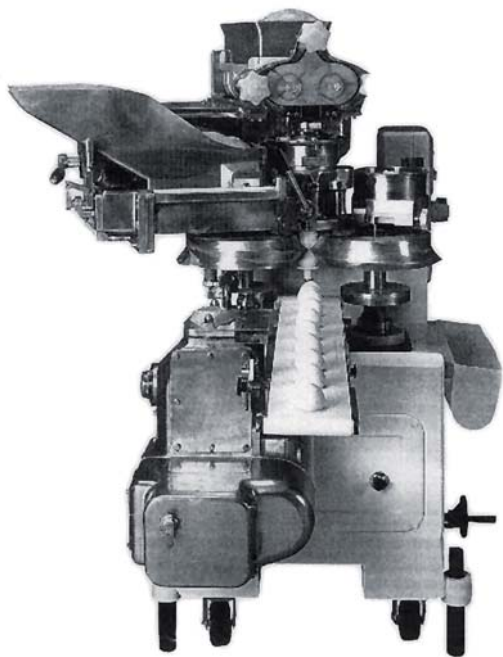
*Kimondhatatlanul vágyom azt a percet,
amelyben élek. S el nem érhetem.
Idő, idő! szüntelen benne reszket
a gyönyörűség és a félelem.*

*A szem fölmagzott, hosszú fűbe gázol,
egy mécsvirág, egy csíkos kerti szék,*

*gálic-kék szőlők, nádas pinceádor,
egy völgykebel, a tó, a tó, s az ég –*

*hogy érem el? Hisz úgyis képtelenség,
hogy ott száll az egzotikus jelenlét,
a lepke-Föld a létlen ürön át, –*

*Hogy érem el a nyíló rózsafát?
Mely szökökútként dobja fel magát,
és elevennek oly szép, mint az emlék –?*



Baromi egyszerű. Van a lekvár- és van a tész-
tatároló tartály. Onnét töltőcsigák tolják (mint
a húsdarálóban) kétfelől az anyagot egy kettős
falú csőbe, ott már kívül a tészta, belül a lekvár.
Ekkor jön a nagy ötlet, a móka; két nagy fekvő
menetes formázótárcsa forogva (a menetárkok
segítségével) egy-egy fél gombócot formáz ki.
Amikor a két menetél összetalálkozik, elvágja a
masszát, leesik a gombóc.

MEDNYÁNSZKY még sokkal nagyobb, mint
aminek számon tartottam. Akivel beszéltem
a kiállítás után, mind így van vele. Hatalmas
életmű. Nemcsak számban (az is) és nemcsak
négyzetméterben (az is). Amiről beszél. Melles-
leg olyan faktúrákat tudott, elámulok. És nem
tudom, hogy csinálta. Írtam már? kétméteres
képén egyetlen négyzetdeciméteren is harminc
szín, gyönyörűen. És valami véletlengenerátor-
ral létrehozva, merthogy a színfoltocskák nem
emberkézzel formáltak. Talán félszázaz ecsetet
fekve végighúzott a már száraz rücskös vász-
non?! És a mélyedésekben nem ült meg a festék?
Mondják, spriccelt is. De a foltok formái nem
arra utalnak.

2003. november 15.

MA AZT ÍRJA Chambers, kemény:

Uram, hát ezzel mi lesz? ... Mit tartozik
rád? Te kövess engem! Ján. 21, 21-22

*Az egyik legszigorúbb leckét azért kapjuk,
mert nem akarjuk belátni, hogy nem kell bele-
avatkoznunk mások életébe. Sok időbe telik,
míg rájövünk, hogy veszélyes dolog műkedvelő
gondviselést játszani, s hogy ezzel belenyúlunk
Istennek mással kapcsolatos tervébe. Látsz
valakit szenvedni, és ezt mondod: Nem kell
szenvedned! Majd én gondoskodom róla, hogy
ne kelljen! – és közben belenyúlsz Isten akara-
tába, aki megengedte ezt a szenvedést...*

2003. november 20.

AZ AUTÓ ELSŐ SÁRHÁNYÓJÁT megint odadör-
göltem egy oszlophoz, tolató parkolás közben,

hiába. Fölkötöttem dróttal. A rendszámot szigetelőszalaggal. Az indexlámpa celluxszal.

Túl hosszú. (Az autó.)

MOST KAPTAM N. B. barátomtól, e-mailen:



Esszé a hazafiságról
avagy a komenisták színeváltozása
(*Találtam* a George street-i közértben, 2003.
nov. 19.)

2003. december 1.

SZIA KEDVES J., így az év vége felé már. Ködösek a reggelek. Este Kata névnapját ültük, anyámmal együtt (dédmama!) négy generáció volt jelen.

ZSÓFI TANÁCSOT KÉRT, mit tegyen, a kétéves Pisu a rácsos ágy peremét megmarkolva, előrehátra ringatva magát az éjszaka közepén átközelkedik a gyerekszoba túlsó végébe. Ágyastul. A megfelelő zajjal. (Ágylábak köré faléc szögelve a parkettre.)

2003. december 2.

MEGFEJTŐDÖTT A 120 EZER. Kis műtermes képem, *A/91/38*, indulóára a BÁV-aukción. Megmutatták a katalógust. Márffy és Tóth Menyhért is ennyi.

Te jó ég. Bocs, akkor rendben.

A Blitz Galéria húsz év után hazakerült aranykereteit viszont kijavítottam. Az egyiket le is ejthették, a kép végigkaristolva. A hátára ráírtam, hogy *Kedves Gyűjtő, restaurálnám, ha megengedné (térítésmentesen)*.



Most az izgalomtól vagyok ébren, a fene egye meg. Délután mehettem az egy hónap után harmadjára megjavított vakumért, most rendszerbe állhat a másik három mellé a képek fotózásához. Úgyhogy fölébredve most fölszereltem, s vagy ötven fénymérés, a fej beállítás.

Hogy ezt mért nem lehetett másnapra hagyni? De annyira várom, hogy végre üzembész, hogy végre ne kelljen törődni vele.

CSAK ELMENTEM KATÁVAL a *Kés a vízben II*-re (*Törn* a címe). A két kakaskodó fél ezúttal nő.

Nahát. Az első tíz perc csakugyan pontosan ismétli az eredeti film beállításait, itt az asszony veszi át dühösen a volánt, veszi föl a stoppost stb. Akkor hazaindultunk. Hazafelé elkanyarodtunk a Nagymező utcába, hogy Katának megmutathassak három arasznyi műanyag Mikulást egy kirakatban. Háttal állnak felénk, két tangabugyit tartanak, és riszálják a feneküket.

NÁDAS PÉTER FOTÓKIÁLLÍTÁSA a Mai Manó Galériában. Amikor hallottam, hogy 500 fotót csinált kertje körtefájáról, azt mondtam, már az indulás rossz. Ötöt kellett volna. Tán tizenöt-húszat rakott ki, ez is sok, de még tűrhető. Lenne. Hanem a szép nagy keretek közepén tán 15 centisek a fotók, idézetek; a látványba belebújáshoz, az átéléshez kicsik. Arisztokratikusan elegánsan unalmas.

LEVÉL NÁDAS PÉTERNEK. 40 forintos bélyeg kell majd rá.

*www.vali.c3.hu / 12. váliNEWS / 2003.dec.
2. 20:47
DE AZÉRT NINCS HARAG?!
ölel D*

2003. december 4.

NEM EMLÉKSZEM boldog álmomra. Tényleg. Talán a csajokkal, valaha. Most meg: biztattak, elővettem az altfurulyámat. (Megvan, ez igaz. A tenort rég kitettem a kukára.) Fura, zengő, öblös hangja volt. Ismét biztattak, improvizálni kezdtem (amit ébren nem tudok). Valami földöntúlian gyönyörű zene volt. Aztán egy másik dallam, egy harmadik, hosszan. Félálomban már azzal foglalkoztam, hogy mi lehet ez.

Hacsak nem a tegnap elkészült két új kép tükröződése:

Ékszerműterem A/03/44



és *Műterem zöld ablakkal A/03/45*



Több képet nem is hiszem, hogy kezdek idén.

2003. december 9.

13 ÉS FÉL ÉV után ma lettem törzsvendég. A kabinos odasúgja: *elfoglalták a 43-ast, de félretettem magának egy közeli szekrényt.* Aztán előhúzza zsebéből az A/03/45-ös képem egy iszonyúan lila repróját, hogy tegnap töltötte

le a netről a Sanyi bácsi számára. Mondom, majd csinállok jobbat. A zuhany alatt F. föl-kínálja, hogy kölcsönadna egy háromolda-las angol Monet-életrajzot. A vízben meg-állítanak, hogy 800 ezer indulóárral ma aukcionálják a Kempinsky Hotelben egy zsidó temetőmet. (A/84/21) Aztán az öltözőben ug-



ratnak, miért nem festek inkább önarcképet. Mondom, 68-ban megfestettem magam kék cári tiszti egyenruhában, arany parolival, égő várossal a hátam megett. A történész, aki mindent tud, megjegyzi, hogy a kék szín nem stimmel. Az ott, akkor bányásztiszti egyen-ruha volt. Az egyik ilyen tábornoki rangú főemberüket 1910-ben Selmezbányán ki is tüntette az Osztrák–Magyar Monarchia, arra emlékezve, hogy valaha ott végezte bányamér-női tanulmányait. A neve nem jut eszébe. Ugyanis – tette hozzá – Európában, a legtöbb egy évszázaddal megelőzve, ott volt legelőször ilyen főiskola.

2003. december 9.

SEMMIT NEM ÍROK, mert elvesztettem a szűrke sapómat, és nagyon szomorú vagyok.

2003. december 12.

TEGNAP a Népszabadság-interjúmat írtam át meg át, sürgősre kérték. A téma *a művész és lakhelye*. Jövő szombaton jelenek meg. (Hogy milyen is a Margit körút 8.05-kor, már uszo-dából jövet:)

A Széna tér csodálatosan ronda.

...Már élettel teli. Az utolsó, szaladó, elkésős kisiskolások. Örült forgalom. Hihetetlen bele-gondolni, de amikor ideköltöztünk, a Mech-wart téren még nem volt közlekedési lámpa. Gyakran vagyunk napihír, az itteni forgal-mi dugók. Közben sorra nyitnak az ismerős boltok. A Margit utca – Török utca sarkán benézek a szerszámboltba azon a ritka napon is, amikor nem vásárlók szerszámot. Egyszer kölcsönadtak egy falcgyalut, kiállításaimat számon tartják. Aztán az antikvárium, az még zárva ilyenkor, de kulcsommal megkocog-tatom a kirakatüveget, és beengednek, ha meg-láttam valami kincset a kirakatban. Legutóbb



az Illyés-naplókat. Intünk egymásnak Koronczai órással, mindig invitálom, jöjjön úszni, tudom róla, hogy fáj a dereka. Azt is tudom, hogy a lánya hivatást váltott, édesapja mestersége után most tanulja az ékszerészséget is. A ferencesek melletti kapualjban fektéből már felült az öreg hajléktalan, nappal is ugyanott időzik, még senki se látta felállni. Lehajtott fejjel, előtte papírpohár, nem szól, nem kér. Majd az élelmiszerbolt, feleségem biztat, hogy itt vásároljak, pártolni kell a magyar boltokat. Korábban pacsniért jártam hozzájuk, gyerekkori emlék, aztán negyven évig sehol se láttam...

(A teljes szöveget csak jövő szombaton illik megmutatnom.)

VETTEM EGY PÓTSAPÓT. Ez is szürke, elbűvölően puha, a fülemhez simul és meleg. De én az elvesztett szeretemet. Pedig az szűrt is.

MOST VALAMI MULTIVITAMINT szedek, lázasan. Vagy talán csonterősítőt. Kata azt mondta, ha kész, enyém az üveg.

2003. december 13.

KALAND. Miből lesz egy alkotó periódus. Avval kezdődött, hogy Szüts *folytatandónak* ítélte az A/03/45-ös cirádás-keretes új képemet (lásd december 4.), vagyis lecseszte. (Megjegyzem, a párját már elvitték.) Nem volt bátorságom hozzányúlni, inkább kezdtem egy másikat. Abból is lett valami. (Még mindig várunk a digifotógépre, nem tudom mutatni.) Hanem annak már nem jut ilyen ráma. Tegnap délben észbe kaptam, azonnal le a Margit körúti keretboltba,

aminek eddig mindig csak a kirakatát. Keretléc kellene folyóméterben, vagy ha netán gérbe le tudnák vágni... Mikorra? Álltam a tekintetét, mint Petri egyik halálosan komoly és viháncos korai csajos versében:
MOST.

Itt már kapitalizmus van. Mobilon behívott a szomszédból a segéd, végül nem egyet, hanem hármat, nemcsak levágták, össze is ragasztották, üvegezték. Ott ácsorogtam a gép mellett, tartottam a lécz végét, közben beszélgettünk, feleségéről, a szerszámok elveszékénységéről, és hogy mikor vállalnak majd gyereket. Az üveget vonalzó nélkül vágta a fiú. Másfél óra alatt megvolt az egész.

Ebből ezek után sorozat lesz, 30x42 centisek. A 30 van elől, elborzadok, hogy 42, vagyis hogy álló formátum.

Az arany keretek már átfestve, a padlón száradnak. A megcsiszolt lemezek méretre szabva.

A nehezen túl vagyok.

2003. december 15.

VÁRADY-VERSEK. Nem akarnám félrevinni a dolgot, Várady Szabolcs egy komoly! ember, de megint csak egy angyali-könnyed-szomorkásat idézek.

Egy komolytalan vers: *Csigabigámia*. (hangszóró be)

2003. december 16.

CSIGABIGÁMIA a hangszórótlanoknak is. Csak mostanra sikerült Katától elhalásznom a kötetet, aludt. De sokkal jobb hallani, ahogy Ő szavalja.

Csiga férfi, csiga nő,
 búsan az és vigan ő,
 rajta csigaviganó,
 csigaszép és csigajó.
 Szarva ki és sarva be,
 ver a csigafi szive,
 dübörög a csigavér.
 „Odavagyok kegyedér!” „Nosza, ha csak ez a baj”,
 így csacsog a csigacsaj, „oltár elé odamászunk,
 s betelhet a csiganászunk.”
 Sok szerelmes tapadás:
 hüls a hűv, mi tagadás.
 Azt gondolja csigafi: Mégse ez az igazi.
 Ni, ott az a csigabige!
 Azt ha kaphatnám telibe!
 Ne volnék csak házassiga!
 De aszondom: nem addig a!
 Vár az örök csigaéj,
 amíg élhetsz, addig élj!
 Az nem válik, ez meg prüd?
 Veszek még egy jeggyürüt!”
 Ilyen felcsigázott csigát
 nem tart vissza erkölcsi gát.
 Mit bánja, ha esik, ha fű.
 Ég haragja? neki smafu
 bünlajstrom és hibalista.
 Így lett csigabigamista.

VILÁGOS, HOGY CSAK AZÉRT lettem beteg, hogy
 túlfáradásomon túladjak. De Kata kitolt velem,
 elküld orvoshoz – náthával! – hogy ne megint
 szokásosan karácsonykor legyek beteg.

Üldögelek a váróteremben, sokan vagyunk.
 Hallom:

– Ezt nem lehet kibírni! Ennyit várni! És
 mióta beszélgetnek már azok ott benn!
 A nyugdíjasok csak haljanak meg. Halja-
 nak éhen! A Medgyessy fizetése!

Valaki csitít:

– Be tetszik jelentkezni telefonon, akkor időre
 lehet jönni...
 – Az is csak huncutság! Nem ér az semmit!
 Megy a sok pénz a Matávnak! Együtt talál-
 ták ki! És nézze ezeket a kopott székeket!



Közben barátom új könyvét olvasom, a tró-
 pusokon **gyógyít**, hónapokat, egy jószolgálati
 szervezet keretében:

A Fülöp-szigeteken... a kórházak: ágyne-
 mü alig van, az anya és beteg gyermeke egy
 ágyban fekszik – s ez még a jobbik eset. Az a
 rosszabbik variáns, amikor két idegen beteg
 szorong egy ágyon, sokszor kortól, betegségtől,
 bizony még nemtől is függetlenül.

Ma egy óra alatt elérjük a hegyi rendelőt, egy
 fakunyhót. Az ajtó fölé szegezett fakeresztről
 rájövök, hogy ezúttal egy templomcskában
 fogok gyógyítani. Anitáék a fakunyhós kápol-
 nából nagy rutinnal pár perc alatt tábori kór-
 házat, de legalábbis rendelőt varázsolnak.
 A padokból alakítják ki a patikát: a gyalu-
 latlan deszkaülésekre kipakolják az oltáshoz
 szükséges felszerelést, tűket, fecskendőket, a
 fertőtlenítőszert és a gyógyszereket. Az oltár

lesz az iroda, rajta oltási igazolásokkal, beteg-naplókkal, receptekkel.

A szabad ég alatt, hegyormoktól övezett, festői környezetben rendelek. Valahonnan kerítenek egy rozoga asztalkát és egy széket is...

(Nemes János: ... Gyógyítás a trópusokon – 2003. Melinda Kiadó)

FEKVŐ! BETEGSÉGEMRE HIVATKOZÁSSAL kértem Katától ebéd utánra kis édességet. Hogy szedne elő valamennyit az általa – nagyon helyesen – eldugott Mikulás-csomagomból, amit csak adagolva kaphatok meg, nehogy figyelmetlenül és egyre ingerültebben egyszerre fölfaljam az egészet. Kérésemet hátrította, *ha beteg vagy, nem szoktad az édességet kívánni*. Ez igaz. Csapdahelyzet.



ÉS MEGVAN a digitális gép.

Első kísérletek, ezt épp most csináltam, még forró: az **A/03/46**, *Műterem karácsony előtt*

Ez is 30x42 centi.

2003. december 21.

AZ ÉV LEGSÖTÉTEBB NAPJA, holnaptól világosodik. Számon tartom.

Még félbeteg. Vagy inkább kétharmad. Petri-összes. Hogy mit össze tudott ez utálkozni. Ennyi ideje volt?!



ANYÁK ÉS NAGYANYÁK néhány gyerekfotómnak fognak örülni karácsonykor. **F/03/17** ez itt... egészen rembrandtos, nem?!

Most csináltam.

Kata szobájában gyenge mennyezeti fény volt, este már.

De ez az új gép 1600 ASA-t is tud.

(Idősebbeknek: 33 DIN-t.)

2003. december 25.

Ez ITT a **könyvtáram**, ma. A futóvendégek (Mándy összes novellái, Kormos István versei stb.) nincsenek rajta.



2 0 0 4



2004. január 5.

ADATEGYEZTETÉS, naplómát lapozom. 1983. 07., Eckermann / Goethe mondja:

Claude Lorrain képei teljesen igazak, de nyoma sincs bennük a valóságnak.

2004. január 8.

FIAMMAL DICSEKSZEM, kedvenc zenéjét vette föl nekem karácsonyra CD-re: Rachmaninov első és d-moll zongoraversenyét. A kabinos megjegyzi, hogy a c-moll prelűdöt kell meghallgatni tőle, az a legszebb.

2004. január 16.

A SOK MILLIÓ FORINTÉRT operálandó szobrász fiú ügyében kapom a visszajelzéseket, pedig hát a dolog nem is tartozik rám. A családot nem ismerem. A papa a napokban Pestre utazott a fölajánlott képekért, vidéki színházak bemutató előadásaihoz szeretné kapcsolni a képek árusítását. (!) Ennyit tudok a dologról.

Ennek kapcsán egy igen jómódú barátom szinte kétségbeesett kérdése:

- *Öreg, kinek adjak? Mondd, kinek adjak! Heti hét ilyen üzenet. És kinézek a luxusautóból, és a koldusok minden piros lámpánál... Szörnyű. Tudod, hogy ateista vagyok...*
- *Hát ateistának elég pocskék vagy...*

Nem tudom.

Nem tudom.

Próbálok teoretikusan, nem megy:

– mindenkinek egy keveset – senkinek, csak a Karitásznak – minden harmadiknak –

Vagy egy másik megközelítésben: havi ötezeret szánok rá. Vállalatom jövedelmének fél százalékát. Néhány visszatérő kliensnek.

HA VISZONT ALKALMANKÉNT döntök, szelektálok, a szempontok nyilván végtelenek. Pontozom a kürt egytől tízig. A koldus mosolygott. Öreg. Lerobbant. Kék szeme van. Nem részeg. Jó a kosztüm. Ügyes a produkció. Elöl a pénztárcám. Van apróm. Ma lecsó volt. A Közértben a szalámivéget is hozzácsapták. Tegnap veszekedtem az asszonnyal. Szomorú gyerekkorom volt. Szembesüt a nap.

TAMÁS ATYA valahai tanítását követjük a mózesi törvény szerint: Imaközösségeinkben eleve minden jövedelmünk tíz százalékát leadjuk. Eddig jó. És akkor evvel minden el van intézve?

Úgy tűnik, egyszeri, elvi döntéssel nem megoldható.

Mit mondana Teréz anya?

Szent Ágoston szerint *szeress, és tégy, amit akarsz.*

Nem tudom.

Marad a játék. A végső felelősséget a világ állásáért – a kéregető holnapjáért és honlapjáért – a Magasabb Körökre bízni.

Take it easy. A játék, perc sugallata, nem?!

2004. január 22.

TELEFON 1.

- *Ajánlhatom magát? Japánok csinálnak a pesti fürdőkről filmet, egy lukácsost keresnek, aki hajlandó szerepelni, törzsvendég és férfi.*
- *Ajánlhat.*

Mindig szerettem volna megközelíthetetlen, hallgató és arisztokratikus lenni, aki nem szeret szerepelni. De nem megy.

Telefon 2.

- *Itt Nagasi, megkaptuk üzenet.*
 - *Hova menjek és mikor?*
 - *Lukács, szombat, 11.*
 - *Úszom vagy szárazon?*
 - *Masszírozni fogják.*
 - *Az nem életszerű, arra én nem szoktam időt szánni. Tudja, fél óra úszás, utána sietek haza, festő vagyok.*
 - *Szóval masszírozás nem?*
 - *Sajnos nem.*
- (Kis szünet.)
- *És ha megfizetjük?*
 - *Sajnos.*
 - *Mi két dologról csinál filmet. Úszodák és hidak. Nincs véletlen Lánchídról festmény?*
 - *Sajnos nincs.*
 - *Köszönöm, a viszontlátás.*
 - *Viszontlátásra.*

MEGÉRKEZEM az ételhordóval. Mike ajtaja becsukva, zongoraszó, lehet, hogy vendége is van. Úgyhogy SMS a konyhából: EBÉD.

2004. január 23.

MESÉLEM AZ ÖLTÖZŐBEN a japánokat. Hogy elestem három vagy öt dollártól. És hogy azért beverekedtem magam a filmbe. Ma úszom az első kört, valami hosszú fekete a medence fenekén. Közelebről, egy operatőr, lélegzőpipával, előrenyújtott kezében kamera. A lábfejét a segéd fogja, az tolja. Lomha tempóban fölveszik a kék

csempéket, a falból ömlő vizet, az úszómester Tibit a vízparton, ahogy a korlátra könyököl. Úszkálnak erre-arra. Negyedóra múlva – nem bírom ki – megszólítom a kamerást, ez magyar volt: nem akar véletlen fölvenni egy bukófordulót?! Boldogan, nagyon jó!

Aztán még egyszer, kissé távolabbról.

- *És elestél a dollártól? Te egy gazdag magyar nagypolgár vagy!*
 - *Nagy?! Kicsi. Csíkot húz a szkennерem.*
 - *Csíkot húz a szkennерem?! Mi ez? Egy magyar népdal?*
 - *Nem. Török átok.*
- Még a hódoltság idejéből...

2004. január 29.

ADÁS- ÉS MŰKÖDÉSSZÜNET.
Szobából – az életből – kitiltva.

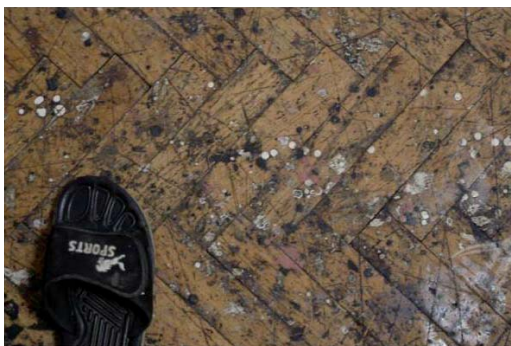
2004. február 2.

VÉGE a **padlójavításnak**. A nagy kérdés az volt, csiszolják-e, ha már itt vannak, ha már úgyis fölszedték majd az egészet, ha már minden kiürítve vagy letakarva. Három nap alatt tudtam megfogalmazni: élettelen lenne egy vadonat-padló. Nincs annyi lelkerőm.

Ez már a javított. Ahol kérdéses volt, filctollal beszámolták, és **ugyanoda** raktak vissza minden darabot. (Látszik, ahogy a karcolások átfutnak.)

Ez emberi.

Kértem a boltban valami errevalót, aztán négykézláb végig, két flakon folyékony viaszos fényesítő, szivaccsal eloszlatva a 48 négyzetméteren.



MÉG KÉT FELVÉTEL, ma reggeliek.

Ennek az lesz a címe, hogy *Nézz a lábad elé* (F/04/07)

Észrevétlenül átfordult a dolog a színes fotózásba, pedig hogy lenéztem mindig.

Ma hazaérve megint *napsütés* a gangon. Eredetileg a száraz leveleket akartam.

2004. február 4.

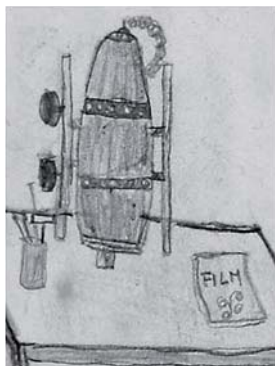
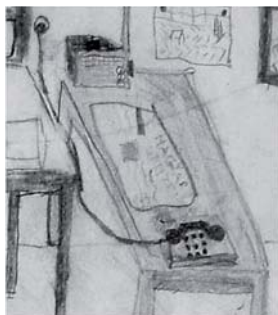
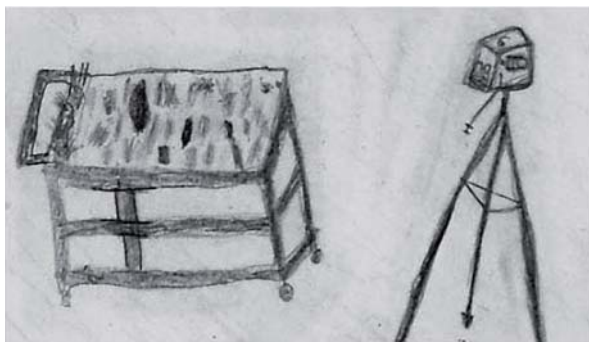
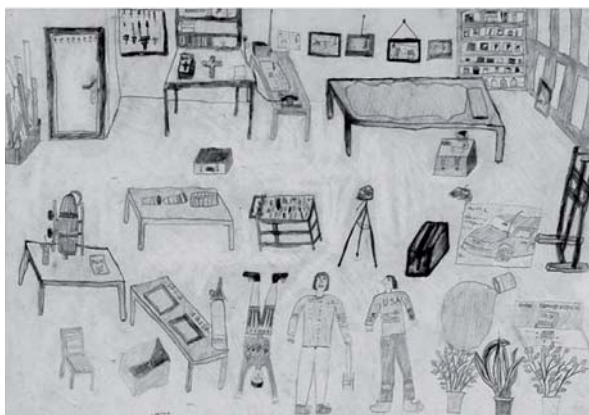
TANULOM AZ ÚJ fényképezőgépet. Mikinek ezt a tízéves kori iskolai rajzát eddig tizenötször fotóztam le, az utóbbiakat már vakuállításokkal.

Apa műterme.

Elképeszt ez a munka. Hogy emlékezetből csinálta, bizonyítja, hogy az ajtó mellett nem törlik a fal, ott a kályha van. Nekem nincs ilyen

vizuális memóriám. (Igaz, nekem semmilyen sincs, inkább csak a látvány atmoszféráját jegyzem meg.)

Persze ismerte. Óvodáskora előtt délelőttönként a műteremben élt. Megszoktattam, hogy egyedül kell játszania, míg fölötté az asztalon festek. Nem kellett figyelni rá. Főleg a földön mászkált, ügyködött, a feszületemet bűgatta a földön – lendkerekű autó. Onnét tudtam meg, mivel töltötte idejét, hogy délben melyik szerszámom merre volt a földön. Negyvencentis ceruzarajz. Ahol üres hely volt, oda növényeket talált ki. (Utálom, sose volt a szobámban.) Meg figurákat, Adidas és USA feliratokkal. Mostanában jót mosolygott ezen. Hülyéskedett is, a földön szétömlött vegyszer. Ez itt a nagyítógép, tévesen két oszlop közé képzelte el.



Képeket is kitalált a látványhoz.

A rádió és a telefon is stimmel.

A fényképezőgép kioldószinórja a fémpe-
remmel. A palettaállvány két görgője, a másik
oldalon fogantyú, ha emelem a gurításhoz.

Kezd kicsit sok lenni a kép, de ez az **1984**-es
Mikifotó ide kívánczok.



AZ USZODÁBAN GÁBORNAK JELEZTEM, hogy a
kiadó, akihez kiközzvetítettem, elfogadta köny-
vét, amit az Illyés-Márai-naplókból állított
össze, és február közepén küldik pályázatra.

[Kéziratban maradt, sajnos. 2008. 4.]

Megjegyeztem, hogy a dobostorta-szelete-
ket szeretem, süteményen rózsaszín és sárga:
dilettantizmus.

AZ EZREDES ÚRNAK MEGDICSÉRTEM a lábát,
talán ezért meghívott egy italra, az automatába.
Én *habos csokoládét*, ő – javaslatomra – holland
kakaót választott, tiszta forró vizet kapott. Egy
arra haladó sporttárs sőt javasolt bele, gargari-
zálni.

Idős barátnőim kara speciális hidegvi-
zes gypjűmosást javasolt az elveszett helyett

kapott új szürke sapómra, merthogy ettől viszket és szúr. Egyikük tegnap hozott is két kis fiolában (vegész volt) mosószereket, és ellátott utasításokkal. Mára kimostam, viszket és szúr, de ezentúl ezt előnynek fogom tekinteni, és örülök neki. Erzsébet asszony megjegyezte, hogy serkenti a vérkeringést.

Mint Kokoschka, aki a század elején a bécsi piacon egy kocsiderék csalánt vásárolt, aztán abban forgolódott egy hétig. S tényleg elmúlt a reumája. (Miért árultak csalánt a bécsi piacon? Ezért?)



2004. február 6.

KILENC ÖTVEN. Elkezdem az *A/04/01*-et.

2004. február 7.

ÚGY TŰNIK, ma kész is.

Ésszerűbb, ha nem véleményezek.

Ez a *mai változat*.

A keret is változott.



2004. február 26.

TÖREKSZEM www.vali.hu lenni:

Kedves B.!

A www.vali.hu az Öné. Nem volna valami mód ezt nekem átadni? Megköszönném választát!

Tisztelt Váli Dezső úr!

Köszönjük érdeklődését.

Kérem, tegyen ajánlatot a domain megvételére!

Kedves B.!

Köszönöm gyors választát!

Egy 60x60 cm-es olajképpemmel, műtárggyal szeretnék fizetni, festőművész vagyok.

Referenciák:

2000. 12. 08. Kiesbach Galéria aukció (Vigszínház), 60x60 cm-es olajképem leütési ára 2 millió ft.

2001. 04. 03. BÁV Központ, aukció (Lónyay utca), 30 x 40 cm-es olajképem leütési ára 800 ezer ft.

2001. 04. 06. Mű-Terem Galéria, aukció, 60x60 cm-es olajképem, leütési ára 650 ezer ft.

2001. 04. 06. Mű-Terem Galéria, aukció, 60x60 cm-es olajképem, leütési ára 1 millió ft.

2004. 03. 20. BÁV, aukció, 80x80 cm-es olajképem indulóára 700 ezer ft. lesz.

Vagy, ha ez nem megy, akkor 40–50 ezer forintot tudok most erre a célra szánni.
Szívélyes üdvözlettel

Tisztelt Váli Dezső úr!

Hol lehet ezeket a festményeket megtekinteni?

Most itt tartunk.

Fiam:

- Téged többen karrieristának mondanak.
- Pedig az vagyok, ajjaj, de mennyire! Csak – remélem* – nem mások rovására.

[*A remélem csak affektálás. Tudom.]

REGGEL A MARGIT UTCÁNÁL előttem egy öregember, koszos télikabát, nagy hátizsák, egy esernyő beleakasztva. A szeméttartóhoz lép, turkál. Odahajolok hozzá. Én most nagyon sok pénzt kaptam, meghívhatom egy reggelire? – és nyitom a pénztárcám. Köszönöm, nem – mondja. Több szó nem esik, indulok tovább.

2004. március 8.

AUTÓ NEM INDUL, uszoda elmarad. Helyette Patríciával hajnali séta, beszélgetés a mély hóban, a réten. Szerelőhöz. Dán Kulturális

Intézet, megnyitó. A művészno véleménynt kér tőlem fotogrammjairól. Kap.

2004. március 9.

AZ ADATBÁZIS alá készülő rendszert okosítom reggel, elküldve Gy.-nek továbbgondolásra. Mikitől SMS-ben kérem a fényképezőgépet, de csak holnapra tudja lehozni. Félő, elolvad ez a **gyönyörű hó**. Autó délután kész, öröm, 40 ezer. Újságstand: álomszép félakt a címoldalon. Ezt nem lehet megunni, tíz perc tragédia.
SMS Szütsnek Krakkóba:

Kértem az autószerelőtől egy kis golyócsap-
ágyat, de sajnos négyet adott.



MA ESTE LEZÁRULT a vali.hu domainnév-vadászatom. Pedig nagyon igyekeztem:

Kedves B. úr!

Valahogy így képzelem magát: őszülő halán-
ték, hatalmas szál ember, kis pocak, sárga
selyemsál, időnként lassú mozdulattal, mesz-
szerévedő tekintettel lepöccenti szivarja
hamuját. Hetente befogat, s könnyű kocsijá-
ban, oldalán porköpenyes kislányával kihajtat

a birtokára. Az intéző, nevezzük Monsieur Dobainak, széles mosollyal fogadja, lesegíti a bricskáról, s beszámol a gazdaság eredményeiről. Hogy mennyi a szaporulat; ismét néhány szép, egészséges kis domain született, minden remény fölnevelésükre...

Kedves B. úr! Kérem, ajándékozza már nekem azt a kis vali.hu-t! A hónap közepén úgyis nagyon szomorú leszek, megsúgták, ismét föl vagyok terjesztve Kossuth-díjra, de amilyen az élet, nem fogom megkapni.

Én pedig önnek ajándékoznám egy festményemet, választhat: vali.c3.hu / dokumentáció / képek hol. Ez a lista egyben gyűjtőim névjegyzéke is, Esterházy Pétertől Kuncze Gáborig. Ha pedig nem vonzzák a képek, még mindig maradandó érték, vagy értékesíthető...

Tudom, az üzleti élet játékszabályai szerint úgy kellene viselkednem, mintha nem is várnám nagyon a választ...

Domaintelen szíves üdvözléssel

Erre se válaszoltak már második napja. Nézem a neten: a *deske.hu* március 6-ától az enyém; regisztrálva. Akkor ez lesz. Még biztatnak is erre, hogy átlépve a nyakkendő világot, lazán... Lemondólevél *vali.hu*-éknak.

2004. március 16.

MAI NÉPSZABADSÁG:

Részen karambolozott autóval egy traktorral száguldó lengyel apáca. A 45 éves Benedek-rendi nővér...

2004. március 17.

VÁRATLANUL SZÜKSÉG VOLT rám itthon, hírtelen Pestre, néhány napra, minden bizonytalan.

VOLT AZ ÖRÜLT NŐK KETRECÉBEN egy zseniális jelenet, nagyszerű alakítás. Az ügyebár férfi-férfi színésznek, homokos szerepben, valami zűr okán el kell játszania egy igazi, macsós férfit.

Így vagyok most itthon, az üres műtermemben, idegen. A csupasz tér. Hogy ne maradjon ki nap, délben elkezdtem egy nyolcvancentis képet. Fura helyzet, minden szerszám Kecskeméten. A hazahívó telefon egy nagykorúsi fotóboltban ért.

Még szerencse, hogy József és testvéreiből itthon is van, kettő is.

Harminc éve olvasom?

2004. március 18.

VAN MÓRICZ VIRÁG *Tíz év* c. könyvében egy szívfacsaró jelenet. Apja szélütést kap a lányfalusi házban, a verandán fekszik, és tudja, hogy meg fog halni. Fölnyúl a polcra, s mellére húzza, lerángatja kedvenc könyveit, Adyt, Aranyt.

Valahogy így vagyok én is ezekkel a nagyon jó barátaimmal. Tordai Teri a lukácsos interjúban emlegeti a Zelk Zoli bácsit, aki mindig olyan kedvesen integetett neki. (El tudom képzelni.) Már a név hallatán is átmelegedik a szívem. Alig pár perc talán, ami egy napból rájuk jut: Déry, Illyés, Thomas Mann, Petri. Újabban Rakovszky, Várady. Levittem Kecskemétre is párat közülük, alig olvasom, de EGYÁLTALÁN NEM MINDEGY, HÁNY MÉTERRE VANNAK TŐLEM.

VALÓSZÍNŰ, ma este vissza Kecskemétre.

Minden használatos hitbéli könyvem lent van, így tegnap sok év után elővettem Kempis Tamás (15. század) *Krisztus követését*.

Kempisről van egy nehezen földolgozható, szörnyű élményem. Állítólag a szentté avatási eljárása ott akadt el, hogy vélelmezték: utolsó perceiben kétségbeesett. Hogy fölnyitották a koporsóját, a karja össze volt harapdálva: élve temették el, tévedésből.

Lénárd Sándor is elmesél egy ilyet a brazil falujából, ott a sírásó halálos ágyán bevallotta, hogy temetés, egy kislányt földelt el, s az lent elkezdett dörömbölni, hogy hova zártatok be engem. Mire ő azt mormogta, ha már ott vagy, maradj is ott...

Igen. Egy régiségkereskedésben mutattak egy tűt, amivel a halott szívét volt szokás átszúrni.

Csak avval tudom kúrálni magam, hogy félni is bűn.

VISSZATÉRVE, ezt a Kempis-könyvecskét tiszteltem, abból látom, hogy egy Poliakoff-reprót ragasztottam rá. A drága Jelenits atya fordította, gyönyörűen. Mondom, a könyvet nagyon tiszteltem, de nem szerettem, a hangja karcos, sötét tónusú, kemény és sajnos fontos, fontos.

Tulajdonképpen ugyanazt találtam benne (II. könyv 12. fejezet), ami a bibliai próféták tanítása, hogy a legbiztosabb út a lélek csiszolására a szenvedés. Meg Chambers gondolata, hogy vigyázz, mit csinálsz, ne akard buta jóindulatból (túlbuzgóságból) más válláról lerángatni azt a keresztet, amit Isten neki szánt, ne játssz műkedvelő Szentlelket... Baromi fontos.

Kempis ezt úgy mondja, hogy *Isten ajándéka számodra a szenvedésed, ha valami jobban*

szolgálná az ember üdvösségét, mint a szenvedés, Krisztus megmutatta volna...

Sokan keménynek találják ezt a szót: vedd föl keresztetted...

Nincs más út az igaz életre... a mindennapos önmegtagadás...

Ha örömet hordozod a keresztet, ő hordoz téged... ha kedvetlenül hordozod, terhedre lesz...

Maga a mi Urunk Jézus Krisztus sem volt egyetlen órányit sem szenvedés meg fájdalom nélkül...

Első hallásra nem az a mindigboldogvagyok karizmatikus hang, amit megszoktunk, és ami oly vidám-vonzó.

Persze, végül is ugyanaz. Szép.

A HÉT ELEJÉN egy mobilhívás, a nagykörösi fotóboltból egyenesen Pestre. Szerencsére a fontos dolgaim mindig a zsebemben. Kecskeméti szobámat szokásosan úgy hagytam, hogy rendben találják, ha meghalnék. Csak a vekkert hallhatták 5.23-kor naponta, igen hosszán, sajnos.

György atya mesélte, hogy mikor az egyik öreg páter halálakor fölnyitották szobáját, minden fiókja üres volt.

A CIFRA PALOTA idén zárva, de volt egy sajtóhírem egy ásványkiállításról, a Református Kollégium épületében. Kiderült, a Ráday Múzeumot is ide költöztették, kiegészítették festményekkel, és egy óratörténeti kiállítás is. Meg volt mentve a vasárnap.



GYÖNYÖRŰEN SZÍNES kristályok, sokféle *ametiszt*, többcentis pirítokoka. Az egyházi edények köré olyan vitrin, ami magában is műtárgy.



PRÓBÁLOM a *Kecskemét-filinget* megfotózni.

DÉLUTÁN PEDIG a rend kedvéért a pénteki elmaradt festésnap pótlása. Az újabb képek: mintha kezdenék megtalálni valamit.

2004. március 22.

ROSSZ IDŐKET ÚSZOM, nehezen megy. Pedig, érdekes, most pár hónapig váratlanul, minden indok nélkül, könnyen vettem az 1200 métert.

DÉLELŐTT 11-KOR muszáj elkezdenem egy *második képet* (A/04/21), kényszerhelyzet. Teljesen félholt vagyok, de ebéd előtt ilyen rövid időre már lehetetlen lefeküdni.



2004. március 25.

VÁRATLANUL JÓ IDŐ 1200-on. Várady megint föl hívta figyelmemet az édes-édes Zelkre. Szerencsére itt van a három kötetből összeragasztott Összese.

EGYEDÜL

Sivatag délután.

Bejárhatatlan napszak.

S az alkony hűse? és az éjszaka?

Kinek nyit ajtót borzas

szolgáló, özvegy árnyad?

emlékeid gyűlevész hadának.

SMS Várady Szabolcsnak.

Délelőttönként munka közben a Szellemhangok a rádióból-t hallgatom, végtelenítve. Kösz. Váli

Sokhúrú vers, így lehet mondani.

ESTE. Na végre! Meglett a *deske.hu*, kipróbáltam.

2004. március 27.

AZ ÜGYET LEZÁRÓ e-mail, éjszaka fogalmaztam:

*Tisztelt B. úr!
Honlapom teljes munkásságom dokumentációja. Halálom után egy közintézmény fogja kezelni. Most fölmerült, hogy az örökül adásban a *vali.hu* domain nem teljes körű birtoklása jogi problémát okozhat. Ezért sajnálattal, de visszavonom kérésemet, és lemondok róla.
Szívélyes üdvözlettel*

2004. április 12.

MEGKÉRTEK, ÁLDOZTASSAK meg egy elfekvőosztályon lévő mamikát. Elborult elmével semmit nem tud már a világról, olykor egy-egy éneket, imát. Elgondolkoztam rajta, milyen előkészületi imát mondjunk.

Ösztönösen mindent minél gyorsabban csinálnék, már a következő munkára sandítok. Bánatimát? Ennek az embernek már semmi bűne nincsen. A fölolvastott szövegeket nem érti. Kinek mondom ezt az imát? Megsimoga-

tom a kezét: áldozunk. Azt feleli: igen. A túlvilággal beszélgetek?

Amit itt csinálunk, időn és értelmén kívüli.

NAGYON MEGSZERETTEM ezeket a verseket, **Várady-összes** (hivatalosan: *A rejtett kijárat*), most jelent meg. Csak a jobb kezelhetőség okán ki akartam volna tépni belőle a műfordítás-, egyebeket, mígnem figyelmeztettek, hogy ott is van nekem való.

Viszont nehéz eligazodni a kötetben. A köv. kiadást többszínű papírokból kéne. Most így jelöltem meg a *versek / fordítások / próza / egyebek* fejezeteket, működik:



2004. április 17.

A GYEREKEKET NYARALTATTUK Zebegényben. A hazautazás délutánja, feszült légkör, ideges csomagolás, mert késésben voltunk. Ugyanis Pesten még a vasárnap esti misét el kellene érünk. A cuccok a földön szertehányva, én a szőnyegen guggolva próbálom egy társasjáték sárga és piros fabábuit papírba göngyölni. Időnként vonatok dübörögnek el mellettünk, ijesztő közelségben. Akkor Kata hozzám lép: – Nem tudnál egy kis pénzt adni? Én itt maradok még pár napig. – Fölugrik a vérnyomásom; nem,

nem tudok. – Jó, akkor megoldom másképp. – Mégis meddig maradnál el? – Csak pár napra átugrok Prágába, egy kritikai lapot akarok alapítani. Már több emberrel beszéltem...

Erre ébredtem, most, tíz perce. Már a rémálmaim se az igaziak. Szoftrémálom.

Ötven liter teát hozott eddig betegágyamhoz, termoszban. Nem ezt érdemelte tőlem.

2004. április 18.

НАРОК ОТА *ezt látom* (az ágyamból). Nem is kellemetlen.

2004. április 23.

AZT ÍRJA a mai Népszabadság:

Rainer Bracht nem hitt a szemének, amikor elolvasta a német külügyminisztériumtól kapott felszólítást. – A túszszabadítás költségeiért kérjük, utaljon át 2301 eurót az alábbi bankszámlánkra. (Mármost ő volt a túsz.) Megértését előre is köszönjük.

KÖNYVET KAPTAM KÖLCSÖN: Sárközi Mátyás: *Levelek Zugligetből*, most adták ki. Molnár Ferenc lánya, a legendás – csakugyan az – Sárközi Márta levelei 56 őszén disszidált fiához, Londonba. Mártát 1960-ban ismertem meg, rögtön kölcsönadta Zugliget-oldali gyümölcsösét, rajta kis fabódéval, festeni. Egyszer dolgoztam ott – bokáig hóban, ó ifjúság –, emlékszem a megfagyott olajfestékre, alig lehetett kinyomni a tubusból. Most olvasom, hogy abba a házba Moldova és Eörsi is följárt, írni meg ízélni. Meg Király Béla vezérőrnagy, ő bújt ott.

A könyv legtöbb szereplője ilyen-olyan ismerősöm, múlik az élet. Lator, Pilinszky, Horváth Ádám, Boldizsár Iván, Illyés, persze, Borsos Miklós, Németh László, Juhász Ferenc, Bibó, Káldor György, Zelk, Déry, Háy Gyula, Tardos, Révai József, Erdei Ferenc, Ferenczy Béni és felesége, Erzsike. Rácz András festő, a Lukin házaspár (onnét is volt Mártának vagy hat unokája). Aztán barátja, Fazekas, akit egyszer külön is meglátogattam, buddhista szentély volt az ágyával szemközt.

Nagyon élvezem Márta szabadszájú leveleit.



Reggel ágyba hozták a diótortát, aztán elutaztunk Szántódra: elballagtunk a remeteéletet élő Illyéshez, akit előbb halálra rémitettünk avval, hogy pár napra jöttünk, de nem fogunk zavarni, majd megleszünk valahol. Mikor kiderült, hogy mindjárt továbbmegyünk, nagyon kedves lett... megnéztük Borsos házát és kertjét. Bedugtunk egy névjegyet... meglátogattuk Liptákékat, akik olyan műveltek voltak és olyan irodalmárok, hogy majd meghaltunk tőlük. A lakás úgy meg van tömve népi szűrökkel meg szarokkal, mint egy céllövőbódé, és minden tenyérnyi falfelületen képek vannak, hogy Gabusnak szeretettel Bernáth Aurél, Gabusnak hálából Egry József és Gabusnak hódolattal Leonardo da Vinci.

Megnéztem a Múcsarnokban a Tavaszi Tárlatot [1957], rossz, szürke, egyhangú. Az absztraktok olyanok, mint a tapétatervek. Az Ország Lilika nem Picasso, és a Vajda Julika se festő azért, mert a férje az volt.

Ezt nem merte leírni (gondolni) senki se, rajta kívül (én sem), pedig igaz.

És a locsogásokon túl rejtjeles üzenetek, hogy letartóztatták, de Révai közbenjárására kiengedték. Hogy Bibó István veszélyben van, majd, hogy életfogytiglanra ítélték, üzenet Cs. Szabónak: foglalkozzon ezzel a BBC.

2004. április 24.

REGGELENTE FÉLÚTON látom, a túloldalon. Régóta le akarnám fényképezni *ezt a plakátot*, most szántam rá egy sétát.



Közben már jócskán ki is fakult. Talán magát a Trafót hirdeti, talán egy produkcióját.

Ha erotika, plakáton, ez a frekvencia számomra a legvonzóbb.

Értelmezzük a látványt. Egy ruhátlan lány és fiú, egymással szemben, mélyfotelben. Előtte vannak, de nem sietős fajták, zenét hallgat-

nak. Vagy utána vannak és diskurálnak. Bár a lányok akkor már inkább fedik magukat, jó ösztönrel. Maradjon csak testük csodája a vágy tárgya, nem a már hűvös mérlegelésé. A meghittségnek olyan pillanatát rajzolta itt le a fotós, amit tökéletesnek képzel el az ember. Mint egy Vermeer-kép.

ESZEMBE JUT egy apám hagyatékából való történet, anyácskám közvetítette.

Apám, még legénykorában, megy haza, és valami szokatlan: sötét a lakás. Bent szüleit találja, egy kereveten üldögélnek a sötétben, kézen fogva, és meghittten beszélgetnek. Rájuk esteledett.

Lehet, hogy van ilyen házasság is.

Vagy most magamat sajnálom.

2004. május 2.

FÉL KÉZZEL GÉPELEK, mert ölemben Kinga, a mókust festi barnára. (Ritka alkalom, nemigen foglalkozom velük. Utolsó műveimet kell megalkotni. Kata gügyög velük, és én akkor szívesebben hallótávolságon kívül.) Azt mondja éppen itt a fán a giliszta, kipofozzuk. Amikor szül a giliszta, akkor nem tud meghalni, akkor még fiatal.

Tehát már világszemléleti alapkoordinátáin dolgozik.

2004. május 15.

HÓNAP KÖZEPE, esedékes gyónnom. Jó pár éve fölírtam bűneimet a biblia hátlapjára – de benne van a komputerben is, a könyv elvesztése esetére. Három csoportban: Isten ellen,

magam és mások ellen. Ezt a listát szoktam előző reggel átnézni, továbbírni. (Az önsajnálátot már kitöröltem.) A drága Mihály atya járókerettel az előtérbe már nem megy ki, úgyhogy a hajnali mise után elüldögél még egy kicsit a szentély oldalában, imádkozni és fogadni pácienseit. Melléültem a szomszéd karosszékekbe, megsimogattam pergamen kézfejét, *hogyan van a lába, kedves Atya, és mi van György atyával?*, aztán:

Egy hónapja gyóntam. Amit Isten elé kell vinnem, elsősorban a szertelenségem a munkában, a munkamánia. Tulajdonképpen semmi más nem érdekel. Ebből adódik fari-zeusságom, az emberek között úgy teszek, mintha mégis. Igaz, van ebben jó szándék is. Az önzésem, hogy az én dolgom intéződjék el mindenképpen, aztán jöhetnek mások. Időnkénti smucigságom, persze főleg másokkal szemben. A böjti fegyelem is lanyha, bár általában nem én választok ételt. Vagyis összességében az egyetlen bűn: a szeretetlenség. Kérek üdvös elégtételt és föloldozást.

Egy tized rózsafüzért rótt ki rám.

2004. május 17.

IMÉNTI EMAIL-VÁLTÁS:

- *Deske, nem túlzás az önsajnálátot kihúzni?*
- *De.*

És talán kész ez az A/04/21 is, 80x80 centis, **Absztrakt műterem.**

2004. május 20.

EGY KIS IGAZI, vagány sportautó parkol egy ideje házunk előtt a járdán, teljesen szabálytalanul. Ezüstmetál kétüléses Audi, lenyitható tetővel, csillogó, gyönyörű. A szélvédő mögött pedig parkolási rokkantengedély, valamint a nagyobb nyomaték kedvéért egy baseball-ütő is. Mindennap odateszi.

2004. május 21.

RÁSZÁNTAM AZ IDŐT, mégiscsak *muszáj*: két év után megnéztem a Terror Házát.

A külleméről nem változott a véleményem, szakmai tévedés az ilyen díszítőelem, mint ez a járdán keresztbe álló pengefal, ez nem architektúra, hanem színházba való díszlet. További kételyeim is fönnállnak, érdemes-e a Gonoszról ilyen formában emlékezni. Lehet.



A belső. Amit elmond, az én generációm tudja, velejéig. Ezt a rettenetet ismerjük. A bemutatás sem új, az egész egy grandiózus fali-újság. Hogy mindez jó-e vagy gyenge, nem tudom megítélni. Talán nem is kell.

Ami élmény volt nekem, a szomszéd termekből jövő üvöltözés, valami szónoklatok. Meg a tény, hogy ebbe a hírhedt Andrassy 60-ba életemben egyszer beléptem. És ki is lehetett jönni.

2004. május 31.

MUTATOM, negyedszázada itt voltam. (A C. naplóban keresgéltem most, hogy némely dolgot elérhetővé teszek az ÍRÁS-oknál.)

*leginkább talán egy hím szarvasbogarhoz
vagyok hasonlítható.*

lírai alkat, belülről puha.

hátam fekete, mozgásom merev.

billegve és határozottan törtetek céljaim felé.

*csápjaimmal simogatok, ha úgy kerül a dolog.
sok tisztelők van.*

üzleteimet rendben tartom.



2004. június 1.

FOTÓKIÁLLÍTÁS.

Az ember egy ilyen munkától hanyatt esik. Kétszer. Amit és ahogy. Feltétlen megnézem.

Sebastião Ribeiro Salgado: Exodus

2004. június 2.

MEGNÉZTEM az *Exodus fotókiállítást* a Várban. Ha előbb látom, és csak utána beszélek, még ennyit se tréfálkoztam volna. Itt elakad a szó. Vagy kilenc terem. Az ember egy idő után már nem látja a hogyan, csak a témát. Az élő rettenet, a borzalom. És mennyire egyarcú a szenvedés. A fotós végigjárta Ruandát, a mexikói határsértőket, a tuszikat kontra hutuk, Vietnam, orosz emigránsok végső búcsúja rokonaiktól, legyilkolt parasztokat sirató brazil asszonyok, játszó gyerekek drótsövény mögött, akik már a lágerben születtek.

Éhezők, haldoklók, vándorlók, reménytelenek, várakozók. Nyomor, nyomor.

Az Isten-hívő némán kitárja a karját az ég felé.

Jövök hazafelé, aztán itthon az ebéd.

És sorra a következőket teszem a látottak mellé:

- Hatszáz forintot fizettem a parkolásért, merthogy kocsival mentem kiállításnézni. Ruanda.
- A menzaebéd bőséges volt, ámbar közepes minőségű. Ruanda.
- Egy kérdéses képemhez keretet kezdek csinálni, hátha attól elbillen a holtpontról. Ruanda.

2004. június 6.

MOST LEFOTÓZTAM ezt is, **A/04/10** 37,5x72 cm. Hollán Sándor ittjártakor a képnek ezt a felét találta használhatónak. Már van hozzá (széles) keret is.

2004. június 10.

ISMÉT 30 EMELET. Az Alpok-túrára muszáj föl-készülni. Ha fordultomban leérek a földszint-re, és ott épp valaki a liftre várakozik: arcomra kiül a teljes döbbenet. Ez mély zavarba vált át. Toporgok egy kicsit. Tétován rácsapok a bal zsebemre. Majd idegesen a többit lapogatom. Fejcsóválás. Keserű, lemondó kézlegyintés. Egy észrevétlen mozdulattal közben indítom a stop-pert. És csüggedt testtartással elindulok vissza, fölfelé a lépcsőn.

REMÉNYTELEN képkapirgálások.

Nem megy. Hogy valami legyen, **egy fotó:**



valami új témát találtam: műterem.

ANYÁM HÁBORÚS NAPLÓJÁT olvasom, 26 éves, két kisbabával, és még nem tudja, hogy özvegy.



1945. január

...A ház a pince fölött romokban áll. Az éle-lem a kevésnél is kevesebb. Ricsi piszkálódá-sait sem bírom, így egy reggel összecsomago-lok, elhatározva, hogy átmegyek a Bethlen udvarba Kláriékhoz. A holmijainkat batyuba kötöm, felveszem a hátamra, karomra Kisdes-két, Rozi csak Erzsébetkét viszi, s elindulunk. A batyu és Kisdeske együtt igen nehéz, a sok üléstől és éhezéstől elgyengültem, no meg a romokon bukdácsolva járni sem éppen könnyű, főleg egy kölcsönkapott nyári szandálban. Alig megyünk vagy 50 métert, mikor aknatüzet kapunk, megrettenve ugrom Kisdeskével egy veszteglő koci alá. A tűz erősödik, mi rémül-ten guggolunk be egy kapu szögletébe, de a ház is találatot kap, ezért lerohanunk az idegen pincébe. Félóra múltán tűzszünet, s mi újra folytatjuk utunkat. Alig bírok járni, már csak vonszolni tudom magam, ezért egy embernek 200 pengőt (az akkor nagy pénz volt) és egy doboz cigarettát ígérek, ha elsegít minket a Bethlen udvarig. Ő átveszi a csomagot, s nem-egyszer Kisdeskét is. A Logodi utcából azonban vissza kell fordulnunk, mert a lebombázott házak összeborultak az út felett, azon a rom-halmazon átjutni nem lehet. A Mikó utcán keresztül nyílt úton vánszorgunk tovább az Attila körúton (amit már Pest felől belőnek

az oroszok) s egy végeláthatatlannak tetsző idő múltán elvergődünk Kláriékig. Kísérőnk semmit nem fogadott el tőlünk! Áldja meg az Isten!

A két emelet mélységben lévő pincében aránylag biztonságban érezzük...

Aztán onnét hazafelé, a Körtérre.

...Nem bírom tovább. A sötét folyosók zsúfolva sebesült német katonákkal, s a 400 férőhelyes óvóhelyen már több, mint ezren vagyunk. Az ezer közül legalább 900-nak diaréja van, s WC csak kettő, így a ház mellé kellene kimen-ni (már, aki kimegy, mert nem fél). Szóval a kolera, illetve valamilyen fertőző betegség nem késhet soká. A katonák meg már csak kétnaponként kapnak enni, így nincs kihez fordulnom élelemért. Felmegyek az egy emelettel feljebb lévő katonai parancsnokságra, hogy megkérjem a parancsnokot, ha a hegyen át járőr megy este a Körtér felé, csatlakozhas-sam hozzá a két gyerekkel, hogy hazajussak, mert ha itt maradunk, remény sincs rá, hogy a két kis angyalkám életben marad, annyi-ra leromlottak. S ez a ház a Gellérthegy és a Vár között van, nyilván utoljára fog elesni, addig nem bírják ki a gyerekek. Kókay ezre-des nagyon kedves, Szentgyörgyi (?) százados is. Ez utóbbi ugyan felugrik kérésem hallatán: „Asszonyom, nem tudja, mit kíván, ez örökség! Hiszen a járőrök közül is sok nem tér vissza, mert az egész hegyoldalt belövik.” Kókay leinti: „A férfigolika hajoljon meg az anyai szív érzése előtt.” Megígéri a járőrt, megkínál feketével, a másik tiszt – aki épp borotválkozott jöttömkor, s akit megkértem, hogy utána engedje meg, hogy abban a vízben megmoshassam a kezem – mosdási lehetősé-

get biztosít! A nagy teremben egy ruhafogas mögött hetek óta először meg tudok mosakod-ni! No nem tetőtől talpig, de legalább derékig. A feketekávé és a mosdás hihetetlen nagy szó és élmény!

Este a sötétség beállta után két katona kísé-retében elindulok életem eddigi legborzalma-sabb útján, gránát-, puska- és ágyútűzben két pici gyerekkel a Gellérthegyen át behavazott bombatölcsérek, fel nem robbant lövedékek között a bizonytalanba. Igen, a bizonytalan-ba, hiszen nem tudom, megvan-e még a...

2004. június 15.

KÖLCSÖNKÉRTEM a Néprajzi Múzeumból 10 éve nekik ajándékozott 2400 zsidótemető-fotóm csíkmásolatát, esetleg újra könyv lesz belőle. (A filmeket nem adják ki, nekem se.) Egyelőre elkezdem a tartalomjegyzékét digitalizálni.

ÉS – FOLYTATÁSOS REGÉNY – megint anyács-kám ostromnaplója fronton lévő férjének.

Nem tudom, megvan-e még az otthonunk, áll-e még a ház, nincs-e romokban. A kato-nákon fehér lepedő, minket nem takar semmi. Én Erzsébetkét viszem, az egyik katona Kis-deskét, Rozi a karácsonyi cuccokat. (Nem volt annyi eszem, hogy a sok karácsonyi ajándékot, köztük pl. Kisdeske hatalmas összerakható várát otthagyjam.) Útközben állandóan a Szűzanyához imádkozom, s neki köszönhet-jük, hogy nem talált el bennünket egy golyó sem, pedig a világító lövedékek néha szinte az orrunk előtt süvítettek el. A Ménesi úton minden villa lángokban áll, az utat végig belövik. Egyszer védelemül – no meg némi

pihenésként – a lazaristák kis kápolnájának kapujába guggolunk le.

Itt a sok rémség közepette az jut eszembe, mikor behívtak, s a délvidéki bevonuláson kellett részt vennem, én eljöttem ide a Nagybaldogasszony útjára, ahol annyit sétáltunk együtt. Itt ballagtam búsan nélküled, akkor már szerelmes voltam beléd, majd betértem ebbe a kis templomba. Már jó ideje ültem bent, mikor rádöbbsztem, hogy csak Te jársz az eszemben, s még egy Miatyánkot sem mondtam el. Aztán váratlan-hirtelen megnyugodtam, mert eszembe jutott: „Amikor én rád gondolkodom, már az is imádság!”

Vége hazaérünk. A lakáson saját belövés (!) ment át, szerencsére nem nálunk robbant, hanem a szemközti háztetőn. Így is sok kárt tett, sok mindent elvitt, összetört, s egy ép ablakom sem maradt. Az élelem nagy része ellopva (megértem), de itthon vagyunk! Itthon! Hála a Mindenkor Segítőnek és a jó Istennek!

1945. február

Ilyen rettenetes zenebona tán még egy éjjel sem volt. Mi lesz még itt? Meddig fog ez tartani? Maradhat itt életben egyáltalán valaki? Reggel elhallgat az utolsó ágyú is, a katonák elvonultak. Délben 12-kor megjelenik az első orosz, majd jön a többi is barátságosan, mosolyogva.

Természetesen mindnyájan az óvóhelyen maradunk, s bár a pince irgalmatlan hideg, és világítás sincs, senkinek se jut eszébe felköltözni. A ház valóságos átjáró lett, egyik „különműny” a másik után érkezik, hol német katonákat, hol puskát vagy nőt keresnek. Nagy szerencse, hogy a földszinten egy „telefonos színésznő” lakik, aki azonnal kiállt az ajtóba fehér bundában...

2004. június 18.

ÁTFESTETTÉK a **Lukács** homlokzatát.



2004. július 1.

MEGYEK PESTERZSÉBETRE:

A Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány átvizsgálta tulajdonában lévő festményeinek fizikai állapotát. A szakértők sajnálattal állapították meg, hogy több mint száz alkotás nem bírta ki az elmúlt évtizedek viharát, a többszöri átköltöztetést, a tárolás mostoha körülményeit. Ezek a fizikailag sérült, restaurálással sem javítható művek immár nem tölthetik be eredeti funkciójukat, az esztétikai élvezet nyújtását.

A fentiekre való tekintettel a Kuratórium úgy döntött, hogy ezeket az alkotásokat térítésmentesen visszaszolgáltatja az alkotóknak.

A visszaszolgáltatandó festmények között az Ön alábbi alkotása található:

VÁLTOZÓ IDŐK

Kérem, hogy ezen alkotás átvétele céljából a megadott helyen –

HÚSZ KÉPEMET beazonosítottam a raktárban, negyedszázada fekszenek ott. Egyet hozhatam haza mint tönkrementet, de egy másikat is találtam, amivel baj volt:

Lapozok a polcon, egy olajkép a többi között, 30x35 cm, beletárolva. A képet a biztonság kedvéért a térdemen azonnal kettétörtem, még mielőtt a rémült raktáros... satöbbi.

Ugyanis egy régi grafikám képhulladékból leszabott hátfala volt, ami egy átkeretezésnél fölössé vált.



Aztán papírt kértem, jegyzőkönyvnek.

A levélben több mint száz tönkrement képről beszélnek. A Képcsarnok Vállalat évtizedek óta fölgyűlt, hányódó raktárkészletének része. Szomorú ezeknek a képeknek a sorsa. Most hirdetnek pályázatot a

'60-as, '70-es és '80-as években alkotott neves kortárs festőművészek alkotásainak megvá-

sárlására. A festmények negyed részét, 2478 festményt és 1098 akvarellt ajánljuk fel megvételre, 30 millió ft + ÁFA irányár. A vételár készpénzben, 8 munkanapon belül... De az egyharmadát is meg lehet venni...

Tehát, ha jól számolom, darabja 8400 forint. Annyiért visszavásárolnám a magaméit is. Van a húsz között öt jó. A többiből pedig polcot csinálnék... Itthon aztán egy óra munka volt aktualizálni a most előkerült képek adatait a komputerben. Jó néhány képcsarnoki képem még mindig lappang.

2004. július 10.

ÍRTAM, A NAPOKBAN: visszakaptam egy tönkrement képet a Képcsarnok raktárából, tenyérnyi terület letörve a jobb felső sarkából, 1975-ből, A/75/42 **Változó idő**. (Hogy nagyon szerettem, azt tudom a címadásból, Kleenek van egy ilyen című képe: *Gemischtes Wetter*, ha jól emlékszem.) Mit csináljak vele? Ezt: Ilyen volt – és **ilyen lett most**, megvágva, 40x66 centire.

Úgy változott éppen, ahogy én harminc év alatt, nyilván.

2004. július 18.

MOST KÉT HÉT TÖREKI, Siófok fölött egy dombon, *magántulajdonban lévő alkotóház*. Ilyet még nem csináltam, félkész képeimet viszem, azokkal kezdek. Nyomaszt ez a sok majdnemvalami. Igaz, újat kezdeni nehezebb.

Az idei kecskeméti alkotóház eléggé zsákutca volt. A vörös ceruzás előrajzolás általában olyan artisztikusra sikeredett, hogy sajnáltam

eltüntetni. A vonalrajzra építeni olajképet: fából vaskarika. Sok selejt, az út folytathatatlan. Tapasztalata persze van, sőt a tegnapi A/04/03 sok mindent megér.

Notebookot mindenesetre viszek.

2004. július 20.

EGY IGEN JÓMÓDÚ ember épített négy műtermet, hozzá nagy lakásokat, alkalmi vendégek számára, festményt vár cserébe. A Balaton-part öt kilométer, lelátni, dombtető. Minden dús zöld, távolból a víz csíkja, túlhan Almádi, az már párás-kék.

Az első két óra műteremépítés. Nehéz volt a meglévő bútorokat úgy kombinálni, hogy nekem festéshez egy magas asztal jöjjön ki belőlük. Végül egy rajztábla, ami az ablakpárkányra és egy polcos bútorocskára támaszkodik. A kosiban szerencsére mindig van pukkanós fólia, a *balatoni kilátást* eltakartam.

REGGEL AUTÓBA, a parti szálloda uszodája, 25 méteres, bójával osztott sávok, csak sajnos 29,7 fok – baromi fárasztó. Kézlápatot vittem, vártam, de nem tiltották ki. Sőt mellettem valaki szintén. El volt rontva az örömöm.

Öltözésnél Katával egy kabinba kerültünk, minden úgy történt, amint a novelláskötetek erre az esetre előírják. Ő 61, én 62. Délelőtt festés helyett alvás. De előtte reggeli. Katának javasoltam, hogy a teaforralóba egyúttal a leendő lágytojásokat is, de hátrította. Nyaralunk.

DÉLUTÁN KATA LEMENNE a vízpartra. Ezt az ötletet olvashatta valahol. Miért olyan elviselhetetlen nekem az a látvány, hogy síófoki gyalogosok könnyű nyári öltözkében minden látható

ok nélkül mennek valahova, a másik fele meg onnét vissza, tömegével?

2004. július 27.

A KOMPUTERMUNKA sajnos kész. A félkészben lehozott öt kép is. Újat kezdtem. Keserves.

2004. július 31.

KEZDEK CSOMAGOLNI, reggel haza. Vége.



2004. augusztus 14.

MA HÁROMKOR INDULTAM, még töksötétben, Tormásról, 200 kilométer. Hétkor Lukács.

Holnap vonatozás a XVIII. Debreceni Országos Nyári Tárlat megnyitójára díjat átvenni. Talán a negyvenedik díjam. Úgy tudom, százezer....

2004. augusztus 15.

LEFOTÓZTAM HAJNALBAN az új képeket, tízóra-it kell még csinálnom az útra, csak egyet volt időm netre formázni, amit ilyenformán meg tudok megmutatni: A/04/39 *Müterem Petri György tiszteletére.*



AMIT MÉG MAGAMMAL VITTEM, megint csak a Menedékház, a Sárközi Márta-emlékkönyv.

Egy politikailag zűrös ankétot ír le 1947 novemberében a Párizsban időző Illyés Gyulának:

Nemes Nagy Ágnes tartott filippikát a cikk ellen. Zöld kosztüm volt rajta, bábékalap, ajkán Durdilly-féle csókálló rúzs. Lábán Heilig-féle harisnya. Aztán Pátzayné Liebermann Lucy közölte az egybegyűttekkel, hogy pszichológiai szempontból jó, ha valaki verset ír, de különben katasztrófa. (258. old.)

(Sárközi versügyi szerkesztője) *Weöres el volt ragadtatva minden olyan verstől, melynek nem voltak egyforma hosszú sorai és nem rímelt, főleg, ha nő volt a szerző. Egyszer oly lelkes kritikát írt egy versíró szűzről, Károlyi Amyról, hogy még szonettet is biggyesztett a kritika végébe, a költőnőnek dedikálva. A költőnő tizenennyolc dioptriás szemüveggel, fehérre rizporozott orral, rózsaszín szalagcsokorral a hajában rohant be, hogy megismerkedjen lelkes bírálójával, elrohant vele sétálni a Kerepesi temetőbe, ott magáévá tette és férjül vette. (282. old.)*

2004. augusztus 20.

MONDJÁK A FALUBAN, Kata hozza a hírt: lemondott a kormányfő, a Medgyessy. Nahát. Valami Kissért kell imádkoznunk, ezentúl. Bár most, a tizenegyes hírekben a Kossuth nem említi. Lehet, hogy kacsa?

Viszont tegnap a newsomat mindösszesen kilencen olvasták. Negatív rekord. Ja persze, az olimpia. Talán.

Nyár, igazi. *Déry Ítélet* nincset olvasom, nem először.

SÜRGÖSSÉGGEL FÉLBEHAGYTAM, egy jó 50 éve húzódó tervet megvalósítandó. Egy 2,8-as Tessar! objektívvel próbáltam hányadszor!

tüzet gyújtani, napenergiával. Ezúttal egy konzervdoboz aljába – hogy szélből óvjam – szárazlevél-morzsálékot, hátha. Pillanatra milliméteres vörös izzás, aztán az édes avarfüstszag, de nem gyullad meg, nem és nem. Mit csinálok majd őserdőben egyedül, gyufa nélkül? Annak idején taplóval is próbálkoztam, gyerekkorom ezért kultikus tárgya.

Nem tudja valaki?

2004. augusztus 21.

Kedves Gábor, kérdezed, miért csak az én leveleim olvashatóak a weben (ÍRÁS / LEVELEK), és miért nem Esterházyé is, amikor 2001-es húsvéti ÉS-cikke kapcsán alaposan összevitattok. (Később kebelbeli barátom, Szüts is bekapcsolódott Párizsból, kellemesen földbe döngölve engem.)

A válasz: mert Péter nem szánja ezeket nyilvánosságra, most megkérdeztem, miattad.

Bár megfogalmazásuk miatt érdekesek lennének, ettől esel, viszont tartalmuk meglehetősen pontosan kiderül válaszaimból. Meg kell elégedned ennyivel.

Ha magát a cikket, majd a válaszcikkeket – köztük az enyémet is, sőt, amelyik rajtam mulat, azt is – olvasni szeretnéd, ugyanitt a ÍRÁS / NAPLÓ-nál, LEVÉL-nél nézd – 2001. május.

Illetve, nem tudom megállni, Szüts levelét ide is, egyik legkedvesebb levelém:

Kedves Pé,
Elküldte – kérésre – közös barátunk levélváltásokat. Voltaképpen semmit nem akarok mondani ez ügyben, legfeljebb annyit, hogy

tudd: száz százalékgig veled értek egyet. Évek óta próbálom barátunkat pallérozni: mint látható, teljesen reménytelenül. Mindenfelől érthetetlen. Úgy tesz, mintha okos lenne, és közben tök hülye. (Festőnek persze ez pont jó lenne... Egy régi – azóta szintén megőrült – barátunk, Mezei Gábor mondta azt sok-sok évvel ezelőtt: a Válinál az a baj, hogy az élet minden területén örült, kivéve a festészetet. Jó bon mot, de persze nem ilyen egyszerű.) És úgy tesz, mintha hülye lenne, és közben nagyon okos. Lehet, hogy csupán rosszkor hülye és rosszkor okos? Boldogan lubickol a(z ál)tájékozatlanság édes rózsaszín vizében. Volt szerencsém nekem is mondani neki többször, hogy micsoda duma, hogy nem ismeri a Demokratát. Egyszer vegyen egyet stb. stb. Én sem vagyok a Vasárnapi újság megrögzött hallgatója, de tudom, hogyan dől a szar a szájukon.

És piszkosul utálom a csúsztatásokat: amikor azt mondják (Jelenitscel együtt), hogy ők a Népszabadságba is adnak interjút. Szóval a jobboldali fasisztával szemben – szerintük – a baloldali fasiszta lap? Márpedig a Népszab. jár a Válinak, minden reggel olvassa.... stb. stb. Egy fasz.

A legjobb barátom.

Öllelek innen messze Párizsból.

2004. augusztus 23.

SZERENCSERE MÚLIK, múlik az augusztus...

Te Ádám! Te hétpecsétes halványkék fröccsöntött bőregér! Te desztillált íróasztalfiók, tele baracklekvárral! Itt kell nekem egy elejtett mellékmondatból balatonmenti nyugalomban

2004. augusztus 27.

(nyugtalanságomban) megtudnom, hogy nem-csak excelből lehet htm-táblázatot generálni?! Mi?! És hogy ilyenformán az én 3000 soros, 10 oszlopos (ÍRÁS / tartalomjegyzék-) excel-táblázatom a honlapomra föltehető lenne egy tagban, htm-ben, mert nem generálna belőle az a nyavalyás windows, vagy mi, 3 megás szörnyeteget?! Mi kell ehhez, valami htm-szerkesztő micsoda???? Ha nem tanítasz meg azonnal erre, följelentelek! Elmondom, hogy már kora ifjúságodban is.....(-kitöltendő), és akkor majd mindenki megtudja!
deske.hu, de izgatott vagyok

2004. augusztus 26.

MEDGYESSY A NAPOKBAN úgy nyilatkozott, hogy ő jóhiszemű, gyárilag naiv volt, ennek áldozata. A tegnapi Népszabban ezt aztán Uj Péter egy kicsit megforgatta.

Az elárult, megtaposott, gyárilag naiv ember, akit csak a fodrásza ért meg, akinek szíve van, a szó legszorosabb értelmében: szíve; aki harmincnégy évi politizálás után jött rá, hogy túl becsületes; túl őszinte, túl jó ehhez az egészhez; akinek a hatalom egy furcsa, idegen dolog, amit csak forgatott a kezei között értetlenül, mint retardált óvodások a bűvös kockát, több mint két éven át, aztán megunt, eldobná már, szíve (a drága jó szíve!) szerint. Jeleznénk: a két év értetlen forgatagában mink is érintettek volnánk. Konkrétan: mink szívünk, mint a torkos borz...

LABORBA KÜLDTEK, vérvételre. A lukácsosok szerint doppingvizsgálatra.

Vissza a körzeti orvoshoz. Laborleletek jók, gyógyszert kapok, *maga veszélyeztetett korban van*, talán a XXI. századra gondol. Szóval mégsem infarktus előzménye, hanem székelykáposzta utózmánya.

ELŐTTE A VÁRÓTEREMBEN Sárközi Mártától a Menedékház.

(Gábor, te ezt ne, te csak olvasd tovább a háromkötetes Németh-levelezést!):

Németh László is csak azt tudja leírni, hol Bolyai, hol Széchenyi, hol Galilei, hol Gergely pápa örvé, hogy egy igazi férfi, ha elvet-te a Démusz Ellát a sok pénzével, és csinált neki egy csomó gyereket, egy idő után észre-veszi, hogy a Démusz Ella nem érti meg az ő magasröptű gondolatait, és ezért seggbe rúgja, és elvonul remetének vagy népboldogítónak. A legjobb az egészben, hogy ez is csak egy vágyálom maradt: pillanatnyilag az a képlet, hogy Tihanyban a család gyönyörű, villanyvilágításos, garázsos villában lakik, és Laci mellé építtetett magának egy nádfödeles viskót, rossz kis kályhával, ahol petróleumlámpa mellett ül és szenved, ahelyett, hogy átmenne két méterrel odább, a jó meleg, modern villába. Így lesz az emberből vicclapfigura, és az irodalmából szar, a magatartásáról nem is szólva.

2004. szeptember 1.

SEPTEMBER, a Fioretti éves munkája is elkezdődik. Ma este ilyen emlékeztetőcédulákat

fogok szétoztani: Gyurmány – vagyis Gyurcsány-kormány. A változás után az imaközösség ezért fog (naponta) imádkozni.

(Imádkozzatok a királyokért... Pál)

2004. szeptember 3.

FIATAL KOROM ÓTA, feleség előtt, majd feleség nélkül maradt a magányos szex. Ezen nem tudtam úrrá lenni. Sőt most hogy szalmaövegyként a neten aktfotókra letem, a helyzet fokozódott. De hát *vallásom tiltja*. Reménytelennek tűnő feladat. Aztán két napja kitaláltam. Rezerváltam egy szentostyát, súlyosan szabálytalanul, ám – egy telefon – utólagos lelkivezetői jóváhagyással. A helyzet megoldódni látszik. Ki mer paráználkodni, ha szobájában ott a szentség?

TEGNAP TÖBB ÓRÁN ÁT informatikus barátomnál, alvásidőben! is. Nem tudjuk megoldani, hogy a 3000 soros ÍRÁS-ok tartalomjegyzék-táblázatát net-formátumban (html) elfogadható méretű legyen. Egyelőre marad Excelben.

SZÜTS AZT MONDJA, menjek én a picsába az ilyen képcímekkel, mint az *Öregedő ember műterme*... Igaz.

Akkor legyen *Műterem Közép-Európában*.

2004. szeptember 6.

Kezdem az idei anyagot összenézni / *válogatni* / szelektálni.

2004. szeptember 8.

EMAILVÁLTÁS

Kedves Dezső, tényleg imádkozni kell a királyokért, illetve annak jelenkori megfelelőiért? Ez meglepett, s nehezen tudom elképzelni, hogy mi történik választásonként, amikor rendre új királyunk lesz. Valahogy nekem az ima afféle őszinte gesztus, a legtisztább párbeszéd. Azon hogy lehet fordítani külső események hatására? Azért mertem megkérdezni, mert egy piciny iróniát véltem felfedezni e tárgyban a napló soraiban.

Kedves A.! Az ironia, meg még sok minden is belefér (szerintem) az imába.

Mi a probléma? A királyok is meghalnak, cserélődnek.

Nekem az a dolgom, hogy Isten tenyerébe tegyem őket, tök mindegy, hogy kicsodák, szolgáljanak (minket) lehetőleg az Ő szellemében. A jó szándékom (imám) nem szimpátiára, érzelemre épül. Akarati tett.

A biblia szerint ellenségeimért imádkozni, velük jót tenni. Figyelem! Nem vonzódni hozzájuk! Köszönöm, hogy kérdezett.



2004. szeptember 18.

MEGVOLT A SZÍVVIZSGÁLAT. (Még majd lesz egy huszonnégy órás valami.) Negyedórát bicikliztem nekik felfelé a hegyre, egy helyben. Minden negatív, és az *Ön korának megfelelő meszesedés*. Jöhet a gyomorvizsg.

TAVALYELŐTT NYÁRON a horvát határ mellett egy szerzetesközösség látott el, amíg falujukban rajzoltam.

És amúgy megváltoztatták a világnézetemet. Mosogatás után az edényeket meleg vízben öblítik.

2004. Szeptember 19.

JÉZUS FÖLTÁMADÁSA UTÁN megjelenik a tanítványoknak (Lukács 24.):

Zavarukban és félelmükben azt hitték, hogy szellemet látnak. De ő így szólt hozzájuk: Miért vagytok megzavarodva? Nézzétek kezemet és lábamat! Én vagyok. Tapintsatok meg, és lássátok! A szellemnek nincs húsa és csontja, mint nekem. E szavakkal megmutatta nekik kezét és lábát. De mivel örömlükben még mindig nem hittek, és még mindig a meglepetés hatása alatt álltak, megkérdezte tőlük: Van itt valami ennivalótok? Adtak neki egy darab sült halat (és lépesmézet). Fogta, SZEMÜK LÁTTÁRA EVETT BELŐLE (és a maradékot odaadta nekik).

Ha evett, ürített is. Akkor a mennyországban (és a pokolban) van vécépapír, budi és van angol vécé. Egyáltalán nem tréfálok. Akkor a mennyben (és a pokolban) kell lenni Csatorná-

zási Műveknek is. Abban személyzeti osztály. Osztályvezető. Karbantartó műhely. Portás.

Különös.

Régóta úgy gondolom, hogy ha a túlvilágon a személyiség megmarad, márpedig megmarad; az pedig csak környezetével együtt érvényes, akkor régi tételemet igazolódni látom: a mennyben nyilvánvalóan kell lennie Thalens (holland művészfestékgyár)-lerakatnak.

2004. szeptember 26.

ANYÁCSKÁM MONDJA telefonba: *hallom, laposodik a váliNEWS. Nem kell mindennap írni.*

Rémülten cenzúráztam majd felére az e havit.

Majd igyekszem. És ezentúl inkább festetni fogok. Avval legalább nem fogyasztom az áramot.

2004. szeptember 28.

DÉLUTÁN TELEFON a Szent Margit Kórházba – megsúgták, kihez érdemes menni –, hogy mikor fogadnának gyomortükrözésre.

– Ó, a főorvos úr új beteget nem fogad, holnap telefonáljon, akkor bent lesz hattól ötig.

Hattól? Hoppá. Öt ótvenkor Óbudán a szobája előtt, a beutalót zárt borítékba, hogy meg kelljen állnia, míg fölbontja.

– Éhgyomorra? Üljön le, a nővér csak hétre jön, akkor megcsináljuk. Egy folyosói padon olvastam addig a reggeli zsoltosmát. Fél nyolckor már dugták is a csövet, végén kis erős fényű petróleumlámpával. Mento-los ízű volt. Utána kissé késve uszoda. Nincs gyomorfekély, a gyomorszájam lötyög stb.,

operálni nem kell, tünet esetén gyógyszerelés. A torkom még fáj.

Megúsztam.

2004. október 3.

MINDEN VASÁRNAP REGGEL a templom előtt, illetve kissé arrébb, valószínű, a többi koldus elkergeti. Ennek a cigány vénasszonynak még sose adtam. De ma valahogy. Elkaptam valami jó félmondatát az *Isten áldja meg* mellett. Átvette a pénzt, közben szemét összehúzta, szája grimaszba, mint aki félrenyelt, amitől arca ezer ráncba szaladt. Ez rászorultságát és szenvedését volt hivatva megjeleníteni, sikerrel. Így fejezte ki köszönetét. De oldalra figyelt, gondolom, közelgő lehetséges kuncsaftok. És mindeközben szeme megdöbbenően közönyös volt. Végezte munkáját.

2004. október 4.

REGGEL EGY *műszert* raktak rám, 24 órára, a holnapi uszoda elmarad. Ebből az alkalomból egy ronda önarckép a tükörből, fülemhez szorított géppel. Al-Kaida-önkéntes a *rászíjazott fekete dobozzal*.

24 ÓRÁS SZÍVVIZSGÁLATOK után leletkiértékelés. Legutóbb egy napig vérnyomásmérő lógott rajtam, éjszaka óránként fölébresztett. (Mondtam a doktornőnek, hogy a biztonság kedvéért ilyenkor mindig megmértem a testsúlyomat is, de a szeme se rebtent. Reméltem, elneveti magát. Miki szerint szokva van.)

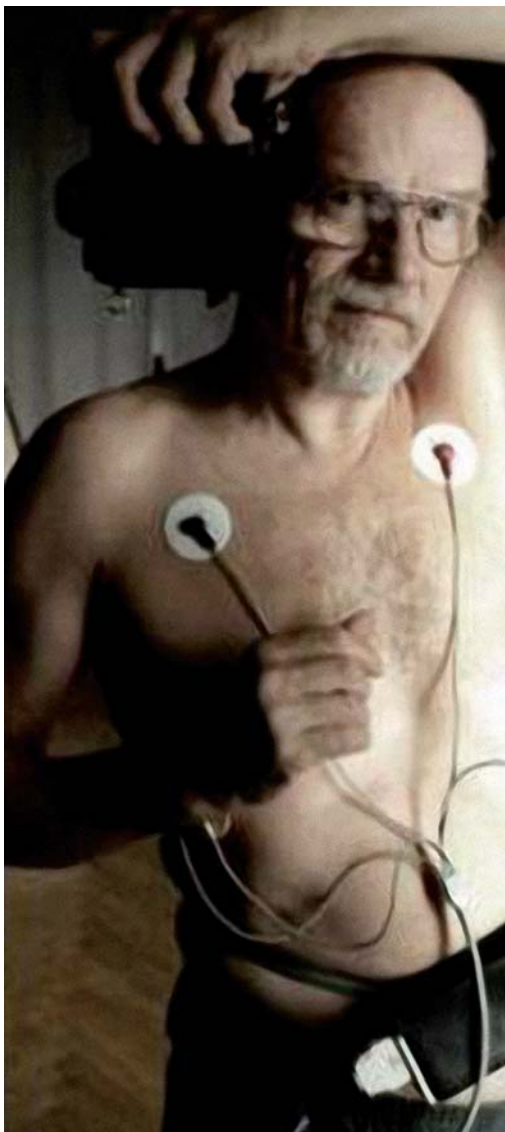
Végeredmény: semmi, illetve időnként magas vérnyomás. Majd, ha kell, gyógyszer.

2004. október 28.

Kedves Tóth Krisztina!

(Nem biztos, hogy sikerül találkozoznunk, és előszóban el tudom mondani:)

Alighanem legújabb olvasója vagyok, pár hete ismertem meg verseit. Az infó a Lukács uszoda



zuhanyozójából jött. Öröm. Azóta több munkáját föltettem a honlapomra. Legutóbbi kötetét megszereztem.

Üzleti ajánlat: ha korábbi verseihez valami módon hozzájutok (golyóstoll, piros ceruzával lemásolja, elrontott dedikációjú kötetek, print stb.), egy olajképet választhat műtermemben.

Már a műsor előtt, hogy bemutatkoztam, kaptam egy kötetet. Amit aztán kiloptak a kabátzsebemből. Az estnek voltak nagyszerű percei. Amúgy én csak lassabban tudok befogadni művet, olvasnom kell. Sziporkázóan tündéri gyerekversek. Még sehol sem publikálva. Háromszoros nagyapa vagyok.

2004. október 29.

MÉG EGY AJÁNLAT, ínyenceknek. Ínyenceknek, mert nem az első vonal. De sok érték. **Vörös Géza** (1897–1957) kiállítása. Egy kis Márffy, aztán Bene Géza, a kedves Berény Róbert, ez meg itt, ugye, Utrillo. Nem ismertem, nem szerepelt belső múzeumomban, kötni se tudtam



senkihez. Néha egy-egy aukciós katalógus. Ez az anyag jó keresztmetszetet ad, sok a múzeumból kölcsönzött. A Haas Galéria kedvesen intim, félemeleti bemutatótermében.

2004. november 5.

ÁPRILIS ÓTA VÁROM ezt a levelet! Ünnepe. Ez a visszaigazolás ma este, 20:05-kor jött. Elsőként az országban. Miért csinálnék úgy, mintha nem lenne nagyon fontos számomra, nem örülnék nagyon?!

From: [Országos Széchényi Könyvtár]
To: <hostmaster@c3.hu>
Cc: „Váli Dezső” <vali@deske.hu>
Subject: DESKE.HU domain atvetele
Date: 2004. november 5. 20:05

Tisztelt C3!
Váli Dezső ajándékozó levelével domainját 2004. szeptember 27-én az OSZK-nak ajánlódokozta. Kérjük az adatlapon a változtatást bejegyezni.

A domain: <http://deske.hu>. Az új tulajdonos neve: Országos Széchényi Könyvtár. Az adminisztratív kapcsolattartó személy neve: M. I. Üdvözlettel

M. I.

Országos Széchényi Könyvtár
Magyar Elektronikus Könyvtár Osztály
1827 Budapest, Budavári Palota
F épület, 320/D. sz.
URL: <http://mek.oszk.hu>

2004. november 29.



Ez ITT a köv. **három napi** adagom. Főként vitaminfélék. Már lemaradt az antibiotikum, és napi hat egyéb micsoda. És a C-vitaminok, amiket szabadon elszopogatni, az sincs közte. Vizuálisan és marginálisan mindenképp figyelemre méltó.

Figyelve van rám.

2004. november 30.

SZELÍD ÉRDEKLŐDÉSEK, hogy vagyok.

Eddig **ennyi zsebkendő** (ami nálam ilyenkor vécépapír) gyűlt föl az ágyam alatt az erre a célra ládában.



2004. december 1.

M. BETEGLÁTOGATÓBAN. Csalódottan körül néz: a fotókon minden sokkal szebb! Igaz, Kata is a dobozott, használt vécépapírokat hivatalból rondának találja. (Szerintem gyönyörű.)

A művész és kora.

2004. december 4.

A KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG ügyében vasárnap népszavazás.

Péntek este a tévében Gyurcsány kormányfő a határon túli főnökökkel – Duray Miklós, Tőkés püspök – vitázott, hatvan percen át. Ehhez odaültem. Csodáltam, hogy elvállalja. A rendelkezésére álló sovány érvekkel kellett álláspontját megvédeni, helytállnia. Megtette.

2004. december 6.

A/04/05; A HÉTEN **befejeztem** utolsó félkész képemet. Ma fotóztam, s most este készültem besorolni. A gép regulárisan megkérdezi, csakugyan lecserélem-e a korábbi, szeptemberi változattal.

Igen, de előbb megnézném azt is.

És elszomorodtam. Körbejárás. **Korábban** unalmas volt, mégis erősebb. A mostani: **a nápolyi sárga vöröses** a világ legszebb színe. (Nem is használom negyven éve.) Ez a színötlet jó, el is hordozná a képet, de puhány; nem válaszoló a körülötte-világ. Pedig sokszor tudtam én a rózsaszínekkel mit kezdeni. A jobb alsó sarok pöttyei rendben lennének, de idegenek maradnak ebben a környezetben. A bal fönti kis vörösbarna geometria nem hallatszik



le odáig. Az is baj, hogy meleg szín. A virágformációt összemaszatoltam. A középen alulról belógó forma jobb volt osztottan.

Érdekes, hogy mindezt csak így vettem észre, monitoron összenézve.

Akkor holnap újból előveszem.

Valószínű, leöntöm lenolajjal, lemosom. Csak a szignót szoktam meghagyni, ne kelljen újra csinálni; az nagyon nyugós. A kép alapja – tavasszal, Kecskeméten kezdett – száraz már. Onnét kezdem. A nápolyi sárgát eltemetem újabb negyven évre, vagy? Vissza kéne menni a szürké felé, talán akkor maradhatna is.

2004. december 7.

A FENT FELSOROLT hibákat reggel óta mind kijavítottam. A kép még rosszabb.

2004. december 8.

MOSTANRA *így alakult*. A dolog. Talán.

2004. december 16.

HÁROMKOR NYÍLT a nagy francia kiállítás a Múcsarnokban. Két kultuszminiszter és egy nagykövet. Már az utcán többen visszafordultak, olyan csúfosan elszervezték. A meghívott vendégeknek háromnegyed órát kellett sorban állni, jórészt az utcán. Biztonsági örök meg fémdetektorkapu, minden. A ruhatár bedugult. Fél ötkor még mindig álltak a kapu előtt.

Pillanatig nem gondoltam, hogy fő műveket küldenek a franciák. Mégis, a Pompidou gyöngye, Bonnard édes csendélete itt van. (lásd a 89. oldalon). Emiatt szoktam Párizs után vágyakozni. Megint megnéztem a festmény oldalait, mert alig hiszek a szememnek, hogy csakugyan nem utólagos a képkivágás.

Ahol Bonnard a szöveget a vakrázába beverte, ott a vászon festékes, de nem befestett. Elképesztően szuverén kompozíció. Például ez a jobbról harmadába belógó tányér. (Mert ahogy a pesti képén egy fél könyök benyúlik, nyilvánvaló, hogy azt utólag vágta.) A hanyatt vágódó szék. Ami mögött hirtelen rücskössé válik a faktúra, egyébként fölöslegesen. A kép közepén az a bizonytalanul megfestett csésze vagy mi. Nagyszerű. A piszkosfehérektől és sárgáktól fölragyogó földöntúli piros csík, második

témaként és ellensúlyként. (Mi az a vörös ott egyébként? Az asztal széle?) Mágikus.

2004. december 18.

EZT MEGETTEM. Ukrajnából (gondoltam, a szerzetesek, mert valami rövidítés) karácsonyi üdvözlét, melléklettel. Kinyitottam, ez lett a vesztetem, mind a kettőnk veszte. A köv. órákban vagy 140 vírusvisszajelző levél. Új tapasztalat. Hallom, egy pécsi fiú csinálta, országszerte igen sikeres. Szerencsére drága Ádambátyám telefon + emailen levelezényelte a helyzetet. Először rovarirtót kellett a konyhában a falak mentén körbeszórnom. Aztán letölteni egy programot, amit személyre szólóan nekem... A végső SMS-ek:

- *Megmentettél!*
- *Máskor is, ha gondod van, szólj!*
- *Gond: nincs vevő, januárom még bizonytalan.*
- *Át kell programozni.*
- *Engem vagy a gyűjtőket?*

Az utolsó két nap tökéletes kudarc. Egy gyűjtő egy 1975-ös, NDK művésztelepen festett **képemhez** jutott hozzá, olcsón, végül nem volt vele megelégedve. Én sem. Fölajánlottam, hogy átfestem.



Kezem meg volt kötve, hiszen hozott anyagból dolgoztam. És az utolsó pillanatig



azt hittem, sikerrel. Az eredeti erős, de nyers, az **új változat** pedig porcukorban hentergetett szaloncukor. Megpróbálok nem levonni megszemenő következtetéseket. Most mostam le az egészet.

Ősz vége (A/75/27) 40x100 cm.

2004. december 19.

A TEGNAPI NÉPSZABADSÁGBAN P. Szűcs Juliana pontos kritikája. Azt hittem, mindenki el fog ájulni Laknertől:

Lakner jól elbánt a Ludwig Múzeummal... A műveket nyilván nem rostálták, egymás mellé kerülhetett például huszonegy önismétlő...

A tegnapi magyar művészet legfontosabb alakja volt... És a mai kortárs művészet egyik nem különösebben eredeti tehetsége lett.

Az első másfél évtized (az itthoni) erős, okos, karcos... mögötte ott lapult az olimposzi istenekként tisztelt neoavantgárd művészeti elit... Csernus, Warhol, Beuys.

Világgá ment, a testmeleg, szamizdatos kismagyar homokozóból kikerült... és ott, amiben igazán jó volt, az már nem kellett. Festeni, szobrászni – ebben mutatkozott az új fantázia. Lakner azonban nem szeretett festeni, szobrászni... erejét szétporciózta... képalatti struktúrákhoz, mindenféle okkult írásjelekhez menekült, fotókkal kísérletezett.

Lakner ugyanis végzetesen nem hitt, és talán ma sem hisz a képzőművészet érzéken érvényes jövőjében. A kinti száztízből legalább kilencven ezért felejthető, karakter nélküli, bánatosan puha mű.

Végezetül: ennyire rossz a lelkiismeretünk Laknerrel kapcsolatban, hogy mindenét szeretnünk kell?

A válasz szomorú. Igen.

Telefonon gratuláltam a cikkhez.

CSAK ÖSSZEKALAPÁLTAM ezt a 75/27-et, mutatom:



2004. december 21.

HA NEM IS ÉV-, de hétforduló, tizenegyedik hete éhezem. Baromi jó. A nap újabban úgy kezdődik, hogy az uszoda kertjében hazafelé vásárolok egy hatalmas sajtos micsodát száz-húsz forintért, és miközben a parkban, lényegében a mennyben járok...

2004. december 23.

ZÁRÓJELBEN. Kérdik, igaz-e, hogy tizenegy hete éhezem. Nem igaz. De többet kívánnék, mint amire szükségem van, s így tizenegy hete éhes vagyok. Sőt karácsonykor is végig az leszek, mert nem fogok minden finomat megenni. Igaz, én már minden ételt nagyon finomnak tudok. Igen meg tudok becsülni egy elem került darab sajtotcskát. És ez a dolog lényege. Zárójel bezárva.

2004. december 25.

EGY KÖZÉPKORÚ ÉNEKESNŐVEL álmodtam, előnytelen kiskosztümben álldogált és énekelt a mélyvízben, a medence fenekén, úgyhogy úszás közben kerülgetnem kellett.

Ami üresség van bennem karácsonykor, az is Isten hiány.

BELEOLVASSAK ebbe az ünnepi ötvenoldalas Élet és Irodalomba?

MISE UTÁN napfelkelte a Szabadság-hegy tetején, a fák alatt. Az ösvényeken jég. Lent a város még párás homályban.

2004. december 31.

PISZU (PIROSKA) UNOKÁM imádkozta tegnap este:

Bocsásd meg a bűneinkemet.

2 0 0 5



2005. január 1.

JELENTEM, ÁTALUDTAM, jól aludtam. És nem jut eszembe semmi.

2005. január 2.

E-MAIL LE MEUX-BE:

...Csak remélni tudom, hogy depressziómra csak emlékeid alapján utalsz, és nem újabb információk, vagyis e levelekből. Megdöbben-tő élményem, hogy visszaolvasva, mennyire gazdag és szép az életem.

Tényleg. És erről kb. ötvenöt évig, míg nem írtam ilyenfajta napi élménynaplót (neked) (is), fogalmam sem volt. Úgy élem meg, rég elmúlt a depresszióközelségem. (Konkrétan sosem volt), kiegyensúlyozott vagyok. Nincs-enek problémáim, csak (arányos) terheim, vagyis feladataim.

2005. január 4.

KAZINCZY FERENC leveleiből

„Az a kérdés: mi a nemzeti? Te azt tartod, hogy a te bajuszod... az én beretvált bajuszom is az... Berényi Párizsból hozott nadrárgja anti-nemzeti volt. Később mások olyan nadrárgot hordtak, s íme, az már nemzeti... jól tette-e Vajk, alias Szent István, hogy elhagyá Ázsiából hozott vallását, a nemzetit és itt megkeresztelkedék?”

2005. január 5.

ESTE HÉTKOR nálunk imatalálkozó. Épp most húsz éve kezdtük. Ferences orientáltságú lévén, a *Fioretti* nevet vettük fel, utalva a XIII. századi Szent Ferenc-legendáriumra. (A „rablótestvér” visszahívása, merthogy ebéd minden vendégnek jár.)

EGYLÁNGLELKŰ, nagyszerű pap indított minket, ma Ausztráliában neveli négy gyermekét.

Amiből kettő a sajátja. Talán Isten a túlzott önbizalmából akarta kibillenteni.

2005. január 6.

RÉGES-RÉGI BARÁTNŐMTŐL érkezett színes papíron egy xeroxált gyerekrajz másolata, újévi jókívánsággal. Rajta nyomtatva a neve.

Megcímzett és felbélyegzett borítékkal visszaküldtem, hogy aláírást vagy effélét kérnék rá... Remélem, észbe kap. Vagy legalább megsértődik.

2005. január 8.

KÜLÖNÖS FELADATRA KÉRT egy barátom. Fölhozott egy számára igen becses *feszületet*, amire szerinte utólag egy rosszul választott méretű korpuszt applikáltak, csinálnék-e helyére egyet.

A tárgy magassága összesen 65 centis, talapatába kis *fülke süllyesztve*, Szentkereszt ereklével.

Egy feszülettel egyszer próbálkoztam, a fotója meg is maradt; ettől eltekintve a plasztikához nincs közöm. A feladat majdnem reménytelen, próbáljuk meg.



Első lépésként reggel végignéztem a Dunaparton a hajléktalanok szombati ócskapiacának választékát, hátha kapok valami anyaghasználati, forma-, faktúra- vagy színötletet.

2005. január 10.

ELVESZTETTEM A KABÁTÖVEMET tegnap a Hármashegyen. Nincs valakinek egy kabátöve?

KORPUSZMINTÁZÁS második előmunkálataként vettem $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ kiló terrakottaszínű és fehér gyurmát egy hobbi-művészboltban, még szombaton. Aztán fűrészgéppel merevítőlécc fenyőfából. Egy *mintadarabot* már rá is nyomkurásztam – felületkezelési és száradási próba. Hát, nem az én műfajom. Rodin faktúrái járnak az eszemben.

2005. január 12.

ESTI KALAND: igaz, hogy mellékutcában, és igaz, hogy sötétedés után, de le kellett guggolnom a járda szélére két kitett karácsonyfa mellé, egyszerre ömlött belőlem alul-fölül, ami bennem volt. Érdekes ez a fokú testi kiszolgáltatottság, mikor már érdektelenné válik, hogy netán meglátják az ember meztelen fenekét.

Hazaértem aztán, szerencsésen. Itthon még három derekas forduló. A hideg rázott, de nagyon, aztán fordítva. Három pokróc. A kezem annyira remegett, hogy az egér a fél képernyőn táncolt.

Aztán Kata hazaért, persze ágyba kerültem. (Míg ő a teát a konyhában, kiosontam a fürdőszobamérleghez. Minden idők fogyási rekord-

ja! Potyára.) Megitatott, alám gyűrt még egy nagypárnát, az nagyon jólesett. Aztán így, félig ültömben, álomba ápol. Bár a hideg teába nem tett citrompótlót, bárhogy kértem.

2005. január 13.

KÉSZ VAN a kért **korpusz** a talpas feszülethez. Délben hegesztettem rá a tartócsavarokat, inkább a fellelése volt idő.

Mégiscsak az első napi próbálkozás vezetett eredményre, amikor az ócskapiacra minden további gondolat nélkül hosszan elbámultam egy halom újságpapírra kiöntött szerencsétlen, öreg, rozsdás szerszámozat. Belga feszület (D/05/01). A hajlított, törött franciakupercsra egy autószerelő-műhelyben találtam rá.

2005. január 26.

KAPTAM EGY FONTOS SZÖVEGET, megint Gábor-tól.

Nyugat, 1921. / 4. szám / Móricz Zsigmond:
Nemzeti irodalom:

Némelyek számára lelkesítő jelszó ma a modern magyar irodalomnak nemzetietlen-né való bélyegzése. Idegen kultúra, idegen eszmekörök hirdetője szerintük a mai magyar irodalom. S ezzel szemben követelik a tiszta magyar nemzeti irodalom megteremtését. ... Hogy lehet az, hogy Kazinczyt, akinél senki sem tett többet arra, hogy a magyar nemzeti szellem elveszítse eredeti színeit, levesse a gubát s a bocskort s nyugati ruhába öltözzön: örök kárhozatra nem ítélték...



Gvadányiról, a Peleskei nótáriusról, magáról, nemrégén kimutatták, hogy nemcsak ötletében s szerkezetében, de még soraiban is németből van fordítva, s a Fazekas Mihály Lúdas Matyi-ja francia katonáskodásának emléke: a Lúdas Matyi-mese sohase fordul elő a magyar népmesekincsben, ellenben a nyugat-európai népeknél számtalan változatban van meg. ...Ezek a támadások a nemzeti külsőségek egy hatalmi párt ízlése szerint való feldolgozását kívánják.

...Mintha egy ideális nemzeti irodalom az volna, amely semmit sem kapott kívülről,



az urnahelyét. A legalsó sor volt a legolcsóbb, 80 ezer, sőt ott alul: *egyét fizet, kettőt kap*. Nem tréfa. Kétszemélyes urnahelyet kapott egy árban. Nyitott kérdés, ki kerül majd mellé. A gyászmiséjét nem lehetett előre kifizetni, de a márványtáblát igen. Újabban többször álmódott férjével. Megbeszéltük, a temetésre ne hívjunk senkit, kiértésítés utólag. Rögzítettük, pénzét, iratait hol tartja. Aztán apámról mesélt, az ostromról. Ez az **esküvői fotó**: 1941. november, anyám 22 éves. Hamarosan özvegy, két gyerekkel.

mindent maga termelt ki s maga fogyaszt is el. Ilyen nemzeti irodalom soha sem volt a világon, még egy Fidzsi-szigeteki bennszületett törzs sem tudná megcsinálni.

...A nemzet ugyanis az összes pártok, elemek, akaratok egysége. Nemzeti irodalom pedig: az összes magyar nyelven írók műveinek egyetemessége. E határon belül lehet régiókat és különböző dús vidékeket találni: de kidobni, kiközösíteni belőle semmit se lehet.

2005. március 14.

KECSKEMÉT, TAVASZI FESZTIVÁL, március közepe. Tegnap háromkor megnyitó a Cifra Palotában. Délelőtt aludtam, hogy bírjam majd az ébrenlétet. A téma: *Szimbólumok a vallásos művészetben*. Dávid Kata ezek fontosságáról beszélt, nagyon szépen.

Nyílt beadású kiállítás volt, olyan is. Én nem adtam be. Sok zománc, textil. Döntően hölgyek. Soha ennyi ösgomolygást, életfáját. Néhány üdítő giccs. Reménytelen. Hatalmas elegáns tömeg, állami vezetők, ünnepi közönség.

2005. február 7.

ANYÁCSKÁM TELEFONÁLT, vegyek neki egy kiló salátakrumplit, vagyis nagyon kis szeműt, rögtön a bejárattól jobbra; 15 deka gombát, aminek még nem barna a feje alulról nézve, egy kis fej karfiolt, két 20%-os tejfölt, de nézzem meg a szavatossági dátumot, négy csomag *Kamilla* vécépapírt, lehetőleg három-rétegűt. Hogy nagyon gyenge, nem tud vásárolni.

DÉLUTÁN FÖLVITTEM mindezeket. Elmesélte, a múlt héten megvásárolta a templom pincéjében

2005. március 15.

HARMADIK NAPJA napi két képet kezdek. Erőltetem a tempót, megpróbálom behozni az első heti betegség idejét. Most minden a mennyiség. És úgy tűnik, van is értelme. Ez a lendületes gátlástalanság elmozdított a megszokottól.

2005. március 18.

MA ESTI E-MAIL:

Kedves Dezső,
nagyon szépen kérem, nézze meg ezt a **Váli-képet**, hogy eredeti vagy hamisítvány? A főnököm vette a piacon, és nem tudja, hogy büszkélkedhet-e vele, vagy felejtse el?
Előre is köszönöm.
Üdvözlettel:



Kedves H.!
A Lukács uszoda előtti szombat reggeli hajléktalanpiacot gyanítom.
Mindenesetre megtisztelő, láttam már ott hasonló szellemben festett Bálint Endre- és Scheiber Hugó-képeket is, igen jutányosan.

A kép nem érdektelen. Gyanítom, hogy nem az enyém, merthogy én a jobb alsó sarokban szoktam aláírni. Még egy perdöntő keresztkérdést föltehet a főnökének. Négyszázezer alatt vagy fölött jutott hozzá?

2005. március 29.

HÁT LASSAN KITELIK az időm. Holnap kezdem az utolsó képet, az idei harmincadikat; csüörtökön haza. Teljesítettem a feladatot. Kata közben talán már meg is kezdte a kékkúti nyaraló átépítését, pár éve egyszer sok pénzünk volt, abból félretett.

Én fiatal koromtól keményen beprogramozva: nem szabad építkezni. Ezt a Kékkutat amúgy is olyannyira kétféleképpen képzeltek el, hogy nincs közös nevező. Cseréptetőben, vendégekben és unokákban gondolkozik, tök igaza van. Én nem, és nekem is igazam van. Szerintem négy heveder, a falakat összefogni. Megegyeztünk, tervezze és intézze ő. Így csak távolból rémülök: derékig lebontatja a házat, ahogy hallom. Székely kőművesek. Szerencsére egy építész barátnőnk a háttérben.

Ha csak egyetlen ablakcserét képzelek is el... Sajnos értek hozzá. Utazások. Méretvétel. Terv. Asztalost keresni. Megállapodni. Helyszínelés. Száraz-e a fa. Le van-e kezelve. Illeszteni. Aládolgozni, rejbolni. Festék, ecset, hígító. Tapolcáról. Mázolni. Lakatost keresni. Rajz számára. Rács méretre. Vasalások beszerzése. Bevésése. Valakinek a helyszínen kell tartózkodni. Üveges sincs a faluban. Kőműves: vakolni. A környékét újra meszelni.

Egy életre elég.

Akkor már inkább festek. Úgy értem, képet.

2005. április 1.

TEGNAP DÉLELŐTT csomagolás közben eltűnődtem egy pillanatra, rendjén van-e, vagy csak rigolya, hogy képeimet duplán tekerem át. Kétannyi ragasztószalag fogy.

Amikor este, Kecskemétről hazatérőben a Déli pályaudvarnál az eloltott autómba a tűzoltók láncot alkotva segítették vissza csomagjaimat, megnyugodtam. Nem rigolya.

Reggel az a szerencse ért, a Margit körúton egy női pizsamanadrág a korlátra dobva, és pamutanyagú! Amiből mindig hiányom van, festéshez kell. Kata szerint dobjam ki, szifiliszes is lehet. Szerintem az a kór nem festés útján terjed.

2005. április 4.

A KIÉGETT AUTÓVILLAMOSSÁG százezer körül lesz. Hozzá a többi. Előleget kér anyagra, mondom, csak van annyi tőkéje, ha evvel foglalkozik, és amúgy sem fogok megszökni. Erre zavartan témát vált.

Még nem tudom, hogy fogom kifizetni.

2005. április 5.

KÖRBE KIRAKTAM a műterembe. Fiam szerint az idei anyagom *hátbizonygyenge*.

Ért hozzá. Lesz munkám a köv. hónapokban. Igaz, az amúgy is lenne.

Mi hír még? A tűz kapcsán elkallódott a forgalmi engedélyem. Majd a rendőrségre, de előtte pár nap remény, hátha.

2005. április 9.

REGGEL ANYÁCSKÁMAT felülvizsgálatra, taxival, a László Kórházba. Néztem, ahogy bizonytalan mozdulatokkal a leleteit kotorja elő retiküljéből, majd rakosgatja, szorongatja. Néztem összeaszott, barna foltos kézfejét, a lila ereket. Sokáig volt bent, kihallatszott: *és az anyai nagyanyám testvére...* A váróteremben valaki megjegyezte, *ez itt elmondja az egész életét*. Szégyenkeztem. Aztán kiderült, ez adat volt a csontritkulásához. Persze, fegyelmezett asszony. Bár kezd a részletekben elmerülni, ahogy szűkül a horizontja. Támogattam, először volt utcán a kórház óta.

Az egész délelőtt valahogy halálszagú.
Aztán délben egy e-mail, éppen jókor:

*Isten gondol öröktől fogva téged,
Elmédjében léted mint szikla áll.
Mi ehhez képest habfodornyi élted,
S mit változtat rajtad a halál?*

(Weöres Sándor)

2005. május 4.

ESTE, KÉRÉSRE, még egy nyilatkozat egy nem létező (rég felfűrészelt) képemről, amelyért most nehéz forintokat adtak.

A gyűjtő valami 2500 képet vett meg egy tételben az elfekvő raktárból, köztük nevek – Vojnich, Tölg, sokan –, de van közte, amire a raktáros fölkiáltott, *jé, ezt a Marika kislánya festette*. Elmesélték, túlórapénzre nem volt keret, de ha valaki beletárolható tárgyat hozott, arra tudtak fizetni... Józsi bácsi is így kapta meg tiszteletdíját a szénkupac pincébe lehordásáért.

MEGJÖTTEK AZ UNOKÁK. Itt is alszanak. Kata megkért, hogy ne a jól bevált Kiskutyámmal szólítsam őket. Ehhez kis *segédeszköz*. (5–3–2)



2005. május 27.

KINEK PANASZKODJAK?

Pénz nulla. Illetve szinte. Három remélt vevő is visszalépett. Fáradt. A munkakedvről ne beszéljünk. Itt állok evvel az idei húsz gyenge-közepes képpel, és nem tudom, merre velük. És jön ez a nyár, a július, bezárva (szerencsére) egy kis faluba, egy kis szűk szobába, amit ott műteremnek hívnak, szembenézve (valószínűleg) evvel a húsz befejezetlen képpel. És egyáltalán, minek ennyi?! Persze: hogy egy a legjobb legyen köztük. Netán egy igazán jó satöbbi. Majd fűrészelni. És meleg lesz, és más nem is lesz, semmi. Szerencsére öt kilométerre egy fedett uszoda Siófokon, oda, reggel hétre. Aztán vissza kis zsákekvésű faluba, a dombok közé. Amúgy nem csúnya hely.

És öregszem is. A lépcsőn szuszogok. A lányoknak meg kinn a csipője. Ez a divat.

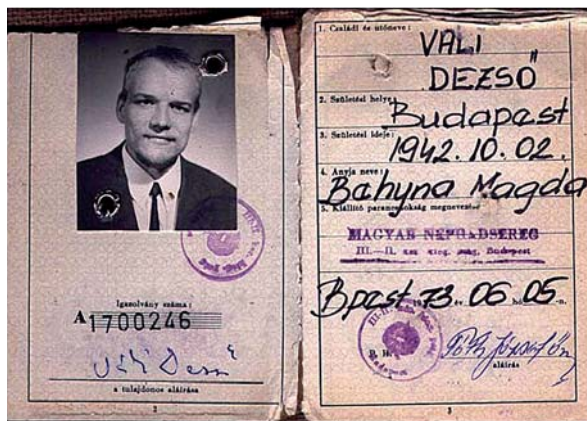
És a Robert Capa sokkal tehetségesebb nálam. Paál Lászlóról nem is szólva.

2005. június 1.

KATONAI IGAZOLVÁNYOMAT mindig magamnál hordom. Jó okkal:

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 4/1964. (II. 9.) és a honvédelmi miniszter 2/1964 (II. 9.) számú rendelete alapján... katonai igazolványát tartozik gondosan megőrizni és az illetékes hatóság (szerv) felhívására bemutatni... elhelyezési körleten (laktanya területén) kívül állandóan magánál tartani (kivéve a zárt egységben történő kivonulásokat.)

Legtöbbször nem zárt egységben szoktam kivonulni. Valamint pont elfér benne az uszodabérletem.



2005. június 2.

Kedves Ludwig Múzeum!

A nekem megküldött letéti szerződésük félreértésen alapul. Én tettem szívességet, hogy kérésükre (nem Múterem sorozat, hanem

Múterem – ikonfal című) munkámat 1996-ban letétbe kölcsönadtam, és nem fordítva.

1. Érdekes ezek után a szerződésben rám vonatkozó négy „köteles” szó.

2. Érdekes, hogy munkámat beleegyezésem nélkül a múzeum kölcsönadhatja bárkinek.

3. Különösen szellemes, hogy a művek (haza)-szállítása „a letevőt terheli”.

És hogy ezt 15 napon belül köteles megtenni.

4. Még egy apróság. A kilenc kép együttes (biztosítási) értéke csakugyan hárommillió forint.

De az 1996-os árszinten. Ma ennek kb. a háromszorosa.

Szívélyes üdvözléssel

2005. június 3.

MIBŐL ÉPÜL FÖL egy-egy sors. Húszéves koromban minden szeretett dolgomat szétajándékoztam. Akkori szerelmem múltkor nevetve mesélte, még a szerszámaimat is kidobtam volna, ma is nála van egy kék faládjában.

Honnan ez az irányvétel? Seneca Erköcsi levelei azokban az években, Kata ma is őrzi. És volt egy kis könyv, talán a legfontosabb, Gide: *A tékozló fiú visszatérése*, 1957. Magvető Kiadó. Három pici írás, ebből is az egyik, a Philoktétész.

Negyven éve nem láttam; bennem él.

Philoktétészt kiteszik a görögök egy élettelen, jégborította szigetre, mert a hosszú trójai háborúban megsebesült. Sebe nem halálos, de бүдös. Jajgat. Demoralizálná a többi harcost. Egyetlen tárgyat, íját hagyják vele. Évekkel később Odüsszeusz megtudja az istenektől, hogy győzni csak evvel az íjjal fognak tudni. Meg kell szerezni. Egy fiatal harcost vesz maga mellé, hajóra szállnak, hogy valami módon

kicsalják a fegyvert. Philoktétész rájön a látogatás okára, és végül maga adja oda.

És a vége, az utolsó bekezdések:

ÖTÖDIK FELVONÁS

Philoktétész egyedül ül egy sziklán... Tündöklő, tiszta égen kel a nap. A távoli tengeren egy bárka úszik tova. Philoktétész hosszan néz utána.

Philoktétész (Igen csendesesen mormolja.) Nem jönnek vissza többé, nincs már íjam, amit elvihetnek... Boldog vagyok.

(Hangja különösen széppé és szeliddé válik; körülötte virágok ütik fel fejüket a kövek közül, s az ég madarai ereszkednek alá, hogy etessék.)

Vágytam rá, hogy még egyszer elolvassam. És kíváncsi is voltam, negyven év alatt mennyire írtam át a mesét.

Kata emlékezett rá, 68 táján ajándékozta el egy akkor fiatal vidéki papnak. Felhívta. Igen, a könyvre emlékszik, de – költözés, költözések – nem találja. És most Széchenyi könyvtáros barátom jóvoltából (Lukács-klub) xeroxon megkaptam. Boldog percek. Boldog percek.

MOST IS VÁROK valamit: Klee eszmélésemtől kezdve sokáig apám volt. Legfontosabb képeiből párat még 74-ben, Bernben, fia lakásán láttam, aztán egy német múzeumban, ahova ő küldött. S most talán újra, még egyszer. Bernben két hét múlva avatják a Klee-múzeumot, meghívtak. Mikit viszem.

2005. június 28.

MIKÖZBEN ÉN... a három unoka itt dekkolt két napot. A múterembe nemigen jönnek, de persze

amúgy földüljék az egész lakást, és ez rendben is van. Ha a kislány elálmosodik, az előszobai lábtörlőre fekszik le egy kicsit, aludni. Míg föl nem karolják. Ilyenkor Kata minden más feladatot felüggeszt. A nagyobbik lányka bejött a műterembe, hogy testvérei ne zavarják, sürgősen frizurát kellett csinálnia. Tíz percre én is fölálltam a gép mellől, a másik gép kedvéért. Hány éves korban kezdődik a hölgyé válás? Hallottam oly szociológusi véleményt, hogy mi azt csak beléjük neveljük... Tessék megnézni ezeket a mozdulatokat.

14.14



Most egy barátom számon kérte, nem neveztem meg az unokákat. Csakhogy ez nem könnyű feladat, ugyanis mindháromnak más nevet adtak szülei.

Piszu (Piroska) unoka ebben, de csak ebben követi nővérét, **Kingát**. Éppen frizurájával foglalkozik.

Egy szoba, egy komputer, meg egy hűtőszekrény szétszerelése között, pihenésképpen.

Ha nem tetszik neki egy pulóver színe, top pant egyet, hogy nem veszem föl, mert fáj a lábam.

És a biztonság kedvéért ordít is egyet. Tökös csak.



2005. június 14.

MÓRICZ ZSIGMOND, 1930. dec. 12., levél Olgához:

A Nyilas Misi tragédiájában valóban nem a Debreceni Kollégium szenvedéseit írtam meg, hanem a kommün alatt s után elszenvedett dolgokat. Ezt, tudja, még eddig soha senki nek nem vallottam. Én akkor egy rettenetes

vihar áldozata voltam. Valami olyan naiv s gyermekes szenvedésen mentem át, hogy csak a gyermeki szív rejtelsei közt tudtam megmutatni azt, amit éreztem, s lám, az egész világ elfogadta, s a gyermek sorsát látták benne. Az ember örök gyermek, s gyermek marad, ha a feje deres is...

KATA MEGKÉRT, segítenék be kékkúti nyalónk építési engedélyezési munkáiba, nem bírja. (Eddig azt se tudtam, közös megegyezés, mi történik ott, és mikor.)

Sikerült rászánnom magam. Dossziékat nyitottam:

FÖLDHIVATAL, HELYSZÍNRAJZ, Tapolcáról
KÉMÉNYSEPRŐI SZAKVÉLEMÉNY, Ajkáról
STATIKAI SZAKVÉLEMÉNY, Pécsről
ÉPÍTÉSZTERVRAJZ, Pécsről
ÁRAMNYILATKOZAT, Győrből
VÍZNYILATKOZAT, Balatonszepezdről
CSATORNANYILATKOZAT, Révfülöpről
TULAJDONLAP, Bp., Budafoki útról
ÉPÍTÉSI ENGEDÉLY, majd a végén, Tapolcára.

Aztán interurbán telefonok, nagy számban. Kinek, hogyan, mi, mikor, mennyi. Gyűlölném, ha nem szeretnék ennyire ügyintéző. Túlélési gyakorlat. A tapolcai és az ajkai hölgy szerint elkerülhetetlen, hogy hozzájuk leutazzak. Két fordulóban is. Úgyhogy kellett egy harmadik. Akkor rászánta magát, s az asztalán lévő gépben megnézte, *ja, nem 427, hanem 108*. A másik pedig: *kivételesen elfogadom, hogy ezt postán intézzük*.

A pesti Földhivatalban is – hasonló okokból – délelőtt kétszer fordultam.

Elgondolkoztam ezeken a nőkön, a kis ablak mögött.

A Kádár-rendszer következménye? A szegénységünk? Gyanús erre hivatkozni. Harminc éve kerékpárral jártak munkába.

Talán, hogy örökkön frusztráltak. Az ügyfél ideges és türelmetlen. S ők, a kis ablak mögött, vagy bírják emberséggel, vagy belefagynak a nemtörődömségbe.

2005. június 22.

SVÁJC, MEGJÖTTEM. Mit is mondjak. 31 éve jártam utoljára Svájcban.

Egy Klee-múzeum régi terve volt Bern városának. Hogy a dolog előrehaladjon, egy ottani sebészprof, Müller, 12 milliárdot (nem milliót) adott..., meg is épült, határidő előtt. (Amit meg a Klee-örökösök adtak, nagyszámú felajánlott kép fejében.)

Eszméletlen, mi szellemi és anyagi érték mozog abban az országban.

Az ÚJ MÚZEUMI Klee-tárlat. Hígan rakva, és 50 méter fal üres. *A Todesengel és a Szindbád* – *Seefahrer* sem volt a falon. Szerencsére a *Stilleben*, utolsó képe igen.

Kunstmuseum, Bazel. Itt kezdődött az igazán-fellegekben-szédület. A négy korai Chagall-rabbiportré.

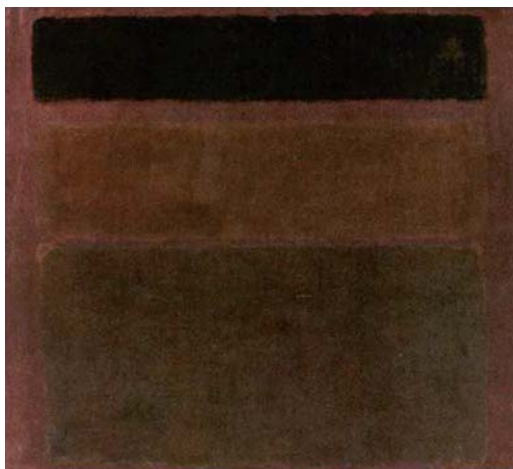
Beyeler Foundation. Szemtől szembe avval a kedvenc Rothkómmal (itt, a magánmúzeumban kezdettől szerepel), amiről húsz évig semmit nem tudtam, mert a repró hátán nem volt szöveg. A mellékhelyiségben a piszoárba élethű légy befestve, föllélegeztem, hogy mégis van humoruk. De nem, pszichológusi javallat; a férfiak ösztönösen erre fognak célzo-

ni, kevésbé megy mellé. A pincében 1:1-es *Guernica*-másolat. Volt ereje.

Luzernbe, kocsival. Rosengart-magángyűjtemény. A gyűjtő az egyszerűség kedvéért megvett egy egész banképületet a főutcán. A földszinten Picasso, a pincészin 125! *Klee. Angst hinter Fenster*. Félelem az ablak mögött, először látom eredetiben.

Zürich, Kunsthaus, Cartier-Bresson és Giacometti közös kiállítása, fő művek, nagyon jó. Kiderült, a fotós is rajzolt, jól.

Stiftung Sammlung Bührle, vagyis Bührle úr magángyűjteménye a kettes villamos végállomásánál, a domboldalon, egy park közepén, lelátással a Zürichi-tóra. Bévül Van Dycktól Bonnard-ig, és persze Picassóig mindenki. Hitlernek szállított, innét a vagyon.



Svájc: **Rothko, Klee**, Picasso, Giacometti, Schield, Schiele, Braque, Morandi, Chagall, Brassai, Dubuffet, Moholy-Nagy, Jawlenszky, Soutine, Nolde, Utrillo, Signac, Bonnard, Vuillard, Monet, Manet, Seurat, Modigliani, Cartier-Bresson, Claesz, Rembrandt, Van Goyen, Van de Velde, Kassák, Dufy, Van Dyck, Buffet, Matisse, Vlaminck, Christo, Max Bill, Signac, Gris,



Rouault, Daumier, Rousseau, Sisley, Lautrec, Cuyp, Pissarro, Degas, Marquet, Cezanne, Van Gogh. Köszönet érte aki ehhez hozzásegített. Szállással, terepjáró Toyotával és Toblerone-nal.

35 éves bőrtarisznyám – még első nyugati utamra varrtam – hazafelé vastagabb: a fenti **Klee-képeslap** Katának.

2005. július 3.

AZ EMBER – így hatvan fölött – takarékoskodna idejével. Például a reggeli uszoda így alakulhatna: az ember kártyájával lecsekkol az elektronikus kapunál, köszön a biztonsági őrnek, pár

szót vált a folyosói padon üldögélő Géza bácsival, az ablakon át int az úszkáló hölgyeknek, az előtéri csapnál félbevágott púderosflakonjából megissza a negyed liter forró gyógyvizét, majd Józsi úrnak, a kabinosnak leteszi az asztal sarkára a húsz forintot, kifelé menet a második adag gyógyvíz, a kerti büféből a szokásos sajtos rúd, útközben beint a szerszámboltba, üdvözlés a sombrero s újságkihordónak és az ismerős utcaprőrnek. Egy liter tej és egy kiló kenyér. Napilap a postaládából.

És jó ötven percet megspóroltam.

2005. július 4.

KAPOSVÁR, Rippl-Rónai Múzeum / Kedves Zsuzsa! Hogy hívják az igazgatójukat? Írnék neki egy levelet, hogy van maguknál három gyenge képem, hozzájárulna-e, át szeretném festeni. Gondolom, a legegyszerűbb, ha leutaznék két vagy három napra.

A/82/53 Avignon, azóta is,

A/84/37 Zsidó trecento,

A/84/44 Régi zsidó temető (gyász).

A többi, hogy hol dolgozom, alszom, részletkérdés.

2005. július 5.

ITT 48 HOSSZ az 1200, nagyon unom, és fárasztó is, meleg a víz. Ma csak azért teljesítettem, hogy ezt leírhasam.

KATONAHUMOR, vagy tán nem is az. Egy amerikai hadibázis központjában a falon felirat:

Isten dolga, hogy Bin-Ladennek megbocsásson, a mi dolgunk, hogy ezt a találkozót létrehozzuk.

E-MAIL a Rippl-Rónai Múzeumtól, most este vettem:

Kedves Váli, az osztályvezetőm véleményét írom ide szó szerint:

„A múzeumi szabályzat szerint a leltárban szereplő műalkotásokat semmilyen módon nem lehet megváltoztatni. Azok technikai vagy művészi szempontú változtatását szigorú rendelkezés tiltja. A mű szerzője részéről ajánlott változtatás sem megengedhető, mert az eltelt évek óta a művész már egy az eredetitől eltérő gondolkodási és szemléletmód szerint, egy új mű aspektusából avatkozik bele a korábbi művébe. A korábbi mű újabb változatának megfestése viszont nagyon érdekes számunkra, és szívesen szerepeltetnénk együtt a kettőt.”

Ami meg az én véleményem: a gyűjteményünkben szereplő munkák igenis jó minőségűek, a kaposi kiállításán is emelték annak a válogatásnak a rangját. Főssön újakat, és hagyja az időre a régieket, érlelje az.

Jó munkát kívánunk és barátsággal üdvözöljük: h.b.zs.

Ez pedig e percben, Gézától:

Kedves Deske! Elég régen találkoztunk a Lukácsban, ezért ezúton értesítelek, hogy vettem Neked 6 db alsónadrágot, olyat, amilyenre egyszer rákérdeztél, hogy hol kapható. Holnap (csütörtök) magammal viszem őket.

2005. július 7.

KÉT NAPJA rátévedtem a Magyar Katolikus Rádióra (810 KHz), és ott ragadtam, kíváncsiságból. Egy ilyen nagy jelentőségű alapítás fontos kérdéseket, mondhatni, lételméleti kérdéseket vet fel.

- Kinek beszélnek? Útitársnak, érdeklődőnek, ellenségnek is?
- Laza háttérrádiózásra is; ha valaki egész délelőtt? Az egészen más műsorszerkezet.
- A főadóhoz és a kereskedelmi rádiókhoz való viszony.

Mintha elkötelezték volna magukat a népi-magyaros vonal mellett. A várjátékok, regősök stb. súllyal. Egy halvány kérdőjel. Nincsen *magyarok Istene*. Nem biztos, hogy az ő dolguk magyarságtudatunk ápolása. Ötlet, és szerencsés, hogy az evangéliumot lovári nyelven is fölolvassák.

Nekem elég lenne, ha a hit nem folytonosan megjelenítve, deklaráltan, inkább a háttérben, mint gondolkodásmód.

2005. július 10.

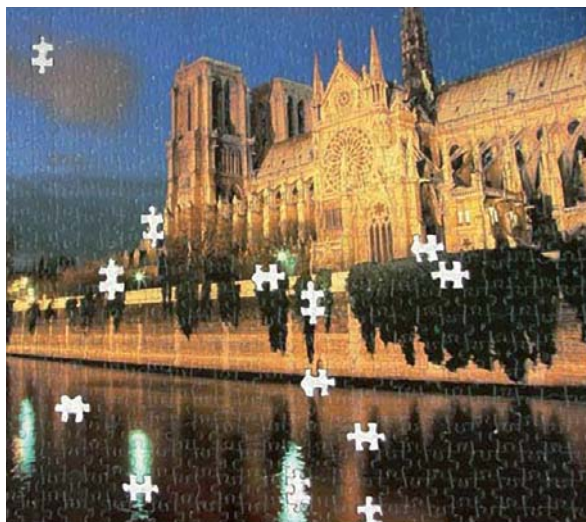
VÉGRE EGY IGAZI MUNKA, bárha grátisz, mégis, megrendelés.

A gondnok asszony kért föl restaurálásra: Dezső bácsi, maga festő, gondolom...

Egy nagyméretű, 50x70-es tábláról volna szó. **Puzzle.**

Végre egy feladat. Szorgosan láttam hozzá. Engem csak Kata szokott fölkérdni, hogy por-szívóznék már ki. Igaz, egyszer, januárban, föl-kértek egy korpusz elkészítésére is.

Az is grátisz volt.



Hát akkor kezdjük. Először a mondanivaló átgondolása, meghatározása.

A mai képet meg merem mutatni, noha éppen ez erre tökéletesen alkalmatlan. Olyan csöndesek a színei, és olyan pontosságigényűek, hogy alighanem reprodukálhatatlan. Finom, bár lehet, hogy csak unalmas.

Majd kiderül. Ebben olykor örömem telt, munka közben. Volt benne egy olyan zöld szín, a tökéletes boldogság e világi tükre, amit végül kidobtam. Gyönyörű volt. Szoktam dobálózni evvel a fogalommal – ami különben igaz; Füst Milántól –, hogy egy életműhöz vagy hétféle tehetség kell.

Egyszer sorra kéne venni őket. Ma délelőtti tapasztalat, hogy ezek közül az egyik mindenképpen a bátorság.

Azt a csodazöldet elhagyni élet-halál kérdés volt. Végül nélküle pontosabbnak reméltem a gondolatot. Lehet, hogy tévedtem. Itt nincs < BACK gomb.

Sosem derül már ki.



EDDIG TARTOM a napi egy kép kezdését, ez az **A/05/38**-as.

2005. július 13.

EGY 15 x 15 CENTI keresztmetszetű, kb. kétméteres elszenesedett fenyőgerendára húzódtam vissza az udvarban, illetve ami abból megmaradt.

Ugyanis délben lehozták a három unokát.

Repertoárjuk széles: elvesztik a cipőjüket / bepislnek / szomjasak / fölmennek a lépcsőn / sikongatnak, nevetnek, örülnek és zokognak / nem találják a pelust / leejtik a párizsis kenyeret / összetolják a foteleket, és ellopják a fürdőszobából a krémesdobozt. Piri azt hajtogatja, én fiú vagyok, és a lábára húzott gyöngysort igazgatja, most meg avval etet, hogy a csúszda azért törött el, mert a kerti csacsi lecsúszott rajta.

Kata boldog.

Én a középsőt megtanítottam zsömlét vajazni. Elvagyunk. Jöttük előtt, a rend ked-

véért – mintegy hajnalban – elkezdtem a mai képet, **A/05/39**; ez itt, aztán 10-re a nagy állomásra, Siófokra. Ebbe a buliba eredetileg nem mentem bele, de most elfogadtam; kényszerhelyzet. A csapat eredetileg Kékkútra, de ott a ház még nedves, és az udvar szöges deszkákkal teli. Fiam és lányom dolgoznak a terepen. A hírek szerint a gyerekek két-három napot fognak itt átvészelni. Ha ugyan ez a helyes kifejezés. Rájuk vonatkozóan.

A képről pedig annyit, hogy valamilyen nyugtalanító területre értem. És ez már önmagában is valami. A sok semmi után.



2005. július 18.

JOBBAN ALAKULT ez a Töreki, mint reméltem. Igaz, nem reméltem semmi jót, csak nehéz órákat a munkaasztal előtt. A délelőttök Illyés verseivel telnek, csoda. Meghatódva hallgatom – egy új CD, ő szaval –, nagy elme.



És közben a képek. Jól alakul ez a nyár, találtam egy új ösvényt. Most is a technika segített, a technikai szféra. Hogy lecsupaszított-egyszerű rajzra törekszem, nem új, de ami eddig soha, hogy a háttérrel kevert-piszkos umbrával indítom. Mint Munkácsy a bitumennel. Aztán a komplementer színnel fedem, megtöröm, utána lesz több lépésben ilyen világos tónusú (A/05/43). Addigra már sok szín egymáson, él a felület, gazdag.

2005. július 19.

MAI E-MAILEM, órákig fogalmaztam:

Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
Dr. Winkler Ferenc

Kedves Igazgató Úr!

Tud róla, volt az ötletem, H. Bognár Zsuzsával rendjén le is leveleztük, hogyha beleegyeznének, át szeretném festeni három ottani képemet. Merthogy gyengék.

A/82/53 Avignon, azóta is 1982

A/84/37 Zsidó trecento 1984

A/84/44 Régi zsidó temető (gyász) 1984

Meg tudnám őket jobbra csinálni. (Rizikó nincs, húsz éve száraz olajképről bármi újdonság nyom nélkül visszamosható.)

Aztán vettem Horváth úr véleményét, miszerint nem szabad. Tudok ellenpéldát.

Tóth Menyhért bácsi sok képét sokkal jobbra festette át, miután életművét megvette Kecskemét.

Most Pauer visszakapta munkáit a Kiscelli Múzeumból, meg is munkálta őket rendesen a Műcsarnok-beli kiállítására.

Ugyan kedvet kaptam a pótötlethez – szellemes –, hogy fessek meg őket újra, el is kezdtük átgondolni Zsuzsával – Ön leutazásomhoz augusztus utolsó hetét javasolta, de közben észbe vettem valamit. Tragédia. Megfestem. Hiába. A gyenge képek akkor is a múzeumban maradnak. Pedig az egyetlen szempontom, hogy azok ott ne. Sőt sehol. Még ha netán később valamilyen kiállításra sikerül is az új változatokat majdani gyűjtőiktől kölcsönkérni, és a párokat egymás mellé tenni, az se megoldás, úgy értem, számomra. Én valahogy nem szeretem rossz képemet múzeumban tudni.

Igazság szerint nem tudom, mit mondjak. Talán:

A. Mégiscsak jó lenne az az átfestés.

B. Tudom, most megnehezült a dolog, műtárgycseréhez főhatósági engedély kell már. De, gondolom, ez megszerezhető. Ugyanilyen okból Bereczky az MNG-ből adott nekem már vissza képet. Hármát vitt helyébe. (A vissza kapottat a helyszínen összetörtem).

Tehát.

*Fölajánlok Kaposvárnak a három kép helyébe
tetszőleges számú, Önök által kiválasztott képet
a műtermemből. Akkor ezeket itthon átfestem,
majd visszaadom (ajándékozom) Maguknak.
Kacifántos. Mint az élet.
Nos, kedves Igazgató Úr?
szívélyes üdvözlettel*

2005. július 21.

MEGÉRKEZETT A VÁLASZ a Rippl-Rónai Múzeumtól, miszerint a **képekhez nem nyúlhatok**, de azt megígérik, ha náluk lesznek az új változatok, a régiek raktárban maradnak. Válaszoltam, aztán egy óra múltán másodszor is:

*Válaszukat úgy értékelem, mint igen szellemes
formáját a zsarolásnak. Ajándékozzak három
képet a múzeumnak, akkor stb.
Gondolom: itt a vége, fuss el véle.
szívélyes üdvözlettel*



2. levél.

*Illetve lehetséges, hogy félreértelmeztem leve-
lüket. Akkor elnézést, sűrű elnézést kérek.
Tehát.
Ha sikerül, és Önöknek is tetszik, jutányo-
san a három új képet Önöknek kétféleképpen
átadom.
szívélyes üdvözlettel*

Két dolgot vettem észbe, ugyanis. Egy, hogy hátha
tényleg rosszhiszemű voltam. Kettő, még nem
tudom, szeptemberben miből élünk. Hátha.



NADRÁGOMAT TEGNAP KIMOSTAM – mégis, a
kultúra –, bár a dolognak semmi értelme nincs,
a rajta lévő festék- és egyéb koszfolatok a tapasztalat
szerint maradandóak. A nagymosás tudományát 30 éve
tanultam Valkó László grafikus-tól a Nagymarosi Alkotóházban.
A ruhát egy napra Bioponba, aztán a fűtőtestre, amíg megszárad.
Azóta is.

Ma veszem ki a vödörből a sortot, s váratlan, mondhatni, szerencsés fordulat. Amit Siófokon vettem, ez a Biopon áztató – most olvasom – klórtartalmú. S olyanformán munkálta meg a ruhadarabot, hogy a **további foltok** nyilvánvalóan többé soha senkit nem fognak zavarni. Jövő héten a másik nadrágomat is?

MEGINT ELFELEJTETTEM anyám névnapját, ronda dolog. Holnap lesz, a postával már elkéstem. Egy maradt: uszodából hazafelé a széplaki közérthez kanyarodtam, vettem neki egy szelet dobostortát. Nagyon finom volt.

Este telefonba elmesélem neki. Buzdítani fog, hogy máskor is...

HANEM EZ A MÓRICZ, ez zseni. Odáig jutottam a nyaralásban, hogy napi munka után nyugágyban, fűben a könyvet, órákig. Már megvan hozzá a nyugalmam is. Elképeszt őszintesége, önmagával szemben is, megint. Eddig csak sajnáltam túlvállalásaiért, az anyagiakért, úgy értem. S van itt egy mellékmondata a lányának, mélyre mutató. Virág azt mondja, ez szorította ki belőle a *Rokonokat*, egyebeket, ilyen volt az alkata, ez kellett neki. Hű.

...Pénzsóvár vagyok, kérdi valaki, aki nem ismer. Igen. Ha összeszámolom, kb. negyven embert tartok el evvel az egy kis írógéppel s elszántsággal, és ötvenezer pengő adósságom van, és nem tudok leépíteni, mert nem tudom megszegni az adott szavam, s nem tudok megvonni semmit azoktól, akiket szeretek, s akiknek a sorsát vállalom.

Pedig hát valamit kell tennem, mert küszöbön az öregség, s mi lesz, ha egy napra elvesztem az energiámat. Unom is az élet harcát, s nincs rá reményem, hogy megbújhassak valami biztos

zugban. Talán a természetem általában nem az, hogy elbújjak a felelősség alól, tehát lesz, ami lesz, az isten dolga, hogy mire küldött s mit csinál velem és általam.

És csak egy igaz bajom van, hogy nincs bizalmasom, aki előtt néha kiönthessem a gondolataimat, ami nagyon megpihentet és megkönnyít.

Írok, írok, folyton csak írok, mint egy örült, akinek ez a mániája. Néha lekönnyökölök és fáj a szívem. Aztán ezt is leírom.

(in Móricz Virág: Móricz Zsigmond szerkesztő úr / p.266 / levél Olgának, Debrecenbe, 1930.12.12.)

SZÜTS JÚLIUS 29-ÉN LESZ 60. Most befejeztem ajándékát, Miki fiam szerint olyan, mint a pelikános bögre, amit ő kapott Zsófitól: leginkább önmagamnak készítettem. Lehet. Bár az emberek szeretik nevüket olvasni, Marcus Aurelius vallomása óta tudjuk.

Tehát:

CD-re tettem C. naplóm tartalomjegyzékéből azt a 138 sort (ennyi fájl), ami órá vonatkozik. Levelezésünk, hülyéskedő faxok, közös cikkeink, lejegyzett beszélgetéseink, interjúk, egymás kiállítására írt megnyitóbeszédeink, közös akcióink, lefűzött katalógusai, egymás nekrológjai. Egy részük innét olvasható is. S egy óriásfájlban az összes Le Meux-i levél, amiben – leszámoltam – 396-szor szerepel. Ugye-bár CTRL+F: SZÜTS, ENTER. Ha holnap teszem postára, körülbelül időben érkezik.

Véletlen tegnap bukkantam erre az adatra a naplómban: negyvenedik ünnepére legkedvesebb, akkortájt körülbelül az utolsó könyvet adtam neki: *Paul Klee Leben und Werk*. Ezt mégse a kuka tetejére, nyilván.

2005. július 29.

HOGY MÁRCIUSBAN LEÉGETT a kocsi **műszer-fala**, szerencsére vele a rádió is.



Ilyenformán az autókönyvtár éppen befér a helyébe. Az egykötetes! *József és testvérei*, természetesen.

Mindenféle gondok, bajok, dugók és veszélyek esetére utolsó előtti menedék.

2005. augusztus 1.

LÁZÁR ERVIN mondja, hogy naponta leül írni és:

Mindig azt mondom magamnak, legalább a kudarcig el kell jutni. Már az is eredmény, ha megállapíthatom, ma nem sikerült megoldanom, amit gondoltam.

2005. augusztus 16.

IDŐ VAN, lassan döntenem kellett. E-mail a Kaposvári Múzeum igazgatójának:

Kedves Ferenc!

El kell vágni ezt a legombolyodott fonalat. Nem javíthatom ki az ottani képeimet. Pár hét tünődés után: nem sok értelme lenne ismételni őket. Ráadásul háromból kettőnek létezik kisméretű vázlata. De köszönöm a lehetőséget, hogy fogadtatok volna.

És valami alinearitás befejezésül: Pesten műtermemben szívesen látnálak (egyes szám vagy többes szám), választható lenne, szívesen ajándékoznék egy újabb képet a múzeumnak.

2005. augusztus 29.

AZ EMBER JOBBRA VÁGYIK – mondja Várady Szabolcs tömören, talán a *Székek a Duna fölött* – versében. (Fene egye meg, egy hónapja a kukára kivettem Petőfivel, Arannyal együtt, meg kell venni újra a kötetét.)

Kazettáról bemásoltam a Kékszakállút komputerbe, aztán még egyszer, meg még egyszer. A magnó sistergését, Miki megmutatta, hogyan lehet levágni. Megtettem. De evvel – nyilván – elpusztultak a legmagasabb hangok is. Az ember jobbra vágyik. Sok telefonok, eljuttattam a Hungaroton központjáig, valóban megvolt ez a felvétel CD-n is – ahogy kabínosunk tudta –, de elfogyott, és utánarendelni sem lehet. Rózsavölgyi bolt, Orosz Kultúra Háza, Ádám barátom, egy nagykörúti CD-bolt, egy Király utcai zeneműbolt. Nincs. Állítólag Vitányi Ivánnak megvan. Közben Marci bácsi a Lukácsban naponta földicsérte nekem a Székely Mihály-féle változatot. Azt is Ferencsik vezényli. És ráadásul az a muzsika a legteljesebben hiteles, mert Székelyt még Bartók korrigálta (1936 októberében), sőt néhány hangot át is írt a kedvéért. Hát délben megvettem a Rottenbil-

ler utcában. Háromnegyed óra várakozás, mert a boltos a központban járt. 2650 Ft, ezerrel olcsóbb, mint a Rózsavölgyiben.

S most este a szembesítés. A Székely a komputer+a rádió hangszórói (1956-os monó felvétel), a másik is hangszórókkal följavítva, notebookról, váltakozva hallgattuk. Hát, bizony. Nyesztyerenko jobb, sokkal. Ő egy szenvedő férfi. Székely Mihály egy zengzetes sztárénekes, aki tudja, hogy gyönyörű hangja van, és minden feladatot fölényesen meg tud oldani.

2005. szeptember 1.

E-MAIL VÁRADY SZABOLCSNAK:

Visszamondhatták, vagy olvashattad a válnews-ban, hogy kötetedet Petőfivel és Aranyval együtt pár hete kitétem a kuka tetejére, vigye el valaki. Elvitték. Tiédet avval a láb-jegyzettel, hogy elég az a 64, amit tőled CD-n hallgatni szoktam.

De hát nem elég.

Meg kellett vennem, s akkor már egy Petőfit is. Csak azt nem értem: te miért vagy 300 forinttal drágább??

ölel deske.hu

Buta vagyok, mint egy világoszöld Mercedes.

2005. szeptember 6.

SZERETEK FOGORVOSHOZ JÁRNI. Mindig eszembe jut az ötven év előtti helyzet, amikor mindez még fájdalmas volt. A várakozáshoz az új Petőfi-összest, meg kéne végre ismerni. Majd

igyekszem. Szép vajsárga papírra nyomták, szép betűkkel, ez jó. És már találtam is valamit, nagy ívű látomás (G! Idő-vers!):

LÁTTÁL-E A RÓNA FELETT

*Láttál-e a róna felett
elszállni madársereget,
Ha rájuk lövének?
Igy szállnak az évek!
Egy pillanatig még hallani szárnysubogásai-
kat, (...)*

*A messzeség
Ködében az ég
Felhőivel összefolyának.
S te állasz a néma, puszta határon,
tünődve: mi volt ez? való-e vagy álom?...*

2005. szeptember 7.

NEM FOGADOM EL, hogy a világ a ROSSZ felé halad, meg hogy ezek a mai fiatalok satöbbi – minden baljós látszat ellenére sem.

Elvből, világnézetből.

De idegen, sőt ellenszenves nekem a mai képzőművészeti produkciók 90 százaléka.

Avval rendezem magamban, hogy ezekkel a felületes, hangoskodó, poénokra kihegyezett, művészettörténészek, budapesti múzeumigazgatók és műkereskedőktől irányított és manipulált, tartalom-fejnehéz, nem befelé, hanem egymásra figyelő, divatmajmoló és megformálatlan munkákkal is csak gazdagodik a paletta. *Gazdagodik, mert egy új ág* – nyitás a szociológiai helyzetjelentés, a politikakörnyék vagy a környezetvédelem, a napi problémák felé.

2005. szeptember 8.

AZ ÜVEG MÖGÖTT, himbálódzó növényektől el-eltakarva két vöröses hátú aranyhal forgolódott előttünk, lomhán. Egy kisebb meg egy nagyobb. – A vizüket nem cserélem, és egyáltalán, az egész biológiai rendszerbe nem nyúlok bele. Időnként csak a fölgyűlt ürüléket, alulról. A farkukat kell néha utánavágnom, meg a kis fülüket, de hát az nemigen nő már – magyarázta vendéglátóm, a házigazda, s mindezt most tíz perce, álmomban.

Most azon tűnődöm, be akart volna csapni? Vagy azoknak, ott, tényleg...?

Tegnap vendéglátóm fontos gondolata: Vigyázat, egy festőnek sajnos legtöbbit a *gyenge* képei forognak, azoktól akar mindenki megszabadulni. És a köztudatba könnyen ez a minőség ég be. Eltakarják a meglévő jókat.

Szét fogok nézni a raktáramban. Nem először.

45 év munka után éppen most, a nyáron haladta meg a megtartott képeim száma (826) a kidobottakét (813), (a HÁTTÁRINFÓ-ban, kissé eldugva, főleg magamnak, jegyzem is, napra készen).

2005. szeptember 26.

HÁT IGEN, gyarlók vagyunk... Ebédnél Kata lazán rákérdez: ...te, itt van *egy éve* nálam Robitól egy videokazetta, már vissza kéne adnom, nem tudod, hol lehet ezt lemásoltatni? Egy éve. Szemem se rebben, álmatagon nézem a falat, a mennyezetet, de közben keresztbe fordul a paradicsomleves a torkomban.

És akkor az ebéd végéig a következő stációk, a fejemben:

– Ne törődjünk vele, nem az én ügyem. De Pilinszky mondja, a keleti bölcs sorstalanítani akarja magát. Igenis, meg kell oldani, törődjünk vele.

– Akkor azt gondolom, ez is egy életstratégia. A fiam is efféle lesz. Egy éve meszeltünk, még nem tette vissza a képeket szobája falára.

– Vagy, a halál felől nézve: sokféleképpen lehet, úgys csak átmeneti eszköz az élet. Ezt is Pilinszky mondja: Eddig még mindenkinek sikerült, nekem is sikerülni fog meghalnom.

– Aztán az jut eszembe, egy ilyen történetet Szüts elnéző, gyengéd mosollyal adna elő. Tehát nem is feltétlen AZ a baj.

Hallottam a szellemes megkülönböztetést: konfliktus csak a személyen *belül* van, ami a másikkal, az konfrontáció. Belül kell a dolgot megoldani, természetesen. Tehát mért bánt engem a másik hülyesége!? Na jó: mássága?!

Tehát a történet nem róla szól.

Velem nem stimmel valami.

ÉN mért vagyok békétlen?

– Egyébként is, sose fogom megtudni, mennyi itt a tehetségtelenség, mennyi a fegyelmezetlenség. Titok.

– És akkor még arról egy szó se, hogy például időnként engem elviselni...

– Tehát csak ennyi történt: békétlen vagyok. Nahát.

„Egyszer egy testvér megkérdezett egy vént: Miért ítélem meg oly gyakran testvéreimet?

A vén így felelt: Mert még nem ismered magad. Aki ismeri magát, az nem látja testvérei hibáit.”

Már szinte nyugodtan kelek föl az asztaltól.

Ősz. Jönnek vissza a vidéki kiállításokról képeim. Békéscsabán díj, október elején kapom.

De hát ettől sajnos még. Anyagi okokból az évek során *összekuporgatott* CIB / ARANY KOPORSÓ (aranykor) – nyugdíjpénztári pénzemet is ki kell vennem. Nem egy vagyon, 750 ezer. Szégyellem, már anyácskámtól kellett kölcsönkérnem.

Az emberek inkább kenyeret vesznek.

2005. október 9.

SZOMBAT REGGEL ötör Békéscsabára, jövő havi fizetésemért. A XXXIV. Alföldi Tárlat egyik díja. Hat óra vonatozás. A kapott pénzt útközben beetettem egy (OTP-) ATM-boxba. 200 ezer mínusz 10% egyházi hozzájárulás. Este még föl a netre néhány újonnan befejezett és lefotózott képet. Ezt is itt, amit mutatok. Evvel most meg vagyok elégedve: *Műterem, emlékezem* (A/05/47). Hosszú nap volt.

2005. november 14.

MOST AZT FOGOM CSINÁLNI, amit nem szoktam. Várok. Jó szélre, ötletre, Godot-ra. Ilyenkor kellene áttérni műteremtémáról derűs vadászjelenetekre. Unokáknak lovacsát faragani. Betegeket látogatni. Halottakat eltemetni.

LEGJOBB BARÁTOM nem hívott meg születésnapi ünnepére. Fáj.

Egyeztettük, nem ő intézte.

Hogy a család kifelejt vagy kihagy, ahhoz semmi közöm.

...És addig. Mit is? Tartani tavaly ősszel megformált *versenysúlyomat*. Keddenként 05.35-kor 74 kilónak kell lennem. Gyorsúszásnál ügyelni: zárt könyök, térd, és ami különösen nehéz, zárt fogak.

2005. december 27.

NOVEMBER VÉGÉN egyórás előadást tartottam a Szt. Margit Gimnáziumban, elsősorban a Keresztúttal kapcsolatban. Úgy gondoltam, rendben van a dolog. Hanem most megkaptam videón. Rémes. Minden harmadik mondat



után megállok, belenézni a térdemen! tartott jegyzetekbe. Nem nézek a publikumra. És végig vakarózom.

2 0 0 6



2006. január 3.

EZ A ROHADT **A/05/16**-os volt már volt zöld, kék, piros, lila, szürke.

A keret kuriózum – lenne, ha netán – különben már rég kivágtam volna a képet, ahová való. Ahová neki születni rendeltetett.

JAVUL EZ A ROHADÉK!

Újságpapíron keresztül körömkefével megdolgoztam. Szelídebb lett, halkabb, és netán szelényebb.

De még mindig kopogós, itt, kicsiben, jobban látom. Na, majd.

Mintha remény.

KÉPFESTÉS NEM MEGY, keretfestéssel próbálkozom.

Hátha.

Valahogy olyan gyerekes az egész, még mindig.

Lehet jó egyáltalán egy agyonnyúzott kép?! Sajnos, lehet(ne).

A rajzos kontrasztok csökkentésével próbálkozom.

Javult.

E-MAILT KAPTAM:

– Holdfényes szobába kukucsálok be a varázslakomon... Persze én egy láthatatlan sötét szobából kukucsálok és láthatatlan vagyok. De mért jön annyira előre az az állvány? Bár az állvány-asztal viszony pont jó.



*Fogadjunk, hogy visszanyomod a székek ülőke-
résztónusát... ki fogod nyírni ...érezem ...
bocs... És hol van a lila, zöld stb.? Szeretem a
sorozatokat, tanulok belőlük...*
Nyíf-nyaf, mind jó.
K.

Legyek foxikutya vagy spagettis spenót, ha én
ehhez még hozzányúlok. Pedig lenne mit.

LUKÁCS, ZUHANYOZÓ, búcsúztatnak: „Én
majdnem két napig voltam lavina alatt. Szin-
tén Ausztria, síelés. Szerencsére volt levegőm.
Aztán megtaláltak.”

2006. január 7.

HOLNAP néhány napra elvisznek síelni,
ott vagy lesz internet, vagy nem.

2006. január 16.

HAT NAP AUSZTRIA, életemben először. Több
évtizedig reménytelenkedtem a csodában, hogy
egyszer majd, talán valaki elvisz. Szabadságél-
mény. Vagyis számkivetettség. Még nem vagyok
egészen itthon. Később talán tudok érdemben
beszélni róla.

FIAMNAK SMS-ek, naponta:

síelni jó
síelni jobb
tudok síelni
majd néha kölcsönadod a Carving lécedet?

Amivel jeleztem, hogy vettem egyet.

NEM SZOKTAM a Rákbeteg Gyerekek stb. javára
történi aukciókra képet ajándékozni. (A/03/18)
Háromféle sunyi átgondolatlanságot is látok
itt. Úgy csinálunk, mintha a festő képe tulaj-
donképpen ingyen lenne, nyugodtan adhat is
belőle, ha jószívű. Egyszer egy ilyen ügyben
telefonáló igazgatótól meg is kérdeztem: ugye, a
fizetésed negyedét erre te is odaadod?! A másik:
a rohadt életbe, aki segíteni akar, adjon. Adjon
pénzt. Ne akarjon valamit kapni is cserébe. És a
harmadik: kényszervásárlás, fügefalevél, össze-
kacsintás. Az a kép tán nem is kellett volna.



Most meg mi történt? Megkeres a Szent-
endrei Református Gimnáziumért és Kollé-
giumért Egyesület, egy hosszú levélben, hogy
súlyos gondok..., az iskola építésének befeje-
zéséhez... kiállítást és vásárt rendeznek, adnék
képet, a vételár fele az enyém. Ha megmarad
a kép, és nekünk ajándékozza, akkor a gimnáz-
ium épületének díszítésére... Igaz, hogy *gaz*
eretnekek, de mégis, diákok... adok. Szépet,
nagyot. Feltételeztem, úgysem tudják eladni
550 ezerért, hát rögtön mellé egy ajándékozó-

levél is. („...feltételem, hogy olyan helyre kerül, ahol a diákok folyamatosan láthatják.”)

Nem tudták eladni. És ma hozták vissza, hogy nincs kiállítóterük az iskolában, mit csináljanak vele... Netán ennyire ronda ez a kép?! A/03/18. Fölfűrészelni?

2006. január 31.

SZABÓ ISTVÁN filmrendező ügye a napisajtóban. Hogy szervezett spicli volt az 56 utáni években. Mérlegelik bűnösségét, a helyzetet. Két nagyon okos barátom tökéletesen ellenkező véleménye, két nap alatt.

Ez az ügy alkalmat ad arra – akkor itt az én történetem –, egyszer *kivételesen* magamról is szót ejtek.

Az én szervezésem 1960 tavaszán, érettségi előtt pár hónappal történt. Lehívtak az igazgatói szobába. Egy (vagy két?) fiatal férfi közölte velem, hogy osztályunkban jobboldali elemek (a szóhasználatra nem emlékszem) vannak, s (nyilván) azt kérdezték tőlem, hogy vállalom-e, hogy erről nekik beszámolok. A válaszomra emlékszem: KISZ-megbízatásnak tekintem. Be voltam szarva.

A KISZ-be ritka kivételként vettek föl, valamivel korábban. Gondoltam, kellhet ez az egyetemi felvételhez. (A József Attila Gimnázium induló KISZ-csapata nagyon kemény mag volt, nehezen vettek be maguk közé újakat. Meséltek, egyik gyűlésükön felszólaló fiú szerint a reakciósos azért járnak templomba, hogy ott megbeszéljék, mit csináljanak.) Engem is csak azért (ez a felvételtkor elhangzott), mert időnként a szünetben a folyosón megkérdeztem az illetőt, mi van a felvételemmel. Szándékmat komolyan minősítették.

Az ez után történetekből, amire emlékszem, mindent leírok. A sorrendiség helyenként kétséges.

Aláírtam egy nyilatkozatot, hogy AFRIKA néven fogom jelentéseimet leadni.

Meghívtak egy randevúra a Fogaskerekű közelében egy mellékutcába. Egy kék Moszkvics várt, érdekes, csak a *régi-munkásmozgalmi-harcos arcú* idős sofőrre emlékszem. Hűvös-völgy, budai hegyek útjain kanyarogtunk, tán egy órát, közben kérdezték, arra emlékszem, Vitéz nevű osztálytársamról is.

Írtam egy (vagy két?) jelentést osztálytársaimról, illetve írtunk. A családnak volt egy Tankönyvkiadó-beli tisztességes párttitkár ismerőse, vele ültem össze. Itt megint emlékszem valamire: „Mindenképpen kell negatívumot is írni. Ki az köztetek, aki nem jelentkezik egyetemre?” Megírtuk. A fiú nevére nem emlékszem, buddhizmussal és ezotérikával foglalkozott, tán harmadévből csapódott csak hozzánk. (Egyébként hamarosan meghalt.)

Még egyszer mentem randevúra a Fogaskerekűhöz, de arra ők nem jöttek el. Egy telefonszámot adtak, azon lehetett valami Kovácsot hívni. Tán ekkor, vagy valamivel később, tudtomra adták, hogy nem tudnak használni, mert nem ismerem az osztálytársaimat eléggé (ez így is volt).

Még kaptam egy telefont, hogy az építész karra nem vettek föl, mert fizika felvételem gyenge volt. (Tehát nyilván volt ez irányban valami ígéretük.) Ez volt az utolsó érintkezésünk, ugyanez év, 1960 nyara.

Erről aztán negyven évig nem beszéltem. Délután a Kogartban kötelességből a *Csernus-kiállítás*.

Háát... bizonyára, bizonyára.



Viszont útközben az Oktogonon sült gesztenye. Tízet kértem, 250. Ahogy a zacskóba lapátolta a kisasszony, láttam, lapos felük feketére égett. Viszont tizenegyet adott. Elrágtam a kormos részt is, meleg volt, keserű és nosztalgikus.

2006. február 3.

HÁROMÉVI SZÍVÓS KEDVESSÉGEM hozadéka. Megegyeztünk a szakácsnővel, a kedvemért jövő kedden a kétszáz diák (is) mákos gubát kap a menzán. Vagy máglyarakást. Ezeket mindig keverem.

2006. február 5.

ANYÁCSKÁM VICCET HOZOTT, a mai hármashatár-hegyi sétánkon sikert arattam vele:

A kis veréb nekirepül egy motoros bukósisakjának és elterül a porban. A jólelkű ember

fölemeli, hazaviszi, kalickába teszi, enni-innivalót tesz mellé, majd munkájára megy. A madárka föléled, körülnéz: Rács?! Kenyér?! Víz?! Csak nem halt meg a motoros?!

Gyanítom, mi is körülbelül ennyit látunk meg a világból.

2006. február 7.

TEGNAP 105-en néztek belém, tetemes rekord. Mi van itt újabban? Talán a pár hónapos ügynökmúltam? Én meg két napig is nem írtam semmit. Igaz, reggel négytől a gépnél, két fiúval adatbázis rendszerűre építjük át a honlapot. Ami úgy működik majd, mint a csatornázási művek: ha jól, senki nem vesz észre semmit.

(...azt mondja, nem is vagy ennyivel ügynöknek nevezhető, legfeljebb beszervezettnek...)

2006. február 10.

AZ EMBER LEGYŐZI a természetet. Legalább is a magáét. Néha. Mert mi történt. Négykor ébredtem, mint napok óta, és hősi módon nem ültem géphez, hanem...

TEGNAP PEDIG 118 olvasóm, a szokásos 40–50 helyett. Népszerű lettem. Mit is jelent ez a szó. Hogy olyan, mint a nép. Most pedig 21-es busszal ki, síelni.

2006. február 11.

A MENNYORSZÁGBAN majd engedélyt kérek, hogy első időkben a világegyetemet egyetlen

Excell-táblázatba szerkeszsem. Vagy legalább a felét. Addig is, e napokban hajnaltól a honlapfőoldalak múzeuma. Időrendben, megnézhetően.

Aztán fekszem, ablak elsötétítve? Vagy mise, uszoda?

2006. február 14.

NEGYEDSZERRE MÉGISCSAK sikerült. Mindig visszakértem, úgyhogy háromszor ajándékoztam oda lányomnak a Kormos-összest. Neki-nekirugaszkodtam, mondták, hogy nagy ember, de sehogy se, többször lemondtam róla. Aztán most mégis. Egy távoli és kedves barátom megküldte postán, meglepetés. A nagykabát belső zsebébe, villamoson. És nagyszerű. Már örülök, ha nekem mesél, magáról. Sajátos löállásból figyeli a világot.

...

*Nakonxipálban hull a hó
csibéim nem hülyéskedek
datolyán pálmán kókuszon
zöld hópihék fehérlenek
ülök a sárga homokon
homok püspöklilába csap
ujjai közt leskel a hold
kormos üvegen át a nap.*

2006. február 15.

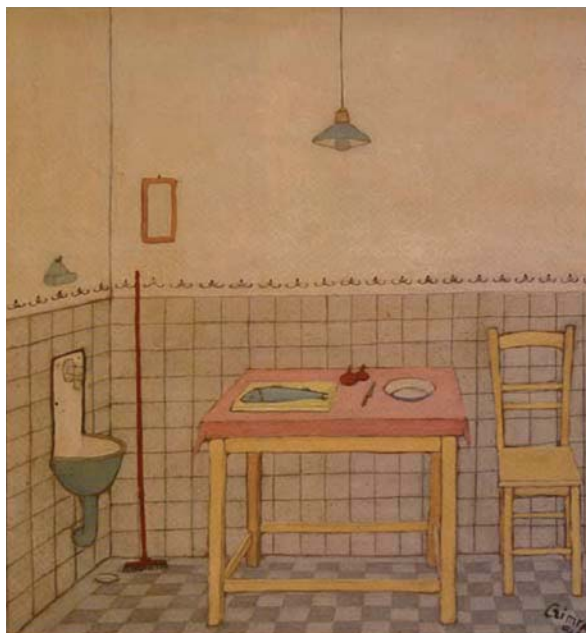
SENKI NEM DÍÍCSÉRT MEG a megújult főoldalt. Vagy legalább szidtak volna.

LÁTTAM. CZIMRA GYULA (1901–1966) kiállítása Szentendrén, a Malomban, két emeleten. Vettem kilencszázért egy katalógust, csak hogy

mutathassak belőle. Az előszóban Tóth Antal egy hatalmas bukfence: ...*Legjobb művei grafikai jellegűek, színessége meg dekoratív, árnyalati játékok nélkül... ez nem koloristára vall. Ebből fakad vég nélküli küzdelme a színekkel...* Szerintem tökéletes félreértése ennek a festői világnak. Merthogy ellenkezőleg.

Nagyon kevés a magyar kolorista, színeznék, és nem tudják, az egész mire való. Czimra tudja. Hát nem feltűnő, hogy lényegét, egész metafizikáját elsősorban színeivel mondja el?! *Vég nélküli küzdelme a színekkel* éppen ebből adódik. Létezik, mondjuk, 2000-féle vörös. Ha a 327-es helyett a 329-est használná, a kép kép maradna, és semmitmondó.

Persze semmi nincsen egészen úgy – ahogy Füst Milán. A ritmusai, a vonalak, a kompozíció, és – nem szívesen vallom be – a téma is... *Vég nélküli küzdelme a színekkel*. Összetéveszti a kárpitosiparral vagy a szexualitással, ahol ha valaki túl sokat vacakol, bajokra utal.



Hátul a bibliográfiában, váratlanul, besorolva 92-es *Mozgó Világ*-cikkem.

...Az aprómunka, a keresgélés. Számomra erre a legcsodálatosabb példa alighanem mindig is Czimra Gyula (1901–1966) marad. A Galéria akkor még a volt Kúria épületében lakott. Döbbenetes emlékkiállítás. Emlékszem, az ajtóban találkoзва, csak dadogni tudtunk erről egymásnak Kokas Ignáccal: micso-da festő!

És akkor képek. Sajnos mindig mást reprodukálnak, mint amit én igazán, de ezek is:

A fent mutatott *Csendélet a konyhában*, 1962, olaj 35 x 30 cm. Számomra a legteljesebb, hideglelős szürrealizmus. Lételmélet.



Zugligeti végállomás, ez a komputerből, egy Kieselbach-aukcio kapcsán már mutattam, szerencsére a pécsi múzeumba került. 1960, olaj, 59,5 x 71,5 cm. Mesevilág. Nem gyerekeknek. Mikor tavaly először láttam, fölkaptam a fejem, tényleg, az a végállomás *valójában* pontosan ilyen volt. Sokat ácsorogtam abban a csodakatlanban, síelésből hazafelé.

A MÚLTBA NÉZŐ MŰTEREM, az *A/05/16* mostanra emígy változott.



Visszasápasztottam, elszíntelenítettem, csak a fekete folt, meg a zöld csík.

Az előtér témáját, azt a hokedlifélét szerettem volna fontosítani, de nem bírta el a kompozíció. Vagyis én. Ahogy nézem a korábbi változatokat, jelentős mértékben rontottam rajta. Megvan a mai délelőtt.

...meg a délután is. Mindent vissza, amennyire lehet. Békét kötök vele. Nincsenek elvek, ő diktál. És most már hagyom. Még sokat lehetne javítani/rontani rajta.

Tisztelt Váli Dezső!

Nagy érdeklődéssel figyeltem, figyelem „közelharcát” az ovális kerettel. Most már muszáj szólnom. Mindkét nagyapám asztalos volt; ismerni csak egyiket ismertem, de munkáit mindkettejüknek. És hát a gének – ezek szerint – megszólaltak bennem is.

Elmondom, mit csinálnék én (illetve, dehogy én) azzal a kerettel: lecsiszolnám a natúr állapotig, hagynám lélegezni, föllélegezni a fát. Aztán várnék..., csak várnék, várnék... míg a fa meg nem súgja, hogyan tovább...

Tisztelettel: I.

Köszönöm! Hátbizony-lehetlehet... De beval-
lom, most, 21.49, nekem éppen tetszik.

2006. február 20.

REGGEL ANYÁCSKÁMAT taxival kórházba – cso-
magok –, ORFI, reumatológia. Kéthetes kúra,
fájdalmai enyhülését várjuk tőle. Mindket-
ten boldogok vagyunk, barátom révén ismét
különszoba. Így a nemalvás éjszakai óráiban
éghet a villany, olvashat. (Nem kell a turista
LED fejlámpám.) Húgom szerzett kölcsön-
be egy kicsi tévét, beüzemeltük. Tetőemelet,
a Margitszigetre lát, teli napfény a szoba. És
remények.

NAGY MIKLÓS BARÁTOM átküldött néhány
nagyszerű fotót.

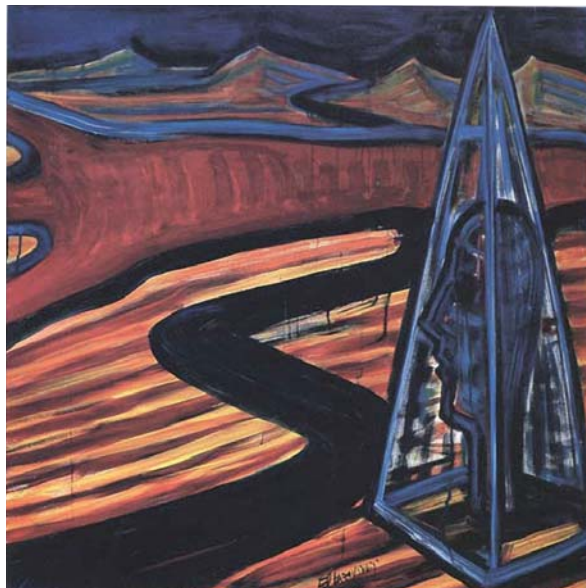
Féltékenységi okából csak egyet mutatok.
Majd csinál honlapot, akkor...

Rokon szelleműnek érzem annyiban, hogy
absztrakt ritmusmezőkkel dolgozik, s aztán a
natúra eszközeivel egy-egy ellenpont, lehorgo-
nyozni azt, ami amúgy elrepülne.



2006. február 25.

SZERDA ESTE EL KAZOVSKIJ megnyitója a
Várfoi utcai galériában. *Lórúgás, amit mond.*
Nem az én világom, de nagyon erős. Végre egy,
aki megérdemelte a Kossuth-díjat.



Istent nem találta meg, ez determinálja ret-
tetes harcát a reménytelenséggel. Szenvedé-
lyes, tényleg a vérével fest. Hogy dramatizál,
hogy irodalmi, érezni benne a színpadtervezőt
is? A teatralitást. Nem minősítő jelző.

SZÜTSTŐL KÖLCSÖNKAPTAM a hamar elhíresült
háromórás Jeney-opusz három CD-jét, Halot-
ti szertartás. (Premierje a Kultúra Palotájában,
októberben volt.) Fölmásoltam, leszaladtam
vele az Erődt utca sarkára, kocsija mellett várt.
Locsogtunk Czirráról, erről-arról. Parkolóőr
jön, és meséli: Milyen emberek vannak! Reggel
egy mikrobusz, benne egy pasas bekötve,
nagykabátban, olvas. Délután arra járok, még
mindig ott, ugyanúgy. Mondom, hát ez meg-

fagyott. Nézem, felöltöztetett bábu. Megjön a tulaj, mondom neki, ezt lefotózom. Nyugodtan fotózza, és próbálja bizonyítani, hogy nem élő...

2006. március 1.

REGGEL NÉGYKOR már néhány csomag le a kocsiba. Mise, uszoda, kórházlátogatás, kilenc-re haza. Fáradtan, ésszerű volt egy órát aludni. Amúgy sem mertem lemerült mobillal elindulni. Amire aztán a Lágymányosi hídnál lett szükség, erősen füstölt a kocsi orra, középső sáv, totál dugóban. Sikerült a járdára négy keréssel. Tűnődtem, víz-é vagy tűz, mert a bowden elszakadt, a motorháztetőt nem lehetett kinyitni. Fölkészültem, először a komputert menteni, szokásosan pár méterre, fűbe. De a szag nem volt kellemetlen.

Tegnap vettem át a kocsit, onnét jött a két szerelő. A hűtővíz forrt föl. Elvontattak Dunaharaszti-ba. Megmutatták a levágott **roncsot** is. Aztán beindítják a motort, fejkavarások, többen nézik, ez most hengerfejes-e, és akkor a kocsi hullaházba, vagy csak a hőérzékelője, vagy. *Nem lehet hengerfejes, mert akkor folyama-*



tosan bugyborékolna a víz. Remény. Át a nyolcvan kiló műtermet a tulaj kocsijába, beültettek, és Kecskemét, mindössze néhány órás késéssel. A kocsit hétvégére ígérik, utánam hozzák.

Itt teríték vár, késői ebéd, a szakácsnő bizalmasan hozzám hajol, *Dezső bácsi, ugye, vacsorára is hús nélkül?* (Hamvazószerda.)

Vannak szerencsés emberek. Közéjük tartozom.

2006. március 4.

MICSODA DOLOG nálam ez a nagybőjti pénteki hústalan nap. Merő farizeus. A szakácsnőnek többletfeladat. Kapok rántott szelet helyett káposztás tésztát. Amihez lekvárt kérek és kristálycukrot. Annyiban bőjt, hogy szégyenkezem. Talán másként kéne.



EBÉDRE CSENGETTEK, addig ezt a képet. **Műterem volt** (A/06/02) 80x80 cm, a mai állapotában.

Színesedem, mint Czímra Gyula, vagy mint az alkonyati ég vihar előtt.

Bele ne csússzak, ami Szüts szerint: savanyúcukor színű kép.

A REGGELI EGYEDÜL, kissé korábban (vasárnap kakaó, kalács). Mártírok útja – Műkert sétány – Csongrádi út – Főtér (bizonyára Petőfi tér).

Gyalogosan még soha. Kis kedves-csendes mindenféle színű házak. Az ótvaros vakolatok, mint *ez is* itt.



Szemerklő eső.
Éppen elértem a fél kilences diákmisé.
Nagybőjt első vasárnapja.

EBÉDNÉL RÉGI ÖSMERŐS, mosoly, öröm.

Megérkezett a házba az öreg fafaragó szobrász, *Zeusz* is.

Már két éve, hogy elmaradt, azt hittük, végleg. Operálták, társa meghalt.



Megkértem, hogy lefotózhassam.

Húsz éve még egy fekete párizsi taxi-Citroënnel járt. Néha megfoltozta, egy-egy elemet utánahegesztett. Automatikusan dupla adagot tesznek elé.

Ami még soha, a vasárnapi ebéd nem csirkecomb és nem torta.

Minden elmúlik egyszer.

2006. március 8.

SZÓLTAK, ma hidegvacsora lesz, a konyhások délután a központba mennek, ünnepség. Vakok világnapja, Takarékosági nap, most Nemzetközi Nőnap. Miért tűrik?! Micsoda ízléstelenség. Az Oltáriszentség évét is furcsálom.

PRÓBÁLOM TOVÁBBRA IS Nagy Miklós *fotóit utánozni*, követni, havas képei elbűvöltek. Most csak a műteremablakon keresztül. Nálam is keréknyomok. Talán le kéne vágni a bokrokat fölülről, akkor marad a kalligráfia. Bár így olvashatóbb és többretegű.



A NAPI EGY KÉPKEZDÉST tartom. A tegnapi délutánig reménytelennek tűnt, akkor lemostam a felét, most reményesebb. A mai: talán.

VELEMKORÚ ASSZONY, ismerkedünk, ejtőző esti beszélgetés. *Maga ugye most mászik ki egy gödörből, látom az öltözködésén.*

Másnap, a reggeli után megköszönte, hogy ez a mondat segített (bár még öreg, lompos ruha, de okker kendő a nyakban). Bevallottam, hogy előtte fél napig gondolkodtam a megfogalmazáson.

ERŐFESZÍTÉSEMBE KERÜL a tegnapi képet megmutatni, de hát nem minden nap (év) tejfel. Fogalmam sincs, mit csinállok, és hova jutottam. És hogyan fogom ezeket továbbfesteni. Ha végül teljes-selejteket lesznek, megérdemlem.

Fogcsikorgatva az a szűk napi két óra, miközben fejben a táblázat leendő szerkezete módosul percről percre. Igaz, úszás közben is.

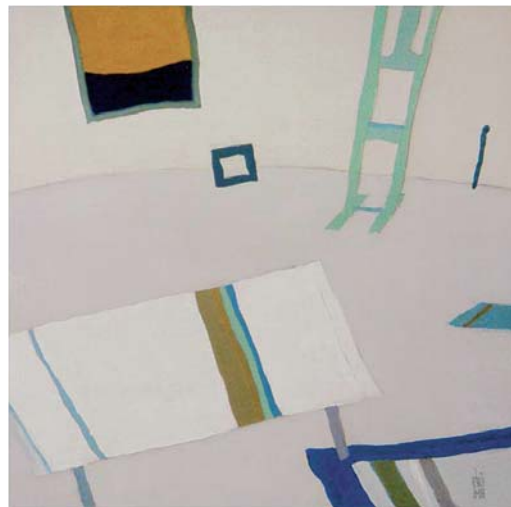
Tehát: **A/06/10**. A pontosság kedvéért, a fájl neve: a0610-munkában. Bár, megint csak Szűts szerint, csak a javukra válik, ha keveset foglalkozom a képeimmel...

– *Deske, a savanyú cukros képed nagyon teszik, kár hogy azóta biztos elrontottad.*

J.

– *Kösz, nem, arra még nem volt időm. Azt csak fogom –*

D.



LÓFASZ AZ ÉN KERESZTÉNYSÉGEM. Még februárban volt itt egy beteg festőkolléga, alig tud járni. G. délutánonként megsétáltatta a kertben. És még neki kellett naponta rábeszélni, szánja rá magát. Tehát kihátrálhatott volna a feladatból. Két-három óra, minden áldott nap. Mondja, ha előre kérdezik, nem vállalja.

L.-t pedig éjszaka olykor háromszor is fölcsengette mobilon, kísérje ki vécére.

Egyikük se templomjáró ember.

A kolléga most pár hét kórház után vizs-
szatért, a szomszéd műterembe. Dehogyan
ajánlom föl a segítségemet, az időm nagyon drága,
olvasni se jut; álmoságom pedig ilyen tortúra
nélkül is teljes.

Lapítok.

Annyit mondtam neki, ha kell valami,
kopogj át hármat. De azt éjjel nem tudja meg-
tenni. Nappal pedig nem fogja. A szégyen.

A/06/11, A **tegnapi kép** indulás után 10, 30 és
50 perc múlva. Aztán majd meglátjuk. Egyebek
mellett a nagy fehér folt, és az aránya is buta,
álnaiv; de lehet, hogy ez lesz egyszer majd az
erénye is.



MEGVOLT A RÁDIÓINTERJÚ. Anyácskámnak
tetszett. Persze én mást kérdeztem és mást vála-
szoltam volna.

TEGNAPI FOTÓM (**F/06/18**), egy itteni mellék-
utca, cigányház, tőlünk néhány száz méterre:



A *Magyar Naiv Művészek Múzeuma* már-
cius közepén nyitott, a Szórákaténusz Játék-
múzeummal szomszédos. Nagyszerű hely,
Gyovai Pál munkáiért járok oda elsősorban.
A nevet meg kell tanulni. Gyovai Pál (1885–
1976), munkáscsaládból, kiskanász, lovasz,
kocsis. Felnőve kubikos. Megnősül, lakodal-
mára kap egy bögre zsírt és egy kenyeret, két
karosszéket. A menyasszonytánc árából vesz-
nek egy ágyat. 1965-ben, nyolcvanesztendő
korában kezd el szobrászkodni (egy gyönyörű
öregkori portré róla), elmondása szerint azért
ilyen későn, mert ekkor jutott kőhöz. Az utat
javították falujában. Tizen-egynéhány mun-
kája van; Család, Paraszt, Ősanya, Vöröska-
tona, Zrínyi Ilona, Attila, három kutyaszob-
or. Népművészeti gyökerű pásztorfaragások,
ugyanakkor emlékeztet a húsvét-szigeti szob-
rászatra és a román kisplasztikák monumen-
talitására is. Számomra ez a Madonna a leg-
fontosabb, minden évben megnézem. Most
végre megvan.

2006. március 24.

LEHOZTAM HÉTVÉGÉRE anyácskámat. Jó lesz
neki két hét kórház után az itteni másállapot.
Megmutatom neki az internetet, hátha kedvet
kap hozzá. Ahhoz a gépét le kéne cserélnie.
Megoldható.

2006. március 26.

AZ ALÁBBI SZÖVEGET nem Deske írja, hanem
én: a **mamája**. Tébbszéré olvasom z ő naplóját,
nekem teoljesen idgen és nekem nem tetsző az
anyácskám szó, amit ő tudom, hogy kedveske-



désnek és talán a köztünk lévő jó viszonynak szánt, viszont nyolcvanhat éve gyerekeimtől kezdve a dédunokáimig indenki Maminak, vagy Mamikámnak szólított és szólít. Nehezen nyugszom bele ebbe a anyácskámba, ami tudom, hogy egy koromnk teljesen megfelelő megszólítás, nekem azonban totál idegen, és visszatetsző marad.



2006. március 27.

A MAI, **A/06/23**, alá is írtam. Szerettem volna feszesebbre, szikárabbra, teljesen *színek* nélkül, de nem ment. A jobb felső sarokban se lehetett elhagyni azt a kis foltot, pedig-

2006. március 28.

Apó, már annyira kéne aludni menni, ettől a gyönyörűséges tavasztól dögre fáj a fejem is már jó néhány órája...

Az új képeid FRISSEK. ROPOGÓSAK! Tet-szik. De ez ne akadályozzon meg a sok szörnyű nyafogásban, könnyörgők. Jó úszást, magam is nemsokára indulok.

Szüts

www.szm.hu



Kösz a biztatást! Sajna, erőm fogyatkozván, már a nyafogás se a régi. Akkor még ment! Gazdagon, árnyaltan, gördülékenyen... Neked nem újdonság, de nekem friss felfedezés: nagyecettel sokkal hamarabb meg lehet festeni egy képet.

Hamár... nem korrigálnád meg ezt az **A/06/24**-est? E percben, 11.02, itt tartok vele. Annyit (a képernyőn nézve) azonnal látok, hogy a narancsfolt idegen... Netán – régi szólásunkat alkalmazva – egy csatajelenet még hiányzik róla?

El kell mindjárt menjek... Mindenesetre ugyanezt a témát csináld meg még egyszer **VÖRÖS** állvánnyal!



Hát, kösz, Miklós, bizonyára, bizonyára. Lehet, hogy igazad van, de ahogy én ezt itt most a vörössel csinálgatom, abból art deco vagy még inkább lakberendezési plakát akarna lenni. **A/06/25**. Gátlásaimat mindenesetre vesztetem el. Most 12.23, félbehagyás, mindjárt csengetnek, kimosakodás, ebéd. De ez is csak mellébeszélés, mert a továbbiakról foglalmam sincs. Netán a felületeket kissé bonyolítani, faktúra. De minek. Remekmű vagy szovjet körfűrész.

Apó! Ez a vörös: jófelé megyünk... mostan a szőnyeget ottan elől szinte láthatatlanra (azaz tónusban amennyire lehet a padlóval azonosra, finom színeltérés engedélyezett), a barna képkeret színe erősen kétséges: próbálgatni! ... esetleg (másik) vörösre? A padló **FELÜLETE** jó lenne, ha „sűrűbb” lenne...
na lássa
m.

Deske, ha szabad, a partvonalon kívülről én is beledumálok: ne kárminvöröst, hanem meleg, kissé világosabb cinóbert. Mint a Hollán emlékezetes képeinél. Bár ahogy most ismét megnéztem azokat, azok is hidegebb vörösek.
N. M.

PIHENÉSNEK egy kis anekdotázás.

Vasárnapi mise itt, a piaristáknál, kisdíák (félre)olvassa a leckét, efézusi 4,10: *De az izgalmas Isten avval mutatta meg irántunk való szeretetét.*

2006. március 30.

MÉG EGYSZER megpróbálkoztam evvel a tükröző felületű **teáskannával**. Alatta tányér.



2006. április 3.

DÉLUTÁN, a Margit híd budai hídfőjénél az előntött és lezárt **autófeljáró**. Nem értem, miért hozták ezt így össze, hogy egyszerre a választások meg egy árvíz?!



2006. április 5.

ÉN A PERONON ÁLLTAM, zsúfolt villamos. Talán három méterre ült tőlem. Régi ismerős, egy kézirat kapcsán találkoztunk valaha néhány-szor. Vagy húsz éve nem láttam. Ősz konty, fekete retikül, megöregedett. Észrevett, egymásra mosolyogtunk. Némán, ajkát formálva kérdezte: jól vagytok? Hasonlóképp, suttogva válaszoltam: nem. Több szó nem esett. Később kiürült a villamos, nem ültem mellé. Aztán leszálltam.

- *Deske! Nézed a Gyurcsány–Orbán vitát? Este hétkor lesz.*
- *Nem. Igaz, löversenyre se járok.*
- *Nem érdekel?*
- *Dehogynem. De leküzdöm magamban.*

- *De az ország sorsa...*
- *Csak két ember vitakészsége.*
- *És mit csinálsz helyette?*
- *Van munka. Például fölgyűlt a mosogatnivaló.*
- *Nincs ebben valami póz is?*
- *De van.*

2006. április 7.

OLVASOM SZÜTS HONLAPJÁT, teli szájjal meséli, ki mindenkinek adott vacsorát, Esterházy, Spiró, költők, írók, esztéták, akikkel összejár. De most én is! Magányom oldódik! Csak a mai napon kétszer hívott a Gyurcsány, meg Kuncze is. Pech, épp nem volt időm meghallgatni őket. Keretet színezek, ezüstözök.

A MAGAS VÍZÁLLÁS miatt az uszoda napok óta zárva, és – különös – már el is felejtettem. Illetve már negyed nyolckor hazaérek, s boldog vagyok, kezdődhet a munka... (a komputeren).

2006. április 10.

KATA IMAKÖZÖSSÉGÉBEN havonta egész napos találkozók. Ott, egyebek mellett, talán pihe-nésképp, rögtönzött színi előadások. Bibliai jelenet. Feri a Genezáret-tó szerepét kapta.

- *És mit csináltál?*
- *Békésen fodrozódtam...*

2006. április 20.

OLYAN FÁRADTAN KÓVÁLYOGTAM, nem bírtam, délelőtt ágyba. Délben viszont sikerült. Befe-

jeztem ezt a nyavalyás **A/05/16**-ost. Múltba néző műterem. Na végre. Már többször föladtam, tényleg.

Nézem az adatait:

Kecskemét – Bp. 2005.3,4,5,6,12, 2006.1,4.

2006. május 8.

DOLGOZTAM IS. Délelőtt tovább: A/06/07, -16, -13, -14, -09, -21.

Ebből három kész is lett. Ez a kép meg itten a mai PR. **A/75/27**, pár éve vette egy úr valahol. Mikor megmutatta, jeleztem, hogy átfesténém. Megtörtént. Tetszett neki. Aztán most beadta a tavaszi Virág Judit-féle aukcióra, 360 ezer kikiáltási árral. Az előbb kaptam a telefont, 1,6 millióra verték fel. (Kapkod majd 4% követői jogdíjat.) Nincs mese, régi képeket kellene festenem.



2006. május 9.

MINEK ÉLÜNK, ha a világ nélkülünk is ilyen gazdag. Megnéztem a Kieselbach-galériában a május 19-i aukció képeit. Nem gondoltam volna, hogy egyszer Tornyai János (1869–1936) egy munkáját beemelem a világ legszebb képei közé. **Téli táj lila fényekkel.**

Olaj, 27 centi az egész. És eredetiben még finomabb, párásabb.

280 ezerrel indul, ó, ó, ha gyűjtő lennék, most...



2006. május 17.

VÍZBE CUPPANT mellettem egy tömzsi asszonyka, úgy negyvenöt-ötven éves. Piros-rózsaszín mintás fürdőruha, decens hurkák a combokon. És gyorsabban úszik, mint én.

Nincs rend a világban.



MEGJELENT A CIKKEM a Népszabadságban:

*Egry józseftisztelettel kérdezi
...a Hivatalt, akadt egy érdekes témája, bele-
kezdjen-e. Egy balatoni öbölre gondolt, fölül-
nézetben. Nyári napsütés, a sekély vízben
három, esetleg négy tehén álldogálna. Mert-
hoggy Egry József szeretne az őszi műcsarnoki
kiállításon szerepelni. Csak nem tudja, meg-
felel-e a kiírásnak. A tárlat címe ugyanis ez:
AZ ÚT 1956–2006. A kapott szöveg szerint
a tárlat négy gondolatra fűződik fel, ebből
választhat, vagy kimarad:*

- I. ÖRÖM – REMÉNY
- II. GYÁSZ – ELFOJTÁS
- III. TÚLÉLÉS – MENEKÜLÉS
- IV. VÁLTOZÁS – AZ ÚT

*No mármost, melyikhez passzolnának legin-
kább a tehénké? Elfojtás?
Bohócot csinálnak az '56-ból, gondoltam
elsőre. Netán kis összekacsintás, így több pénz
érkezik a szervezésre. De itt – úgy tűnik – egye-
temesebb butaságról lehet szó. Mondják, divat
ellen nem érdemes. Mostanában a kiállításo-
kat nevesítik, témákra fűzik. Lelkük rajta.
A befogadónak kapaszkodó lehet. De ezt meg-
követelni, várni és elvárni egy országos kiállí-
táson, ami keresztmetszetet kellene hogy adjon
az elmúlt évekről, alapvető szakmai tévedés.
Nem ismerős? Előnyben részesül a Traktoros-
lány és a Csepeli dolgozók derűs május else-
jei felvonulása. Most gyász és elfojtás. Szürke
öltönyös és sötétkék kiskosztümös hivatalnokok
elgondolják, mit kellene most festeni. És meg-
mondják nekünk. Volt már ilyen. Soha sen-*

*kinek nem sikerült, és nem is fog. Mármin-
t így művészetet teremteni. A diktatúra idején
az éves (nem hatéves) műcsarnoki kiállításo-
kat úgy hívták, hogy Magyar Képzőművészeti
Kiállítás, és mindig egy-egy politikai ünnep
tiszteletére nyitották meg. 1955-ben egy Szőnyi
István nevű festő beküldött egy nagyszerű kis
olajképet, címe az volt, **A kerítés**. A lécek
alatt kis pocsolja. Érdekes módon a munkát
elfogadták, olyannyira, hogy a főterem falára
került, balra a bejáratától, emlékszem. Ebből a
mondatból nem az olvasandó ki, hogy a dik-
tatúrát vágyom vissza. (...)*

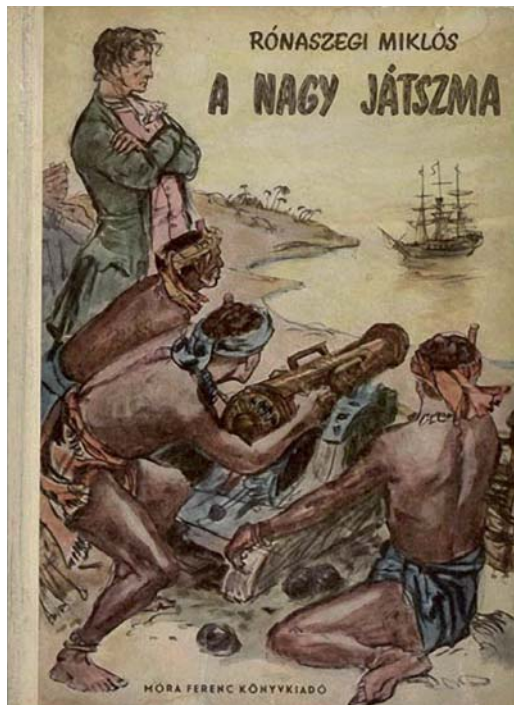


2006. május 19.

EZEN TÚL IS: ÉLET. Felkérő levél a polgármes-
tertől: „Mivel 2006. a rózsák és nők éve a II.
kerületben, ezért külön köszönjük, ha olyan
alkotással vesz rész a II. Kerületi Alkotók Tá-
rlatán...” Nem veszek részt.

RENDKÍVÜLI ALKALOM, hogy antikvárium
nyitvatartási idejében utcán legyek. Hetek óta
nézem uszodából hazafelé ezt a **Benyovszki
Móricz életét** a kirakatban, ismerős a címlap.
Negyven éve olvastam. 240 forint. Itt van, alig

várom, majd este. Még a Nemo kapitányt kéne elolvasni. Magányos öregúr a víz alatt. Azt nagyon szerettem.



2006. május 21.

HÉT VÉGÉRE baráti meghívás a Szentendrei-szigetre. Kiváló rablólús és ártéri erdő. **F/06/52.** Hazafelé Budakalásznál kiesik a VW egyik tengelye. Egy óra – végre hozzájutok – *Benyóvszki Móric* a kocsiban, éppen Szibériába száműzik, amikor megérkezik a tréler. Sofőr kérdi: hova?

Mondom, Eszter utca. Kütyübe beüti, az géphangon megszólal: *előre, 250 méter után balra kanyarodni...*

Talán célszerű lenne legközelebb rögtön egy autómentőt vásárolnom.

2006. május 25.

MEGÉRKEZETT a festékipari kutató barátomtól a szakvélemény. 25 éves és mai képdarabkáim 500 órát a laborukban xenonlámpa alatt = 10–20 éves folyamatos napfényhatás. (Amit pedig kép nem kap.)

Saját(os) fatapasz-alapozásom jó, nem reped, tart. Színe fakul, ez alapozásnál nem érdekes.

Az erre rákötő olajfesték is OK. A színek mérve előtte-utána, valamint a lámpa alatt a felületek fele letakarva: színtelítettség,

Világosság,

Színváltozás.

Sárgák-fehérek jók. A szürkék kivilágosodtak egy kicsit, de ez lehet, hogy visszamegy, majd nézni kell.

A párizsi kék bemattult, egyetlen komolyabb változás. Lakkozás semlegesíti. Újabban használják az akrilát lakkot, a legstabilabbnak tűnik.

Mindeközben egyfelől madárhangot, a másik komputerből pedig a tegnapi kapott 28-féle békabrekegést hallgatok. Idegnyugtató felhőjáték.



2006. május 31.

DÉLELŐTT FOGORVOSNÁL. Amíg az új híd ragasztása száradt, *magamra hagytak...* És evvel kész, működik. Ezen fölleskülve egy régebbi adósságot rendezve (még éhgyomor), átszállással egyenesen át Budára, a János Kórházba, az urológiára. Még nincs baj, derült ki, hogy az orvos mutatóujjával fájdalmasan beletúrt a fenekembe.

De azt nem mutatom.

2006. június 4.

- *Deske, te exhibicionista vagy evvel a honlappal. Fotó magadról, fogorvosi székben. Ezen csak röhögni lehet.*
- *Nagyon is jó, ne vessenek rajtam, így kerek. Már nehogy én legyek a Nagy Tanító.*

2006. június 7.

IDEI LEGJOBB KÉPEM Agnetha Fältskogra gondolva: Múterem Agnethanak **(A/06/25)**. Délelőtt föl hívom a svéd követséget, hogy kell kiejteni a nevét. Tegnap nem vették föl, nemzeti ünnepük.

10.12

ÁNNÉTÁ FELTSZKUG

2006. június 14.

NÉHÁNY NAP UTÁN először utcán. Ilyenkor minden szín élénkebb. Látom, rohamosan szégyenedik az ország. Egyre több lány jár kinőtt trikóban.

2006. június 21.

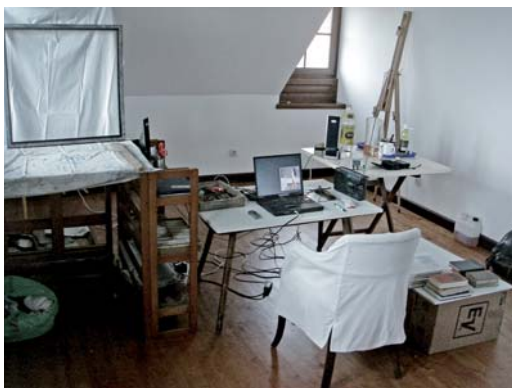
SZERDAI IMATALÁLKOZÓNK ma az ismerős családnál. A rengeteg gyerek közül az egyik, a hat és fél éves kisfiú mindenáron bent akart maradni. Hagytuk. Egy ideig a szék háttámláján próbálkozott átdugni a fejét, majd apja ölében fészkelődve egy imakönyvet forgatott. Olvasni még nem tud. A közbenjáró-kérő imánál tartottunk, váratlanul ő is megszólalt. Anyja és dédanyja is ott ült.

Édes Istenem, kérlek, hogy majd ne dohányozzak. Ne pipázzak. Kérlek, hogy a gyerekeim ne rosszalkodjanak. Kérlek, hogy a gyerekeim engedelmeskedjenek a feleségemnek. Legyen egy telkünk. A szomszéd telek a Marcié lesz. Add, hogy ott jól be tudjunk rendezkedni. Amen.



2006. július 3.

KÖZBEN ITT HÉTFŐ LETT, harmadika, és én 24 alapozott farostlemezzel **megérkeztem Törekibe.**

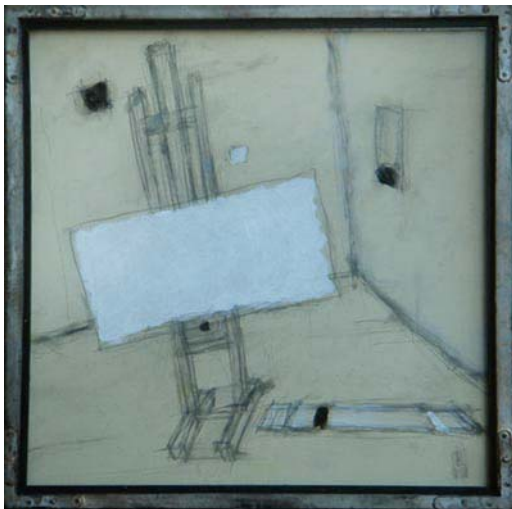


Szakszerű vendégvárás, ismerik a művészeket: a műteremnek szánt szoba üres, festőállvány és reflektorok.

2006. július 15.

EZT A TEGNAP CSINÁLT **A/06/36**-os képet estére megvették a netről. Ilyen még nem volt.

Ettől jókedvű lettem. 500 ezer, havi részletekben.



2006. július 19.

MINDENFELŐL SZORONGATNAK, ha nem is a hitelezőim, de munkatársaim, elborít a *munka*. A Kátay Mihályról készült 1982-es tévéműsor elemzését is mégiscsak érdemes begépelnem, 14 oldal. Hát racionalizálnom kellett a napi festést. Előkerült egy széles mázolóecset, így gyorsabban halad a munka.

Egyre inkább csak megkezdem a napi képet, bár a biztonság kedvéért aláírom. Szüts giccset emleget majd. Lehet. Mindegy. Valamire jó lesz.

Ez az **A/06/40**-es.



2006. július 29.

TÖREKI VÉGE. Kezdek csomagolni: két-, két és fél óra szokott lenni. Sportzsák, két kék közértes tejesláda, festókoffer. A maradék olajat vissza a flakonba. 1982-ben és 1997-ben nem



öntöttem mellé. Az utolsó két kép szembefordítva egymással a próbakeretbe, kétfelől beszélve. Tarisznyám, meg a komputer táskája. Ez a notebook tisztességesen kiszolgált. Még ma hajnalban több száz Bp.-t javítottam ki Budapestre. Estére otthon, ha Isten segít. Holnap 6.25-kor a görög katolikus paptól visszkapom a Mechwart téri buszmegállóban az uszodabérletem, fél hét mise, fél nyolckor Lukács.

2006. augusztus 1.

E-MAIL BESZÉLGETÉS Q.-VAL:

...Deske, ahogy szentelésükkor a papok „idézetet” választanak, te melyik mondatot választanád?

Régóta van: angol rendőr: I am on duty (szolgálatban vagyok). De a szovjet pionírköszöntés is gyönyörű: buty gatov, vszigda gatov! (Légy kész, mindig kész!)

Erre mondta egyszer rég Kata: Ne lennél mindig annyira szolgálatban!

2006. augusztus 9.

SZERELMES VAGYOK ebbe a **konyhaszekrénybe**. Ha beleférne az életembe, minden pénzt megadnék érte. Egy olcsó étkezde berendezéséhez tartozik. Reggelente, hazafelé az uszodából, az utcára nyíló ablak rácsai között bekukucskálok megnézni. Valami csoda. A színe, a színei.

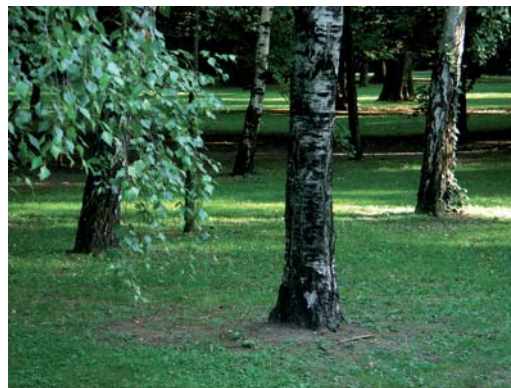
Ha én egyszer egy ilyen szekrény lehetnék.

2006. augusztus 20.

NEM TUDJA VALAKI, tartósan alacsony – 110 – vérnyomást hogy lehet természetes eszközökkel fölfelé?

2006. augusztus 21.

PONTOSAN AZT CSINÁLOM, amitől a napokban két barátomat is óvtam. Nem tudom megtartóztatni magam, eddig vagy negyven fotó, próbálkozások, hogy konzerváljam ezt a csodát, alkonyat a Margitszigeten, ahol mostanában olvasgatok, üldögélek. A **pázsit**, a mélyülő árnyékok és a sűrűlőfények.



Szia, Deske!

A 110-es vérnyomás a hosszú élet titka (az adósságmentesség és a paradicsomevés mellett). FOKHAGYMA a válasz a kérdésre. Nem vicc! ölel: P.

2006. augusztus 22.

Száztíz per mennyi, te Micike-a-számfejtésről? (Még a vérnyomásoddal is dicsekszel, persze.) Itt van neked naplemente. Szüts

És tényleg küldött egy konkurens naplementét, egy **igazi naplementét**. (Amiből netán valaki lélektani különbségeinkre következtet majd.)

2006. augusztus 25.

HELLÓ, DESKE! Meséltem neked, hogy Orosziban este szeretek az erkélyen ülni és nézni a sötétedést.

Jön a nejem, kérdi: mit csinálsz itt? (Mert-hogy mindig kell valamit csinálni.)

A válasz: ülök.

Reggel aztán ezt a verset találtam Szabó Lőrincről:

*Először fecskék, később denevérek
hasogatták az estét; a hegy is
elfüggönyözte arcát és a nádas
dajkálta a síró szeleket.
Jött a sötétség...
Föld, Erdő, Isten*

Üdv: G1

2006. augusztus 27.

EZT EGÉSZEN VÉLETLENÜL találtam, este:

*...mikor a csöndnek is csak árnya már,
s mint sürgönydrótokon
ül az utolsó fecskepár
néhány megmaradt rezgő verssoron,
mikor ha nyár is, zúzmara
dereng a béna fán,
mikor a gyász, mint botjával a vak,
kopog az elmúlás falán...
(Zelk: Végrendelet)*



2006. szeptember 2.

ÁDÁM MEGÖRVENDEZTETETT egy amerikai honlap cikkével, adataiból kiderül, hogy a legelső blogosok között vagyok a 2000-es kezdésemmel. Ez jó. Az ember avval dicsekszik, amivel tud. Hát föltettem a fogadóoldalra ezt a dátumot is.

2006. szeptember 14.

MOZART: C-DÚR (JUPITER) SZIMFÓNIA

Az a tetszetős, romantikus beállítás, hogy a nyomor, nincstelenség, magány kedvez az igazi művész kiteljesedésének: nyilván hazugság, a művészt koplaltató, elszigetelő és az alkotásra részvéttelenséggel válaszoló kapitalista társadalom álszenteskedése... Lenin azt mondja... (Dolgozók hangversenykalauza 1949.)

2006. szeptember 16.

EZ VALAMI NŐI ÖSZTÖN lehet, Kata kitartóan vonzódik ahhoz az ötletéhez, hogy magunk után töröljük föl a fürdőszobai pocsolyákat. Gyengédségből, kíméletből többé-kevésbé alkalmazkodunk is. Erre évek óta egy nyeles janicsárfejszerű sörény, húzogatjuk egy darabig ide-oda a mettlachin. De jött a lányom, aki tájékozott. A sörény helyett valami kinyitható lap, rá kell lépni a gombjára, akkor megmerevedik. Aztán összecsukni, bepaszírozni a piros vödör tetején lévő satöbbi. Szörnyű. Illetve csak baromi körülményes és lassú. Némi csendes forradalomra is kacsintó malíciával felemlegettem ezt nagyfiamnak, aki csodálkozva fölhúzza szemöldökét, hogy, te, evvel alaposabban lehet kifacsarni...

És itt eláll a lélegzetem. Egy idegen áll előttem.

Soha nem fogom megérteni ezeket. Egy más bolygóról. Neki mindegy, hogy evvel alkalmanként 10–15 másodpercet elveszít. Ő nem siet.

Igaz, voltak erre már korábban is figyelmeztető jelek. A reggeli kenyérét melegíti.

Hol olvastam? A perzsa sah története. Aki úgy utasította személyzetét, hogy Európába tartó

különvonata naponta annyi utat tegyen meg, mintha tevekaravánon utazna. Egy úr nem siet.

2006. szeptember 18.

MELYIK REGÉNYBEN olvastam, talán az *Airport*?! Az éterben millió navigátor, repülőirányító beszél, fecseg, s hirtelen mind elhallgatnak, egy S.O.S. jelzés. Valahogy így érint ez a három perce bontott boríték. Ebben a sok fölösleges nemtudommiben VALAMI FONTOS történik. Szentendre Főterén péntektől *Modok*-emlékkiállítás. Végre. Istenem, hogy szeretem. Aki nem ismeri, annak nincs mit mondanom. Vagy ennyit, egy régi cikkem eleje:

MOZGÓ VILÁG-CIKKEK 1992/6

Czóbel Béla felesége

A szentendrei Czóbel Múzeum legszebb képei az alagsori szárnyban látható három kis Modok Mária-kép. Ez a henyé mondat némi magyarázatra szorul...

2006. szeptember 19.

Deske! Nem szívesen politizálok, de a tévében látott örvöngő vandalizmus elkeserítő. Most békésen egymás mellett tombolt a Fradi, Újpest stb. B-közép agresszív állattá fajult bandája. Úgy érzem, ezeknek mindegy volt, hogy miért, lényeg, hogy valahol lehessen törni-zúzni... A kiprovokált erőszak mögött mindkét oldalon sunyin megbúvó politikusok lapítanak. Tudom, hogy nehezen hihető, de szerintem mindkét oldal hasznót fog húzni, mind egyiküknek érdeke volt, hogy így alakuljon. A világ rajtunk röhög, azok a bamba, diónyi

aggyal rendelkező izompacsirták, homeless küllemű sípoló vénasszonyok, ősmagyar sapkás idióták meg önelégülten vigyorognak, és azt hiszik, van mire büszkének lenniük... Ha nem néz tévét, akkor nyilván nem látta azt, amit 140 hírcsatorna közvetített élőben. A kiégett, kifosztott tévéépületet a Szabadság téren, lerombolt berendezéseket stb. N-y

Nem nézek tévét, de elhiszem. A Gyurcsány-beszéd után azt mondtam, semmi jelentőségel következménye nem lesz. Még tévedhetek. d.

2006. szeptember 20.

NEM NAGYON TUDOK itt okos lenni. Mi történt. Eddig valaki (ő is) hazudott, ámbár ezt mindenki tudta. Most leleplezte magát avval, hogy (értelemszerűen) ezentúl nem. Fölzúdulás.

2006. szeptember 24.

SZENTENDRE ÉDES NAPSÜTÉSSEN, Modok Mária (1896–1971) gyűjteményes kiállítása a Főtéren. Megint ugyanaz a kérdés, való-e a publikumnak egy összeszedett „teljes” anyag. Ha jóindulattal lép be az ember, akkor igen, a sok közepesből kicsillannak a remekművek. Ezeket 92-ben megírtam a Mozgó Világban. Csak akkor a reprók képeslapokról, ezek a fotók talán valamivel színhelyesebbek. A fenti az **Öböl IV.** és itt az **Öböl V.**

ESTÉRE VISSZA A FÖLDRE, email jött M.-től:
ha mégis valamit akarnál érteni, és nem csak ebben a fölöttevagyokénanagyművészmarinénis pózban tetszelegni: ajánlom elolvasni:

egy elgondolkoztató cikk Radnóti Sándortól, csak vakarom a fejem, próbálom megemészteni.

Egyre több, nálam tájékozottabb elmétől hallok, hogy:

- 1. Ezt a kormányt lehet szeretni, nem szeretni. Legitim. Mi választottuk. (Ezt elhiszem.)*
- 2. Ennek a megszorító gazdaságpolitikának nincs alternatívája. (Ehhez végleg nem értek, bizony lehet, hogy igaz.)*



Kapok levelet ez ügyekben sok-sok felkiáltójellel is. Irigylem, akik nálam biztosabban igazodnak el, vagy legalábbis meg vannak győződve, hogy ők tudják.

Esterházy például azt mondja, nézzünk már egy kicsit magunkba.

Nekem még annyi jut eszembe, hogy ez a feladat igencsak megy nekünk, dühösnek lenni. Másokra.

2006. szeptember 25.

JÖNNEK AZ EMAILEK aktuálpolitika-ügyben.

De előben is. Próbáltam dialógust. Mindenki liheg és kinyilatkoztat. Sehol semmi belső kételkedés.

Akkor erről én nem.

2006. szeptember 26.

EMAIL a drága Kemenes atyától. Ő tudja, hogy minden megvitatás helyett –

Felhívás Hazánkért való böjtre és imádságra „Ez a fajta nem megy ki másként, csak imádság és böjt hatására.”

Az elmúlt napok eseményei arra készítetnek, hogy felismerjük az indulatok mögött a szellemi harc jelenlétét. Arra buzdítunk minden jóakarátú keresztény embert, hogy éljen a lehetőséggel, amit a Jézus Krisztus nevébe vetett hit jelent, aki előtt meghajol minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban. A mai naptól kenyéren és vízen böjtölünk kilenc napon át, és felajánljuk Magyarországot sorsának rendeződéséért. Továbbá folyamatos rózsafüzér.

Aki csak teheti, csatlakozzon, határon innen és túl. (...)

Nagykovácsi, 2006. szeptember.

Kemenes Gábor plébános

06-20-971-7485

Nem tudom azonnal eldönteni, belevágjak-e.

2006. szeptember 27.

NAPTÁRAMBAN BESZÁMOZTAM a köv. kilenc napot, és evvel a dolog eldőlt. Hát akkor böjt. Jártányi erőm van, de több nincsen, a kenyéren-vízen (minden tisztelem) nem jó. Ezúttal nem absztrahálni, simán hálni jár belém a lélek. Uszodában csak öt kör. De azért erre a kilenc napra változtatok az étkezési rendemen. Bele is ettem a disznósajtba, amit Kata négy napja hozott a kedvemért. Mit lehet még tenni? Emberszabásúbbnak lenni szűk környezetemben. Nekem szuperböjt: kilenc napig nem vakarózni. Nevetséges? Lehet. Talán napi félóra prózairodalom. Hogy ez hasznos is? Az sem baj.

EMAIL a dobogókői² jezsuita házba:

Kedves S. atya, vettem a Felhívás Hazánkért levelét. Honlapomon (deske.hu) blogot vezetek, föl tettem rá, s a (mellékelt fentieket) is hozzá, a magam részéről. Ha szakmai hiba van benne, kérem, jelezze, azt is fölteszem a honlapra.

Szívélyes üdvözléssel

V. D. (1942–) festő

2 Nem emlékszem, miért Dobogókő és S. atya. 2008. 03.

2006. szeptember 28.

AZ ATYA EDDIG NEM VÁLASZOLT. Talán provokációnak vélte.

2006. október 1.

REGGEL A MARGIT UTCA SARKÁN végre sikerült elcsípnem az újságkihordót. Különös figura. Tán 55, szálfá, markáns arcú férfi, télen-nyáron széles karimájú zöldvászon rangers-kalapban. Illetve kalapokban. Egyszer kérdeztem, hét van neki, bár van közte kék, farmeranyagú is. Ujjatlan sokszebes vadászmellény, a kezeslábas is terepmintázatú. Néhány éve postásgurulót húz maga után. Régebben fólia alatt kinyitott pornólapok borították a mellét, a pirosban várakozó kocsik között sétált. De, mint mondja, mára az az üzlet befuccsolt. Láttam már öt kapualj alól kukát kigörgetni, a környéknek amolyan mindenese lehet. Tudja a szakmámat, egyszer rákérdezett, ismertem-e a rajztanárát, s véletlen csakugyan, minisztériumi ember lett belőle.

Tehát ma megkérdeztem újságos barátunkat, mi van a ragyás arcú *köszönő cigányunkkal*, nem látom mostanában. Ugyanitt, a sarkon szolgált, gondolom, végső soron koldult, bár én kérni soha nem láttam. Ő is főként a várakozó kocsik között, mindig széles mosollyal, mindenkinek, sokszor kalapemelve. Nekem is. Körülbelül ötvenéves. Ami különössé tette, a sötétkék öltöny, hibátlan fehér ing és sötét nyakkendő. Annyiban hasonlítottak, hogy ő is mindig kalapban. Széles baráti társasága, a közért előtt reggeli féldeci-pálinkázás. Néha hetekig egy-egy szerencsétlen küllemű korcs kutya mellette, spárgával hozzákötve, erre

zavaros magyarázatok. Elveszett, megtalálták, kölcsönkapta. A mindig-derűje lenyűgöző volt. Egyszer szavaiból úgy értelmeztem, hogy hajléktalan, merthogy ellopták a ruháját, de ez valahogy nem jött össze a mindig-fehér ingével. Nem tudom. Traccsolt, elmentem mellette, némán felé nyújtva kiflimet. Szó nélkül letörte a végét, és társalgott tovább. Utóbbi évben kezdett az arca tönkremenni, és amennyire így futtában meg lehet ítélni, kezdett sokat inni. Mi van vele, nem látom.

- Ó, még decemberben meghalt.
- Ezt aztán a közértpénztáros kisasszony is megerősítette.
- Itt lett rosszul, az utcán. Bevitték.
- És tényleg hajléktalan?
- Igen.
- De a fehér ing.
- Valaki mosott rá.

Az uszodai halottaim közé számítom. Sokan vannak. A négy öregúrból már csak egy jár. Az autóklub elnöke, a sebészprof, a vezető banktisztviselő, és aki megmaradt, a pilóta. Hogy ne fázzanak, kört alkotva nyakig guggoltak a vízben – az én sávomban –, és eszmét cseréltek, évekig. Kamasz lukácsosként még zavartak, később már szívesen kerülgettem és nagyon megszerettem őket.

Meghalt a fanyar humorú orvos is, aki olyan hosszan mesélte a zuhany alatt szilveszterileves-receptjét.

Meghalt az a hétrét görnyedt aranyos öregasszony, mindenképp tájékozottabb, meglepő módon a vasasszakmában dolgozott valaha. Egyszer járt a műtermemben is.

Tizenhat év. Gyula bácsi. Feri, aki térképeket gyűjtött, a gyógyszergyáros Orbán. Nem jár az ügyvéd, aki nekem pert csinált, elmaradt az evezős. Asszonyok, férfiak, bácsik, nénik.

2006. október 2.

ITT MŰTÉTI BEAVATKOZÁSRA volt szükség. Az ezredes úr hónapja elmaradt az uszodából. A zuhany alatt rákérdeztem konditermes szomszédjától, a szállodás Sanyi bácsitól.

– *Unokájával focizott, ráesett a vállára, nem tudják rendbehozni, kezelésre jár. De nem ez a baj. Nyugdíjazták, lelkileg nincs rendben, elhagyta magát...*

Vagyis nem hosszabbították meg a szerződését a minisztériumban, merthogy amúgy tíz éve nyugdíjas. Nekem évről évre januárban elmondta, hogy abbahagyja, eleget dolgozott.

– *És mit fogsz csinálni?*

– *Ó, avval nem lesz gond.*

Ezek az előzmények.

Tegnap találkoztunk.

– *Hallom, össze vagy omolva lelkileg, hogy elküldtek, hogy nem találod a helyed.*

Szeme villant, csak később kezdett el mosolyogni.

– *Mindig kikönyörögték, hogy még egy évet húzzak ki. Üzenem a rágalmozóimnak, hogy teljesen rendben vagyok, és ha az a gazember Sanyi azt is terjeszti rólam, hogy buzi vagyok, akkor mondd meg neki (...)*

A beavatkozás megtörtént. Aztán majd meglátjuk.

2006. október 7.

1984 NYARÁN elmentem a Déli pályaudvar alatti utazási irodába, hogy befizessek egy igen olcsó spanyol útra, S. Nagy barátnőm is érdekelt volt. A bejárat ajtón egy tenyérnyi cédula, kicsit sréhen, celluxszal fölragasztva: Észak-Korea 3 hét, 23 ezer forint. Ez a pénz a fél repülőjegyet

se fedezte volna, amúgy. Nyitni szerettek volna a nyugati turisták felé, a rendszert rajtunk kellett-lehetett kipróbálni, bejáratni. Szóval oda mentünk.

Két napja ennek a naplóját gépelem be, teljes időmben. Baromi munka, mivel 87 táján az akkor kétezer oldalnyi naplót kidobtam, majd másfél év múlva ezt megbánva, a véletlen megmaradt (egy barátom őrizte) mikrofilmről visszanagyítottam, arról fénymásolat, satöbbi, alig olvasható. Tizenhat gépoldal. A szöveg bizonyosan teljesen érdektelen kívülállónak. De hát itt vagyok én. A fele már megvan.

MOSZKVA, SEREMETJEVO 2., magyar nyelvű vámcédula, sztráda kormánykocsisávvál, Moszkva-gyűrű, óriásépületek, csomagokat hordár hozza a hotelbe. 5. emelet. csoportunk 16 fő. Vacsoráig séta S.-sel, GUM: háromszintű folyosórendszer, tiszta üvegtető, sok bőröndös, illatszerez, nem nagy tömeg.

2006. október 8.

Kedves Deske, a koreai keresztbe szeletelés disznót tudnám überelni. Gimnáziumi padtársam, Emilke, amikor tanultuk a földgíliszta regenerációs képességeit, eredeti módon oldotta meg a gyakorlati feladatot. Mindannyian keresztbe vágtuk a kukacot, majd vártuk, hogy pár nap múlva kinőjön a vége. Emilke hosszában vágta el nagy nehézségek, és a kukac méltatlankodó tekergése közepette a nyomorult puhatestűt... a gíliszta persze lege artis megdöglött. Üdv.: Nagy M.

2006. október 9.

Deske! Ne feledkezzünk meg az egyiptomi szisztémáról sem, ahol a kecske vidáman áll a hentesbolt előtt egy madzagra kötve, és a vevők rárajzolják, hogy melyik részét óhajtának megvenni. Ha betelt a kecske (mely így – hűtés nélkül – abszolút higiénikusan tároltatik), levágják, és a bejelölt térkép szerint a vevőknek elosztják...
Szüts

2006. október 11.

MA HATKOR NYÍLIK ez a végre-valahára újra Országos Képzőművészeti? Festészeti? Kiállítás a Műcsarnokban, tán hat éve volt utoljára. Elég szerencsétlenül kinevezték '56-os emlékműnek, eddig még csak cikóriakávé nem neveztek el róla.

GONDOLATBAN BOCSÁNATOT KÉREK a szervezőktől, mert amiket elképzelttem előre... nagyon-nagyon gondos a műcsarnoki kiállítás. Minden szokásos rendezői elvet fölrugtak, szerencsére; vagy mondjuk így, mérsékelten lóg ki a bele az 56-nak; sok élő, de mára már érdektelen művésztől – ami az én generációmra meglehetősen jellemző – korábbi, jó műveket szedtek össze, múzeumokból, gyűjtőktől. Nagy munka lehet benne. Egy-egy terem markáns karaktere, az egész levegős, arisztokratikus, nagyon tisztességes. Az anyag váratlanul jó. Tényleg nem gondoltam volna.

Engem így rendeztek:

Műterem Agnetha Fältskognak – A/06/25

Műterem, kezdődik a nap – A/06/41

Műterem egyetlen árva képpel – A/06/22

– mint a számukból is látszik, idei képek, 60x60 centisek.

2006. október 15.

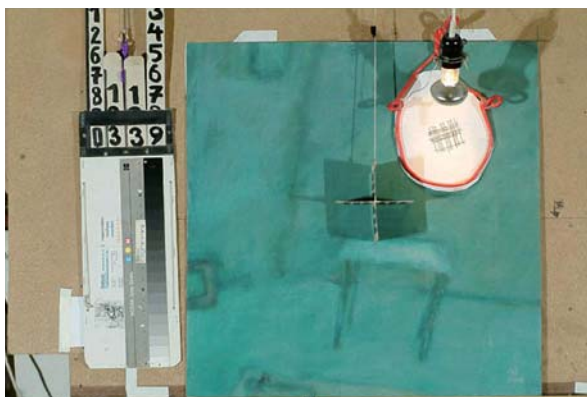
MISE UTÁN ránéztem a padsorok mögötti kisasztalra, újságok. Új Ember, október 15. A címsor fölött kiemelt előzetesek: ORSZÁGUNK EGY ELMEBETEG DIKTÁTOR TERRORJA ALATT ÁLL. Cikk az x. oldalon. Egy Kossuth téri beszédből kiemelt idézet.

Aki katolikus hetilapban ilyen mondatot idéz, leír, valamint a szerkesztő, aki ilyet átenged, kiemel, nem alkalmas a feladatára.

2006. november 2.

LUKÁCS USZODA, az ajtó előtt mentő. Évike lett rosszul, vizsik. Tegnapelőtt akartam újra megdicsérni gyönyörű kékes-ősz frizuráját. A folyosón a csoportvezető, Oszi ácsorog. Mondom a kulcsmondatot: – Már nem a régi – Rákap. – Tudja, amikor én kezdtem, 68-ban egészen más volt itt. A kabinsoron végig a fontos embe-





rek, micsoda társaság... festők, írók, színészek. Persze nem egyformák. Ortutay megjött, és valaki, még a kabinjában, bekiabált, mi az, a faszodat vered itten, tűnjél már el... Nem állt vele senki szóba.

ITTHON A NAGY HÍR, hát meglett:

Örömmel értesítek mindenkit, hogy Váli Dezső honlapja / Deske.hu frissítése sikeresen megoldódott, mostantól automatikusan frissülnek az NDA-ban elérhető metaadatok. Üdvözlettel: Somogyi Tamás informatikus. Nemzeti Digitális Adattár

Ez a történet két éve fut. Főoldalamon SZAVAK.. KERESÉSE... máától minden fájlra és fájlteredékre lehet. Beütöd: *Pilinszky*, följön egy lista, onnét a részletek, általában a teljes szöveg el is olvasható; ill. kép, fotó nézhető. Az értelme ennek inkább a távolabbi jövőben, amikor a Nemzeti Digitális Adattárban nemcsak 30 intézmény és múzeum szerepel; mint egy éve, amikor engem közjűk félig készen föltek.

Építem halhatatlanságomat.

Rögtön rá is kerestem az A/05/25-re, és az rögtön nem is jött fel. A gépezet nem tudja. (Holnapra megcsinálják.) De a történet lendületében *megérett bennem* egy húsz éve vajúdó ügy. Képeim címébe egy kötőjel után végleg *betettem az opuszsámot.* „Kicsi ronda műterem – A/52/36.” Érdeklődök a műtermembe már úgys kizárólag opuszsámlistákkal érkeznek. Erre jó a net. Meg a szám.

És eljött a dél. Telefon, megérkezett az orosz határ mellől megrendelt 25 kiló házi szilvalekvár, rögtön hoznák. Évek óta egy nagykanálnyi a reggeli-müzlire. OTP-be pénzért, huszonöt-ezer forint. Praktikusan egy menettel ételhordó; a két adag ebéd is. Mire enném, hús és sütemény nincs a lábosokban. Csak leves, meg tök. Fiam a szívére hallgatott.

2006. november 3.

Cs. SZABÓ LÁSZLÓ beszélget Londonban egy riporterrel Arany Jánosról, hallgatom. *Hogy nem kötelező szeretni, de jól jár, aki őt olvassa.* Végül szépen, lassan, deklamálva, felolvassa a Vándor cipót a Kapcsos könyvből.

*Kinek nyúl farknyi a reménye
S többé se kér se vár sokat:
A multban él, ez ócska lom közt
Tesz-vesz, keresgél, rakogat.
Emlékeimmel olykor én is,
– Mint rongya közt egy vén szipó –
Elbélődöm: ilyen emlék
Ama fentírt vándor cipó,*

Istenem, micsoda csönd.
Már ki is tettem a könyvet az ágyam mellé.

2006. november 20.



1. ELŐZMÉNYEK NÁLAM: anyácskámmal a hétvégi séta, karonfogva még lehet, nem fenyegeti megszédülés. Fölvittem a Normafához, beszélgettünk, üldögéltünk, gyerekkoromról mesélt, napsütés. Sok-sok kisgyerek, már a síszezonra készülnek. Hazavittem. Aztán a Bem rakparton, már majdnem otthon, megállt a huszonegy éves Volkswagen, de nagyon. Már nem izgalom, de az ember ilyenkor elkedvetlenedik. Hogy most várakozás, aztán húszezerért autómentő Budakeszire satöbbi. Megnéztem, mi lehet a baj, ahogy ilyenkor szokásos, majd segítséggel föltoltam a járdára. Fél óra után mégiscsak sikerült beindítani, haza.

2. ELŐZMÉNYEK KATÁNÁL: kéthetes betegségből lábadozóban. És olyan – egyébként komplikált – ebédet készített, amit forrón kellene tálalni. És én nem érkezem.

Hazaérve azonnal összekaptunk, persze egy lényegtelen részletkérdésen. Mindkettőnk igaza biztos tudatában. Nem szidtuk egymás kurva anyját, ennél rosszabb; elhangzott a két tiltott kifejezés egyike, amit veszekedésnél soha nem

volna szabad: *mert te mindig, és mert te soha*. A konkrétból bűnösen absztrahálni.

Ebéd külön-külön.

Délutáni alvásból ébredve ezt a *képet* találtam az üzenőhelyen, az ajtóim előtt. Mellette kézírással:

INKÁBB ÖTET VÁLASZTOTTAM,
MERT BIZTOS JOBB A KONFLIKTUSKE-
ZELÉSE – MEG OLYAN SZÉP. IS.

Ő győzött.

2006. november 28.

HOLLÁN SÁNDOR olyan *képeket* csinál, most, 2006-ban, amit ötszáz év múltán, ha még lesz élet a földön, és lesznek képnéző emberek, satöbbi.



2006. december 24.

KATÁNAK ADOM – most, ebédkor – a teljes CD-zenegyűjteményemet, Gregoriántól és Bachtól Armstrongig. Én már átléptem ezen a technológián. Nálam a komputerben, MP3 formátumban. Úgyhogy nem ajándék, lepasszolás.

DÉLUTÁN. Kata beszalad egy karácsonyfadíszszel, hogy az üvegmadárka levált a spirálrugóról, ami tartja, ragasztanám meg. Nem kezdtem el neki magyarázni a rugó és a ragasztó sajnálatos összeférhetetlenségét, tapasztalatom szerint a fizika törvényei nők esetében nem érvényesek.

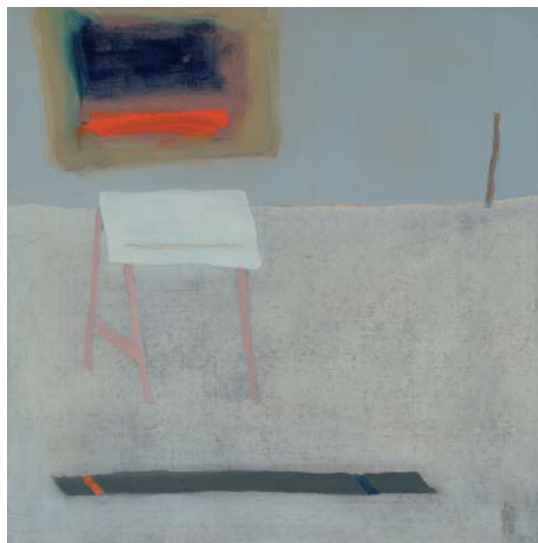
Biztos oda fog ragadni.

Anyácskám telefonál, 38,4; kint volt az orvos, vesegyulladás. Kiváltom a gyógyszerét,

meg egy százas zsebkendőcsomag és szívbarát margarin. Két héjában főtt krumplit kért, egyet megevett. Megmutatta, hogyan lehet forrón meghámozni. Olvasgattam mellette, beszélgettünk, aludtam. Mindenáron föl akart kelni, csinálna nekem egy zöldpaprikás-hagymás rántottát, és a megmaradt krumplit is beletenné. Én marha, hárítottam.

Én 64, ő 88.

2 0 0 7



2007. január 1.

TERVBE VETTEM, hogy ezt az új, 2007-es esztendő-t felhasználom arra, hogy hozzászokjak kedvenc *zsebkendőmtől* való esetleges megváltás előkészítésének gondolatához. Katának abban bizonyos fokig igaza van, hogy több helyen lyukas. De figyelembe veendő nem e világi színe is.

2007. január 21.

HAZAÉRVE, Katát kérdeztem, ölelkezzünk, vagy megenném azt a kis délről maradt gyümölcslevest.

Kedves Deske, és hogy ízlett az a gyümölcs-leves?

N-y

2007. január 24.

ORAVECZ-PRÓZÁRA akadt G1 barátom. A költő a karácsonyi ÉS-ben közölt regényrészletében részletesen elmesél egy cséplőgépet is. Gábor nemcsak műszerető és műértő, de minden pillanatban teljes figyelmű mérnök is. De kapott tőle már Babitsmonográfia-szerző is levelet, tételes hibajegyzékkel.

Oravec ma egy e-mailt kapott:

(...) 2. „Aztán lassú gözbeeresztéssel mozgásba hozta a tolattyút, a tolattyú pedig a nagy lendítőkereket, amelyen az erőátvitelről gondoskodó főszíj volt.”

Nem a tolattyú hozza mozgásba a lendítőkereket, hanem a dugattyú. A tolattyú feladata a dugattyú



tyú megfelelő oldalára áramoltatni a gőzt (ideoda = alternáló mozgás). A gőznyomás hatására mozog a dugattyú és az mozgatja – forgattyús hajtómű segítségével – a lendítőkereket.

3. „beállította a rendes forgást”, minden forgás rendes, ha a tengely körül egy pont rendszeresen bejárja a 360 fokot. Itt az „üzemi fordulatszám”-ról van szó.

Nekem ez a *minden forgás rendes* meghatározás tetszik a legjobban. Kíváncsi vagyok a költőre, hogyan fogadja.

2007. február 13.

HA EMBERI MÉLTÓSÁGRÓL vagy szuverenitásról hallok, mindig Szüts Eszter gyönyörű fotója jut eszembe. Leánygyermek, *Lujzi*; Szüts unoka. S mint hallom, a fotó igaz, hogy ez a kis ember olyan önállósággal és akarattal bír, mint egy öntödei olvasztár. Még semmit nem tud a világról, de el tudom képzelni, pontosan tudja, mit akar, de nagyon, és mit nem. A kegyelmes asszony magához kéreti, és rendre utasítja a hanyag lovászfíút.



mi estje tegnap a Petőfi Múzeumban. Néhány versét is fölolvasta, jó volt. Avval a kis hülye hivatalnok pofájával varázslatos figura. Vagy személyiség.

Bp. II. kerület Jegyző

Tárgy: javaslat kitüntetéshez

T. Jegyző! A Fővárostól kapott információim szerint magánszemély bármiféle kitüntetésre

2007. február 17.

A HARMADIK NAGY KÖRNÉL megesküdtem, hogy ma nem csinálom meg az ezerkétszázat. Három körül ébredtem, és kurva fáradt vagyok. Aztán ezt az esküt megszegtem, igaz, elsősorban azért, hogy mindezt ide leírhasam.

DE AMI ENNÉL FONTOSABB, Nagy Miklós dr. győri műgyűjtőnek és barátomnak a Veszprémi Egyetem aulájában tegnap fotókiállítása nyílt.

Nagyon jó fotós.

Ebből az egy képből is láthatod.

Szüts nyitotta, és nagyon jó a szövege, de csak olvasásra adta, publikálásra nem, mert majd lejön az ÉS-ben.



2007. február 20.

NEM AZ A FÉRFI, aki hétszer tud. Az a férfi, aki huszonhárom jó fotóból ki tud dobni huszonkettőt. Most nyolcnál tartok, nem megy. **Várady Szabolcs** munkáit kedvelem. Irodal-



javaslatot a kerületi jegyzőnél tehet. Bressán Bella a Bp. II. Margit körút 64/B lakóház gondnoka kitüntetésére teszek javaslatot. (Valamikor házfelügyelőnek mondtuk.)

Indokolom:

(...) 3. És ami mindennél fontosabb: megtanította a ház lakóit mosolyogni. Rendkívüli teljesítmény. Karizmatikus személyiség. A ház lakóinak egymáshoz való viszonya megváltozott, általa. Sokat tartózkodik a ház közterületén, lépcsőházában. Aki igényli, mindenkit elbeszélget, neki panaszkodnak, s ő mindenkit jókedvre derít. Mindenkihez van egy jó szava. A ház öregjeinek külön segít, orvoshoz kíséri őket, mankóval járó beteget – látom – napi sétáján kíséri, szívességből kutyát is sétáltat. Szívélyes üdvözléssel:

2007. február 23.



TÖBB ÉVTIZEDES tévelygés után ma 11-kor arra az elhatározásra jutottam, hogy egy műterem legyen világos. **Eddig az oldalablakok** takarva, munka közben zavart az onnét-fény.

De most.

A fóliafüggöny odébb került, a két reflektor mögött látszik, dróton lóg.

Minden megváltozott.

2007. március 6.

MIRE EMLÉKSZEM? Levélben kérdezték, csinálnék-e mozaiktervet a XIII. kerületi új MSZMP-székházba. Rendeltek tőlem egy leendő számármúzeum számára egy csacsit. Egy úr, hogy lefesteném-e őt, feleségével. Ezeket nem tudtam teljesíteni. Most viszont egy gyűjtő, hogy *talán egy triptichont* szeretne a szobájába, zsidó motívumok előtt szöveg; legszentebb imájuk: SMÁ ISZRAEL ÁDONÁJ EHÁD. A négy szó: halljad, izrael, isten, egyetlen. Mózes V. könyv. 6; 4-9.

Hogy ez nekem egy isteni kimozdulás lenne.

Be is határolta: a kép címe: SMÁ, 25-30 centis táblák, nem gyász, az megvan másutt, nem szemet könnyeztető, itt a zsidó optimizmust, világos tónusok, pasztellszínek, mint az A/84/25, 26, 33, rózsaszín, beige, halványszürke, halványkék, sárga, mint a műtermes képek, lehetne rajta tóraszekrény, tóratakaró, imasztal, imakendő-mintázat, tóratekercs, sófár, Dávid-csillag, menóra, mutatópálca, felolvasóasztal és Mózes-tábla.

Lehetőleg szerepeljen a 613-as szám. A betűk egy méretűek, nem lehetnek feketék, legfeljebb sötétszürkék. Jól olvashatóan. Az adottak közül csak a *beige* (bézs), nem tudtam, micso-da. A feladat tetszett. Tekintettel Kata nyaraló-építési adósságaira. Is.



Kecskemétet evvel kezdtem, két délelőtt. Tehát **Smá** – A/07/01. 30 centis olajképek, faroston. Egymilliót kértem érte.



*Deske, a kép! FANTASZTIKUS VAGY!!!!!!
Tiszteletbeli zsidóvá fogadlak...tulajdonképen most kezdek felocsudni ... úgy örülök, hogy sikerült „venned, befogadnod” gondolatimat. Boldoggá tettel. B.*

2007. március 13.

USZODA ELMARADT. Tegnap délután Szüts megnyitójára, az Aulich Art Galériába. Nagy tömeg. Dés nyitotta. Az **új képei**. Nos, értem, hogy ilyen romantikussághoz ellensúlyként heves és elnagyolt kivitel, kemény kontrasztokkal. Lírai lelkületemnek ez idegen, én a kis rózsaszínjét tettem volna főhelyre.

ÉS MI VAN AZ ÉN KÉPEIMMEL? Ahogy kamaszkoromtól éles esetekben mindig, ezt a **zsidó témát** is két változatban tettem fel. Hogy mikor az egyiket nem merem folytatni satöbbi.

És rögtön két keretet is rendeltem, akkor már muszáj bele csinálni valamit. Be szokott jönni.

Itt a második változat, ahol végül nem követtem a kötöttségeket. A héber betűket sem tettem föl.



Mindezekkel eltelt jó pár nap, aritmikus napok, amit nehezen viselek, és még fogalmam sincs, lényegét tekintve mihez is kezdek itten az idén. Húsz évig ilyenkor Szüts szokott itt Kecskeméten vigasztalni.

2007. március 14.

Deske! Nem akarok árulkodni, de Szüts barátod honlapján nem valami barátságosan írólad kiállításában való közreműködésed okán: „Ma egész nap a kiállításomat rendeztük, Váli hajnalban feljött Kecskemétről: fájt



a feje, álmos volt... így még a szokásosnál is elviselhetetlenebb. Csukott szemmel, fejét fogva rohángászott fel-alá, és dadogott.



*Lehet, hogy mégsem olyan emberrel kellene mindig rendeztetni a kiállításomat, aki alapjában véve nem szereti a képeimet? A kiállítás-rendezés – főleg az elején – mindig hóhérmunka: ki kell dobni az akkor, ott gyengébbnek, nem odavalónak tűnő képeket. Ezt ép lelkű ember nem tudja maga elvégezni. Meg is gyűlöli persze percek alatt a hóhért. Ilyenkor szégyen nyomorult fasz művészt vigasztalni illik, nem a földbe döngölni. Csak hát a barátság az más...
Más?”*

Én nem találtam meg a honlapján a szöveget (csak jóval később), hát ide másoltam, nem megengedhető, hogy elvesszen bármi is, ami rólam szól... Ez pedig már egy későbbi levél:

*Deske! a főljelentőnek üzenem, az utolsó mondatot is illetet volna idéznie: „csak sajnos legutóbb a Ráday kiállításomon 15 perc alatt megoldotta azt, amivel mi Erzsébettel már egy jó órája kínlódtunk...”
Szüts*

A MAI KÉP, **A/07/09**. Ez egy tiszta mondatnak tűnik, de egyáltalán nem vagyok nyugodt, ez az irány mégiscsak a semmi szélén táncol. Mégiscsak be kéne állítani egy virágcsokros csendéletet lila drapériával.

2007. március 18.

AZT HISZEM, mostanra meg tudom fogalmazni – többen kérdezték –, mi a véleményem Szüts kiállításáról. Pár éve direkte elmentem Bécsbe, a nagy Cézanne-tárlatra. Lehajtott fejjel kullogtam haza, ott is ugyanez. Nem hallom, és ezért nem tudom, mit mond, miről beszél. Részlet-szépségeinek örülök.

2007. március 23.

ANYÁCSKÁMMAL (88), hogy már nehezebben jut le utcára, talán két éve vezettük be a szombat délelőtti kettesben-sétákat.

Kocsival ki valami zöldbe, ahol a közelben találni egy padot, üldögelni, és ahonnet messzire látni. Szeretem ezeket a szombatokat.

Mindig biztatom, válasszon, merre, de általában rám hárítja, tudja, nekem nagyon nem mindegy, én a Normafa környékét, sokadszorra is. Ahol egyébként nekem két mákos rétes is dukál, az emléktáblától pár méterre kis faházikóban sütik és árulják.

Márciusban ezek a séták elmaradnak, hogy én Kecskeméten. És meglepetés, postás keres. Hát anyám nem utánam küld egy **pakkot**, rétesrel? (Mi szervezés lehetett, hogy ez a postára lejusson!) És még hosszan szabadkozik, hogy nem saját sütés, csak bolti, de hát. Ilyenkor megmelegedik az ember szíve. És tessék megnézni, a

címzés printelve, a feladó is. Mert ő olyat is tud. A csomag péntekre időzítve, az elmaradt szombat helyett.



2007. április 4.

MÁR TEGNAP nyilvánvaló volt, hogy ma nem lesz idő írni. Mert várhatóan:

- 05.23 vekker
- 05.35 fél liter Ceylon tea
- 05.45 ima kezd
- 06.18 egy fohász Gyurcsányért
- 06.19 egy tized rózsafüzér D.-ért, de ez már a lépcsőházban
- 06.30 mise a ferenceseknél
- 07.05 örülni egymásnak a zuhanyozóban
- 07.15 1196 méter, mert ilyen hosszú a medence. Kb. 500-nál holtpont vagy inkább holtvonal, 900-nál egy kisebb. Ha nem aludtam végig az éjszakát, nem kötelező a végén a 3 hossz sprint
- 08.40 tejet a gáztűzhelyre, négy nagykanál müzli, bele egy kanál kristálycukor (fehér halál)
- 09.10 keretezés folytat

- 10.00 körül Szabó T.-ék, képnézőben
- 11.15 M., gyűjtő
- 12.00 keretezést folytat
- 13.20 le ebédért
- 13.40 ebéd, lehet, Kata is leül mellém, akkor ketten
- 14.00 pizsamára, PC lekapcsol, a vonalas telefon is, a mobil nem, anyám miatt
- 16.30 képakasztó-cédulák megírni, felragaszt, címeket átgondolni
- 18.10 Gyurka jön az elrontott keretek ügyében
- 19.15 Fioretti imaközösség, most nálam, közbenjáró imával kezdjük
- 20.05 élmények megosztása
- 20.30 illegális, de felettes által engedélyezett szentségimádás a munkasztalom körül ülve-állva
- 21.10 még bejött emailekre válasz
- 21.50 szájuhany, hősiesen, félájultan, ez bizony hét perc
- 22.00 de ez nem igaz, mert rendszerint kések egy negyedórát, még egy vers, fél könyv-

Mindezt írom 10.25-kor, eddig 10 perc csúszás.

2007. április 6.

ANYÁCSKÁMAT KÍSÉRTEM, sürgett, menjünk, jövő csütörtökön zár Szűts kiállítása az Aulich Art Galériában. Mindkettőnknek ez a kis **akva-rellje**. Hogy tud egy ilyen kis papír, tán harminc centi



az egész, ennyi szellemi mélységet, izgalmat. *Udvar, erkéllyel.* (A reprót Miklóstól kértem, emailben. A **má-sík** saját-, helyszíni fotó. A barnás paszpartuszámomra hozzátartozik a képhez.)



2007. április 11.

PR-KÖZLEMÉNY: Hallom, hárommillióért cserélt csendben gazdát egy képem. Ez jó.

EGY FIATAL KOLLÉGA megkért, segítenék kiállítását előkészíteni; válogatás, véleményezés, előrendezés. Keserves volt visszautasítani, nagyon számított rá. De hát annyira idegen, nem értem, miről beszél. Kezedbe adnak egy nagy köteg verset, spanyol nyelvűt, hogy szerkessz belőle kötetet. Ott van az orrod előtt, nem?!

2007. április 15.

SOK-SOK PRÓBÁLKOZÁS UTÁN ma megvan ez a fotó, a **Margit-híd** budai följárója, ahogy uszodába menet, vasárnap reggel, üresen, ellenfényben. (Szakembereknek: SONY T100, a SONY T9 utódja, ez bizony a legújabb modell, 5x optikai zoom, 8,3 megapixel, és kisebb zajeffektus. Kritikusoknak: a felvételbe utólag nem nyúltam bele, a színekbe se, csak unsharp mask 80%, de azt minden fotóra rá kell tenni.)

2007. április 19.

ÉS MI ÚJSÁG a Lukácsban.

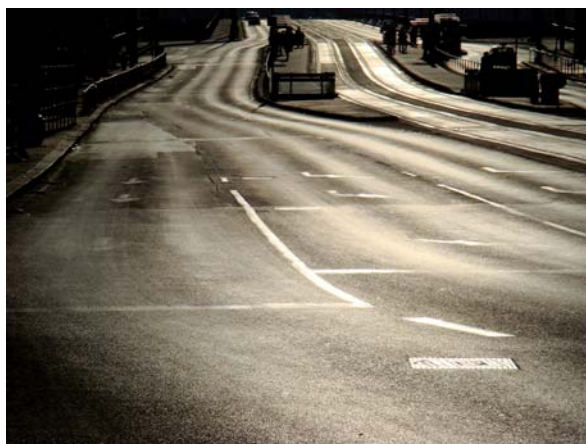
- Az igazgató úr kerti tavacskába telepített három aranyhala megette a két azonos méretű koipontyot. Ami a színdinamika szabályai szerint helytelen, az aranyat jámbornak képzeljük.
- Kabinosom megmecénált két úszósapkával, ami talán fogja a fületem. A fejnek henger alakúnak kéne lenni, vagy a homlokvonalban egy horony, hogy a sapka ne csússzon állandóan le (föl).

2007. április 25.

FISCHER-LEVÉL. Ha én most műgyűjtő lennék, vagy egyáltalán. És ezen fölül még vagy 20 kép a kiállításon:

Mester, köszönöm, ahogy kérte, küldöm.

Dib-dáb műterem 150x115 papír,
plextol, tempera, pác





*A képek árai, mérettől,
technikától függően
50 és 180.000 Ft között
képzeltethetőek el.
Személyes megegyezés kérdése.
Köszönettel:
Fischer Balázs
t: 30/6011-383*

2007. április 28.

AZ EMBEREK mennyi mindennel veszik körül magukat. Esténként televízió, telefonálgatások, társaság, egyik könyv a másik után. Én, ha kalandra vágyom, reggel az utca másik oldalán jövök haza. Ritka élmény, mert a 17 év alatt csak néhányszor. Idegen arcok, idegen boltok. Gyógynövénybolt, sícipőbolt havas hegycsúcs fotóval, órasmester, és ami különösen: egy második antikvárium. Vágyni ugyan nem vágyom semmire, de átfutom a kirakatát, s közben a zsebemben egy szakadt nejlonzacskót moncsolgotok. Felséges.

Aztán hazaérve, megetetem a lovakat, elrendezem a portát, majd kiülök a kapu elé a

kispadra, s köszöngetek az arra elhaladó ösmérősöknek. Eltelik a nap.

2007. május 1.

GÁBORRAL REGGEL a zuhany alatt lektoráltattam új novellámat: *Idejött csodaautójával, és a kép árából lealkudott ötvenezer forintot. Gusztus-talan.* Azt mondja, ne így. Írd azt, hogy *Emberi.* Vagy hogy *Ezért gazdag.* Talán igaza van.

Kedves Váli, a „novellájáról” – amelynek javításai jobban illenek a maga stílusához, mint az eredeti megfogalmazás – jutott eszembe, hogy végre megírjam [...]
Üdv.: I.

Talán igaza van.

Deske! Idejött csodaautójával és a kép árából lealkudott ötvenezer forintot. Ennyi, te pancser. Minden csak ront rajta. Hja barátom, az irodalom...!
m.

Igaza van.

2007. május 3.

– *Szia, Deske! Szerinted a birtokomban levő A/... képed (ajándékba választotta néhány éve) nem fűrész után kiált? Nekem úgy tűnik, hogy gyenge. Nem kaphatnék egy jobbat?*
– *Jobbat nem tudok adni, mert az nagyon jó.*

- Minden képertő ismerősöm szerint gyenge. Annak idején te is azt mondtad, hogy éppen tovább akartad festeni.
- Ha unod, cserélhetünk, hozzá 300 ezer forintot, és választhatsz.

ÉS MI ÚJSÁG A LUKÁCSBAN?

Lajos bácsit (megözegegyült; elnehezedett testtel, egy, olykor két bottal jár) megfeddtem, hogy azt értem, hogy lábával nem, de karjával miért nem mozog erőteljesebben. Másnap rákérdezett:

- Ma tíz perccel hamarabb teljesítettem, hogy gyorsabban. Csak azt nem tudom, célszerűbb-e; rövidebb ideig vagyok a vízben.
- Attól függ, mennyit úszol.
- Egy órát.
- Akkor a tíz perc nem számít, viszont jobban megmozgatod a szívedet, tüdődet.

Még fontolgatja.

Erzsébet asszony (75, kézilabdás volt) tavaly elvégzett egy komputertanfolyamot, most megint rákérdeztem, mikor vesz már otthonra gépet, és lép be az internetre. E-mail címe már van. Azt mondja, még gondolkodik. Mondom neki, siessen, mert a PC minden évben olcsóbb...

UNOKA-PIROSKA (2002–) egyezsége apjával, hogy nem nyúzza többé Barbie babáért, és kap egy öthetes kiscicát. Az anyja-vesztett állat megérkezett, elneveztetett Bagirának, gazdája által egy mély tányérba került, alatta csipketerítő, fejénél lila kendő, mellette egy piros plüssmacska, hogy ne érezze annyira egyedül magát. Piszu, mint hallom, diadalmasan hordozza körbe a lakáson, két testvére irigyen *lohol* utána.

2007. május 6.

HÁT SIKERÜLT. A kulcsmondat ez volt, április tizedikén találtam meg/ki:

Senki nem fog leutazni Debrecenbe özegegy Karancsicsnéhoz egy képet lefotózni, ha ír róla.

Ezért kértem meg a C3 központot, hogy 1,5 gigabájtos honlaptárhelyemet emelné meg 12-re. És mindenki számára hozzáférhetővé teszem nyomdai minőségben képeimet, grafikáimat, fotóimat stb. Nem feltétlen kiváló minőségben, de a semminél végtelenül több. (Copyright helyett copyleft, CC., a szerzői jogdíj nem érdekel.)

Hát ez az első fordulóban nem ment: *Nem szokványos ilyen szolgáltatás a neten, legalábbis ma még; és nagyon sok helyet is foglal el.* De becsületükre mondva, offline formában följánlották: tárolunk téged, vállaljuk, hogy e-mail válaszban bárkinek megküldjük munkáidat.

És akkor jött egy jó ember: „adok én neked tíz gigát”. Az ország hamarosan nyilvánossá váló, vezető művészeti dokumentációs központja, az ARTCHIVUM gazdája, Bélai Gyuri. (És fél éven belül az adatállományomat beemeli rendszerébe. Nálam egy képre hétféle módon lehet keresni, nála ez egymillió-kétszázezer.)

2007. május 7.

TELEFON JÖTT, hogy a Kieselbach-aukcion az A/05/48-as műtermem 450 ezerről, a Virág Judit Galéria aukcion az A/85/23-as zsidótemetőm három millióról indul. Öt százalék követői jogdíjat kapok, ha eladnak. Talán ezentúl nem kell naponta a lukácsosoknak elmagyaráznom, hogy én milyen nagy művész vagyok.

2007. május 9.

DESKE, A MAI M. NEMZETBEN P. Szabó Ernő ír ezekről az aukciókról: Gulácsy „A púpos vénkisasszony emlékei...” c. képe Virágnál 50 millóval indul. Kieselbach kínálatából Kondor Béla. Téged nem említ. G1



ÉS HA MÁR ARRAFELÉ, megnéztem a zsidótemetőmet, **A/85/23**, a volt Mú-terem, most Virág Judit Galériában. Kemény háttérmunka lehet, holnap aukció a Kongresszusi Központban, és ma délután még minden kép falon.

2007. május 19.

KÉPAUKCIÓ. Negyed hétre a Kongresszusi Központba. Nem merem senkitől katalógust kölcsönkérni, hogy megnézhessem, hányadik tétel a zsidótemetőm, körülnézve mindenki jegyzetelte a licitárakat. Nem gondoltam

volna, hogy ekkora ez a háttérzakma. Rászántam, veszek egyet, udvariasan elirányítottak; a büfével szemben. Sajnos, elfogyott, kérem! Szorongva leszólítottam egy urat: egy percre belenéznek, ha megengedné! De kíváncsi az úr! Bocs, a saját képem! Ja, parancsoljon, művész úr... Egy percig sem tartott. Háromról ötmillióra verték fel. (Plusz 20% a szervezőnek.) Zsebibaba fényképezőm ezt is tudja, erről egy másfél perces hiteles filmfelvétel is. Több felőli remény, hogy majd megtudom az új tulajdonost.

2007. május 21.

JÁNOS SZERENCSESEN HAZAÉRT a Fülöp-szigetekről. Két hónapig **gyógyított** kunyhókban és hegyek között. Tegnap már együtt sétáltunk, ezúttal csak a Hajógyári-szigeten.



ÉS MEGISMÉTLEM. Aukció ide, aukció oda, képeim legtöbbje 450 ezer, továbbra is. Hogy helyretegyem magam; G1. küldeménye:

Deske! Szurkolok, mikor kerülsz fel te is a világ legdrágább képeinek a listájára:

Lista, 2007. május:

01. Jackson Pollock: No. 5., 1948 – 140 millió dollár, 2006. november 2.

02. Gustav Klimt: Adele Bloch-Bauer – 135 millió dollár, 2006. június 19.

03. Pablo Picasso: Fiú pipával – 104,2 millió dollár, 2004. május 5.

2007. május 25.

HA LEHETNE, egész nap komputer előtt ülnék.

Szerencsére lehet. De azért ma befejeztem az utolsó tavaszi képet, **A/07/07**. Ha ugyan. (A HA felfüggesztve, mert a képet estére elvitték.)

2007. május 26.

LUKÁCS USZODA / 1.

Pedig jeleztem neki, hogy nyolc napon belül még elfogadom, de nem hozza. Így hát barát-nőjét biztatom:

- *Maga biztosan sokkal finomabb mákos rétest sütne a névnapomra, mint Éva asszony.*
- *Nekem ne udvaroljon, Dezső, különben is az csak egészen frissen, melegen jó.*
- *Házhoz megyek.*
- *Kérje meg a feleségét, elküldöm a receptet, tényleg nagyon egyszerű.*
- *Teljesen lehetetlen.*
- *Miért?*
- *Három hete nem porszívóztam.*

Bosszúból a kijáratnál megkínáltam vaníliás kiflivel, egy dobozzal volt a táskámban.

- *Magát nagyon szeretik a nők.*
- *Gábor hozta.*



LUKÁCS USZODA / 2.

Kérdem a kabinost, aki százszor műveltebb nálam, hogy kérdik tőlem, eladom-e a **Műterem ikonfalat** (A/93/29), ami letétben a Ludwig



Múzeumban. Nemigen teszik falra, nem is való az ottani modernnek közé. De egy múzeum mégiscsak a nemzet trezorja.

- *Mennyit ér?*
- *Tíz éve, amikor a Kortárs Múzeum alapítására elkérték, hárommillió volt. Most tán öt.*
- *Aki ennyi pénzt adna érte, ott biztosan jó helyen van; jobb helyen, mint egy raktárban. Még ha a Galéria, vagy a Győri Múzeum lenne...*

Igaza van.

2007. május 27.

Sz. M., BELSŐ TANÁCSNOKOM mosolyog: egy percig ne gondolkozz. Az IKONFAL tíz éve raktárban, ott is marad. Hozd haza mindenképpen, add el, ide vagy másüvé, add be aukcióra, mindegy. Falon lesz egy magángyűjteményben. Egyszer úgymé múzeumba kerül.

2007. május 29.

GAME OVER. Egy váratlan e-mail, s a *Műterem – ikonfal* – A/93/29 falra kerül egy magán-



gyűjteményben. A kilenc kép múzeumi fóliacsomagolása igen szakszerű és igen poros volt. Hogy a Ludwig Múzeum se szomorkodjon, elvittem nekik az A/03/34-et, örökbe.

A kilenc képet tíz év hezitálás után összeszámoztam. Ők egy kép lesznek.

2007. június 22.

LÉPCSŐHÁZBAN.

– *Itthon a felesége? Merthogy mondta, szívesen továbbit használt ruhát a Karitásznak. Most lenne. Meghalt az Oszkár. Hát, tudja, 94 év... szellemileg teljesen friss volt. Még pünkösöd hétfőn, rémes volt intézkedni. A kutya vette észre. Éjjélkor elkezdett vonítani. És képzelje, megkergült, azóta nem megy be abba a szobába. Nem bírok vele, nagyon megviselte. Keresi a férjemet. Voltam orvosnál, azt mondta, két hónap, amíg a kutya felejt, és kijön a depresszióból... Szóval, majd szóljon a feleségének.*

2007. július 3.

LEFELÉ MENET útba ejtettem Kékkutat, lássam a saját szememmel is. Komppal át a déli partra, **Tőrekibe**. Aztán pontosan úgy, ahogy az a néger US. ARMY-őrmester, aki előőrsként érkezett honfoglalni, Taszárra. Leült egy sámlira a mező közepén, és ölébe vette laptopját. A műterembelakás első fázisa a elektromos elosztók telepítése, hogy a gép működjön.

A tökéletes nyaralás: Néhány hétig egy másik szobában csinálni ugyanazt.

HÉTKOR ÖSSZESEN HÁRMAN a medencében, kellemesen hűvös. A havibérlet fölment 6-ról 8 ezerre. Már kaptam egy feddést, telefonon, miért nem a szállodától ötven méterre lévő Balatonban úszom. Egy BMW hátulján látott felirat jut eszembe: *SUZUKI. A ti kocsitok.* Megvan a kiló háztartási keksz is, már minden rendben, csak a bejárati ajtó van másutt, mint otthon.

2007. július 4.



EGY KISCSIKÓ nagyon jó dolog. Most ünnepelte fennállásának második hétfordulóját.

Minden mozgó dologtól megijed még, vágtat egy kört, és ugrik az anyja mellé.

2007. július 7.

REGGELI UTÁN, ha egy kis eszem van, vissza kellett volna feküdni, rosszul is alszom mostanában satöbbi. De ahogy Lázár Ervin? mondja, legalább a (nap) kudarcig el kell jutni.

NYOMASZT, hogy már hét vége, és csak most kezdem a munkát. Ma egy farostlemezt teljesen befedtem festékekkel. **A/07/28**



2007. július 26.

ÖTKOR KELTEM. Na, kezdek dolgozni. Már a téma meg is van, egy műterembelső lesz. Három hete pontosan tudom, milyen szagú képet szeretnék itt csinálni, de mindennap kisiklik, és más irányt vesz a dolog. A mai: **A/07/45**. Ez közelíti meg leginkább, ami e hetekben a fejemben jár.

Deske! A/07/45: gyönyörű!!!

Szüts

Tudom. Mennyi szart kell összefestennem, hogy egy összejöjjön. És tök megfontolandó, mire lassan belejönnék egy hónap után, akkor abbahagyom. A másik oldal, mit csinálnék



*évi kétszáz közepes képpel? Dési Huber Képzőművész Kör, 1960. ősz. Sugár Gyuszi korrigált; rám mosolygott: nehogy azt hidd, ha heti kettő helyett négyszer jössz ide rajzolni, hamarabb megtanulod.
d.*

2007. augusztus 23.

2004 ÓTA FESTEM ezt a kis negyvencentis *semmiséget*. Tegnap már pizsamában, este tíz, mikor újra belekezdtem. Még a keretét is, kétszázadszor. De most megvan a rohadék. *Műterem – hideg februári reggel – A/04/02*

2007. augusztus 27.

03H. INDULTAM PESTRŐL, végül is kocsival. Délelőtt asztalcsinálás a *padlás sarkában*,

aztán rend a házban, délután már nyugágyban egy kis alkonyat, egy kis angol krimi.



2007. augusztus 29.

Ó, AZ ÉG IRGALMAS hozzám! Kopog az eső Kékkúton. Semmit nem kell, sőt nem is lehet csinálni. Se boltba menni, se séta, se napozás, se Balaton. Csak majd délután a harmadik faluba, defekt, két új gumi harmincezerért.

2007. szeptember 7.

AZ ÉJJEL BETÖRTÉK a Passat egyik ablakát. Semmit nem vittek el, érdekes, még az autó-



rádió helyén lévő *József és testvéreit* sem. Most kezdem intézni. Nagyszerű az internet, 60 tétel „autóüveg”. És milyen jó, hogy nem télen történt. Egy soroksári cég azonnalra vállalta, hét-ezer. A javítás egy óra volt, közben a fenti könyvet olvastam.

Deske, holtbiztos, hogy T. Mannra vadásztak, csak megzavarták őket. Jobb, ha a könyvet elteszed onnan. G1.

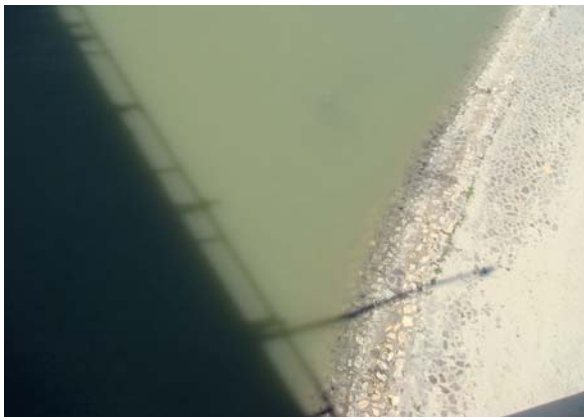
2007. szeptember 8.

MINDENNAP MUNKA, de aznap összetorlódott, órára be volt osztva. Úgyhogy kissé hosszán egyeztettem, ne tízre, hanem, kértem, negyed tizenegyre jöjjön. Félórát késett, de erről nem ejtett szót. (Nem bírtam ki, később megjegyeztem, hogy így elértem volna még reggel a hivatalt, és hogy nálam a negyed tizenegy nem azonos a háromnegyed tizeneggyel, akkor elnézést kért.) Amíg vécén voltam, belelapozott kikészített képeimbe. Hogy ő Szüts honlapján olvasott egy képemről, azt szeretné megnézni. (Nem a szegény emberek közül való.) Beszélgettünk, ahogy illik, aztán rákérdezett:

- És H. úr hány havi részletre vásárol nálad képet; tizenkettő?
- Ez talán az ő ügye.
- Merthogy én ilyen részletekre szeretném megvenni ezt a képet... nem ciki?
- De az.
- Miért?

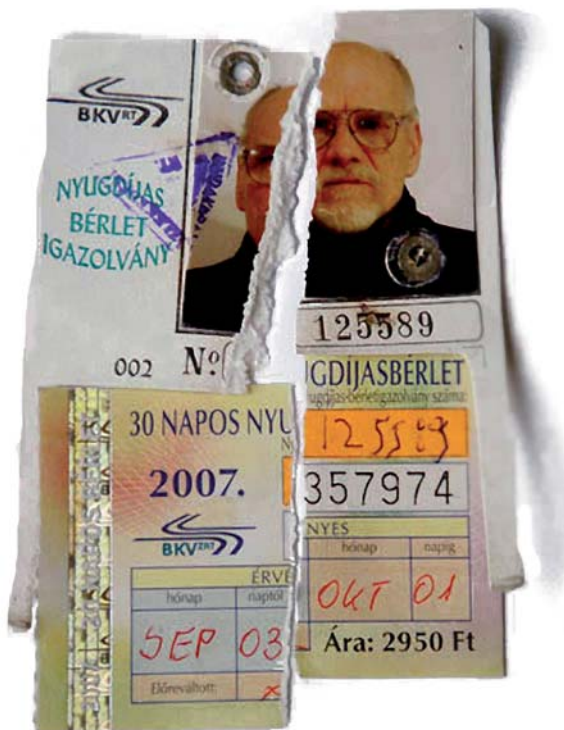
Aztán hazament.

2007. szeptember 23.



MÉG MINDIG FÉLÁRBOCON, az energiából annyi telt, hogy – vasárnap – villamossal! ki a Szigetre. A hídfőjáróról még egy fotó:

A híd árnyéka – F/07/097



2007. október 2.

ÉS EVVEL MEGTÖRTÉNT az én ünnepem is. A délután közepére hazaértem. Mindenféle kedves mondatok érkeztek, e-maileken is. Még estére meghívtam szűkebb családomat a szomszédos vendéglőbe. A *nyugdíjasbérletre* nincs többé szükségem, mindig is hajlottam az érzékenységre.

LEFÉNYKÉPEZTEM Kata gangra kitett gondosan-dupla *lábtöröljét*. F/07/098

LELKESÍT, hogy fotókiállítást csinálnak nekem.

2007. október 9.

SZÁZ MUNKA KÖZBEN legfeljebb a folyosóig, ajtót nyitni a postásnak. És csak hunyorgok a kompjutertől kelve.

Őszi délelőtt a gangon – F/07/101



2007. október 11.

DRÁGA BARÁTOM, *Berszán Gábor*, aki néhány éve még pennájához maga főzte a tentát, bizta-



tásomra most e-bookot ír hallgatóinak. Hatalmas gyűjteményt szedett le a netről élelmiszeripari gépekből, ideje volt közkinccsé tenni. Tegnap lelkendezett, egy minnesotai gyárban micsoda répaszeletelő gépet terveztek, és használható szakrajz is van. *Azért ez nem semmi.* Hozzátette, hogy megnézte az afrikai gépeket is, de azok nem érdekesek. Információért a tan-székről hozzá küldik a diákokat.



Vagy a gyártóra, cégre keres rá, vagy egy szakkifejezésre – angolul, franciául, spanyolul. Ehhez szakszótárakat használ.

Egy ilyen történetnek lehet örülni.

2007. október 12.

ANYÁCSKÁM LEGINKÁBB FEKSZIK, ebédhez fölkel. Húgommal barkochbát játszanak. Akit rendszeresen megver: *Gyurcsány keresztanyjának térdekalácsa*. Kolostorban politizálni?!

Negyven éve egy motorbiciklin hátul ülő kisasszonyra mutatva így tréfálkozott: *Használat előtt fölrázandó*.

2007. október 13.



MEGINT EGY FOTÓ a gangról, meleg őszünk van. (Azt hiszem.) **F/07/102**

2007. október 17.

ANTIOCHIAI SZENT IGNÁC püspökre már a IV. századtól ma, október 17-én emlékezünk, vértanúsága napján. Bilincsben vitték Rómába,

vadállatok elé. Útközben volt kedve egyházával levelezni. Szövegéből kiderül, hogy hívei meg tudták volna menteni:

...Szívesen meghalok Istenért, ha ti meg nem akadályozzátok. Kérlek benneteket, hogy ne gyakoroljatok velem alkalmatlan jótéteményt. Engedjétek, hadd legyek a vadállatok prédája, mert ezáltal juthatok Istenhez. ISTEN BÚZÁJA VAGYOK, ÉS KELL, HOGY MEGÖRÖLJENEK A VADÁLLATOK FOGAI... Akik jelen lesztek, és úgy kérnélek valami másra, akkor ne higgyétek el...

AUTÓT JAVÍTANI MENTEM Budaörsre. A cég vezetője tanult ember, jó ismerősöm. Beszélgettünk. Az udvaron egy igazi Harley Davidson motor állt. Odamutatott, nem akarod kipróbálni?! Te jó ég. Ilyet még nem vezettem, de kösz! Elég nehezen indult be. Egy szűk mellékutcába keveredtem, körülményesen tudtam vele megfordulni, nehéz gép. A Belvárosban letettem, be egy boltba, majd vissza, de a motor nem indult be. Teli a tank, tudtam, az nem lehet az oka. Iszonyú szégyenkezve busszal ki a telepre, ráadásul az udvaron egy beosztottal találkozom, aki szerint valami veszekedés, zűr van a főnökéknél, fönt vannak az emeleten. Felesége nyit ajtót, pongyolában, fegyelmezetten végighallgat, majd hidegen eligazít, a motort hogyan tudom beszállíttatni. Ennyi. Arra ébredtem, hogy teljesen el van zsibbadva a bal karom.

2007. október 25.

MEGMUTATOM, lefekvés helyett mit festettem meg/át, míg Miki fotózott. Nekem tetszik. **Lakonikus műterem** – A/06/23



és aki nem megy el oda, annak is megnézhető a honlapomon, mint ahogy az összes többi tárlatom is: A killitás mindenestül: deske.hu/kiallitas/k42.htm

AULICH ART GALÉRIA kiállítás / részletek Szűts Miklós megnyitóbeszédéből:

Hölgyeim és Uraim,

Váli Dezső nyilvántartása szerint a tizenegyedik alkalommal állok önök előtt, hogy a szükségzavú ősz mester újabb kiállítását megnyissam. Megnyitóbeszédemre készülven váratlanul birtokomba került egy elveszettnek hitt dosszié, benne Váli Dezső néhány, eddig még sehol nem publikált naplójegyzete. Ezt szeretném most önökkel ebből az ünnepi alkalomból megosztani.

2007. október 30.

DÉLRE MEGRENDEZTÉK az anyagomat, sokszorosan jobban, mintha én. 21 képet dobtak ki, örök hálám. Tán 51 lesz falon. Estére befejeztem mindennek a dokumentálását, ami arra is jó, hogy aki nem jön el, megnézheti a neten.

Egy kiállításnak muszáj, hogy címe legyen, tehát:

$$\begin{array}{r} 2007 \\ - 1942 \\ \hline = 65 \end{array}$$

*megnyitó: most hétfő, este 6. Aulich utca 5., a Batthyány örökmécstől 53 méterre
nyitva: munkanapon reggel 7-től!! este 7-ig
zár: dec. 6.*

2001. október 12.

Ma műtermet festettem. Szokatlan a téma. A mai kép emlékeztet egy korábbi képemre, amit 1973. március 18-án délután 4-kor festettem Nagymaroson. Absztrakt kép, nagy fekete foltokkal. Csak ezen a main nincsenek fekete foltok.

2003. augusztus 5.

Ma találtam a kukában egy Illyés-kötetet, azon is nagy fekete foltok voltak. Nagy nehezen letöröltem. Katától újabban mindennap kapok egy tál sárgarépat, vajjal megkenve, mert az A-vitamin csak a zsiradékban bomlik le. Erről rögtön a nagyszerű Illyés megrendítően egyszerű sorai:

*Ha répát ettem, s gyakran a régi napokban,
répát retekkel s mogyoróval,
messze merengtem itt benn a sarokban,
s megszületett e komor ódal.*

2003. szeptember 27.

Ma átrendeztem a műtermemet. Az összes ablakot beborítottam fekete fóliával. Később a padlót is beborítottam. Feketével. Aztán feltöröltem. Mágikus intimitása lett a műtermnek, mindig erre vágytam. Nagyon rosszul látom a képeket, félek, hogy szemüvegcsere lesz a vége. Ebéd tájban bejött a fiam; más generáció, mások a reflexek: felgyújtotta a villanyt. Mégsem kell új szemüveg.

2005. március 20.

Itt Kecskeméten, az ötvenméteres medencében jöttem rá, ha a levegővétel idejét levonom az egész úszásidőből, akkor két és fél perccel javulna időeredményem. Meg kell próbálni az úszás előtt, már az öltözőben letudni a lélegzetvételeket.

2006. december 12.

Tegnap délután szellőztettem. Tudom, Klee is gyakran. Délután átfestettem a tegnapi képet: megvan a megoldás! Van Dyck-lazúr az egészre. A kép szinte eltűnt, ezért fekete négyzeteket festettem rá. Most már nem emlékeztet az 1973. március 18-án festett képemre. Sok utánajárással visszaszereztem a 73-as képet a Nemzeti Galériától. Leszedtem róla a fekete foltokat. Nagy botrány lett belőle: a foltok be voltak leltározva.

2006. december 24.

Ma leszedtem az itthon lévő 136 keretről a széles pácolt deszkakeretet. A képek egyszerre megszólaltak! Nagy hangzavar. Nyolc percre kimentem a családomhoz. Kiderült, hogy karácsony van.

2006. december 28.

Tegnap hozattam 544 széles gyalult deszkát az OBI-ból, teherautót kellett bérelni. Egész éjjel pácoltam őket, ma rászereztem a széles deszkákat a keskeny keretekre. Az eredmény megrendítő. A képek megszólaltak.

2007. január 20.

Mégiscsak elmegyek februárban síelni, ezért mindennap (vekkerre) egy guggolás: esténként a fiam segít fölállni. Ma átrendeztem az adatbázisomat, szerencsére a programozó fiút hétvégére kiengedték az intézetből. Megvan a megoldás: ha mind a 3 millió 265 ezer fájl végére – sajnos egyenként – odaírom a monogramom (VD), akkor a világhálón való keresés esetén elsőnek mindig az én képeim jönnek fel, szerte a világon.

2007. szeptember 4.

Holnap látogatóba jönnek az unokáim, keresztnévüket táblázatba szerkesztettem, és a karomra nyomtattam. Nem elfelejteni rövid ujjú inget húzni.

Reggel az uszodában könnyen és boldogan úsztam, két tizedmásodperccel jobb lett az időeredmény, mint négy éve ugyanezen a napon. Mondtam is a virágos fürdősapkás aszszonykának, hozhatna ezért jutalmul holnap reggel egy adag tökfőzeléket fásírozottal. Két fásírttal hozta. Óh, nők..!

Nőkről jut eszembe, ma távirat jött az ABBÁ-s Agnetha Fältskogtól: olvasta a blogomban, hogy szívesen sétálnék vele a Harangvölgyben. Azt írja, holnap indul, addig gyakoroljam a tenkfűfordömjúzikot, hogy séta közben együtt dúdolhassuk. Lehet, hogy ez már a mennyország?

2007. november 6.

Tegnap megnyílt a kiállításom. Hatalmas tömeg, Szűts beszélt, időtlenségeket. Sajnos én hívtam.

2007. november 1.

MÁRA EGY FELADATOM MARADT, kitalálni, a 200 plakát és 200 majdani tulajdonosa **hogyan talál egymásra** feszengetés és kérdezősködés nélkül.



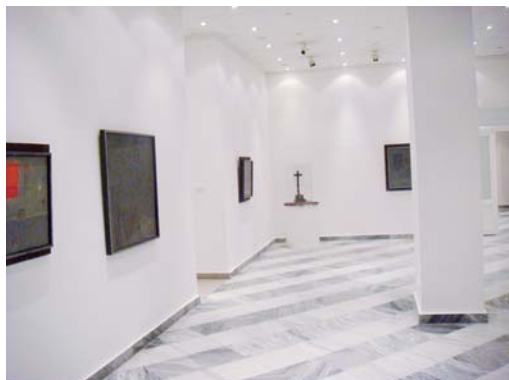
Meg a szokványos kérdések a teremörhöz, aki a bejáratnál ül: egyenruhás biztonsági őr. (Kopogásra enged be.)

Este kiraktam az itthon lévő képeket, körbe a falak mentén, meg a földre. *Harmincat kislektáltam*, ebből 16-nak még adok esélyt a megjavulásra. A többit kettétörtem.

Akkor ma így áll 1960-ban kezdett statisztikám: éppen 900 festményem él, kidobva 846.

2007. november 6.

MEGNYÍLT TEGNAP a **kiállítás**. Ami a legfontosabb, mára teljes a dokumentációja.



Ma délelőtt aztán sok e-mailek jöttek. Volt, hogy ketten ugyanazt a képet vették volna meg, félóra különbséggel.

Az **Igazi műterem** – A/03/06-ra pedig többen is pályáztak, aztán csüggedten visszafordultak, azt két és fél millióért adom. Leginkább múzeumnak kéne ajándékozni.



Kedves Művész Úr! Örülök, hogy láttalak (régén nem találkoztunk) és persze a képeket is! Így most hirtelen az a benyomásom, hogy valamerre mégiscsak lépni kellene, változtatni,

mert azt látom, hogy ez a kör, bármilyen is, bezárult. Az artisztikum adva van, kifogástalan. Ez azonban nem elegendő. Ebben a szünetben nincs több lé, amit ki lehetne belőle préselni.

Szerintem ugyanezt nonfiguratív irányba kellene folytatni, kicsit konkrétabban és talán még színesebben is, talán bátrabb, karakteresebb lenne, jobb lenne...

Remélem, nem bánt, hogy őszintén (...)
E.

SZÉP VOLT ez a tegnapi nap, majdnem olyan szép, mint az a múlt hét eleji, amikor félóra!! alatt két új oszlopot is kitaláltam a NEWS-képek készülő (1900 soros) táblázatához.

2007. november 13.

BARÁTOM BARÁTI INTÉSE, hagynám már a műtermeket, és festenék például absztraktsat. Én másképp csoportosítanám: vannak jó képek, és van a többi.

2007. november 14.

MÉJPONTON. Választhattam, mivel kínozom magam: **fölmegyek síelni**, vagy elmosogatok. Aztán fölvarrtam egy inggombot, igaz, hogy inadekvát zöld cérnával, s most visszafekszem aludni. Délelőtt tíz óra van.

Úgy tűnik, nem mindenki veszi a lapot. Minden pofon mellé egy rendőrt állítani:

Méjponton. Uram! A méjpont elipszilonos ly, úgy, mint mélypont.
H.

2007. november 17.

HÓNAP KÖZEPÉN szoktam gyónni. Multkor I. atya megijesztett, hogy teljes bánat és erős fogadás a bűnök további elkövetése ügyében. Ami nekem nem megy, reménytelennek tűnik. Kerestem és találtam egy kiváló papot, mondtam is neki utána, profin gyóntatsz.

A végén:

- Mit adjak penitenciának; memorizálni tudsz?
- Rettenetesen nem.
- Akkor olvasd el két héten át Pál szeretethimnuszát. (1Kor. 13.)

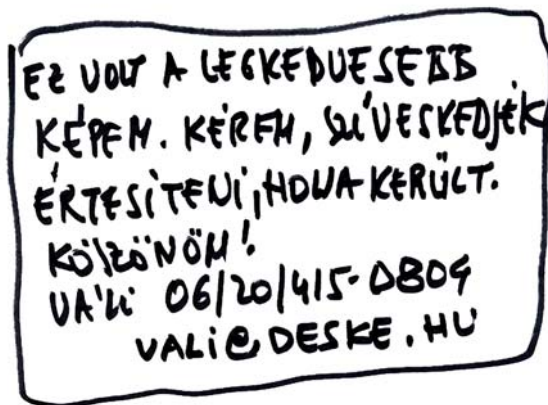
*Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén,
ha szeretet nincs bennem,
csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom.
Legyen bár prófétáló tehetségem,
ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt,
legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak... osszam el bár egész vagyonomat a szegények között... vessem oda testemet... mit sem használ nekem...*



2007. november 22.

Ezt a kép hátára. Az Igen, szerelem – A/82/21-et beadtam a Legelső Magyar Kortárs Aukcióra, a Virág Judit Galériába. Igazából nem tudom, miért. Az utolsó, amit magamnak tartottam.

Élettürelmetlenség.



LEJÖTT a *Medical Tribune*-ben Szüts cikke. Lényeget fogalmaz; hiába, szakmabeli.

A RENDES FESTŐ

Váli Dezső szereti a rendet. Pontosítsunk: kicsi gyerek korától mániákusan vonzódik a rendhez. Kisfiúként keménytáblás füzetekben rendszerezte a közzeteket. Tizenkét évesen térképeket gyűjtött, amikor tizenegy darab volt belőle: azonnal katalógust is szerkesztett hozzájuk. Egyszer, tizenegy évesen kapott valakitől egy csomó régi példányt az *Élet és Tudomány* című újságból, azt is rögtön kemény munkával, cikkeként katalogizálta...

Váli életét is rendben éli: mindennap ugyanabban a – gondosan, precízen kiszámított – percben vekkerre ébred, plusz-mínusz két perc rátartással ugyanakkor, és gondolom, ugyanazt reggelizik, imádkozik, pontosan érkeznek a

hajnali misére, onnan ugyancsak percre pontosan a (...)

Hogy rendmániájára visszatérjünk, Váli valószínűleg azért nem tágít a műterem újabb és újabb, sokszázadik megfestésétől, mert igazán sohasem sikerül rendet raknia...

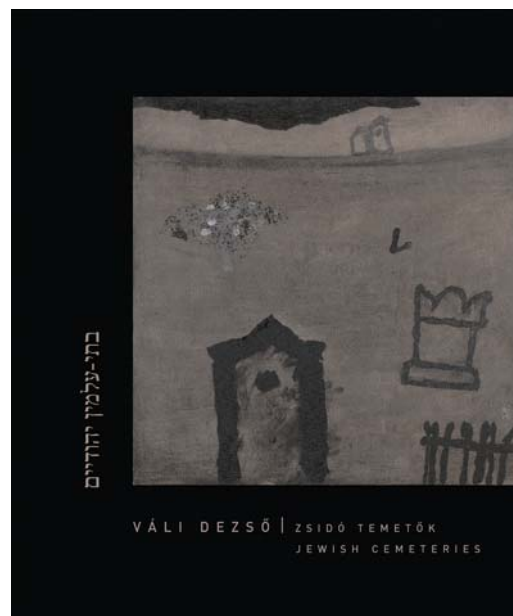
2007. november 23.

Az ARTCHIVUM KIADÓ meghívója:

KÖNYVBEMUTATÓ

Váli Dezső: *Zsidó temetők*, Artchivum® 2007

Az Artchivum® művészeti adatbázis és kutatóközpont a magyar művészeti élet szereplőit bemutató könyvsorozat kiadásába kezdett *Hungarticum* címmel. A sorozat első darabja Váli Dezső *Zsidó temetők* című kötete, amely a művész 1984–87 közötti ciklusát mutatja be.



Az Artchivum® gondozásában megjelent kiadvány szelektál a művész zsidó temetők periódusát elindító fotókból, tartalmazza Váli összes e témában készült olajfestményét, valamint válogatást a motívumot felhasználó valamennyi grafikai sorozatából.

A kötethez Radnóti Sándor esztéta írt előszót. Az olvasó számára a zsidó temetők szimbolikájában való eligazodást Raj Tamás főrabbi tanulmánya segíti.

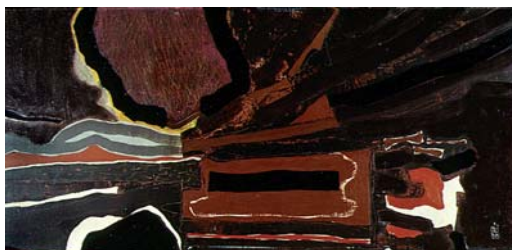
A könyvbemutatóra Váli Dezső 65 című kiállításának záróeseményeként 2007. december 6-án 18 órakor kerül sor az Aulich Art Galériában (Budapest V. ker., Aulich u. 5.).

A kötetet Jancsó Miklós filmrendező és Mezei Gábor belsőépítész ismerteti és ajánlja az érdeklődőknek.

... mi valamennyien ott leszünk, reméljük Te (Ön) is ...

2007. november 25.

TEGNAP SZEGEDEN Képcsarnok-aukció. Megint előkerült egy harmincéves képem, **Vörös csendélet** – A/75/51. Indul 45 ezer forinttal. Az ilyen árfekvésnek nem nagyon örül az ember. Akkor megnéztem a honlapjukon, még mindig ez a legmagasabb, nekik ez a stratégiájuk. Este barátom üzen, nagy licit, több telefon, fölverték 900 ezerre. Kihez kerülhetett?



Pedig nem jó kép. Úgy látszik, divatba jövek, mint a zöld retikül.

2007. november 26.

GÁBOR REGGEL ODAADTA egy 1989-es **fotóját**, digitalizálni. Havanna, a Hemingway-ház előtt a KGST-tanácskozás résztvevői. Persze engem a csapatból csak a barátom érdekel. Találós kérdés: melyik ő?



MEGVOLT a Virág Judit-aukció. Fanyar érzés, hogy Bálint Endre – egyik mesterem – az értékéhez képest olcsón ment el, míg én – **Igen, szerelem** – A/82/21 – 1,3 millióról indult, leütve 2,4 millióért (+ még 20% jutalék), ismerős műgyűjtő.

Ez volt az utolsó magamnak tartogatott képem, mint André Gide novellájának beteg görög hőse, mikor remeteségében elvették tőle –, illetve fölismerve a kelepécét, önként odaadta Odüsszeusznak egyetlen vagyonát, csodaerejű újat. Akkor azt mondta, most boldog vagyok. És madarak jöttek táplálni őt.

A RÉGI ZSIDÓ TEMETŐ – ismét Avignon – **A/87/07**-nek pedig ez a története. Készült 87. februárban, rögtön márciusban kiállítottam



Móron, aztán (szereplésnapló) október 29-én Vörösváry Ákost meghívtam magamhoz, adnék neki képet. Már komoly gyűjteménye volt. Följött, térdén lyukas nadrággal, mutat-
ta is, hogy ő ilyen szegény. De hát vásárlásról



szó sem volt, nem arra hívtam, abban az évben ajándékoztam szét munkáimat.

Most beadta a képet aukcióra, ott találkoztunk. Megelőztem a szabadkozásban, hogy ajándékozásaimnál – mindig mondom – nincsen titkos záradék, szemem se rebben, ha másnap túlrad rajta. Ő pedig elmesélte, hogy a tapolcai malom-múzeumához új szárnyat épít, arra gyűjt. Ez a kép 2,4 milliőről indult, elvitték 3,8 M + 760 E = négy és fél millióért.

(Egy téglalaszok a tapolcai kultúra falában.)

2007. november 29.



ISMÉT EGY Képcsarnok-elfekvő-anyag-aukció. Itt, velünk szemben, a Mammut második emeletén, úgyhogy lenéztem, majd hazamentem dőgozni, s már az S betűnél tartottak, mikorra vissza. Minden kép 30 ezerről indult, az adminisztrátorok állították, higgyem el, jó a taktika. 50–200 között mentek el a képek, ahogy mondták. Aztán aukciós rekord, 850 ezerért kelt(em) el; s ami a lényeg, összehozták a gyűjtővel, úgyhogy megvan a név, cím, kontaktus.

Utazás – A/76/17, olaj, farost, 30x80 cm, 1976 nyara.

2007.december 1.

13.31 KIRÁNDULÁSBÓL HAZAÉRVE, Zürichből! hívtak, hogy az imént befejeződött képcsarnokos árverésen (Csók Galéria) 40 ezerről indult ez a rég látott képem, és 1,2 millióért ment el. 20 perc múlva újabb hívás, akkor már a vevőt is megtudtam.

Emlék és válasz – A/80/15, 30x80 cm, 1980. júliusi kép.



1980. 08. 18-án vette meg a Képcsarnok Vállalat, ötezerért.

1987. 01. 21-én visszakerestettem, hogy hol van: a központi raktárunkban.

2004. 07. 01-én magam is láttam ugyanott, keret nélkül, slihtolva százával, polcok.

Akkor ők hívtak ki minket, az időközben fölgyűlt és tönkrement képeket ingyen visszaadták.

Össze kell kapni magam. Reggel Csaba a zuhanyozóban informált: úgy tudja a menyétől, hogy most a szürke a divatszín. Bár az nekem viszonylag könnyen megy.

ESKÜSZÖM, NEM ÉN AKARTAM.

Csak magam se tudtam, szerettem volna, nagyon.

Kedves idős ismerősömnök javasoltam, most sok pénzt kaphat, adja aukcióra ezt a régi

képet. Azt mondja, azt nem, viszont szeretné becserélni egy műtermesre. Még egyszer rákérdeztem...

Most itt van a szobámban, és nagyon



örülök.

Az út vége – A/69/22, 70x100, olaj és ez még vászon, az *Angyali üdvözlés* – A/69/12 – évében.

Most gondolkodom a keret színén.

2007. december 7.

MEGVOLT A KÖNYVBEMUTATÓ. A könyv gyönyörű. Igazi fogfájás (soha nem volt eddig), sürgősségi rendelésről érkeztem. Jancsó Miklós és Mezei Gábor méltatott. Mezei Gábor beszédében egy levelemből idézett, aztán:

Váli... egy puritán szerzetes és egy megveszekedett exhibicionista egyszerre... Azt hiszem, nem volt még előtte senki a világon, aki már akkor archiválta a képeit, amikor azokat még meg sem festette. Ez lenyűgöző.

Ez igaz. Most fölhozom az ebédet, aztán majd elmondom. Erre bukkanhatott:

A/07/48	ha megfestem	2007	2007.9.22.	1987 – műterem-enteriőr	Váli Dezső / 1. itthon
---------	--------------	------	------------	-------------------------	------------------------

INFORMATIKUS BARÁTOM bölcsen igen megnehezítette bizonyos veszélyes változtatások elvégzését az adatbázisban. Egy hibás beírásom eltüntetésére nem volt más mód, mint ez. Mezei írta anno azt az örök érvényűt, hogy *Váli úgy vezet, mint egy örült, és úgy fest, mint egy polgár. Ezt talán fordítva kellene.* Ha Mikivel nem kötünk másfél éve szerződést, hogy ő nem dohányzik, én a KRESZ szerint, ma is úgy vezetnék. (Szerintem így az igazi veszély.)

Utána Szüts megkérdezte:

- *Beleszóltál a könyvcsinálásba?*
- *Az úgy történt, hogy kedden föl hívtak, majd pénteken megmutatják. Pénteken, hogy a jövő hét elején, de akkor okvetlen. És ez így ment két hónapig. Szüts (láthatóan megkönnyebülten):*
- *Azért lett ilyen szép...*

ESTERHÁZY A KIÁLLÍTÁSON összehúzott szemmel rám néz, és lassan, tagoltan:

- *Akármi hülyeséget írsz a blogodba, a képek gyönyörűek.*
- *Te olvasod?*
- *Nem.*

A válasz halk ellentmondásosságán még tűnődöm.

2007. december 9.

MEGINT RÁLAPOZTAM. Azért ez gyönyörű, nem?!

Zelk: ZUZMARA

*Mikor az első zuzmara
megül a rózsafákon,
töpreng az ember, mit tegyen,
hogy ami fáj, oly nagyon mégse fájjon.
De tudja, fájni fog soká,
mert büntetlenül nem lehet szeretni,
az ész végülis megadja magát,
ha majd a szív nem s nem akar feledni.
Mert zuzmara a rózsafán,
mert varjuszárnyak árnya hull a hóra. –
A nyári tücsökcirpelés
most ér a csillagokba.*

2007. december 13.

MINAP SZÜTSÉKNÉL szüli- és névnapi buli. Írja, hatvanan voltak, sok régi ismerős is. Ettől távol tartottam magam. Igaz, meg se hívtak. Ez kicsit fáj. Viszont Tóth Krisztina aranyosat verselt ebből az alkalomból, Miklós honlapja által ebből szerencsésen részesültem:

*Édes Miklós, menj a francba!
Neked csak a neved napja,
nekem viszont KEREK SZÁM!
Ki se nyitom már a szám,
olyan ciki ez a negyven,
pláne itt, így, rímhelyzetben,
mostantól telik a horpaszom,
gyakrabban jön ki a herpeszem,
évente csökken a terpeszem,
és a rímeket elbaszom...
mint például itt, a versben,
de azért Isten éltesen.*

2007. december 14.

HÓNAP KÖZEPE, tegnap gyónás. Mondom, itt őszintének kell lenni. Nem találok bűnömet. Mindent a lehető legjobban igyekszem csinálni, vagy ha nem, de észreveszem, igyekszem korrigálni. Nem érzem a lehetőségét, hogy bármit jobban csináljak. Bár tudom, ez nem lehet így igaz.

És Józsi atya szépen, tréfálkozva, mosolyogva kézen fogott, és olyan helyekre vezetett el, ami mellett eddig tök elmentem. Lesz mit tenni. Csak ámultam, másodszor jöttem hozzá, jobban ismer engem, mint satöbbi. Nagyszerű. Lukácsos ismeretség. Egyébként gyorsabban úszom nála.



tem, úgy értem, elhaladtomban. És mindig nyugtalanított. Most lett kész. (Szerintem.) Pedig már nem is az enyém.

2007. december 16.

ALIG ÁLLTAM A LÁBAMON, nátha vagy mi. Séta ugyanott mint mindig. A vitorlázóreptér és környéke. Megunhatatlan. Mire hazaértem, szerintem meggyógyultam. **F/07/142**



2007. december 20.

A ZALAGÚTVÉGE. Az **A/03/45**, de csak a kerete. Háromszázadszor festem át. Hetekig nézeget-

2007. december 23.

ANYÁCSKÁM az ünnepekre Kaposvárról taxival haza; mondja, 66 éve lakik ebben a lakásban, szereti. Vittem neki adventi koszorút. Jól megszidott, hogy sok fölöslegeset irkállok ide. Nevetnem kellett: miért nem szült tehetségesebbre.

Anyácskám búcsúzik. Fotóit nagy zacskókban átadta nekünk.

Karácsonyi időutazás.

A merengések ideje. Mi lenne, ha most **lemen-nék evezni**. Már ritkán álmodom vele. Indulás négy óra tízkor, a leckék már készen. A Marx tértől a hármas vagy ötvenötös villamos, végig a Váci úton, Meder utca. Föl az emeleti klubszobába, a pingpongasztal melletti székek. Kilátás a vízre az Összekötő vasúti hídig. Feri bá dörmögve hátba vereget. Elmondanám a kör-

begyűlteknék, hogy a főiskola miatt hagytam abba. Öltöző, a szekrényem, kétrétegű fehér pamut evezősnadrág. Lekísérnének, válasszak a szkiffek közül. Segítenének az öregúrnak a hajót leemelni a felső polcra. Kérnék egy jó fogású lapátpárt. Megérdeklődöm, ma a versenyhajókat bizonyára műanyagból öntik, és akkor az most hány kiló? Udvariasan a vízre teszik a szkiffet, a lábtartót átszavazom az utolsó lukba. Kissé megbillen, ahogy belépek a két sín közti deszkára. Egyik kézzel a lapátokat, a másikkal a belső villát; elrúgom a stéget, aztán kihajolva becsavazom a villákat. Először egy öbölmenés. Néhány óvatos mozdulat



után rátalálók a ritmusra. Hiányoznak a partról a félkész, vörösre mázolt vontatóhajók. Lebonították a Ganz-gyár csarnokait. Viszont rendbe hoztak néhány csónakházat a Hajógyári-szigeten. Az oda átvezető új gyalogos-felüljáró reménytelenül ronda, jobb volt a kis motoros átkelőhajó. Akkor ki a nyílt vízre. A spiccnél az áramlat megdobja a hajó orrát. Föl, az első

kút felé. A túloldali Római-part megváltozott, stég ott már alig. A köves part vége, itt akadt el a bokrok között 48 éve az a döglött kutya, a puffadt hasával. Ezt a partfalat azóta építették, itt kavicsos volt. Egy vontatóhajó hullámverése. Figyelek a lapátszabadításra, az a kis finom, gyors csuklómozdulat az ölben, miközben a törzs kissé hátra homorít. Kezdek fáradni. Kezdek fáradni. Már rég a szereplésnapló-táblázaton jár az eszem, és bevallom magamnak, hogy ezt itt már unom.

2007. december 31.

ÉV VÉGE.

Hálát adok Katáért; talán egyetlen apróság, ami hibáztatható benne, hogy nem pont olyan, mint én.

Hálát adok Charles Simonyiért, nem azért, mert ő a második magyar űrhajós, hanem ő csinálta meg az excelt.

Hálát adok a svájci bicskámért, a fáradtnarancs színű fejpárnámért, az Aulich-kiállításért, a fájós jobb alsó bölcsességfogamért.

Hálát adok Lukács evangélistáért, nélküle bizonyára nem lenne Lukács Úszoda.

Hálát adok családomért, barátaimért, beleértve a két informatikus fiút; a lesmirglizett műteremablakokért, a francia snicceremért, a mindennapos müzlireggeliért, pedig azt eléggé meguntam az évek során. A maga módján műemlék.

Köszönöm.